

Д-40/1-2
21.05.82г.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Бюро Киевского горкома Компартии Украины и
исполкома городского Совета народных депутатов

№ 824

21 мая 1982 года

О присвоении звания "Почетный
гражданин города Киева" Генера-
льному секретарю ЦК КПСС,
Председателю Президиума Верхов-
ного Совета СССР товарищу
Брежневу Леониду Ильичу

Бюро Киевского городского комитета Компартии Украины и
исполком городского Совета народных депутатов

ПОСТАНОВЛЯЮТ:

За огромный вклад в экономическое и социальное развитие
столицы Советской Украины города-героя Киева присвоить Генера-
льному секретарю ЦК КПСС, Председателю Президиума Верхов-
ного Совета СССР товарищу Брежневу Леониду Ильичу звание
"Почетный гражданин города Киева".

Секретарь Киевского горкома
Компартии Украины

В. Ельченко
В. ЕЛЬЧЕНКО

Председатель исполкома
Киевского городского Совета
народных депутатов

В. Згурский
В. ЗГУРСКИЙ

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № Р-7

оп. № 8

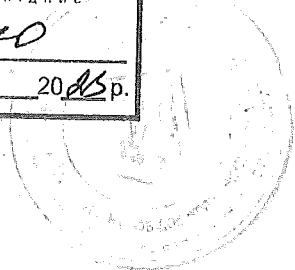
спр. № 2497

арк. 33

Архівіст Метельська О. С.
підпис

Вих. № 068/05-12/970

від «24» 05 2015 р.

ВІКІПЕДІЯ

Брежнев Леонід Ілліч

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Зміни шаблонів/файлів цієї версії очікують на перевірку. Стабільна версія була перевірена 23 березня 2023.

Леоні́д Іллі́ч Бре́жнев (рос. *Леонид Ильич Брежнев*, 6 [19] грудня 1906, за іншими даними 19 грудня 1906 [1 січня 1907]^[8], с. Кам'янське, Катеринославська губернія, Російська імперія, нині Дніпропетровська область, Україна — 10 листопада 1982, Москва, РРФСР, СРСР) — радянський державний і партійний діяч. Член ЦК КП(б)У (1949—1952). Член ЦК КПРС (1952—1982). Перший секретар ЦК КПРС (1964—1966), Генеральний секретар ЦК КПРС (1966—1982). Голова Президії Верховної Ради СРСР у 1960—1964 і 1977—1982 роках. Депутат Верховної Ради УРСР 2-го скликання. Депутат Верховної Ради СРСР 3—10-го скликань. Депутат Ради Союзу Верховної Ради СРСР від Дніпропетровської області (3-є скликання, 1950—1954), Казахської РСР (4-є скликання, 1954—1958), Куйбишевської області (5-є скликання, 1958—1962) та Москви (6-10-е скликання, 1962-1982). Член Спілки журналістів СРСР та Спілки письменників СРСР^[9]. Учасник Другої світової війни та параду Перемоги на Красній площі 24 червня 1945 року.

Маршал Радянського Союзу (7.05.1976). Чотириразовий Герой Радянського Союзу (18.12.1966, 18.12.1976, 19.12.1978, 18.12.1981). Герой Соціалістичної Праці (17.06.1961). Лауреат Міжнародної Ленінської премії «За зміцнення миру між народами» (1973) і Ленінської премії з літератури (1979). У 1978 році був нагороджений орденом «Перемога» (1989 року це нагородження як таке, що суперечить статуту ордена, скасовано указом за підписом Голови Верховної Ради СРСР М. С. Горбачова). Всього Брежнев мав 117 радянських та іноземних нагород.

Зміст

Життєпис

На посаді Першого та Генерального Секретаря ЦК КПРС
 Розрядка перед Афганською війною
 1977—1982 роки

Нагороди

Кадрова політика

Родина

Друковані праці

Пам'ять

Думки й оцінки

Кіновтілення

Документи

Див. також

Примітки

Джерела

Література

Життєпис

Народився 19 грудня 1906 року в селі Кам'янському (нині — місто, Дніпропетровська область, Україна, тоді Катеринославська губернія, Російська імперія) в родині робітника-металурга Іллі Яковича Брежнева (1878—1937^[10]) та Наталії Денисівни Мазалової (1886—1975).

Леонід Ілліч Брежнев

рос. *Леонид Брежнев*

2-й Генеральний секретар ЦК КПРС

8 квітня 1966 — 10 листопада 1982

Попередник — він сам як Перший секретар ЦК КПРС

Наступник — Юрій Андропов

2-й Перший секретар ЦК КПРС

14 жовтня 1964 — 8 квітня 1966

Попередник — Микита Хрущов

Наступник — посада скасована; він сам як Генеральний секретар ЦК КПРС

7-й Голова Президії Верховної Ради СРСР

16 червня 1977 — 10 листопада 1982

Попередник — Микола Підгорний

Наступник — Юрій Андропов

4-й Голова Президії Верховної Ради СРСР

7 травня 1960 — 15 липня 1964

Попередник — Климент Ворошилов

Наступник — Анастас Мікоян

6-й Перший Секретар ЦК КП Казахстану

5 серпня 1955 — 6 березня 1956

Попередник — Пантелеймон

Пономаренко

Наступник — Іван Яковлев

4-й Перший Секретар ЦК КП Молдови

1915 року був прийнятий у класичну гімназію м. Кам'янського. У 1921 році закінчив трудову школу. У 1921 році прийшов на Курський маслобійний завод, щоб освоїти професію слюсаря. Але незабаром завод зачинили на консервацію і родина повернулася на батьківщину до Курської губернії, щоб знову зайнятися селянською працею.

1923 року вступив до Курського землевпорядного-меліоративного технікуму та вступив до лав комсомолу. 1927 року закінчив технікум і почав працювати землевпорядником Грайворонського повітового земельного відділу Курської губернії, потім землевпорядником у Кохановському районі Оршанського округу Білоруської РСР. 1928 року одружився з Вікторією Петрівною Денисовою, на рік молодшою, студенткою Курського медичного технікуму.

Після роботи в Курській області та Білоруській РСР його направлено у 1928 році на Урал (Свердловськ) на посаду завідувача Бісертського районного земельного відділу. Брав участь у створенні колгоспів і розкуркулєнні. З 1929 по 1930 рік працював заступником голови виконавчого комітету Бісертської районної ради Свердловської округи Уральської області. У 1930 році — заступник начальника Свердловського окружного земуправління, але через кілька місяців із невідомої причини покинув сільське господарство. У 1930—1931 році навчався в Московському інституті сільськогосподарського машинобудування.

У 1931 році повернувся до Кам'янського, де навчався на вечірньому відділенні місцевого металургійного інституту (з 1931 по 1935 рр.). Одночасно працював слюсарем на Дніпровському металургійному заводі.

1931 року став членом ВКП(б).

Пройшов шлях від партгрупорга, голови профкому до секретаря парткому Кам'янського (Дніпродзержинського) металургійного інституту. На 3-му курсі (у 1933 році) йому доручили керувати робітничим факультетом, а після призначили директором Кам'янського вечірнього металургійного технікуму.

У 1932 році брав участь у здійсненні «хлібозаготівель» (Голодомору) в Кам'янському, був скерований на «хлібозаготівельну роботу» від профспілок Кам'янського металургійного інституту. Як зазначає історик Дарія Маттінглі, Брежнев добре себе зарекомендував перед радянською владою, виконуючи накази і плани під час здійснення Голодомору.^[11]

У 1935 році закінчив Кам'янський металургійний інститут.

У 1935—1936 роках служив у армії: курсант і політрук танкової роти в Забайкаллі (селище Піщанка — 15 км на південний схід від Чити). Закінчив курси моторизації і механізації Червоної Армії, за що отримав перше офіцерське звання — лейтенант (після смерті в 1982 році Піщанському танковому навчальному полку було присвоєно ім'я Л. І. Брежнева).

У жовтні 1936 — травні 1937 року — директор металургійного технікуму в Дніпродзержинську. З 1937 року інженер Дніпровського металургійного заводу імені Ф. Е. Дзержинського.

У травні 1937 — травні 1938 року — заступник голови виконкому Дніпродзержинської міської ради.

У травні 1938 — лютому 1939 року — завідувач відділу радянської торгівлі Дніпропетровського обласного комітету КП(б)У.

7 лютого 1939 — 28 вересня 1940 року — секретар Дніпропетровського обласного комітету КП(б)У з пропаганди. 28 вересня 1940 — 25 березня 1941 року — 3-й секретар Дніпропетровського обласного комітету КП(б)У. 25 березня — червень 1941 року — секретар Дніпропетровського обласного комітету КП(б)У з оборонної промисловості.

26 червня 1950 — 25 листопада 1952

Попередник Микола Коваль

Наступник Дмитро Гладкий

Перший секретар

Дніпропетровського обласного комітету

КПРС

21 листопада 1947 — червень 1950

Попередник Павло Найденов

Наступник Андрій Кириленко

Перший секретар Запорізького

обласного комітету КПРС

30 серпня 1946 — 22 листопада 1947

Попередник Федір Матюшин

Наступник Георгій Єнютін

Народився 19 грудня 1906 (1 січня

1907)^{[2][3][…]}

Кам'янське, Романківська

волесть,

Катеринославський повіт,

Катеринославська

губернія, Російська

імперія

Помер 10 листопада 1982^{[2][5][…]}

(75 років)

Zagche^d, Одинцовський

район, Московська

область, РРФСР, СРСР

Похований

Некрополь біля

Кремлівської стіни

Відомий як

політик, інженер,

військовослужбовець,

землемір

Країна

СРСР Російська

імперія (до 1917)

Alma mater

Дніпровський державний

технічний університет

(1935)

Політична партія КПРС

Батько

Ilya Yakovlevich

Brezhnev^{d[7]}

Мати

Natalia Denisovna

Brezhneva^{d[7]}

У шлюбі з

Брежнева Вікторія

Петрівна

Діти

донька: Галина Брежнева

(1929—1998), син: Юрій

Брежнев (1933—2013)

Рідня

Батько: Ілля Якович

Брежнев,

Мати: Наталя Денисівна

Брежнева (Мазалова)

Релігія

атеїзм

Нагороди

У роки Другої світової війни був військово-політичним працівником у чинній радянській армії. Бере участь у мобілізації населення в Червону Армію, займається евакуацією промисловості, потім на політичних посадах у діючій армії: з червня 1941 по вересень 1942 року — заступник начальника Політуправління Південного фронту. Будучи бригадним комісаром, при скасуванні інституту військових комісарів у жовтні 1942 року замість очікуваного генеральського звання був атестований полковником (15.12.1942).

8 жовтня 1942 — 1 квітня 1943 року — заступник начальника Політуправління Чорноморської групи військ Закавказького фронту. 1 квітня 1943 — 9 травня 1944 року — начальник політвідділу 18-ї десантної армії Північно-Кавказького фронту. У травні 1944 — травні 1945 року — заступник начальника Політуправління, 12 травня — 9 липня 1945 року — начальник Політуправління 4-го Українського фронту, генерал-майор (2.11.1944). Учасник Параду Перемоги 24 червня 1945 року — комісар зведеного полку 4-го Українського фронту.

З 9 липня 1945 року по 6 вересня 1946 року в розпал «боротьби» з українськими націоналістами працював начальником Політуправління Прикарпатського військового округу та брав участь у придушенні руху за незалежність України — ОУН, УПА. Проживав у самому центрі Львова — готелі «Жорж». З поміж друзів майбутнього генсека був тодішній перший секретар ОК партії Іван Грушецький, а також директор Львівської філармонії^[12].

З 30 серпня 1946 по 22 листопада 1947 року — 1-й секретар Запорізького обласного і міського комітетів КП(б)У (призначений за рекомендацією Микити Хрущова).

21 листопада 1947 — 25 липня 1950 року — 1-й секретар Дніпропетровського обласного і міського комітетів КП(б)У.

6 липня 1950 — 25 жовтня 1952 року — 1-й секретар ЦК Комуністичної партії Молдавії.

16 жовтня 1952 — 5 березня 1953 року — секретар ЦК КПРС та кандидат у члени Президії ЦК КПРС.

7 березня — 21 травня 1953 року — начальник Політичного управління Військово-морського міністерства СРСР. 21 травня 1953 — 27 лютого 1954 — заступник начальника Головного політичного управління Радянської армії та Військово-Морського флоту, генерал-лейтенант (4.08.1953).

За даними генералів Павла Судоплатова і Кирила Москаленка, серед 10 озброєних генералів, викликаних у Кремль 26 червня 1953 для арешту Лаврентія Берії, був і Брежнев.

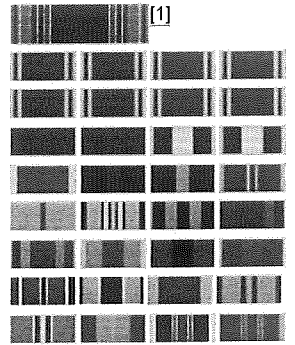
6 лютого 1954 — 6 серпня 1955 року — 2-й секретар, 6 серпня 1955 — 6 березня 1956 року — 1-й секретар ЦК Комуністичної партії Казахстану.

27 лютого 1956 — 16 липня 1960 року — секретар ЦК КПРС (відповідав за промисловість, у тому числі оборонну, будівництво та космос). 27 лютого 1956 — 29 червня 1957 року — кандидат у члени Президії ЦК КПРС, 29 червня 1957 — 10 листопада 1982 року — член Президії (з 8 квітня 1966 року — Політбюро) ЦК КПРС. У січні — березні 1958 року — заступник голови Бюро ЦК КПРС по РРФСР.

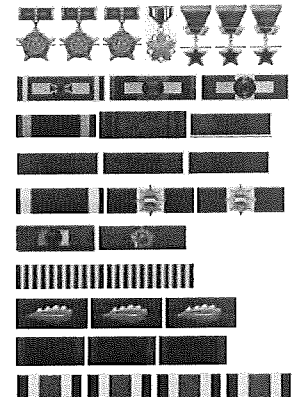
7 травня 1960 — 15 липня 1964 року — голова Президії Верховної Ради СРСР. Одночасно 22 червня 1963 — 14 жовтня 1964 року — секретар ЦК КПРС.

На посаді Першого та Генерального Секретаря ЦК КПРС

У жовтні 1964 очолив змову проти Хрущова і став 1-м секретарем ЦК КПРС (14 жовтня 1964 — 29 березня 1966 року). Одночасно 14 жовтня 1964 — 8 квітня 1966 року — голова Бюро ЦК КПРС по РРФСР. З 8 квітня 1966 по 10 листопада 1982 року — генеральний секретар ЦК КПРС.

Нагороди інших країн

Почесна зброя із золотим зображенням Державного герба СРСР (1976)

Підпис

«)Висловлювання (https://uk.wikiquote.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%BD%D1%94%D0%B2_%D0%9B%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B4_%D0%86%D0%BB%D0%BB%D1%96%D1%87?uselang=uk) у Вікіцитатах

Медіафайли (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Leonid_Brezhnev?uselang=uk) у Вікісховищі

Будинок у Кам'янському, у якому 1929—1936 рр. мешкав Л. І. Брежнев

1964 року після усунення від влади Микити Хрущова обраний Першим секретарем ЦК КПРС. Брежнєв пропонував Володимиру Семичасному, голові КДБ СРСР у період підготовки Пленуму ЦК КПРС 1964 року, фізично позбутися Хрущова «аварією літака, автокатастрофою, отруєнням або арештом»^[13]

1968 року Брежнєв і його соратники прийняли рішення про вторгнення до Чехословаччини. 18 серпня в Москві відбулась зустріч лідерів СРСР, НДР, Польщі, Болгарії й Угорщини, де було узгоджено військово-політичні заходи, реалізація яких почалась через два дні. Брежнєв був загальмованим і неадекватним, під час переговорів у нього порушилася дикція. Помічники вимагали відповіді, чи зможе Брежнєв продовжити переговори. «Сам» щось бурмотів, намагався встати і виникла реакція, яка перелякала все Політбюро. Косигін сидів поруч з ним і бачив, як той поступово почав втрачати нитку розмови.

Бригадний комісар Брежнєв (крайній праворуч). 1942 рік

22 січня 1969 року під час урочистої зустрічі екіпажів космічних кораблів «Союз-4» і «Союз-5» на Брежнєва скоїли невдалий замах: молодший лейтенант Радянської Армії Віктор Льїн, переодягнений у чужу міліцейську форму, потрапив до Боровицьких воріт під виглядом охоронця і відкрив вогонь з двох пістолетів по машині, в якій, як він припускав, мав їхати генеральний секретар. Насправді у цій машині знаходилися космонавти Леонов, Ніколаєв, Терешкова і Береговий. Пострілами був убитий водій Ілля Жарков, кілька людей поранено, перш ніж мотоцикліст супроводу збив Льїна з ніг. Сам Брежнєв їхав у іншій машині і не постраждав.

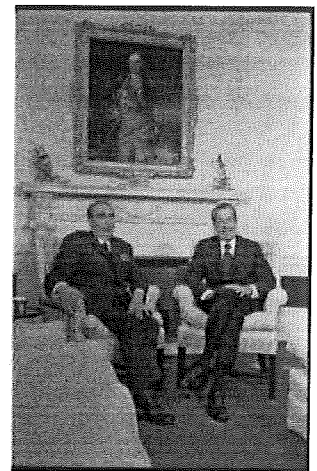
Розрядка перед Афганською війною

У сімдесяті роки на міжнародній арені сталося часткове примирення двох систем («розрядка»). Саме в цей час (1973) Брежнєв отримав Ленінську премію за зміцнення миру між народами.

22 березня 1974 року (пропустивши звання генерал-полковника) Брежнєву присвоєно військово звання генерал армії. 1976 року йому було присвоєно звання Маршал Радянського Союзу

1 серпня 1975 року Брежнєв підписав Гельсінські угоди, що підтвердив непорушність кордонів у Європі. ФРН до цього не визнавала Потсдамські угоди, що змінили кордони Польщі й Німеччини, і не визнавала наявність НДР. ФРН фактично навіть не визнавала анексію Калінінграда і Клайпеди СРСР.

Брежнєв заявляв, що капіталістичні країни перейшли від ідеології «стримування комунізму», запропонованої Гаррі Труменом, до ідеї «конвергенції двох систем» і «мирного співіснування». Рейган заявляв, що ні.

З Річардом Ніксоном, 1973

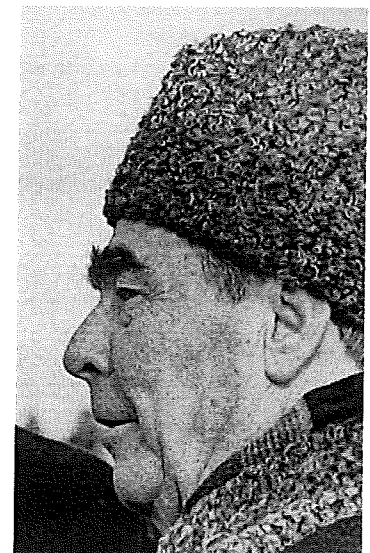
На початку 1976 року переніс клінічну смерть. Після цього він так і не зміг фізично відновитися, і його важкий стан і нездатність керувати країною з кожним роком ставали все очевидніше. Брежнєв страждав астенією (нервово-психічною слабкістю) та атеросклерозом мозкових судин. Працювати він міг лише годину-дві на добу, після чого спав, дивився телевізор і т. д. У нього з'явилася наркотична залежність від снодійного — нембутала.

1977—1982 роки

16 червня 1977 — 10 листопада 1982 року — голова Президії Верховної Ради СРСР.

1978 року нагороджений орденом «Перемога», який вручався тільки у воєнний час за видатні заслуги у командуванні фронтом при перемогах, що забезпечили корінний перелом у стратегічній обстановці (нагородження було скасовано указом Михайла Горбачова 1989 року).

Групі відомих радянських журналістів було доручено написати спогади Брежнєва («Мала земля», «Відродження», «Цілина»), покликані зміцнити його політичний авторитет. Завдяки мільйонним накладам, гонорар Брежнєва склав 179 241 рубль. Включивши мемуари генсека у шкільні та вишівські програми і зробивши їх обов'язковими для «позитивного» обговорення у всіх трудових колективах, партійні ідеологи добилися прямо протилежного результату — Л. І. Брежнєв став героєм численних анекдотів ще за свого життя.

Леонід Брежнєв у 1974 році

12 грудня 1979 року Брежнєв і його найближчі соратники прийняли рішення про здійснення державного перевороту в Афганістані та про введення радянських військ в цю країну, що стало початком багаторічної участі СРСР у внутрішньоафганському конфлікті.

1981 року, напередодні 50-річчя перебування Леоніда Ілліча в партії, тільки для нього одного був випущений відлитий із золота значок «50 років перебування в КПРС» (для інших ветеранів КПРС цей знак виготовлявся зі срібла з золоченням).

23 березня 1982 року під час візиту Брежнева до Ташкента на літакобудівному заводі на нього завалилися містки, повні людей. У Брежнева зламалась ключиця, яка так і не зрослася. Після цього випадку здоров'я було остаточно підірвано. 7 листопада 1982 року відбулася остання публічна поява генсека. Стоячи на трибуні Мавзолею Леніна, він протягом кількох годин приймав військовий парад на Червоній площі, а проте його важкий фізичний стан впадав у вічі навіть на офіційній зйомці.

Леонід Брежнев помер на 76-му році життя 10 листопада 1982 року на державній дачі «Заріччя-6». Тіло було виявлено охороною о 9 годині ранку. Першим з політичних діячів на місце смерті приїхав Юрій Андропов. Про смерть Брежнева ЗМІ повідомили лише через добу, 11 листопада о 10 годині ранку. Похований на Красній площі Москви біля Кремлівської стіни. США на похоронах представляли віцепрезидент Джордж Буш-старший і держсекретар Шульц.

Нагороди

Радянські:

- Чотириразовий Герой Радянського Союзу
- Герой Соціалістичної Праці
- Два ордени Жовтневої Революції
- Вісім орденів Леніна
- Два ордени Червоного Прапора
- Орден Червоної Зірки
- Орден Богдана Хмельницького 2-го ступеня
- Орден Вітчизняної Війни 1-го ступеня
- Медаль «За бойові заслуги»
- Медаль «За оборону Одеси»
- Медаль «За оборону Кавказу»
- Медаль «За визволення Варшави»
- Медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.»
- Медаль «За Перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.»
- Медаль «За відновлення підприємств чорної металургії півдня»
- Медаль «За освоєння цілинних земель»
- Медаль «В пам'ять 250-річчя Ленінграда»
- Медаль лауреата всесоюзної Ленінської премії (20.04.1979)
- Почесна зброя — іменний маузер 1943
- Почесна зброя — іменна шашка із золотим зображенням Державного герба СРСР (18.12.1976)

Іноземні:

- Тричі Герой ЧССР
- Тричі Герой БНР
- Тричі Герой НДР
- Герой Куби
- Герой МНР
- Герой Праці МНР
- Герой ЛНДР
- Герой Праці СРВ

Кадрова політика

На думку відомого дослідника радянської номенклатури М. С. Восленського, після отримання поста Генерального секретаря ЦК КПРС Брежнев став активно просувати на вищі керівні пости членів номенклатури з числа своїх земляків по Дніпропетровській області і товаришів по службі з Молдови. У тому числі:

- Голова Ради Міністрів СРСР Н. Тіхонов — випускник Дніпропетровського металургійного інституту, був головним інженером на заводі у Дніпропетровську, головою Дніпропетровського раднаргоспу;
- секретар ЦК КПРС А. П. Кириленко був першим секретарем Дніпропетровського обкому партії;
- перший секретар ЦК КПУ Володимир Щербицький — був першим секретарем Дніпропетровського обкому партії;
- Заступник Голови Ради Міністрів СРСР І. В. Новіков — випускник Дніпропетровського металургійного інституту

- Міністр внутрішніх справ СРСР М. А. Щолоков — випускник Дніпропетровського металургійного інституту
- Перший заступник голови КДБ СРСР Г. К. Ціньов — випускник Дніпропетровського металургійного інституту
- Помічник Генерального секретаря ЦК КПРС А. І. Блатов — випускник Дніпропетровського металургійного інституту
- Завідувач секретаріату Генерального секретаря Г. Е. Цуканов — випускник Дніпродзержинського металургійного інституту, працював кілька років інженером в Дніпропетровську.
- Член Політбюро і секретар ЦК КПРС К. У. Черненко був під керівництвом Л. І. Брежнєва завідувачем відділу пропаганди і агітації ЦК КП Молдови.
- Завідувач Відділу науки ЦК КПРС С. П. Трапезніков — був директором вищої партійної школи при молдовському ЦК
- Перший заступник голови КДБ СРСР генерал армії С. К. Цвігун був заступником голови КДБ Молдовської РСР

Восленский висловлює думку про те, що підбір керівних кадрів за принципом особистого знайомства і земляцтва був спрямований на зміцнення особистого впливу Брежнєва в рядах номенклатури.

Родина

- Батьки: Ілля Якович Брежнєв та Наталія Денисівна Брежнєва (Мазалова).
- Дружина: Брежнєва Вікторія Петрівна (уроджена Денисова, 1907—1995, уродженка Бєлгорода) з 11 грудня 1927 до своєї смерті.
- Діти: Галина (1929—1998) та Юрій (1933—2013). Галина Брежнєва була одружена з Юрієм Чурбановим, Ігорем Кіо.
- Внуки: Андрій Юрійович (1961—2018)^[14].

Друковані праці

- Ленінським курсом: Промови і статті: У 9-ти т. — М.: Політвидав, 1970—1982. — 5523 с.
- Спогади: «Мала земля», «Відродження», «Цілина» // Новий світ. — 1978. — № 2, 5, 11.
- Спогади: Глава 1 «Життя по заводському гудку». Глава 2 «Відчуття Батьківщини». Глава 3 «Мала земля». Глава 4 «Відродження». Глава 5 «Молдавська весна». Глава 6 «Цілина». Глава 7 «Космічний Жовтень». Глава 8 «Слово про комуністів». — М., ІПЛ, 1983.

Пам'ять

- У місті Кам'янському, де народився і провів молоді роки Леонід Брежнєв, на площі Визволителів споруджено бюст генерального секретаря ЦК КПРС, встановлений в 1976 році, як і належало в СРСР, на батьківщині двічі Героя Радянського Союзу. На будівлі Дніпровського державного технічного університету по Гімназичному проспекту, в якому з 1931 по 1935 рік навчався Л.І. Брежнєв, встановлена меморіальна дошка з відповідним текстом і барельєфом генсека.
- На будинку № 40 по Гімназичному проспекту, в якому з 1929 по 1936 рік жив Л.І. Брежнєв, в 2010 році була встановлена меморіальна табличка.
- На будинку за адресою м. Дніпро, узвіз Крутогірний, 1 встановлена меморіальна дошка
- Після смерті генсека Заводський район був перейменований в Брежнєвський, але в 1990-х роках йому знову було повернено назву Заводський. У місті Дніпрі в 2006 році, до 100-річчя Брежнєва, встановлена меморіальна дошка на стіні будинку на узвозі Крутогірний, 1, де він жив в кінці 1940-х — початку 1950-х років. З 1982 року ім'я Брежнєва у Дніпрі носили одна з площ у центрі міста, металургійний інститут, а також виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод» (всі найменування скасовані в кінці 1980-х років). З 2012 по 2015 рік вулиця Братства тарасівців носила ім'я Леоніда Брежнєва.
- У 1982 році місто Набережні Челни (Татарська АССР), де був побудований КамАЗ, було перейменоване на Брежнєв. У 1988 році місту повернули колишню назву. У 2007 році в місті почала своє мовлення радіостанція «Брежнєв FM», в Набережних Човнах і довколишніх районах Татарстану її можна почути на 90,9 МГц.
- У 1982—1988 роках Черемушкинський район Москви називався Брежнєвський.
- З метою увічнення пам'яті Леоніда Ілліча ЦК КПРС, Президія Верховної Ради СРСР і Рада Міністрів СРСР 18 листопада 1982 присвоїли одному з військово-політичних училищ його ім'я. Свердловське вище військово-політичне танко-артилерійське училище носило ім'я Брежнєва всього 6 років. У квітні 1988 року цей указ було скасовано і училищу повернули колишнє найменування.
- 16 вересня 2004 в Новоросійську відкрито пам'ятник Л. І. Брежнєву на перетині вулиць Рад і Новоросійської Республіки. Автор пам'ятника — краснодарський скульптор Микола Бугаєв. Новоросійська влада відзначає, що Леонід Ілліч свого часу дуже багато зробив для міста, порту, пароплавства. Скульптор зобразив

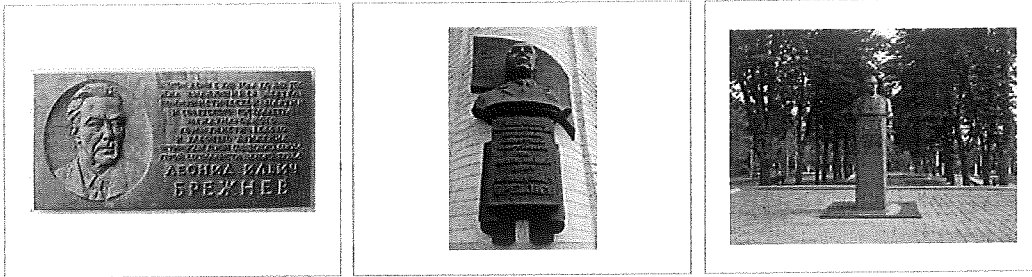

Будинок в Дніпрі на узвозі Крутогірний, де мешкав Л.І.Брежнєв з 1947 по 1950

молодого, енергійного генерального секретаря, який йде по місту у костюмі, без нагород, з плащем, перекинутим за спину. Робоча назва скульптури — «Людина, що йде по місту».

Раніше, в 2002 році, в Новоросійську обговорювалося питання про присвоєння одній з вулиць міста імені Брежнева.

- Зараз ім'я Брежнева носять 2 села в Калузькій і Курській областях, а також 8 вулиць у невеликих населених пунктах Росії. Зокрема:
- село Іжувское Балахтінського району Красноярського краю;
- село Нове Іванцева Шатковського району Нижегородської області;
- село Солонка Нехаївського району Волгоградської області.

Меморіальна дошка на будинку, де жив Брежнев
Меморіальна дошка в Дніпрі на узвозі Крутогорний
Пам'ятник Брежневу у Кам'янському
Леоніду рідному

Думки й оцінки

За час моєї роботи головним конструктором змінилося чотири Верховних Головнокомандувачів, і лише один з них, якого називали маразматиком, Л. І. Брежнев, вважав для себе необхідною особисту бесіду з головним конструктором з питань використання ним, як Верховним Головнокомандувачем, інформації попередження про ракетний напад. Деякий час після введення [в жовтні 1976] в дію першої черги СПРН він викликав мене і близько півтори години питав, яка вірогідність узагальнених і точність кількісних оцінок ракетної обстановки, який сенс мають різні сигнали попередження, чому деякі з них вимагають тільки підвищеної уваги, а деякі — рішучих дій з можливо необоротними наслідками. Тільки ця бесіда для мене повний доказ мерзості тих, хто обзивав і висміював Брежнева. І в останні роки його життя я був свідком живого інтересу до справи і повної ясності розуму цієї людини. У 1980 році під його головуванням відбулося спеціальне засідання Ради Оборони СРСР, присвячене питанням СПРН. [...] Л. І. Брежнев виявив неабиякий інтерес, ставив багато запитань, вникаючи в суть проблем, по ходу засідання вносив поправки в підготовлений проект рішення. Його активна поведінка сильно контрастувало в порівнянні з поведінкою інших членів Ради Оборони. — *Зі слогадів В. Г. Репіна, головного конструктора СПРН і СККП в 1970—1987 рр.*

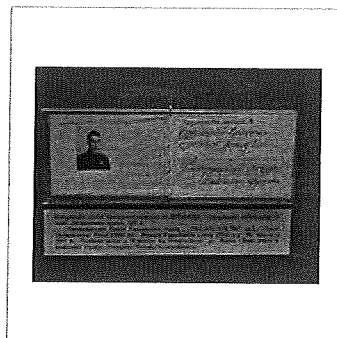
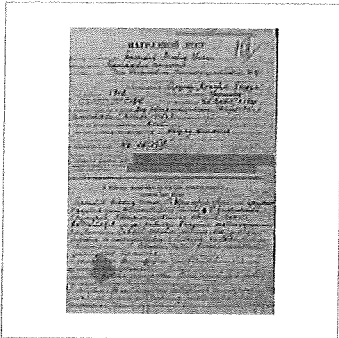
За опитуваннями Левада-Центру, проведеним у квітні 2013 року, громадяни Росії оцінюють Л. І. Брежнева краще інших керівників країни. Позитивно до нього ставиться 56 % опитаних, негативно — 29 %. На другому місці — Ленін (55 % і 28 %). За ним слідує Сталін (50 % і 38 %), Микола II (48 % і 21 %), Хрущов (45 % і 35 %), Єльцин (22 % і 64 %) і Горбачов (22 % і 65 %).

Кіновтілення

- Річард Карлао («Ракети Жовтня» «The Missiles of October» (США, 1974)
- Пол Хардвік («Вторгнення» «Invasion» (США, 1980)
- Нехемія Персів («Садат», США, 1983)
- Френк Міддлмасс («Квадратура кола» «Squaring the Circle» (Англія, 1984)
- Юрій Шумілов («Чорна троянда — емблема печалі, червона троянда — емблема кохання», 1989)
- Євген Матвєєв («Солдати свободи», 1977, «Клан», 1990)
- Михайло Храбров («Вперед, за скарбами гетьмана!», 1993)
- Олександр Белявський («Сірі вовки», 1993)
- Леонід Неведомський («Кооператив» Політбюро """, 1992)
- Борис Макаров (Афери, музика, любов, Корабель двійників, 1997, КДБ у смокінгу, 2005)
- Борис Січкін («Останні дні», 1989, «Ніксон», 1995, США)
- Лен Дончев («Дік», 1999, США)
- Гаррі Маршалл («It's a Shame About Ray», США, 2000)
- Богдан Ступка («Заєць над безоднею», 2005; «Празька весна» / «Der Prager Frühling», Німеччина, 2008)
- Володимир Долінський («Червона площа», 2005)
- Артур Ваха («Брежнев», 2005 — молодий; «Фурцева. Легенда про Катерину», 2011)

- [Сергій Шакуров](#) («Брежнев», 2005 — літній)
- Мікеле Гамміно («Папа Іван Павло II» «Pope John Paul II», (США, 2005)
- Сергій Бездушний (молодий) і Валерій Косенков (Галина, 2008)
- Валерій Косенков (Туман розсіюється, 2008)
- Олег Чернігов («Вольф Мессінг: бачив кризу час», 2009)
- [Анатолій Васильєв](#) («І примкнув до них Шепілов», «Обізнане джерело в Москві», 2009).
- [Валентин Смирнитський](#) («Остання зустріч», 2010)
- [В'ячеслав Шалевич](#) («Полювання на беркута», 2011)
- Сергій Бездушний (Жуков, 2012)
- Микола Токарев (Одного разу в Ростові, 2012)
- Валерій Магдьяш («Око боже», 2012)

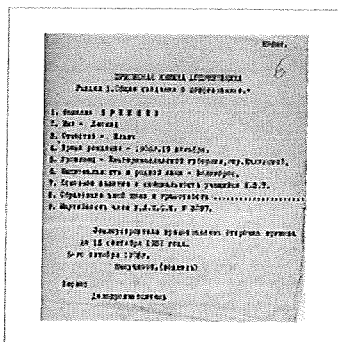
Документи

Нагородний лист про нагородження Л. І. Брежнева орденом Червоної Зірки. 1942

Паспорт Л. І. Брежнева. 1947

Посвідчення особи бригадного комісара

Приписна книга

Див. також

- [Дніпропетровський клан](#)

Примітки

- ↑ 20 лютого 1978, нагородження скасовано Указом Президії Верховної Ради СРСР через сім років після смерті 21 вересня 1989
- ↑ *Encyclopædia Britannica* (http://global.britannica.com/biography/Leonid-illich-Brezhnev)
- ↑ *Енциклопедія Брокгауз* (https://brockhaus.de/ecs/julex/article/breschnew-leonid-iljitsch) / Hrsg.: Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus, Wissen Media Verlag
- ↑ *Енциклопедія Брокгауз* / Hrsg.: Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus, Wissen Media Verlag
- ↑ SNAC — 2010.
- ↑ Filmportal.de — 2005.
- ↑ Geni.com — 2006. — 175000000 екз.
- ↑ *Большая Российская энциклопедия*, М., Большая Российская энциклопедия, 2006, т. 4, с. 185. (рос.)
- ↑ *Триумф писателя Брежнева* (https://web.archive.org/web/20220321025152/https://back-in-ussr.com/2017/11/triumf-pisatelya-brezhneva.html). *Назад в СССР* (ru-RU). Архів оригіналу (https://back-in-ussr.com/2017/11/triumf-pisatelya-brezhneva.html) за 21 березня 2022. Процитовано 28 травня 2022.
- ↑ Из автобиографии Брежнева Л. И., написанной в 1945 г. «...Отец 42 года проработал на заводе в прокатных

- цехах, умер в 1937 году...». РГАНІ. Ф. 80. Оп. 1. Д. 1197. Л. 6.
- Цензор.НЕТ. Трагедія українського села полягала в тому, що ніхто не міг уникнути Голодомору і опинявся або серед жертв, або у складі виконавців, - історикія Дарія Маттінглі (https://web.archive.org/web/20211128114630/https://censor.net/ua/resonance/3301608/tragediya_ukrayinskogo_sela_polyagala_v_tomu_scho_nihtu_ne_mig_unyknuty_golodomoru_i_opynyavsya_abo). *Цензор.НЕТ* (укр.). Архів оригіналу (https://censor.net/ua/resonance/3301608/tragediya_ukrayinskogo_sela_polyagala_v_tomu_scho_nihtu_ne_mig_unyknuty_golodomoru_i_opynyavsya_abo) за 28 листопада 2021. Процитовано 28 листопада 2021.
 - Как будущий «рулевой» Страны Советов с ОУН на Львовщине боролся (<http://karpatnews.in.ua/news/87214-kak-budushchyi-rulevoi-strany-sovetov-s-oun-na-lvovshchynе-borolsia.htm#sthash.4SttACGi.dpuf>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20140827105259/http://karpatnews.in.ua/news/87214-kak-budushchyi-rulevoi-strany-sovetov-s-oun-na-lvovshchynе-borolsia.htm#sthash.4SttACGi.dpuf>) 27 серпень 2014 у Wayback Machine.] (рос.)
 - Шелест П. Ю.* Справжній суд історії ще попереду. — С. 417.
 - У Криму помер онук Брежнєва (https://web.archive.org/web/20180714110641/https://24tv.ua/u_krimu_pomer_onuk_brezhnyeva_n997057). Архів оригіналу (https://24tv.ua/u_krimu_pomer_onuk_brezhnyeva_n997057) за 14 липень 2018. Процитовано 14 липень 2018.

Джерела

- Малий словник історії України / відпов. ред. В. А. Смолій. — К. : Либідь, 1997. — 464 с. — ISBN 5-325-00781-5.
- Шаповал Ю. І.* Брежнев Леонід Ілліч (http://www.history.org.ua/index.php?termin=Brezhniev_L) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20160601032112/http://www.history.org.ua/index.php?termin=Brezhniev_L) 1 червня 2016 у Wayback Machine.] // *Енциклопедія історії України* : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2003. — Т. 1 : А — В. — С. 374. — 688 с. : іл. — ISBN 966-00-0734-5.
- Рой Медведев. Личность и эпоха. Политический портрет Л.И. Брежнева. М.:Изд-во "Новости", 1991. - 336 с.
- Брежнев Леонид Ильич (<https://web.archive.org/web/20090331075401/http://www.marshals.su/BIOS/Brezhnev.html>)
- Брежнев Леонид Ильич (<https://web.archive.org/web/20081217030455/http://www.praviteli.org/ussr/ussr1/brezhnev.php>)
- Брежнев Леонід Ілліч (<http://www.peoples.ru/state/king/russia/brejnev/>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20061218115812/http://www.peoples.ru/state/king/russia/brejnev/>) 18 грудня 2006 у Wayback Machine.] (рос.)
- Добрый человек из Политбюро (<http://www.gazetanv.ru/article/?id=384>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20070114223737/http://gazetanv.ru/article/?id=384>) 14 січня 2007 у Wayback Machine.] (рос.)
- Брежнев Леонід Ілліч (<http://www.hrono.ru/biograf/brezhnev.html>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20070108034019/http://www.hrono.ru/biograf/brezhnev.html>) 8 січня 2007 у Wayback Machine.] // hrono.ru (рос.)
- Леонид Брежнев. Карьера и жизнь генсека (<https://web.archive.org/web/20100502062550/http://www.realnest.com.ua/information/articles/444>) (рос.)

Зовнішні відеофайли

- Брежнев, которого мы не знали. Падение с Олимпа* (<https://www.youtube.com/watch?v=z2ZE98gnahY>) на YouTube // Центральное Телевидение. (рос.)

Література

- Ю. Шаповал.* Брежнев Леонід Ілліч // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.74 ISBN 978-966-611-818-2.
- М. М. Білоусов.* Брежнев Леонід Ілліч // *Українська дипломатична енциклопедія*: У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. — К: Знання України, 2004 — Т.1 — 760с. ISBN 966-316-039-X

Попередник:	Голова Президії Верховної Ради СРСР 1960—1964	Наступник:
Климент Ворошилов		Анастас Мікоян
Попередник:	Голова Президії Верховної Ради СРСР 1977—1982	Наступник:
Микола Підгорний		Юрій Андропов
Попередник:	Генеральний секретар ЦК КПРС 1964—1982	Наступник:
посаду відновлено		Юрій Андропов

Лідери СРСР

Голова РНК СРСР (1922—1924)	<u>Володимир Ленін</u> (1922—1924)
Генеральний секретар ЦК ВКП(б) (1924—1934)	<u>Йосип Сталін</u> (1924—1934)
Секретар ЦК ВКП(б) (1934—1953)	<u>Йосип Сталін</u> (1934—1953) • <u>Георгій Маленков</u> (1953) • <u>Микита Хрущов</u> (1953)
Перші секретарі ЦК КПРС (1953—1966)	<u>Микита Хрущов</u> (1953—1964) • <u>Леонід Брежнев</u> (1964—1966)

■ **Генеральні секретарі ЦК КПРС (1966–1991)**

Леонід Брежнев (1966–1982) • Юрій Андропов (1982–1984) • Костянтин Черненко (1984–1985) • Михайло Горбачов (1985–1991)

■ **Президент СРСР (1990–1991)**

Михайло Горбачов (1990–1991)

■ Голови Президії Верховної Ради СРСР

Калінін Михайло Іванович (1938—1946) • Шверник Микола Михайлович (1946—1953) • Ворошилов Климент Єфремович (1953—1960) • Брежнев Леонід Ілліч (1960—1964) • Мікоян Анастас Іванович (1964—1965) •

Голови Президії Верховної Ради СРСР

Підгорний Микола Вікторович (1965—1977) • Брежнев Леонід Ілліч (1977—1982) • Андропов Юрій Володимирович (1983—1984) • Черненко Костянтин Устинович (1984—1985) • Громико Андрій Андрійович (1985—1988) • Горбачов Михайло Сергійович (1988—1989)

Голови Верховної Ради СРСР

Горбачов Михайло Сергійович (1989—1990) • Лук'янов Анатолій Іванович (1990—1991)

Маршали та Адміralи Флоту Радянського Союзу

Ворошилов | Тухачевський | Будьонний | Єгоров | Блюхер | Тимошенко | Кулик | Шапошников | Жуков | Василевський | Сталін | Конєв | Говоров | Рокоссовський | Малиновський | Толбухін | Мерецков | Берія | Соколовський | Булганін | Баграмян | Бірюзов | Гречко | Єрьомєнко | Москаленко | Чуйков | Захаров | Голіков | Крилов | Якубовський | Батицький | Кошовий | Брежнев | Устинов | Куликов | Огарков | Соколов | Ахромєєв | Куркоткін | Петров | Язов

Маршали Радянського Союзу

Адміralи Флоту Радянського Союзу

Кузнецов | Ісаков | Горшков

Герої СРСР

А Б В Г Д Е Є Ж З І К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ю Я

Двічі Герої • Тричі Герої • Чотириразові Герої

Позбавлені звання Героя Радянського Союзу

Герої Соціалістичної Праці

А Б В Г Д Е Є Ж З І Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ю Я

Двічі Герої • Тричі Герої

Керівники Дніпра

Іван Шевелєв • Дмитро Горяїнов • Петро Башмаков • Григорій Кустов • Петро Четвериков • Афанасій Коханов • Степан Четвериков • Іван Колесніков • Дем'ян Кисельов • Яків Рохлін • Іван Пчелкін • Федір Дупленко • Андрій Кирпишников • Іван Артамонов • Ілля Тархов • Фома Богданов • Прокоп Белявський • Іван Ловягін • Єгор Птіцин • Дей Мінаков • Костянтин Кисельов • Давид Пчолкін • Петро Калабухов • Іван Яковлів • Олександр Толстиків • Іван Греков • Петро Волков • Іван Езау • Іван Спосібний • Костянтин Макаренко

Катеринослав

Новоросійськ

Січеслав

Василь Осипов • Іван Езау

Іван Гаврилов • Федір Рязанов • Ганна Богданова • Павло Сорокін • Федір Зайцев • Микола Голубенко • Григорій Петриченко • Дем'ян Коротченко • Семен Задіонченко • Микола Щолоков • Рудольф Клостерман • Петро Соколовський • Микола Манзюк • Георгій Дементьєв • Павло Найдьонов • Микола Гавриленко • Леонід Брежнев • Павло Храпунов • Микола Распопов •

Дніпропетровськ

Михайло Щербань • Микола Гавриленко • Іван Яцуба • Костянтин Ярцев • Віктор Чебриков • Григорій Сокурєнко • Борис Кармазін • Іван Яцуба • Анатолій Уланов • Євген Качаловський • Віктор Бойко • Іван Лях • Володимир Ошко • Олександр Мігдєєв • Микола Омельченко •

Володимир Яцуба • Валерій Пустовойтенко • Віктор Меркушов • Микола Швець • Іван Куліченко • Галина Булавка • Максим Романенко • Борис Філатов

Дніпро

Борис Філатов

Керівники ЦК Компартії Молдавії

Молдавська АО Української СРР	<u>Йосип Бадєєв</u> (1924)
Молдавська АСРР Української СРР	<u>Йосип Бадєєв</u> (1924) · <u>Хаїм Богопольський</u> (1928–1930) · <u>Ілля Ільїн</u> (1930–1931) · <u>Іван Плачинда</u> (1931–1932) · <u>Іван Сірко</u> (1932–1933) · <u>Гурген Булат</u> (1933–1935) · <u>Зіновій Сідерський</u> (1935–1936) · <u>Зіновій Сідерський</u> (1936–1937) · <u>Володимир Тодрес</u> (1937–1937) · <u>Володимир Борисов</u> (1938–1939) · <u>Олексій Мельников</u> (1939–1939) · <u>Петро Бородін</u> (1939–1940) · <u>Петро Бородін</u> (1940–1941) · <u>Микита Салогор</u> (1944–1946) · <u>Микола Коваль</u> (1946–1950) · <u>Леонід Брежнев</u> (1950–1952) · <u>Дмитро Гладкий</u> (1952–1954) · <u>Зіновій Сердюк</u> (1954–1961) · <u>Іван Бодюл</u> (1961–1980) · <u>Семен Гроссу</u> (1980–1989) · <u>Петро Лучинський</u> (1989–1991)
Молдавська РСР	

Керівники ЦК Компартії Казахстану (1920–1991)

Киргизький край Російської СФРР	<u>Станіслав Пестковський</u> (1920)
Киргизька АСРР Російської СФРР	<u>Іван Акулов</u> (1920) · <u>Мухамедхафій Мурзагалієв</u> (1921) · <u>Марія Костеловська</u> (1921) · <u>Георгій Коростельов</u> (1921–1924) · <u>Віктор Нанейшвілі</u> (1924–1925) · <u>Віктор Нанейшвілі</u> (1925) · <u>Філіп Голощокін</u> (1925–1933) · <u>Левон Мірзоян</u> (1933–1937) · <u>Левон Мірзоян</u> (1937–1938) · <u>Микола Скворцов</u> (1938–1945) · <u>Геннадій Борков</u> (1945–1946) · <u>Жумабай Шаяхметов</u> (1946–1954) · <u>Пантелеймон Пономаренко</u> (1954–1955) · <u>Леонід Брежнев</u> (1955–1956) · <u>Іван Яковлев</u> (1956–1957) · <u>Микола Беляєв</u> (1957–1960) · <u>Дінмухамед Кунаєв</u> (1960–1962) · <u>Ісмаїл Юсупов</u> (1962–1964) · <u>Дінмухамед Кунаєв</u> (1964–1986) · <u>Геннадій Колбін</u> (1986–1989) · <u>Нурсултан Назарбаєв</u> (1989–1991)
Казахська (Казахська) АСРР Російської СФРР	
Казахська РСР	

Лауреати Димитровської премії

1950 — Єлисавета Багряна, Гйончо Белєв, Павел Вежинов, Любомир Пипков, Стефан Савов, Петко Стайнов · 1951 — Павел Вежинов, Любомир Пипков, Веселин Стоянов, Стефан Савов, Андрей Гуляшки · 1952 — Димитр Димов, Димитр Методієв, Любомир Пипков, Богомил Райнов, Стефан Савов · 1953 — Васко Абаджієв · 1959 — Николай Гяуров, Димитр Іванов, Димитр Талєв, Веселин Ханчев · 1960 — Димитр Ангелов, Валерій Петров · 1962 — Веселин Ханчев · 1964 — Димитр Методієв · 1966 — Николай Гяуров, Антон Дончев · 1969 — Богомил Райнов · 1971 — Павел Вежинов, Коста Цонєв · 1972 — Любомир Левчев, Стойчо Панчев · 1974 — Михайло Суслов, Іван Юхновський · 1976 — Павел Вежинов, Тодор Живков · 1978 — Леонід Брежнев · 1979 — Габрієль Гарсія Маркес, Минчо Минчев · 1980 — Коста Цонєв · 1981 — Хосє Лопєс Портільйо · 1983 — Микола Тихонов · 1984 — Дороті Годжкін, Хафєз аль-Асад · 1986 — Невена Коканова, Леда Мілева, Станіслав Стратієв · 1989 — Жоржі Амаду

Керівники Дніпропетровської області

Перші секретарі Дніпропетровського обласного комітету КПУ	<u>Володимир Чернявський</u> (1932) · <u>Василь Строганов</u> (1932–1933) · <u>Мендель Хатаєвич</u> (1933–1937) · <u>Натан Марголін</u> (1937) · <u>Дем'ян Коротченко</u> (1937–1938) · <u>Семен Задіонченко</u> (1938–1941) · <u>Костянтин Грушовий</u> (1941 (в.о.), 1942 (в.о.)) · <u>Георгій Дементьєв</u> (1943–1944) · <u>Павло Найдьонов</u> (1944–1947) · <u>Леонід Брежнев</u> (1947–1950) · <u>Андрій Кириленко</u> (1950–1955) · <u>Володимир Щербицький</u> (1955–1957) · <u>Антон Гайовий</u> (1957–1961) · <u>Микита Толубєєв</u> (1961–1963) · <u>Микита Толубєєв</u> (промисловий, 1963) · <u>Олексій Ватченко</u> (сільський, 1963–1964) · <u>Володимир Щербицький</u> (промисловий, 1963–1964) · <u>Володимир Щербицький</u> (1964–1965) · <u>Олексій Ватченко</u> (1965–1976) · <u>Євген Качаловський</u> (1976–1983) · <u>Віктор Бойко</u> (1983–1987) · <u>Володимир Івашко</u> (1987–1988) · <u>Микола Задоя</u> (1988–1990) · <u>Микола Омельченко</u> (1990–1991)
--	---

Голови Дніпропетровського обласного виконавчого комітету

Данило Петровський (1932) · Микита Алексєєв (1932—1933) · Іван Гаврилов (1933—1936) · Іван Федяєв (1936—1937) · Микола Нікітченко (в.о., 1937) · Костянтин Караваєв (1938—1940) · Павло Найдьонов (1940—1941, 1943—1944) · Георгій Дементьєв (1944—1947) · Іван Філіпов (1947—1952) · Микола Гавриленко (1952—1954) · Іван Юнак (1954—1961) · Микола Васильєв (1961—1963) · Микола Васильєв (сільський, 1963—1964) · Іван Яцуба (промисловий, 1963—1964) · Михайло Пашов (1964—1978) · Віктор Бойко (1978—1983) · Юрій Бабич (1983—1989) · Станіслав Стежко (1989—1991)

Голови Дніпропетровської обласної ради

Микола Задоя (1990—1992) · Віктор Богатир (1992—1994) · Павло Лазаренко (1994—1998) · Едуард Дубінін (1998—2002) · Галина Булавка (2002—2004) · Микола Швець (2004—2006) · Юрій Вілкул (2006—2010) · Євген Удод (2010—2015) · Гліб Пригунов (2015—2019) · Святослав Олійник (2019—2020) · Микола Лукашук (з 2020)

Голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації

Микола Задоя (1991—1992) · Павло Лазаренко (1992—1995) · Микола Деркач (1995—1997) · Віктор Забара (1997—1998) · Олександр Мігдєєв (1998—1999) · Микола Швець (1999—2003) · Володимир Яцуба (2003—2004) · Володимир Мелешик (в.о, 2004—2005) · Сергій Касьянов (2005) · Юрій Єхануров (2005) · Надія Дєєва (2005—2007) · Віктор Бондар (2007—2010) · Олександр Вілкул (2010—2012) · Дмитро Колесніков (2012—2014) · Ігор Коломойський (2014—2015) · Валентин Резніченко (2015—2019) · Дмитро Батура (т.в.о., 2019) · Олександр Бондаренко (2019—2020) · Валентин Резніченко (2020—2023) · Володимир Орлов (в.о, 2023) · Сергій Лисак (2023—)

Керівники Запорізької області

Перші секретарі Запорізького обласного комітету КПУ

Федір Матюшин (1939—1941) · Федір Матюшин (1943—1946) · Леонід Брежнев (1946—1947) · Георгій Єнютін (1947—1951) · Ілля Іванов (1951—1952) · Антон Гайовий (1952—1957) · Володимир Скрябін (1957—1962) · Олексій Титаренко (1962—1963) · Федір Мокроус (сільський, 1963—1964) · Олексій Титаренко (промисловий, 1963—1964) · Олексій Титаренко (1964—1966) · Михайло Всеволожський (1966—1985) · Анатолій Сазонов (1985—1988) · Григорій Харченко (1988—1990) · Валерій Малєв (1990—1991)

Голови Запорізького обласного виконавчого комітету

Данило Леженко (1939) · Захар Дорофєєв (1939—1941) · Захар Дорофєєв (1943—1944) · Василь Пономаренко (1944—1950) · Микола Титов (1950—1951) · Василь Пономаренко (1951—1952) · Володимир Скрябін (1952—1958) · Федір Мокроус (1958—1963) · Павло Склярєв (промисловий, 1963—1964) · Олександр Гуйва (сільський, 1963) · Петро Червенко (сільський, 1964) · Федір Мокроус (1964—1969) · Михайло Хорунжий (1969—1976) · Петро Москальков (1976—1988) · Володимир Дем'янов (1988—1991)

Голови Запорізької обласної ради

Григорій Харченко (1990) · В'ячеслав Похвальський (1990—1991) · Володимир Дем'янов (1991—1992) · В'ячеслав Похвальський (1992—1998) · Володимир Березовський (1998—2006) · Олександр Нефьодов (2006—2010) · Павло Матвієнко (2010—2013) · Віктор Межейко (2013—2015) · Григорій Самардак (2015—2020) · Віталій Боговін (2020) · Олена Жук (з 2020)

Голови Запорізької обласної державної адміністрації

Володимир Дем'янов (1991—1992) · Юрій Бочкарьов (1992—1994) · В'ячеслав Похвальський (1994—1998) · Володимир Куратченко (1998—1999) · Євген Карташов (1999) · Володимир Куратченко (1999—2000) · Олексій Кучеренко (2000—2001) · Сергій Сазонов (в.о., 2001) · Євген Карташов (2001—2003) · Володимир Березовський (2003—2005) · Юрій Артеменко (2005) · Анатолій Головка (в.о., 2005) · Євген Червоненко (2005—2007) · Валерій Черкаска (в.о., 2007—2008) · Олександр Старух (2008—2010) · Борис Петров (2010—2011) · Олександр

[Пеклушенко](#) (2011—2014) · [Валерій Баранов](#) (2014) · [Григорій Самардак](#) (в.о., 2014—2015) · [Валентин Резніченко](#) (2015) · [Григорій Самардак](#) (2015) · [Костянтин Бриль](#) (2015—2019) · [Елла Слепян](#) (т.в.о., 2019) · [Віталій Туринок](#) (2019—2020) · [Віталій Боговін](#) (2020) · [Олександр Старух](#) (2020—2023) · [Геннадій Тімченко](#) (в.о. 2023) · [Юрій Малашко](#) (з 2023)

Русифікація

За країнами	Білорусь · Балтія (Естонія · Латвія · Литва) · Молдова · Польща · Росія · Україна (Крим) · Фінляндія
Організатори	Микола I · Олександр II · Михаїл Муравйов · Йосиф Семашко · Петро Валуєв · Олександр III · Микола Бобріков · Йосип Сталін · Микита Хрущов · Леонід Брежнев · Олександр Лукашенко
Діячі спротиву	Кастусь Каліновський · Леопольд Мехелін · Едуард Полон · Пер Евінд Свінгвуд · Олекса Гірник · Василь Макух · Альберт Разін · Зенон Позняк · Атнер Хузангай · Ромас Каланта · Іван Дзюба
Пов'язане	Полоцький собор 1839 року · Валуєвський циркуляр · Заборона литовського друку · Емський указ · Зросійщення прізвищ (українських) · Кирилізація в СРСР · Український правопис 1933 року · Білоруський правопис 1933 року · Львівський собор 1946 року · Трасянка · Суржик · Дерусифікація (Україна)
Види	Радянізація

Категорія

Про аудіо, відео(ігри), фото та мистецтво

Генеалогія та некрополістика

Література та бібліографія

Спорт

Тематичні сайти

Словники та енциклопедії

[Comic Vine](https://comicvine.gamespot.com/wd//4005-16933/) (<https://comicvine.gamespot.com/wd//4005-16933/>) · [ČSFD](https://www.csfd.cz/tvurce/97617/) (<https://www.csfd.cz/tvurce/97617/>) · [Filmportal.de](http://www.filmportal.de/eb1d11613b0d4334aaabd159ca1f1da3) (<http://www.filmportal.de/eb1d11613b0d4334aaabd159ca1f1da3>) · [Internet Movie Database](https://www.imdb.com/name/nm0108348) (<https://www.imdb.com/name/nm0108348>) · [LyricsTranslate](https://lyricstranslate.com/leonid-brezhnev-lyrics.html) (<https://lyricstranslate.com/leonid-brezhnev-lyrics.html>) · [MusicBrainz](https://musicbrainz.org/artist/a77b02e5-b079-4b65-a8f9-1caee429ea64) (<https://musicbrainz.org/artist/a77b02e5-b079-4b65-a8f9-1caee429ea64>) · [PORT.hu](https://port.hu/jump/person-278124) (<https://port.hu/jump/person-278124>) · [The Movie Database](https://www.themoviedb.org/person/556764) (<https://www.themoviedb.org/person/556764>) · [The Trading Card Database](https://www.tcdb.com/Person.cfm/pid/122084) (<https://www.tcdb.com/Person.cfm/pid/122084>) · [Архів образотворчого мистецтва \(Чехія\)](https://en.isabart.org/person/69554) (<https://en.isabart.org/person/69554>) · [Національна портретна галерея \(Лондон\)](https://www.npg.org.uk/collections/search/person/mp164928) (<https://www.npg.org.uk/collections/search/person/mp164928>) · [Find a Grave](http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=8143) (<http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=8143>) · [Geni.com](https://www.geni.com/profile/index/600000004070555061) (<https://www.geni.com/profile/index/600000004070555061>) · [Gravsted.dk](https://www.gravsted.dk/person.php?navn=leonidbresjnev) (<https://www.gravsted.dk/person.php?navn=leonidbresjnev>) · [Родовід](http://uk.rodovid.org/wk/Person:151665) (<http://uk.rodovid.org/wk/Person:151665>) · [WikiTree](https://www.wikitree.com/wiki/i/Брежнев-1) (<https://www.wikitree.com/wiki/i/Брежнев-1>) · [Babelio](https://www.babelio.com/auteur/wd/180980) (<https://www.babelio.com/auteur/wd/180980>) · [Index Theologicus](https://litho.de/Authority/035155868) (<https://litho.de/Authority/035155868>) · [Open Library](https://openlibrary.org/works/OL215330A) (<https://openlibrary.org/works/OL215330A>) · [Rekhta.org](https://www.rekhta.org/authors/leonid-brezhnev) (<https://www.rekhta.org/authors/leonid-brezhnev>) · [Архів преси 20 століття \(нім.\)](http://purl.org/pressemappe20/folder/pe/002478) (<http://purl.org/pressemappe20/folder/pe/002478>) · [Бібліографія історії чеських земель](https://biblio.hiu.cas.cz/records/774f88eb-fd98-4a1b-b8ba-50a5eacdf0d5) (<https://biblio.hiu.cas.cz/records/774f88eb-fd98-4a1b-b8ba-50a5eacdf0d5>) · [Бібліотека Александра Тернбулла](https://tiaki.natlib.govt.nz/#details=ethesaurus.129458) (<https://tiaki.natlib.govt.nz/#details=ethesaurus.129458>)

[Olympedia](https://www.olympedia.org/athletes/1100019) (<https://www.olympedia.org/athletes/1100019>)

[SNAC](https://snaccooperative.org/ark:/99166/w66t21bm) (<https://snaccooperative.org/ark:/99166/w66t21bm>) · [Архів Єльського університету](https://archives.yale.edu/agents/people/67990) (<https://archives.yale.edu/agents/people/67990>) · [Дипломатичні документи Швейцарії](https://dodis.ch/P15543) (<https://dodis.ch/P15543>) · [Німецький літературний архів Марбах](https://www.dla-marbach.de/find/opac/id/PE00155948) (<https://www.dla-marbach.de/find/opac/id/PE00155948>)

[Биография.py](https://www.biografija.ru/biography/brezhnev-leonid-ilich.htm) (<https://www.biografija.ru/biography/brezhnev-leonid-ilich.htm>) · [Большая российская энциклопедия](https://old.bigenc.ru/text/1882993) (<https://old.bigenc.ru/text/1882993>) · [Велика данська енциклопедія](https://denstoredanske.lex.dk/Leonid_Brezhnev) (https://denstoredanske.lex.dk/Leonid_Brezhnev) · [Велика каталанська енциклопедія](http://www.enciclopedia.cat/enciclopedies/gran-enciclopedia-catalana/EC-GEC-0012228.xml) (<http://www.enciclopedia.cat/enciclopedies/gran-enciclopedia-catalana/EC-GEC-0012228.xml>) · [Велика норвезька енциклопедія](https://snl.no/Leonid_Brezjnev) ([http://snl.no/Leonid_Brezjnev](https://snl.no/Leonid_Brezjnev)) · [Енциклопедія історії України](http://www.history.org) (<http://www.history.org>)

http://esu.com.ua/search_articles.php?id=37684 · www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pagesB\R\BrezhnevLeonid · [Латвійська національна енциклопедія \(https://enciklopedija.lv/skirklis/1654\)](https://enciklopedija.lv/skirklis/1654) · [Універсальна литовська енциклопедія \(https://www.vle.lt/straipsnis/leonid-breznev\)](https://www.vle.lt/straipsnis/leonid-breznev) · [Хорватська енциклопедія \(https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=9470\)](https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=9470) · [Шведська національна енциклопедія \(https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/leonid-breznev\)](https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/leonid-breznev) · [Шведська національна енциклопедія \(https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/leonid-bresjnev\)](https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/leonid-bresjnev) · [Энциклопедия Кругосвет \(https://www.krugosvet.ru/enc/istoriya/BREZHNEV_LEONID_ILICH.html\)](https://www.krugosvet.ru/enc/istoriya/BREZHNEV_LEONID_ILICH.html) · [Brockhaus Enzyklopädie \(https://brockhaus.de/ecs/enzy/article/breschnew-leonid-ilijtsch\)](https://brockhaus.de/ecs/enzy/article/breschnew-leonid-ilijtsch) · [De Agostini \(http://www.sapere.it/enciclopedia/Breznev,+Leonid+Il'ič.html\)](http://www.sapere.it/enciclopedia/Breznev,+Leonid+Il'ič.html) · [Encyclopédie Larousse \(https://www.larousse.fr/encyclopedia/personnage/wd/110093\)](https://www.larousse.fr/encyclopedia/personnage/wd/110093) · [Encyclopædia Britannica \(http://britannica.com/biography/Leonid-Ilich-Brezhnev\)](http://britannica.com/biography/Leonid-Ilich-Brezhnev) · [Encyclopædia Universalis \(https://www.universalis.fr/encyclopedia/leonid-ilitch-brejnev/\)](https://www.universalis.fr/encyclopedia/leonid-ilitch-brejnev/) · [Internetowa encyklopedia PWN \(https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3880655.html\)](https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3880655.html) · [Lur Hiztegi Entziklopedikoan \(https://web.archive.org/web/20211215183258/https://www.euskadi.eus/web01-a2lurhiz/eu/contenidos/termino/_c01164/eu_b_4727/b4727.html\)](https://web.archive.org/web/20211215183258/https://www.euskadi.eus/web01-a2lurhiz/eu/contenidos/termino/_c01164/eu_b_4727/b4727.html) · [Treccani Dizionario di Storia \(https://www.treccani.it/enciclopedia/leonid-ilic-breznev_\(Dizionario-di-Storia\)\)](https://www.treccani.it/enciclopedia/leonid-ilic-breznev_(Dizionario-di-Storia)) · [Британський музей \(https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG180824\)](https://www.britishmuseum.org/collection/term/BIOG180824) · [довідка РІА Новини \(https://ria.ru/spravka/00000000/57189210\)](https://ria.ru/spravka/00000000/57189210) · [Згальний каталог Diamond \(https://opac.diamond-ils.org/agent/63695\)](https://opac.diamond-ils.org/agent/63695) · [Collaborative InterLingual Index \(http://globalwordnet.org/ili/i94545\)](http://globalwordnet.org/ili/i94545) · [Deutsche Biographie \(https://www.deutsche-biographie.de/pnd118515136.html\)](https://www.deutsche-biographie.de/pnd118515136.html) · [Google Arts & Culture \(https://artsandculture.google.com/entity/m0d8xy\)](https://artsandculture.google.com/entity/m0d8xy) · [LIMIS \(https://www.limis.it/personali-ju-zodynas/-/personFastSearch/view/286415325\)](https://www.limis.it/personali-ju-zodynas/-/personFastSearch/view/286415325) · [Munzinger IBA \(https://www.munzinger.de/search/go/document.jsp?id=00000009134\)](https://www.munzinger.de/search/go/document.jsp?id=00000009134) · [NNDB \(http://nndb.com/people/214/000047073\)](http://nndb.com/people/214/000047073) · [SNAC \(https://snaccooperative.org/ark:/99166/w66t21bm\)](https://snaccooperative.org/ark:/99166/w66t21bm) · [WordNet \(http://wordnet-rdf.princeton.edu/id/10883492-n\)](http://wordnet-rdf.princeton.edu/id/10883492-n) · [Герои страны \(https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=1614\)](https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=1614) · [Французька Вікідія \(https://fr.wikidia.org/wiki/Léonid_Brejnev\)](https://fr.wikidia.org/wiki/Léonid_Brejnev) · [Namuwiki \(https://namu.wiki/w/%EB%A0%88%EC%98%A4%EB%8B%88%ED%8A%B8%20%EB%B8%8C%EB%A0%88%EC%A6%88%EB%84%A4%ED%94%84\)](https://namu.wiki/w/%EB%A0%88%EC%98%A4%EB%8B%88%ED%8A%B8%20%EB%B8%8C%EB%A0%88%EC%A6%88%EB%84%A4%ED%94%84)

Довідкові видання

Нормативний контроль

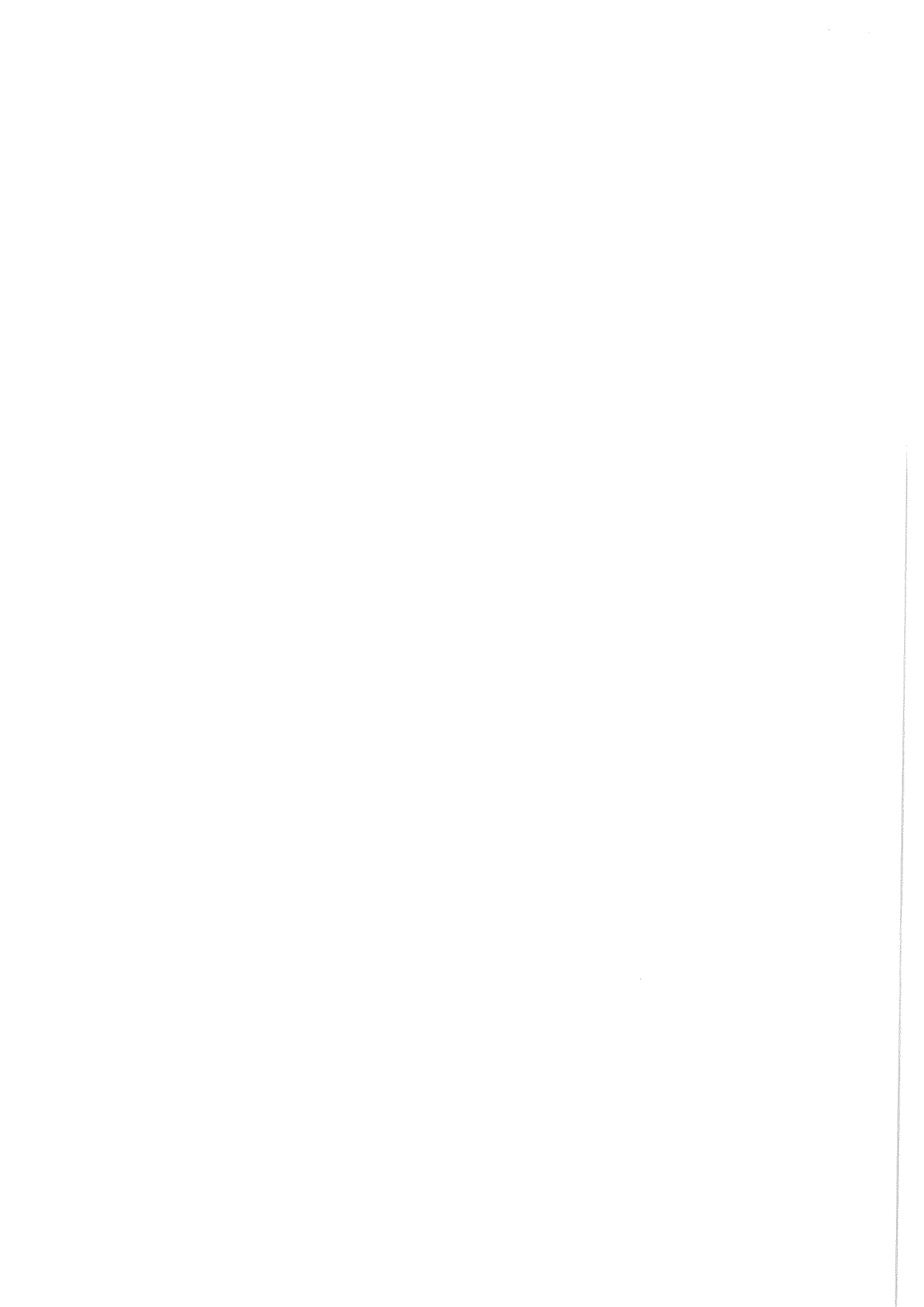
Autoritats UB: [a1243152 \(https://web.archive.org/web/20211011013405/https://cra.i.u.b.edu/sites/default/files/autoritats/permanent/a1243152\)](https://web.archive.org/web/20211011013405/https://cra.i.u.b.edu/sites/default/files/autoritats/permanent/a1243152) · **BIBSYS:** [90051724 \(https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/90051724\)](https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/90051724) · **BNC:** [a10054194 \(http://cantic.bnc.cat/registres/CUCId/a10054194\)](http://cantic.bnc.cat/registres/CUCId/a10054194) · **BNF:** [11893880z \(http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11893880z\)](http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11893880z) · **CANTIC:** [981058511702106706 \(https://cantic.bnc.cat/registre/981058511702106706\)](https://cantic.bnc.cat/registre/981058511702106706) · **CONOR.BG:** [7351653 \(https://opac.bg.cobiss.net/opac7/conor/7351653\)](https://opac.bg.cobiss.net/opac7/conor/7351653), [7351397 \(https://opac.bg.cobiss.net/opac7/conor/7351397\)](https://opac.bg.cobiss.net/opac7/conor/7351397) · **CONOR.SI:** [54701155 \(https://plus.si.cobiss.net/opac7/conor/54701155\)](https://plus.si.cobiss.net/opac7/conor/54701155) · **CONOR.SR:** [18348903 \(https://plus.sr.cobiss.net/opac7/conor/18348903\)](https://plus.sr.cobiss.net/opac7/conor/18348903) · **EGAXA:** [vtls001672438 \(http://viaf.org/processed/EGAXA%7Cvtlsvtls001672438\)](http://viaf.org/processed/EGAXA%7Cvtlsvtls001672438) · **FAST:** [40110 \(http://id.worldcat.org/fast/40110\)](http://id.worldcat.org/fast/40110) · **Freebase:** [/m/0d8xy \(https://www.google.com/search?kgmid=/m/0d8xy\)](https://www.google.com/search?kgmid=/m/0d8xy) · **GND:** [118515136 \(http://d-nb.info/gnd/118515136\)](http://d-nb.info/gnd/118515136) · **GTAA:** [85999 \(http://data.beeldengeluid.nl/gtaa/85999\)](http://data.beeldengeluid.nl/gtaa/85999) · **ISNI:** [0000 0000 0093 7478 \(http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000000937478\)](http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000000937478) · **J9U:** [987007259049305171 \(http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007259049305171\)](http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007259049305171) · **KANTO:** [000041308 \(http://fint](http://fint)

[oai:loc.gov/ocw/finaff/fin/page/000041308](https://oai.loc.gov/ocw/finaff/fin/page/000041308) · [LCCN: n79084765](https://lccn.loc.gov/n79084765) (<http://id.loc.gov/authorities/n79084765>) · [LIBRIS: 64jlf9cq2wl5dfg](https://libris.kb.se/64jlf9cq2wl5dfg) (<https://libris.kb.se/64jlf9cq2wl5dfg>) · [LNB: 000042616](http://viaf.org/processed/LNB%7CLNC10-000042616) (<http://viaf.org/processed/LNB%7CLNC10-000042616>) · [MAK: 9810662090405606](http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810662090405606) (<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810662090405606>) · [NDL: 00434335](http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00434335) (<http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00434335>) · [NKC: jn19990210130](http://aut.nkp.cz/jn19990210130) (<http://aut.nkp.cz/jn19990210130>) · [NLA: 795910](https://trove.nla.gov.au/people/795910) (<https://trove.nla.gov.au/people/795910>) · [NLG: 129782](https://catalogue.nlg.gr/Authority/Record?id=au.129782) (<https://catalogue.nlg.gr/Authority/Record?id=au.129782>) · [NLI: 000024684](http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000024684) (http://uli.nli.org.il/F/?func=direct&local_base=nlx10&doc_number=000024684) · [NLR: 000031000](http://aleph.bibnat.ro/F/?func=direct&local_base=NLR10&doc_number=000031000) (http://aleph.bibnat.ro/F/?func=direct&local_base=NLR10&doc_number=000031000) · [NTA: 068849494](http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=068849494) (<http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=068849494>) · [NUKAT: n98036599](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn98036599) (<http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn98036599>) · [PTBNP: 17224](http://viaf.org/processed/PTBNP%7C17224) (<http://viaf.org/processed/PTBNP%7C17224>) · [SELIBR: 42892](http://libris.kb.se/auth/42892) (<http://libris.kb.se/auth/42892>) · [SHARE: 242395](https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=242395) (https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=242395) · [SUDOC: 026751011](http://www.idref.fr/026751011) (<http://www.idref.fr/026751011>) · [UCAL: 22601](http://armunicat.nla.am/cgi-bin/koha/opac-authoritiesdetail.pl?marc=1&authid=22601) (<http://armunicat.nla.am/cgi-bin/koha/opac-authoritiesdetail.pl?marc=1&authid=22601>) · [UPSA: 1444926](https://koha.upsa.es/cgi-bin/koha/opac-authoritiesdetail.pl?marc=1&authid=1444926) (<https://koha.upsa.es/cgi-bin/koha/opac-authoritiesdetail.pl?marc=1&authid=1444926>) · [VIAF: 42034622](http://viaf.org/viaf/42034622) (<http://viaf.org/viaf/42034622>) · [WorldCat: lccn-n79084765](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79084765) (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79084765>) · [РДБ: 000084936](http://aleph.rsl.ru/F?func=find-b&find_code=SYS&adjacent=Y&local_base=RSL11&request=000084936) (http://aleph.rsl.ru/F?func=find-b&find_code=SYS&adjacent=Y&local_base=RSL11&request=000084936) · [PHБ: 77109814](https://webrvices.nlr.ru/semweb/?method=afnlr&query=NLR10::RU%5CNLR%5CAUTH%5C77109814) (<https://webrvices.nlr.ru/semweb/?method=afnlr&query=NLR10::RU%5CNLR%5CAUTH%5C77109814>), [773122](https://webrvices.nlr.ru/semweb/?method=afnlr&query=NLR10::RU%5CNLR%5CAUTH%5C773122) (<https://webrvices.nlr.ru/semweb/?method=afnlr&query=NLR10::RU%5CNLR%5CAUTH%5C773122>)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Брежнев_Леонід_Ілліч&oldid=39013328

Цю сторінку востаннє відредаговано о 19:12, 23 березня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

06.10.82. № 1616

м. Київ

О присвоении звания "Почетный гражданин города Киева" члену Политбюро ЦК КПВ, Председателю Государственного совета СРВ Чыонг Тиню.

Исполком Киевского городского Совета народных депутатов

РЕШИЛ:

За большой вклад в развитие дружбы и сотрудничества между Социалистической Республикой Вьетнам и Советским Союзом в дело упрочения мира и международной безопасности, в знак глубокого уважения киевлян присвоить члену Политбюро ЦК Коммунистической партии Вьетнама, Председателю Государственного совета СРВ Чыонг Тиню звание "Почетный гражданин города Киева".

Председатель

В. ЗГУРСКИЙ

Секретарь

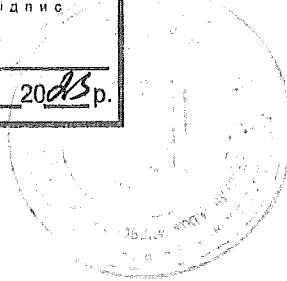
В. ЗЕРНЕЦКИЙ

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № Р-1
оп. № 8
спр. № 2510
арк. 296

Архівіст Метельська О. С.
підпис

Вих. № 068/05-12/970
від «24» 05 2005 р.

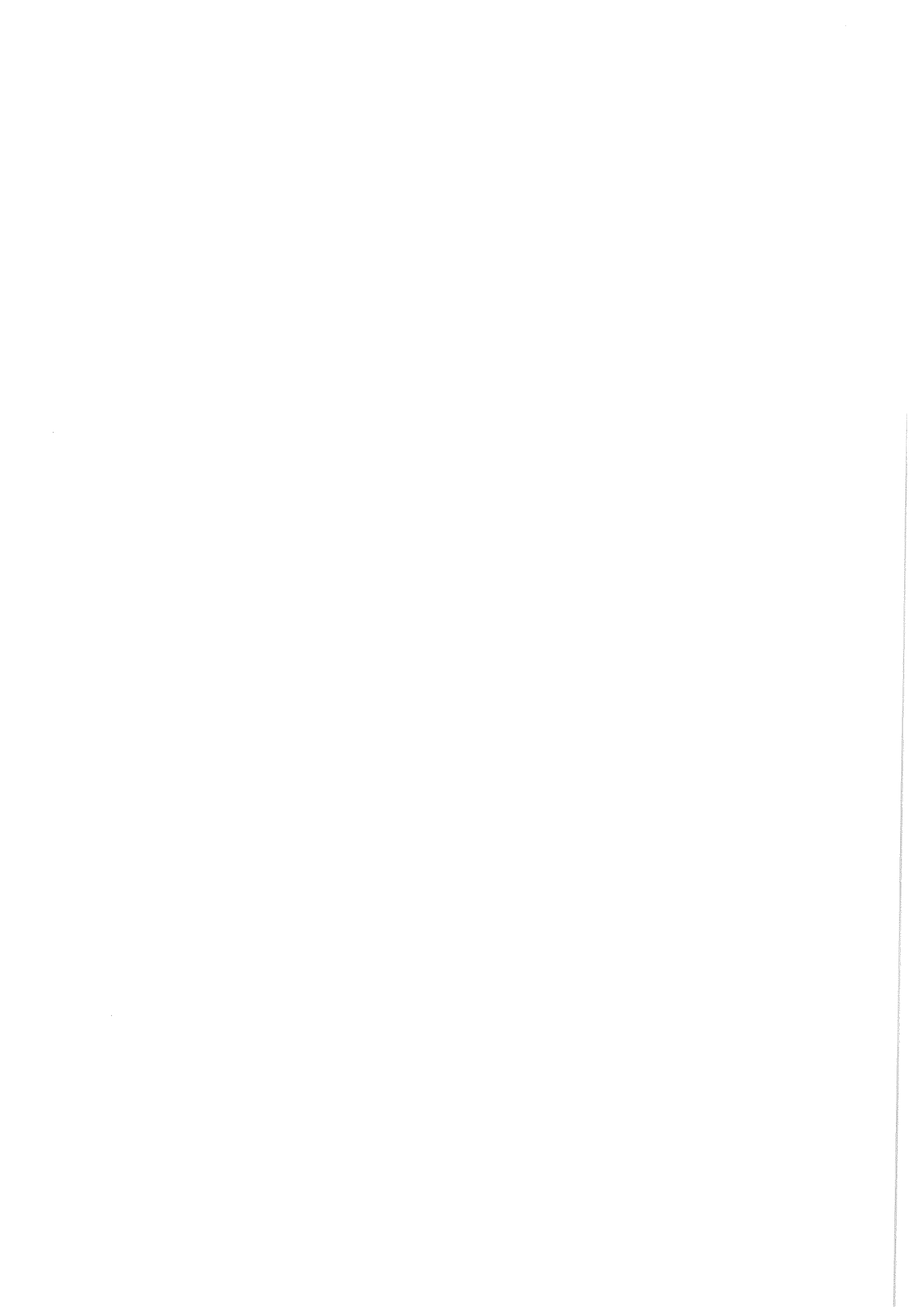

NKC: [jx20080812005 \(http://aut.nkp.cz/jx20080812005\)](http://aut.nkp.cz/jx20080812005) · NTA: [071143289 \(http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=071143289\)](http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=071143289) · NUKAT: [n2016179823 \(http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2016179823\)](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2016179823), [n2015177462 \(http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2015177462\)](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2015177462) · SHARE: [665446 \(http://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=665446\)](http://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=665446) · SUDOC: [029052750 \(http://www.idref.fr/029052750\)](http://www.idref.fr/029052750) · VIAF: [33244918 \(http://viaf.org/viaf/33244918\)](http://viaf.org/viaf/33244918) · WorldCat: [lccn-n50060519 \(https://www.worldcat.org/identities/lccn-n50060519\)](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n50060519)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Чионг_Тінь&oldid=35587629

Цю сторінку востаннє відредаговано о 13:28, 4 травня 2022.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

18.10.83 № 1744

м. Київ

О присвоении звания "Почетный гражданин города Киева" т.т. Москаленко К.С. и Епашеву А.А.

За мужество и героизм, проявленные в битве за Днепр и освобождение Киева от немецко-фашистских захватчиков, в знак большой признательности киевлян исполком Киевского городского Совета народных депутатов

р е ш и л :

присвоить звание

"ПОЧЕТНЫЙ ГРАЖДАНИН ГОРОДА КИЕВА"

МОСКАЛЕНКО Кириллу Семеновичу

- Маршалу Советского Союза, главному инспектору Министерства обороны - заместителю Министра Обороны СССР, дважды Герою Советского Союза и Герою ЧССР.

ЕПАШЕВУ Алексею Алексеевичу

- генералу армии, начальнику главного политического управления Советской Армии и Военно-Морского Флота СССР, Герою Советского Союза.

Председатель

В.Згурский

Секретарь

В.Зернецкий

инд.009

20.10.83

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № Р-7

оп. № _____

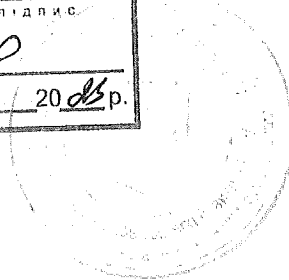
спр. № д.686

арк. д.55

Архівіст Метельська О.С.
підпис.

Вих. № 068/05-12/970

від «29» 05 2023 р.

Учился в Луганской артиллерийской школе и в 2-й Харьковской артиллерийской школе. В мае 1921 года переведён на артиллерийское отделение Харьковской объединённой школы червоных старшин, которое окончил в 1922 году. Позднее окончил курсы усовершенствования командного состава артиллерии РККА в Ленинграде (1928), факультет усовершенствования высшего командного состава Военной академии им. Ф. Э. Дзержинского (1939)^[3]. В период учёбы в Харькове в составе школы участвовал в боях с бандами на Дону и в Донбассе.

С 1922 по 1932 годы служил в составе 6-й Чонгарской кавалерийской дивизии (до 1924 года в составе Первой конной армии), командир взвода конно-артиллерийского дивизиона. В период службы в Армавире участвовал в боях с политическим бандитизмом на Северном Кавказе.

1920—1930-е годы

В сентябре 1923 года вместе с воинской частью был переведён в Брянск. С 1924 года — командир батареи, с 1928 года — командир учебной батареи, артиллерийского дивизиона, начальник штаба артиллерийского полка.

С 1932 года служил в особой кавалерийской дивизии Особой Краснознамённой Дальневосточной армии под Читой, сначала начальник штаба, затем, с 1934 года — командир кавалерийского полка. С 1935 года командовал 23-й танковой бригадой в Приморском крае. С 1936 года служил в 45-м механизированном корпусе Киевского военного округа.

В 1939 году назначен начальником артиллерии 51-й Перекопской стрелковой дивизии Одесского военного округа, с которой участвовал в советско-финской войне 1939-40 годов, за что награждён орденом Красного Знамени. Затем последовательно начальник артиллерии 35-го стрелкового корпуса (Кишинёв) и 2-го механизированного корпуса (Тирасполь). С мая 1941 года — командир 1-й артиллерийской противотанковой бригады РГК, которая формировалась в составе 5-й армии Киевского военного округа в Луцке. Вспоминал: «Бригада истребителей вражеских танков была единственной в Красной Армии, имела на вооружении лучшие по тому времени 76-мм пушки и 85-мм зенитные пушки, которые использовались как для уничтожения воздушных целей, так и для стрельбы по наземным бронированным объектам»^[4].

Великая Отечественная война

В этой должности генерал-майор артиллерии К. С. Москаленко встретил Великую Отечественную войну. Бригада под его руководством участвовала в оборонительных боях в районах гг. Луцк, Владимир-Волинский, Ровно, Торчин, Новоград-Волинский, Малин, в обороне переправ через рр. Тетерев, Припять, Днепр, Десна. С первых сражений К. С. Москаленко не потерял присущего ему хладнокровия, сохранял остроту мышления, личное бесстрашие, всегда находился на линии передовых батарей, стрелявших прямой наводкой. В течение месяца непрерывных боев, находясь на направлении главного удара вражеской группы армий «Юг», бригада уничтожила более 300 танков противника.^[5] За боевые успехи, мужество и отвагу К. С. Москаленко 23 июля 1941 года награждён орденом Ленина.

С сентября 1941 года К. С. Москаленко — командир 15-го стрелкового корпуса в составе 5-й армии Юго-Западного фронта, воевал с ним под городами Чернигов, Нежин, Ичня, Пирятин. Затем командовал конно-механизированной группой войск 13-й армии Юго-Западного фронта (52-я и 55-я кавалерийские дивизии, 307-я стрелковая дивизия, 150-я танковая бригада). В дни контрнаступления советских войск под Москвой во главе этой КМГ участвовал в Елецкой наступательной операции, в разгроме елецкой группировки противника и освобождении города Ельца.^[6]

Харьков

В декабре 1941 года назначен заместителем командующего 6-й армией Юго-Западного фронта и врио командующего армией. 6-я армия под командованием К. С. Москаленко участвовала в Барвенково-Лозовской наступательной операции и освобождении городов Изюм и Лозовая. С 12 февраля 1942 года — командир 6-го кавалерийского корпуса, с марта по июль 1942 года — командующий 38-й армией (Валуйско-Россошанская оборонительная операция).

Сталинград

С июля 1942 года командовал 1-й танковой армией, с которой участвовал в боях на дальних подступах к Сталинграду (июль—август 1942). В августе 1942 года назначен командующим 1-й гвардейской армией, с которой до октября 1942 года участвовал в Сталинградской битве. В самом начале оборонительного периода Сталинградской битвы 1-я танковая армия, которой командовал К. С. Москаленко, 12 дней подряд почти непрерывно атаковала

врага и сдерживала его наступление. По мнению Москаленко, у Калача-на-Дону его армия остановила продвижение 6-й армии Паулюса на Сталинград, был выигран почти месяц для организации обороны в глубине и подтягивания резервов^[7].

40-я армия

В октябре 1942 года был назначен командующим 40-й армией, командуя которой в 1943 году участвовал в Острогожско-Россошанской операции, первом освобождении Харькова, Курской битве, форсировании Днепра.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 23 октября 1943 года за мужество и героизм, проявленные при форсировании Днепра и закреплении плацдарма на его западном берегу, командующему 40-й армией генерал-полковнику Москаленко Кириллу Семёновичу присвоено звание Героя Советского Союза.

38-я армия

С 27 октября 1943 года и до конца войны вновь был командующим 38-й армией, сменив генерала Н. Е. Чибисова. С этой армией в составе 1-го Украинского, 2-го Украинского и 4-го Украинского фронтов генерал-полковник К. С. Москаленко в 1943 году освобождал Киев (Киевская наступательная операция), в ноябре — декабре 1943 года вновь оборонял его (Киевская оборонительная операция), в 1944 году участвовал в Житомирско-Бердичевской, Проскуровско-Черновицкой, Львовско-Сандомирской, Карпатско-Дуклинской (штурм Дукельского перевала), в 1945 годах — в Западно-Карпатской, Моравско-Остравской, Пражской наступательных операциях.^[8]

Послевоенное время

После войны К. С. Москаленко командовал 38-й армией, переброшенной в Прикарпатский военный округ. С августа 1948 года — командующий войсками Московского района ПВО. Возглавлял собранную им группу военных, проводшую арест Лаврентия Берии в июне 1953 года: «Вначале мы поручили арест Берии Москаленко с пятью генералами. Он с товарищами должен был иметь оружие, а их с оружием должен был привезти в Кремль Булганин... Накануне заседания к группе Москаленко присоединился маршал Жуков и ещё несколько человек», — вспоминал Хрущёв^[9]. С июня 1953 года — командующий войсками Московского военного округа. Вспоминал: «Хрущёв сказал, что я назначен командующим войсками Московского военного округа и несу личную ответственность за арестованного Берия»^[9]. Москаленко вместе с Генеральным прокурором СССР Романом Андреевичем Руденко участвовал в следственных мероприятиях по делу Берии и его сподвижников^{[9][10]}. Являлся членом Специального судебного присутствия Верховного Суда СССР в декабре 1953 года, осудившего к смертной казни Л. П. Берия и ряд близких к нему лиц.^[11]

В 1955 году ему присвоено воинское звание «Маршал Советского Союза».

В 1957 году, поддерживая Н. С. Хрущёва в деле отстранения от власти Маршала Г. К. Жукова, Москаленко активно выступал с обвинениями в адрес Жукова на заседании пленума ЦК КПСС. По воспоминаниям Хрущёва, когда Москаленко со страстью обвинял Жукова за поползновение к захвату власти, Жуков бросил ему: «Что ты меня обвиняешь? Ты же сам не раз мне говорил: чего смотришь? Бери власть в свои руки, бери!».

С 1960 года — Главнокомандующий РВСН — заместитель Министра обороны СССР.

С 1962 года — главный инспектор Министерства обороны СССР — заместитель Министра обороны СССР.

За заслуги перед Родиной в развитии и укреплении Вооружённых Сил СССР 21.02.1978 года награждён второй медалью «Золотая Звезда».

С декабря 1983 года — в Группе генеральных инспекторов МО СССР.

Кирилл Семёнович Москаленко скончался 17 июня 1985 года в Москве. Похоронен на Новодевичьем кладбище.

Кирилл Семёнович Москаленко, впоследствии Маршал Советского Союза, был участником гражданской войны. Артиллерист по основной профессии, он окончил три военных учебных заведения. Великую Отечественную войну начал командиром артиллерийской бригады противотанковой обороны, затем командовал корпусами (стрелковым и кавалерийским), конно-механизированной группой, общевойсковыми и танковыми армиями. С самого начала войны на фронте, в боях за Украину, Дон и Нижнюю Волгу он приобрёл богатый опыт и заметно вырос как полководец. Это положительно сказалось на наступательных боях.

— Дважды Герой Советского Союза Маршал Советского Союза Василевский А.М. Дело всей жизни. Издание второе, дополненное. — М: Издательство Политической литературы, 1975. С. 306.

Память

- Его именем было названо Полтавское военное училище связи.
- Почётный гражданин города Тирасполь.
- Улица Маршала Москаленко в Покровске, Горловке, Виннице.
- Бронзовый бюст в Покровске (Украина).

Критика

Генерал А. В. Горбатов, критикуя К. С. Москаленко за «*бесцельные, беспрерывные атаки на одни и те же пункты в течение десяти—пятнадцати дней при больших потерях*» в ходе *оборонительных боёв под Харьковом*, заявил маршалу С. К. Тимошенко (в присутствии Н. С. Хрущёва, И. Х. Баграмяна и самого К. С. Москаленко), показав рукой на Москаленко:

«Это не командарм, это бесплатное приложение к армии, бесструнная балалайка. [...] За 5 дней наши дивизии захватили не одну сотню пленных, десятки орудий и минометов, и все потому, что действовали по своей инициативе, вопреки приказам командарма. Все руководство командарма заключается в самом беспардонном отношении к подчиненным. Мы только и слышим: “Гитлеру помогаешь, фашистам служишь, предатель!” Надоело слушать и бесконечную брань. Неужели командарм не понимает, что своим поведением не мобилизует подчиненных, а только убивает их веру в свои силы? Подобные оскорбления я слышал в Лефортовской тюрьме от следователя и больше слушать не хочу. Сначала я думал, что командарм позволяет себе так разговаривать только со мной, недавно прибывшим с Колымы. Но это трафарет и применяется к каждому из подчиненных»^{[12][13]}.

Режиссёр и сценарист, фронтовик И. И. Николаев в документальной повести «Генерал», даёт негативные характеристики К. С. Москаленко:

«При весьма сомнительном полководческом таланте генерал К. С. Москаленко был угодлив перед Ставкой и безжалостен к своим войскам. Общенье с подчиненными строилось на сочетании оскорблений и истерики. Не признавая за командирами дивизий никакой самостоятельности при выполнении ими боевых задач, установленными Сталиным, Москаленко заранее расписывал в приказах — что, как и когда захватить. При этом совершенно не учитывалось, что силы той же 226-й дивизии совершенно не соответствуют этим планам. Неудивительно, что результат, как пишет А. В. Горбатов, “бывал один: мы не имели успеха и несли потери в два-три раза больше, чем противник”. Настойчивые приказы — несмотря на неуспех, наступать несколько дней подряд с одной и той же исходной позиции в одном и том же направлении приводили к бессмысленным жертвам»^[14].

В наградном листе К. С. Москаленко командующий войсками 1-го Украинского фронта И. С. Конев указывал:

«... [командующий войсками 38-й армии] генерал-полковник Москаленко — волевой и решительный командир. Много работает, не считаясь со временем и своим здоровьем. Тактически грамотен. Лучше умеет наступать, чем обороняться. При осложнении обстановки мало устойчив...»^[15].

Главный маршал авиации А. Е. Голованов вспоминал о К. С. Москаленко следующее:

«...во время войны Москаленко называли «генерал Паника». Сталин говорил, что у него нет лица. Жуков говорит: «Александр Евгеньевич, мне генерал Паника звонил!»^[16].

Писатель Г. Н. Владимов, выполнявший для серии «Военные мемуары» Воениздата литературную запись воспоминаний генерала П. В. Севастьянова, члена Военного совета 40-й армии под командованием К. С. Москаленко, упоминает следующее:

[П. В. Севастьянов] порассказал мне о художествах «командарма наступления», сперва без пользы растратившего свою армию на Букринском плацдарме, а затем переметнувшегося на плацдарм Лютежский, чтобы отнять 38-ю армию у Н. Е. Чибисова — на том основании (которое придумали

они с Хрущёвым), что столицу Украины должен освободить командарм-украинец^[17].

В романе Г. Н. Владимова «Генерал и его армия» К. С. Москаленко аллегорически изображен под именем «генерала Терещенко».

Н. С. Хрущёв в своих воспоминаниях «Время. Люди. Власть» (запись была сделана на магнитофонную плёнку в 1969 году) так характеризовал К. С. Москаленко:

«Я его знаю и с хорошей, и с плохой стороны. С хорошей знаю в том смысле, что он человек, преданный делу, воевал неплохо, проявлял настойчивость и энергию, не щадил себя. Плохие его стороны – нервозность, неуравновешенность, вспыльчивость, грубость, даже больше, чем грубость. Оскорбления, которые он наносил своим подчиненным, всем известны. Люди, которые находились у него в подчинении, неоднократно жаловались мне на то, что он груб, оскорбляет их. Вот его обычный лексикон: “Враг народа! Предатель! Подлец! Судить надо! Расстрелять надо!” Это человек настроения, который очень поддается влиянию. Он на все способен. Особенно если почувствует, что это выгодно для него, что такая гадость как-то оплачивается, то он пойдет на неё. […] Существуют несколько Москаленко. Один — это генерал, который честно командовал войсками, попадая во всевозможные переплеты на первом этапе войны. Затем он командовал армией, и его активная роль была заслуженно отмечена. Я лично вносил предложение о присвоении ему, уже после смерти Сталина, звания Маршала Советского Союза. Другой Москаленко — настоящий истерик. Я уже рассказывал анекдотический случай, как при нашем отступлении его выгнала колхозница из своего коровника, где он прятался, переодевшись в крестьянскую свитку, и он, сам украинец, выступил после этого против украинцев, кричал, что все они предатели и всех их надо выслать. Вот неуравновешенность этого человека. А есть и третий Москаленко — приспособленец, алогичный и беспринципный человек»^{[15][18]}.

Награды

- Герой Советского Союза (Медаль «Золотая Звезда» № 2002, указ от 23.10.1943);
- Герой Советского Союза (Медаль «Золотая Звезда» № 105, указ от 21.02.1978);
- семь орденов Ленина (22.07.1941, 23.10.1943, 6.11.1945, 7.03.1962, 10.05.1972, 21.02.1978, 10.05.1982);
- орден Октябрьской Революции (22.02.1968);
- пять орденов Красного Знамени (7.04.1940, 27.08.1943, 3.11.1944, 15.11.1950, 28.01.1954);
- два ордена Суворова 1-й степени (28.01.1943, 23.05.1943);
- два ордена Кутузова 1-й степени (29.05.1944, 25.08.1944);
- орден Богдана Хмельницкого 1-й степени (10.01.1944);
- орден Отечественной войны 1-й степени (6.04.1985);
- орден «За службу Родине в Вооружённых Силах СССР» 3-й степени (30.04.1975);
- пятнадцать медалей СССР;
- Герой Чехословацкой Социалистической Республики (3.10.1969);
- двадцать восемь орденов и медалей других государств:
 - почётный Рыцарь-командор ордена Британской империи.

Мундир Кирилла Семёновича Москаленко.

Воинские звания

- Полковник (16.08.1938).
- Комбриг (15.04.1940).
- Генерал-майор артиллерии (6.06.1940).
- Генерал-лейтенант (19.01.1943).
- Генерал-полковник (19.09.1943).
- Генерал армии (3.08.1953).
- Маршал Советского Союза (11.03.1955).

Сочинения

- *Москаленко К. С.* На Юго-Западном направлении. — М.: Наука, 1969.
- *Москаленко К. С.* От Воронежа до Харькова. // Военно-исторический журнал. — 1963. — № 4. — С.25-33.

- *Москаленко К. С.* Карпатско-Дуклинская операция. // Военно-исторический журнал. — 1965. — № 7. — С.17—23.
- *Москаленко К. С.* Провал контрнаступления немецко-фашистских войск под Киевом в ноябре 1943 года. // Военно-исторический журнал. — 1972. — № 3. — С.61—69.
- *Москаленко К. С.* Пражская операция. // Военно-исторический журнал. — 1975. — № 5. — С.102—110.
- *Москаленко К. С.* Генерал армии А. А. Епишев (К 70-летию со дня рождения). // Военно-исторический журнал. — 1978. — № 5. — С.59-63.

Примечания

1. Список депутатов Верховного Совета СССР 11 созыва (http://www.knowbysight.info/1_SSSR/07797.asp)
Архивировано (https://www.webcitation.org/6GDx0gGhz?url=http://www.knowbysight.info/1_SSSR/07797.asp) 28 апреля 2013 года..
2. *Москаленко К. С.* На Юго-Западном направлении. 1943—1945. Воспоминания командарма. Книга II. — М.: Наука, 1973. стр. 626.
3. Линия адаптивной радиосвязи — Объектовая противовоздушная оборона / [под общ. ред. Н. В. Огаркова]. — М. : Военное изд-во М-ва обороны СССР, 1978. — С. 408. — (Советская военная энциклопедия : [в 8 т.] ; 1976—1980, т. 5).
4. Незабываемые встречи (http://old.redstar.ru/2002/05/08_05/7_01.html). Дата обращения: 20 марта 2013. Архивировано (https://web.archive.org/web/20180517152708/http://old.redstar.ru/2002/05/08_05/7_01.html) 17 мая 2018 года.
5. *Мильбах В. С., Чернухин В. А.* «Проявили исключительную стойкость, упорство, героизм и преданность Родине…» Боевое крещение противотанковых артиллерийских бригад Резерва Главного командования Красной армии (22 июня — 9 июля 1941 г.) // *Военно-исторический журнал*. — 2021. — № 6. — С.14—16.
6. *Аквилянов Ю. А.* Действия советских кавалеристов в Елецко-Ливненской операции (6—16 декабря 1941 года). // *Военно-исторический архив*. — 2013. — № 9. — С.86—99.
7. *Москаленко Кирилл Семёнович* (<https://marshal-sssr.ru/%d0%bc%d0%be%d1%81%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be-%d0%ba%d0%b8%d1%80%d0%b8%d0%bb%d0%bb-%d1%81%d0%b5%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87/>). Маршалы СССР (16 марта 2019). Дата обращения: 16 марта 2019.
8. *Лелюшенко Д. Д.* Маршал Советского Союза К. С. Москаленко (К 80-летию со дня рождения). // «*Военно-исторический журнал*». — 1982. — № 5. — С.63-67.
9. «*Берия, встать! Вы арестованы!*» (http://old.redstar.ru/2003/06/28_06/5_01.html) Дата обращения: 20 марта 2013. Архивировано (https://web.archive.org/web/20130917062710/http://old.redstar.ru/2003/06/28_06/5_01.html) 17 сентября 2013 года.
10. *Ъ-Власть - 55 лет без Сталина* (<http://www.kommersant.ru/doc/1097264>). Дата обращения: 14 марта 2013. Архивировано (<https://archive.today/20130416233456/http://www.kommersant.ru/doc/1097264/print>) 16 апреля 2013 года.
11. *Бериевщина*. // *Военно-исторический журнал*. — 1989. — № 5. — С.38-41.
12. *Смыслов О.С.* Расстрелять перед строем... М., 2015 (http://velib.com/read_book/smyslov_oleg/rasstreljat_pered_stroem/glava_1_gimo_sssr_1960_1970_e_gody_i_odni_memuary/). Дата обращения: 4 января 2018. Архивировано (https://web.archive.org/web/20180105013653/http://velib.com/read_book/smyslov_oleg/rasstreljat_pered_stroem/glava_1_gimo_sssr_1960_1970_e_gody_i_odni_memuary/) 5 января 2018 года.
13. *Дунаев П.* «Горбатова только могила исправит». Генерал А.В. Горбатов: от Колымы до Берлина (http://www.stoletie.ru/sozidateli/gorbatova_tolko_mogila_ispravit_2009-10-30.htm). Дата обращения: 4 января 2018. Архивировано (https://web.archive.org/web/20200630212121/http://www.stoletie.ru/sozidateli/gorbatova_tolko_mogila_ispravit_2009-10-30.htm) 30 июня 2020 года.
14. [[*Николаев, Игорь Иосифович*|*Николаев И. И.*]] *Генерал. Документальная повесть* (<http://magazines.russ.ru/zvezda/2006/2/nik9.html>). Дата обращения: 4 января 2018. Архивировано (<https://web.archive.org/web/20180105070248/http://magazine.s.russ.ru/zvezda/2006/2/nik9.html>) 5 января 2018 года.
15. *Смыслов О.С.* Расстрелять перед строем... М., 2015 (http://velib.com/read_book/smyslov_oleg/rasstreljat_pered_stroem/glava_1_gimo_sssr_1960_1970_e_gody_i_odni_memuary/). Дата обращения: 4 января 2018. Архивировано (https://web.archive.org/web/20180105013653/http://velib.com/read_book/smyslov_oleg/rasstreljat_pered_stroem/glava_1_gimo_sssr_1960_1970_e_gody_i_odni_memuary/) 5 января 2018 года.
16. [[*Чуев, Феликс Иванович*|*Чуев Ф. И.*]] *Беседа с маршалом Головановым // Чуев Ф. Сто сорок бесед с Молотовым: Из дневника Ф. Чуева.* М.: ТЕРРА, 1991. С. 448 (http://grachev62.narod.ru/molotov_140/chapt13.htm). Дата обращения: 4 января 2018. Архивировано (https://web.archive.org/web/20180105060135/http://grachev62.narod.ru/molotov_140/chapt13.htm) 5 января 2018 года.
17. *Г. Н. Владимов.* Собрание сочинений. В 4 т. Т. 3. М., 1998. С. 441.
18. *О военных мемуарах // Хрущёв Н.С.* Время. Люди. Власть. (Воспоминания). Книга I. — М.: ИИК "Московские Новости", 1999

Литература

- *Линия адаптивной радиосвязи — Объектовая противовоздушная оборона / [под общ. ред. Н. В. Огаркова]. — М. : Военное изд-во М-ва обороны СССР, 1978. — 686 с. — (Советская военная энциклопедия : [в 8 т.] ; 1976—1980, т. 5).*
- *Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь / Пред. ред. коллегии И. Н. Шкадов. — М.: Воениздат, 1988. — Т. 2 /Любов — Яшук/. — 863 с. — 100 000 экз. — ISBN 5-203-00536-2.*
- *Великая Отечественная война, 1941—1945* (<https://archive.is/NCQLc>) : энциклопедия / под ред. *М. М. Козлова*. — М. : Советская энциклопедия, 1985. — 832 с. — 500 000 экз.

- *Н. В. Огарков*. Москаленко, Кирилл Семёнович // Советская Военная Энциклопедия. — М.: воениздат, 1978. — Т. 5. — С. 408—409. — 688 с. — 105 000 экз.
- *Е. М. Жуков*. Москаленко, Кирилл Семёнович // Советская Историческая Энциклопедия. — М.: "Советская Энциклопедия", 1966. — Т. 9. — Стб. 705-706. — 1000 с. — 59 500 экз.
- Маршалы Советского Союза: личные дела рассказывают. — М., 1996.
- *Василевский А. М.* Более полувека в строю (к 70-летию маршала Советского Союза К. С. Москаленко) // «Военно-исторический журнал». — 1972. — № 5. — С.44-48.
- Военный энциклопедический словарь ракетных войск стратегического назначения / Министерство обороны РФ; Гл. ред.: И. Д. Сергеев, В. Н. Яковлев, Н. Е. Соловцов. — М.: Большая Российская энциклопедия, 1999. — 632 с. — 8500 экз. — ISBN 5-85270-315-X.. — С.300.

Источники

- Кирилл Семёнович Москаленко (http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=1224). Сайт «Герои страны».
 - Москаленко Кирилл Семёнович (<http://encyclopedia.mil.ru/encyclopedia/heroes/USSR/more.htm?id=11861218@morfHeroes>) на сайте Министерства обороны Российской Федерации
 - Москаленко К. С. На Юго-Западном направлении. Воспоминания командарма. Книга I. — М.: Наука, 1969 (<http://ivanovskaya-volost.pf/biblioteka/moskalenko/>).
-

Источник — https://ru.wikipedia.org/w/index.php?title=Москаленко,_Кирилл_Семёнович&oldid=128842854

Эта страница в последний раз была отредактирована 1 марта 2023 в 08:16.

Текст доступен по лицензии Creative Commons Attribution-ShareAlike; в отдельных случаях могут действовать дополнительные условия. Wikipedia® — зарегистрированный товарный знак некоммерческой организации Wikimedia Foundation, Inc.

секретарем Центрального бюро ВЛКСМ академії, секретарем партійного комітету інженерного факультету і членом Центрального партійного бюро академії.

5 травня 1938 — 6 березня 1940 року — парторг ЦК ВКП(б) на Харківському машинобудівному заводі № 183 імені Комінтерну та 1-й секретар Комінтернівського районного комітету КП(б)У міста Харкова.

6 березня 1940 — листопад 1942 року — 1-й секретар Харківського обласного і міського комітетів КП(б)У. З початком німецько-радянської війни в липні 1941 року також призначений уповноваженим Державного комітету оборони СРСР на Харківському тракторному заводі (ХТЗ) № 265 із виробництва бронетракторів і Т-60 та комісаром Харківського корпусу народного ополчення. Весною 1942 року разом із Харківським обласним комітетом КП(б)У евакуйований в місто Енгельс Саратовської області РРФСР. У 1942 році — уповноважений Військової ради Сталінградського фронту із забезпечення танкових військ танками, моторами і запасними частинами на Уралі.

З листопада 1942 по січень 1943 року — відповідальний організатор Управління кадрів ЦК ВКП(б). Одночасно, у грудні 1942 — лютому 1943 року — заступник народного комісара середнього машинобудування СРСР з кадрів.

У лютому 1943 року прибув до Харкова, знову очолив Харківський обласний комітет КП(б)У. Але через місяць, після наступу німецьких військ, евакуювався з Харкова на Урал, де був призначений 1-м секретарем Нижньотагільського міського комітету ВКП(б) Свердловської області. У травні 1943 року переведений на політичну роботу в Радянську армію.

У травні — жовтні 1943 року — член Військової ради 40-ї армії Воронежського фронту. У жовтні 1943 — травні 1945 року — член Військової ради 38-ї армії 1-го, 2-го та 4-го Українських фронтів. У липні 1944 року був поранений біля містечка Дунаїв, до вересня 1944 року лікувався в госпіталі в Москві. У травні 1945 — серпні 1946 року — член Військової ради 40-ї армії.

10 липня 1946 — 25 січня 1949 року — секретар ЦК КП(б)У з кадрів.

У грудні 1948 — січні 1950 року — слухач курсів із підготовки і перепідготовки 1-х секретарів обкомів при ЦК ВКП(б).

9 січня 1950 — 3 вересня 1951 року — 1-й секретар Одеського обласного комітету КП(б)У.

У червні — серпні 1951 року — інспектор ЦК ВКП(б).

26 серпня 1951 — 11 березня 1953 року — заступник міністра державної безпеки СРСР з кадрів.

29 березня 1953 — 13 серпня 1955 року — 1-й секретар Одеського обласного комітету КПУ.

14 серпня 1955 — 27 листопада 1960 року — надзвичайний і повноважний посол СРСР в Румунії.

27 листопада 1960 — 30 червня 1962 року — надзвичайний і повноважний посол СРСР в Югославії.

Олексій Єпішев, 1961.

11 травня 1962 — 5 липня 1985 року — начальник Головного політичного управління Радянської армії та флоту та член Ради Оборони СРСР і Головної Військової Ради. З серпня 1965 по травень 1966 року — член Ідеологічної комісії при ЦК КПРС.

Як начальник Головного політичного управління Радянської армії та флоту в 1962—1985 роках був організатором та керівником компартійного контролю за офіцерським корпусом Радянської армії та вищим представником ЦК КПРС у армійському командуванні і Генеральному штабі РА.

5 липня — 15 вересня 1985 року — генеральний інспектор Групи генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР.

Праці

- «Могутня зброя партії. Деякі питання партійно-політичної роботи в армії і на флоті» (1973)
- «Ідеологічна боротьба з військових питань» (1974)
- «Ідеологічна робота в сучасних Збройних Силах» (1978)
- «Ідеям партії вірні» (1981)
- «Актуальні питання партійно-політичної роботи в армії і на флоті» (1984)

Родина

Дружина — Тетяна Олексіївна.

Звання

- воєнінженер 3 рангу
- генерал-майор (26.05.1943)
- генерал армії (11.05.1962)

Нагороди

- Герой Радянського Союзу (21.02.1978)
- чотири ордени Леніна (23.01.1948, 22.02.1968, 21.02.1978, 18.05.1983)
- орден Жовтневої Революції (4.05.1972)
- чотири ордени Червоного Прапора (23.10.1943, 7.01.1944, 23.05.1945, 4.11.1981)
- орден Богдана Хмельницького I ст. (25.08.1944)
- два ордени Вітчизняної війни I ст. (29.05.1944, 11.03.1985)
- орден Трудового Червоного Прапора (17.05.1958)
- три ордени Червоної Зірки (19.09.1941, 27.08.1943)
- орден «За службу Батьківщині в Збройних Силах СРСР» III-го ст.
- медалі
- лауреат Ленінської премії (1983) (за участь у підготовці та виданні 12-томної «Історії другої світової війни 1939—1945»)
- два ордени Червоного Прапора (Монгольська Народна Республіка) (,05.1978)
- орден «Бойовий Хрест» (Чехословаччина)
- орден «Білого Лева» (Чехословаччина)
- орден Червоного Прапора (Монгольська Народна Республіка)
- орден «Народна Республіка Болгарія» I ст. (Болгарія)
- орден «Хрест Грюнвальда» II класу (Польща)

Пам'ять

- вулиця Єпішева в місті Астрахані
- колишнє Вище військово-політичне училище інженерних військ і військ зв'язку імені генерала армії О. О. Єпішева в Донецьку

Примітки

1. Єпішев Алексей Алексеевич // Большая советская энциклопедия: [в 30 т.] / под ред. А. М. Прохоров — 3-е изд. — Москва: Советская энциклопедия, 1969.
2. Munzinger Personen

Джерела

- Єпішев Алексей Алексеевич (<http://www.knowbysight.info/YeYY/00483.asp>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20180712152922/http://www.knowbysight.info/YeYY/00483.asp>) 12 липня 2018 у Wayback Machine.] // Справочник по истории Коммунистической партии и Советского Союза (1898—1991). (рос.)
- П. Гуцал. Єпішев Олексій Олексійович // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. — Т. 1 : А — Й. — 696 с. —

Герої СРСР

А Б В Г Д Е Є Ж З І К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ю Я

Двічі Герої • Тричі Герої • Чотириразові Герої

Позбавлені звання Героя Радянського Союзу

Керівники Харківської області

Роман Терехов (1932—1933) • Павло Постишев (1933—1934) • Микола Демченко (1934—1936) • Сергій Кудрявцев (1936—1937) • Микола Гикало (1937) • Олександр Осипов (1937—1938) • Олексій Фролков (1938—1940) • Олексій Єпішев (1940—1943) • Віктор Чураєв (1944—1948) • Борис Коваль (в. о., 1948) • Віктор Чураєв (1948—1950) • Микола Підгорний (1950—1953) • Віталій Титов (1953—1961) • Микола Соболь (1961—1963) • Микола Соболь (промисловий, 1963) • Борис Вольтовський (сільський, 1963—1964) • Григорій Ващенко (промисловий, 1963—1964) • Григорій Ващенко (1964—1972) • Іван Соколов (1972—1976) • Іван Сахнюк (1976—1980) • Владислав Мисниченко (1980—1990) • Анатолій М'ялиця (1990—1991)

Василь Кузьменко (1932—1933) • Ілля Шелехес (1933—1934) • Іван Федяєв (1934—1935) • Григорій Прядченко (1935—1937) • Микола Прокопенко (1937—1938) • Григорій Бутенко (1938—1940) • Петро Свинарченко (1940—1942) • Артем Вахнюк (в. о., 1943) • Дмитро Жила (в. о., 1943) • Іван Волошин (1943—1954) • Дмитро Піснячевський (1954—1963) • Дмитро Піснячевський (сільський, 1963—1964) • Костянтин Трусов (промисловий, 1963—1964) • Дмитро Піснячевський (1964—1968) • Андрій Бездітко (1968—1983) • Олександр Масельський (1983—1990) • Юрій Титов (1990—1991)

Олександр Масельський (1991—1992) • Володимир Тягло (1992—1994) • Олександр Масельський (1994—1996) • Володимир Тягло (1996—2002) • Олексій Колєсник (2002—2004) • Євген Кушнарєв (2004—2005) • Олег Шаповалов (2005—2006) • Васілій Салигін (2006—2008) • Сергій Чернов (2008—2020) • Артур Товмасян (2020—2021) • Тетяна Єгорова-Луценко (з 2021)

Олександр Масельський (1992—1996) • Олег Дьомін (1996—2000) • Євген Кушнарєв (2000—2004) • Степан Масельський (2004—2005) • Арсен Аваков (2005—2010) • Володимир Бабаєв (в. о., 2010) • Михайло Добкін (2010—2014) • Ігор Балута (2014—2015) • Ігор Райнін (2015—2016) • Юлія Світлична (2016—2019) • Олексій Кучер (2019—2020) • Айна Тимчук (2020—2021) • Олександр Скакун (в. о., 2021) • Олег Синегубов (2021—)

Керівники Одеської області

Михайло Майоров (1932—1933) • Євген Вегер (1933—1937) • Дмитро Євтушенко (1937) • Микола Кондаков (в.о., 1937—1938) • Григорій Телешев (1938—1939) • Анатолій Колибанов (1939—1941) • Анатолій Колибанов (1944—1945) • Олексій Кириченко (1945—1950) • Олексій Єпішев (1950—1951) • Василь Марков (1951—1953) • Олексій Єпішев (1953—1955) • Леонтій Найдек (1955—1958) • Олександр Федосєєв (1958—1961) • Михайло Синиця (1961—1963) • Михайло Синиця (промисловий, 1963—1964) • Петро Дорошенко (сільський, 1963—1964) • Михайло Синиця (1964—1970) • Павло Козир (1970—1977) • Микола Кириченко (1977—1983) • Анатолій Ночовкін (1983—1988) • Георгій Крючков (1988—1990) • Руслан Боделан (1990—1991)

Яків Пахомов (1932—1933) • Федір Голуб (1933—1935) • Петро Бойко (1935—1937) • Микола Волков (в.о., 1937) • Пилип Шевцов (в.о., 1937) • Григорій Гальченко (1937—1938) • Никифор Кальченко (1938—1941) • Йосип Горлов (1944—1946) • Костянтин Караваєв (1946—1953) • Микола Гурєєв (1953—1954) • Олександр

Перші секретарі Харківського обласного комітету КПУ

Голови Харківського обласного виконавчого комітету

Голови Харківської обласної ради

Голови Харківської обласної державної адміністрації

Перші секретарі Одеського обласного комітету КПУ

Голови Одеського обласного виконавчого комітету

Федосєєв (1954—1958) · Михайло Хорунжий (1958—1963) · Костянтин Коваленко (промисловий, 1963—1964) · Михайло Хорунжий (сільський, 1963—1964) · Михайло Хорунжий (1964—1969) · Андрій Дудник (1969—1971) · Віктор Походін (1971—1985) · Андрій Печеров (1985—1990) · Анатолій Бутенко (1990—1991) · Руслан Боделан (1991—1992)

Голови Одеської обласної ради

Руслан Боделан (1990—1998) · Юрій Казаков (1998—2000) · Сергій Гриневецький (2000—2002) · Володимир Новацький (2002—2005) · Сергій Гриневецький (2005) · Федір Влад (2005—2006) · Микола Скорик (2006—2010) · Микола Пундик (2010—2013) · Микола Тіндюк (2013—2014) · Олексій Гончаренко (2014) · Михайло Шмушкович (2014—2015) · Анатолій Урбанський (2015—2019) · Сергій Паращенко (2019—2020) · Григорій Діденко (з 2020)

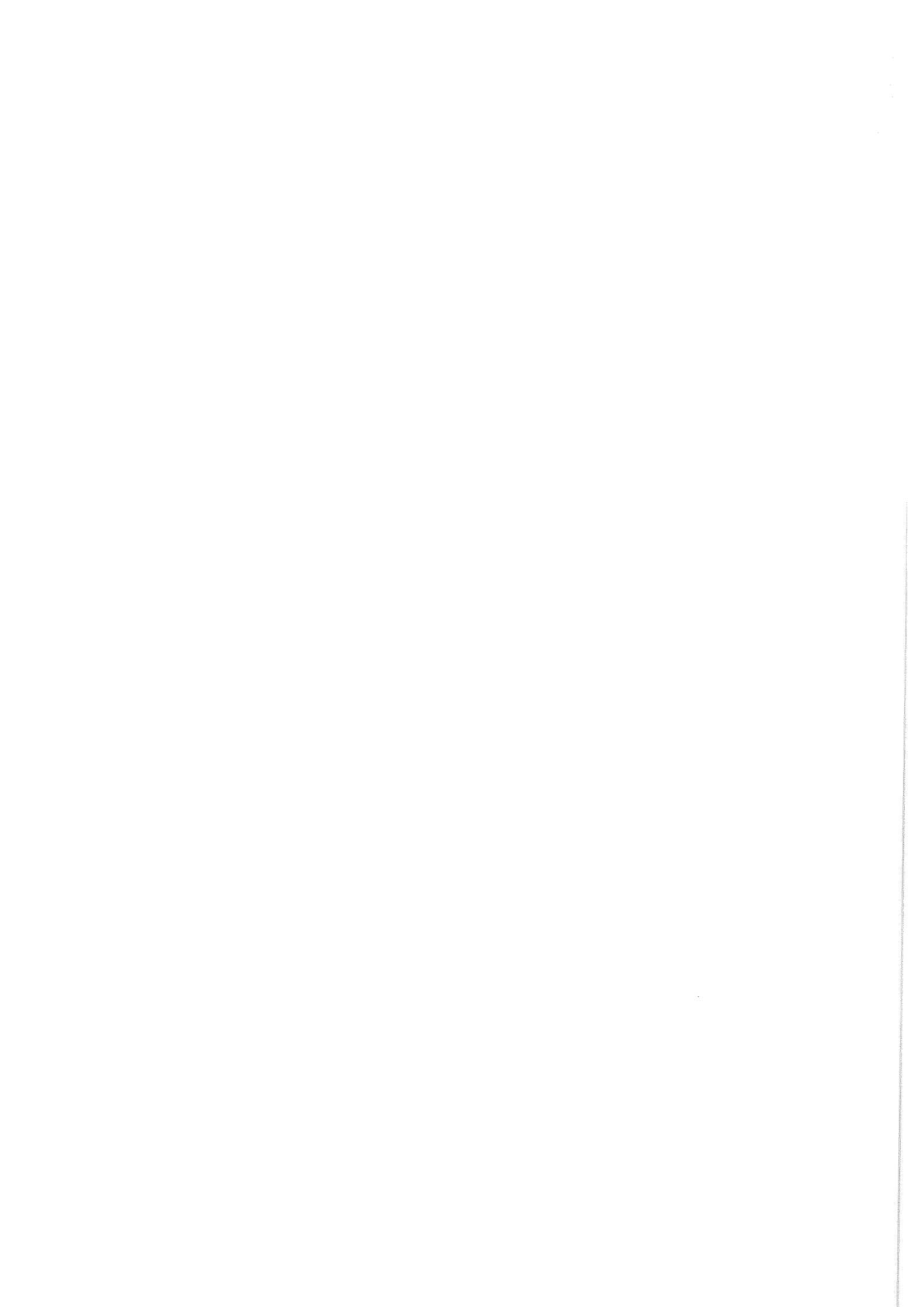
Голови Одеської обласної державної адміністрації

Валентин Симоненко (1992) · Владлен Ільїн (1992—1994) · Руслан Боделан (1994—1998) · Сергій Гриневецький (1998—2005) · Василь Цушко (2005—2006) · Борис Звягінцев (в.о., 2006) · Іван Плачков (2006—2007) · Микола Сердюк (2007—2010) · Едуард Матвійчук (2010—2013) · Микола Скорик (2013—2014) · Володимир Немировський (2014) · Ігор Палиця (2014—2015) · Міхеїл Саакашвілі (2015—2016) · Соломія Бобровська (в.о., 2016—2017) · Максим Степанов (2017—2019) · Сергій Паращенко (в.о., 2019) · Світлана Шаталова (в.о., 2019) · Максим Куций (2019—2020) · В'ячеслав Овечкін (в.о., 2020) · Сергій Гриневецький (2020—2022) · Максим Марченко (2022—2023) · Борис Волошенков (в.о., з 2023)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Єпішев_Олексій_Олексійович&oldid=36664209

Цю сторінку востаннє відредаговано о 15:21, 27 липня 2022.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

30.05.87 № 557

м. Київ

О присвоении звания "Почетный гражданин города Киева" г.г. Патону Б.Е., Серой А.М. и Федорову А.Ф.

Исполком Киевского городского Совета народных депутатов

РЕШИЛ:

Присвоить звание "Почетный гражданин города Киева":

ПАТОНУ Борису Евгеньевичу
президенту Академии наук СССР,
директору института электросварки
им.Е.О.Патона АН СССР, академику,
дважды Герою Социалистического
Труда

- за большой личный вклад в социально-экономическое развитие города, выполнение приоритетных фундаментальных и прикладных научных исследований, создание новых высокоэффективных технологий и их широкомасштабное внедрение.

СЕРОЙ Анне Моисеевне
бригадиру штукатуров ССУ-20 треста КГС-4 Главкиевгорстроя, Герою
Социалистического Труда

- за большую работу по восстановлению и строительству жилых и социально-культурных объектов города, активное участие в общественно-политической жизни столицы советской Украины.

ФЕДОРОВУ Алексею Федоровичу
председателю комиссии по делам
бывших партизан Великой Отечествен-
ной войны 1941-1945 гг. при
Президиуме Верховного Совета СССР,
председателю Киевской городской
секции ветеранов войны, дважды
Герою Советского Союза.

- за мужество и героизм, проявленные в годы Великой Отечественной войны и большую военно-патриотическую работу по воспитанию молодежи столицы советской Украины.

Председатель

В. ЗГУРСКИЙ

Секретарь

В. ЗЕРНЕЦКИЙ

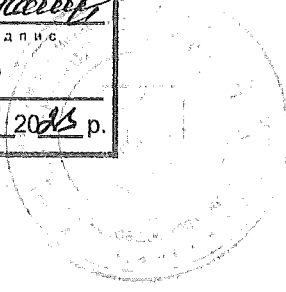

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № Р-1
оп. № 8
спр. № 3290
арк. 160

Архівіст Метельська О. С.
підпис

Вих. № 068/05-12/970
від «24» 05 2015 р.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 18 травня 1942 року «за зразкове виконання бойових завдань» в тилу ворога, і проявлену мужність і героїзм, полковому комісарові Олексію Федоровичу Федорову присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка» (№ 746)^[1]. Взимку і навесні провів низку нових диверсій. Його угруповання нараховувало 12 загонів. Чисельність — від 3500 до 5400 бійців.

Радянські партизани зі з'єднання О. Федорова вночі 27 лютого 1943 року напали на окупаційний гарнізон містечка Корюківка. Планувалося визволити з в'язниці заручників, серед котрих була родина командира партизанського взводу, колишнього голови колгоспу Ф. Ступака.^[2] Відповідальність за дії партизанів і підпільників нацисти поклали на цивільне населення, що призвело до Корюківської трагедії 1-2 березня 1943 року.

1943 — виконуючи завдання Українського штабу партизанського руху, перемістив диверсійні загоны на територію правобережної України і далі, на Волинь. Там Федоровці проводили терористичні операції в українських населених пунктах. Одним із головних завдань сталінського керівництва було знищення українських повстанців.^[3] З наближенням лінії фронту та у зв'язку з провалом військових операцій проти відділів УПА, вліті до складу діючих армій. Частина Федоровців кинута на лобові атаки м. Ковель. Наприкінці березня 1944 року партизанське з'єднання, яким керував Федоров, при зустрічі з передовими частинами Червоної армії налічувало 5257 осіб.

У березні 1943 — квітні 1944, зокрема під час Волинської трагедії (липень 1943) — 1-й секретар Волинського підпільного обкому КП(б)У. 9 квітня 1943 О. Федорову присвоєно військове звання генерал-майор. З 7 липня 1943 до 14 березня 1944 його партизани пошкодили 549 ешелонів з боеприпасами, паливом, технікою та продовольчими товарами.^[джерело не вказане 1039 днів]

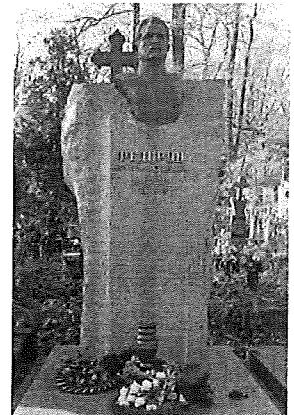
Після 1944

У травні 1944 — січні 1949 року — 1-й секретар Херсонського обласного комітету КП(б)У. У січні 1949 — січні 1950 року навчався на курсах 1-х секретарів обкомів при Академії суспільних наук у Москві.

У січні 1950 — травні 1952 року — 1-й секретар Ізмайльського обласного комітету КП(б)У. У травні 1952 — травні 1957 року — 1-й секретар Житомирського обласного комітету КПУ. З травня 1957 до квітня 1979 року — міністр соціального забезпечення УРСР. Член президії Радянського комітету ветеранів війни.

З квітня 1979 року був головою комісії у справах колишніх партизанів і підпільників при Президії ВР УРСР, яка виконувала, зокрема, «фільтраційні» функції проти людей, що перебували на окупованій території. Партизанські спогади, документальні і художні твори письменників про партизанів і підпільників, перш ніж бути виданими рецензували довірені люди колишнього партизанського генерала. Такі, як поет Микола Шеремет. Від авторів вимагалось приводити їхні твори у відповідність з точкою зору Федорова.^[4]

Помер 9 вересня 1989 року. Похований у Києві, на Байковому кладовищі. Автори пам'ятника: скульптор О. О. Ковальов, архітектор О. К. Стукалов.

Могила Олексія Федорова

Твори

Автор спогадів:

- «Подпольный обком действует». [Партизанское движение на Черниговщине и Волини] / Дважды Герой Сов. Союза А. Федоров. Литературная запись Евг. Босняцкого. — Москва: Воен. изд-во, 1947 —1954.
 - Кн. 1: Коммунисты уходят в подполье. — 1947. — 198 с.^[5]
 - Кн. 2: Большой отряд. — 1949. — 267 с.
 - Кн. 3: Вперед на запад! — 1954. — 216 с.^[6]
 - (Три книги в одном томе). — 1954. — 609 с.
- Последняя зима. Литературная запись Е. Шатрова. Военное изд-во, 1965. — 382 с. // Сов. писатель, 1981. — 365 с.
- Підпільний обком діє. Київ, 1986.
- Остання зима: партизанська бувальщина / літ. запис Є. Шатрова. — Дніпро, Київ, 1965. — 332 с. / Літературний запис Є. Шатрова. Фото Я. Давидзона. Пер. з рос. А. Шияна. Київ. Політвидав України, 1976. 325 с. / літ. запис Є. Шатрова; пер. з рос. А. Шияна. — К. : Політвидав України, 1982. — 328 с.
- Війна народна — війна священна. Київ, 1984.

На основі спогадів «Остання зима» і «Підпільний обком діє» Анатолій Буковський створив однойменні телефільми (1978 і 1984).

Нагороди

Двічі Герой Радянського Союзу (18.05.1942, 04.01.1944^[7]). Нагороджений вісьмома орденами Леніна (7.02.1939, 18.05.1942, 23.01.1948, 26.02.1958, 24.04.1961, 23.10.1967, 27.03.1981 28.03.1986), орденом Жовтневої Революції (31.03.1971), орденом Суворова 1-го ступеня (2.05.1945), орденом Богдана Хмельницького 1-го ступеня (7.08.1944), орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня (11.03.1985), орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня (1.02.1945), орденом Трудового Червоного Прапора (17.03.1976), орденом Червоної Зірки (6.11.1945), медалями.

Почесні звання

Почесний громадянин Ковеля (1969), Луцька (1969), Херсона (1988), Чернігова^[8].

Пам'ять

У Києві на будинку № 9 по вулиці Заньковецької, в якому з 1966-го по 1989 роки проживав О. Ф. Федоров, існувала меморіальна дошка.

У дніпровській середній школі № 107 діяла кімната-музей Олексія Федорова. На школі було встановлено меморіальну дошку.

У місті Корюківці Чернігівської області, на подвір'ї ЗОСШ № 1 існувало погруддя О. Ф. Федорова.

10 січня 2023 року у місті Дніпро демонтовано погруддя Олексію Федорову.^[9]

У місті Ковель вулицю Олексія Федорова перейменували на вулицю Івана Федорова.

У місті Луцьк вулицю Федорова перейменували на вулицю Героїв-Добровольців.

Література

- Заболотна Т. В. Федоров Олексій Федорович (<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf>) // *Енциклопедія історії України* : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2013. — Т. 10 : Т — Я. — С. 277. — 784 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1359-9.
- Жацько Віктор. Некрополь на Байковій горі. — К., 2008. — С. 266.
- Жацько Віктор. У пам'яті Києва. — К., 2007. — С. 401.
- Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж — Нью-Йорк : Молоде життя, 1955—1995..
- Малий словник історії України / відпов. ред. В. А. Смолій. — К. : Либідь, 1997. — 464 с. — ISBN 5-325-00781-5..
- Бичков Л. Н. Партизанское движение в годы Вел. Отеч. войны. — М., 1965. (рос.)
- Герои Советского Союза. Краткий биографический словарь. Том 2. — М. : Воениздат, 1988. (рос.)
- Дважды Герои Советского Союза. — М. : Воениздат, 1973. (рос.)
- И генерал, и рядовой. — Днепропетровск: Промінь, 1983. (рос.)
- Народные Герои. — М., 1983. (рос.)
- Павлов В. В. Генерал Орленко. 2-е изд. — М., 1972. (рос.)
- Подвигом прославленные. — Киев, 1985. (рос.)
- Советские партизаны. — М., 1961. (рос.)

Погруддя Олексія Федорова у Дніпрі (демонтовано)

Примітки

- Указ Президиума Верховного Совета СССР «О присвоении звания Героя Советского Союза т. т. Ковпаку С. А., Копенкину И. И., Сабурову А. Н., Фёдорову А. Ф., особо отличившимся в партизанской борьбе в тылу против немецких захватчиков» от 18 мая 1942 года (http://sun.tsu.ru/mminfo/2020/000462771/1942/1942_020.pdf) // *Ведомости Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик*: газета. — 1942. — 5 июня (№ 20 (179)). — С. 1.
- Юрій Поташній. Журналіст, магістр державного управління (Київ). Корюківка: забута трагедія. Як нацисти знищили 7-тисячне містечко (<http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/03/2/28636/>) // *Історична правда*, 2 березня 2011
- Сергій Бутко, представник УІНП у Чернігівській області. Комуністичний функціонер і партизан Олексій Федоров підлягає декомунізації (<https://old.uinp.gov.ua/news/komunistichnii-funksioner-i-partizan-oleksii-fedorov-pidlyagae-dekomunizatsii?q=news/komunistichnii-funksioner-i-partizan-oleksii-fedorov-pidlyagae-dekomunizatsii>) // © 2020 Офіційний вебсайт УІНП
- Василь Устименко. У кожного своя правда. Істина одна : Корюківка : Довічний біль. — Київ : Україна, 2013. — С. 198. — ISBN 978-966-524-414-1.
- А. Фёдоров. Подпольный обком действует. Титульный лист (<http://telingater.togdazine.ru/article/687>). 1947
- Подпольный обком действует (<https://www.kommersant.ru/doc/632376>) // Журнал «Коммерсантъ Власть» № 48 от 05.12.2005, стр. 72 *уничтожение живой силы и техники противника не было самоцелью отрядов НКВД. Главным было вызвать ответные карательные акции немцев против населения, чтобы люди перестали считать солдат вермахта освободителями от большевистского гнета*
- Указ Президиума Верховного Совета СССР «О награждении Героев Советского Союза Ковпака Сидора Артемьевича и Фёдорова Алексея Фёдоровича второй медалью «Золотая звезда»» от 4 января 1944 года (https://sun.tsu.ru/mminfo/2020/000462771/1944/1944_4_002.pdf) // *Ведомости Верховного Совета Союза Советских Социалистических Республик* : газета. — 1944. — 13 января (№ 2 (262)). — С. 1
- Косых и Шкурко — почетные граждане Чернигова (<http://www.gorod.cn.ua/news/gorod-i-region/66229-kosyh-i-shkurko-pochetnye-grazhdane-chernigova.html>) (рос.) // [gorod.cn.ua](http://www.gorod.cn.ua), 28 серпня 2015
- Свобода, Радіо (9 лютого 2023). У Дніпрі демонтували пам'ятник генерал-майору НКВС Олексієві Федорову (<https://www.radiosvoboda.org/a/news-pamyatnyk-fedorov-dnipro-demontazh/32264248.html>). *Радіо Свобода* (укр.). Процитовано 12 лютого 2023.

Джерела

- Стаття про О. Ф. Федорова на сайті Українського інституту національної пам'яті (<http://www.memory.gov.ua/news/komunistichnii-funksioner-i-partizan-oleksii-fedorov-pidlyagae-dekomunizatsii>) (рос.)
- Коротка біографія О. Ф. Федорова на сайті «Хронос» (http://www.hrono.ru/biograf/fedorov_af.html) (рос.)
- Некрополі Києва (<http://kiev-necropol.narod.ru/FedorovAF.html>) (рос.)

Література про О. Ф. Федорова

Книги

- Григорій Балицький. Вибухи гримлять на Волині; літ. запис Євгена Желєзнякова. — К.: Молодь, 1990. — 192 с.
- Клоков В. И. Ковельський узел. — К.: Политиздат України, 1981. — 238 с.

- Слинько І. І. Підпілля і партизанський рух на Україні на завершальному етапі визволення 1944 р. — К.: Наукова думка, 1970. — 173 с.

Статті 2005—2020

- Сергій Бутко, представник УІНП у Чернігівській області. Комуністичний функціонер і партизан Олексій Федоров підлягає декомунізації (<https://old.uinp.gov.ua/news/komunistichnii-funksioner-i-partizan-oleksii-fedorov-pidlyagae-dekomunizatsii?q=news/komunistichnii-funksioner-i-partizan-oleksii-fedorov-pidlyagae-dekomunizatsii>) // © 2020 Офіційний вебсайт УІНП
- Олександр Гогун. Не менш жорстоко, ніж з дорослими. (<http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/160964/13-Gogun.pdf>) Поводження з дітьми в радянській партизанській війні 1941—1944 рр. на прикладі України // Сіверянський літопис. — 2019. — № 4-5. — С. 157—172. Перша публікація статті: Гогун Олександр Сергійович. Nicht weniger grausam als mit Erwachsenen. Der Umgang mit Kindern im sowjetischen Partisanenkrieg 1941—1944 am Beispiel der Ukraine // Kindheiten im Zweiten Weltkrieg. Hg.: Francesca Weil, André Postert, Alfons Kenkmann. Mitteldeutscher Verlag, 2018. S. 129—148.
*11 березня 1942 р. на українсько-російському прикордонні в ході нападу на село Іванівка підлеглі першого секретаря чернігівського обкому Олексія Федорова відрубували руки дітям поліцаїв
Зазвичай, діти, народжені в партизанських загонах, довго не живуть, їх душать, як мишей ... вражає те, що дитину вбивали або наказували вбити, а не, наприклад, віддавали цивільному населенню. Відомості про такі випадки не зустрічалися*

1984—2004

- Михайло П'єха. Йшли на бій партизани... : до 100-річчя з дня народження О. Ф. Федорова // Житомирщина, 2001. — 26 берез.

1964—1982

- Уходили в поход партизаны... : страницы партизанской фотолетописи / фотографии Якова Давидзона, текст Игоря Заседы. — К.: Мистецтво, 1980. — С. 15-17: «Генерал Орленко», фот.
- Владимир Павлов, Генерал Орленко // Люди бессмертного подвига: очерки о дважды и трижды Героях Советского Союза. Кн. 2. — 4-е изд., испр. и доп. — М.: Политиздат, 1975. — С. 497—507.
- Народні месники // Історія Української РСР / за ред. К. К. Дубини. — К.: Політвидав України, 1967. — С. 299—303.

Генеалогія та некропістика	Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=148637208) · Родовід (http://uk.rodovid.org/wk/Person:880310)
Література та бібліографія	Babelio (https://www.babelio.com/auteur/wd/223513)
Словники та енциклопедії	Большая российская энциклопедия (https://old.bigenc.ru/text/4707524) · Prabook (https://prabook.com/web/person-view.html?profileid=2112588)
Довідкові видання	Герои страны (https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=1193)
Нормативний контроль	BIBSYS: 90121600 (https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/90121600) · CiNii: DA08998098 (http://ci.nii.ac.jp/author/DA08998098) · Freebase: /m/0bctsp (https://www.google.com/search?kgmid=/m/0bctsp) · ICCU: IEIV029487 (https://opac.sbn.it/risultati-autori/-/opac-autori/detail/IEIV029487) · ISNI: 0000 0001 0998 9466 (http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000109989466) · LCCN: n88213275 (http://id.loc.gov/authorities/n88213275) · MAK: 9810603358905606 (http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&M=4&WI=9810603358905606) · NKC: jx20050624007 (http://aut.nkp.cz/jx20050624007) · NLG: 150405 (https://catalogue.nlgr.org/Authority/Record?id=au.150405) · NTA: 070496374 (http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=070496374) · NUKAT: n2010088511 (http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2010088511) · SVKKL: p0106566-Fedorov-Aleksej-Fedorovic-19011989 (https://pac.svkkl.cz/arl-kl/cs/detail-kl_us_auth-p0106566-Fedorov-Aleksej-Fedorovic-19011989) · VIAF: 93766881 (http://viaf.org/viaf/93766881) · WorldCat: lccn-n88213275 (https://www.worldcat.org/identities/lccn-n88213275)

Герої СРСР

А Б В Г Д Е Є Ж З І К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ю Я

Двічі Герої · Тричі Герої · Чотириразові Герої

Позбавлені звання Героя Радянського Союзу

Керівники Чернігівської області

Перші секретарі Чернігівського обласного комітету КПУ

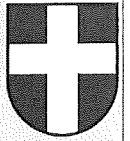
Павло Маркітан (1932—1937) · Олексій Михайлов (в. о., 1937—1938) · Олексій Федоров (1938—1943) · Микола Попудренко (1943) · Михайло Кузнецов (1943—1948) · Михайло Рогинець (1948—1953) · Василь Марков (1953—1955) · Порфирій Куманьок (1955—1959) · Петро Дорошенко (1959—1963) · Микола Борисенко (сільський, 1963—1964) · Леонід Ясинський (промисловий, 1963—1964) · Микола Борисенко (1964—1970) · Микола Уманець (1970—1984) · Леонід Палажченко (1984—1990) · Василь Лісовенко (1990—1991) · Петро Шаповал (1991)

Голови Чернігівського обласного виконавчого комітету

Михайло Голубятніков (1932—1934) · Соломон Загер (1934—1937) · Георгій Богатирьов (1937) · Влас Соколов (1937—1938) · Сергій Костюченко (1938—1941, 1943—1949) · Василь Капранов (1949—1950) · Леонід Ванденко (1950—1959) · Порфирій Куманьок (1959—1961) · Микола Борисенко (1961—1963) · Василь Замула (сільський, 1963—1964) · Борис Горбань (промисловий, 1963—1964) · Василь Замула (1964—1973) · Віктор Філоненко (1973—1981) · Володимир Нікуліщев (1981—1984) · Михайло Гришко (1984—1990) · Олександр Лисенко (1990—1992)

Голови Чернігівської обласної ради	Василь Лісовенко (1990—1991) · Олександр Лисенко (1991—1994) · Петро Шаповал (1994—2001) · Василь Ковальов (2001—2006) · Наталія Романова (2006—2010) · Анатолій Мельник (2010—2014) · Микола Зверев (2014—2015) · Ігор Вдовенко (2015—2020) · Олена Дмитренко (з 2020)
Голови Чернігівської обласної державної адміністрації	Валентин Мельничук (1992—1994) · Петро Шаповал (1994—1998) · Михайло Каскевич (1998—1999) · Микола Бутко (1999—2002) · Григорій Панченко (в. о., 2002) · Валентин Мельничук (2002—2005) · Владислав Атрошенко (2005) · Микола Лаврик (2005—2007) · Володимир Хоменко (2007—2014) · Володимир Івашко (2014) · Сергій Журман (в. о., 2014—2015) · Валерій Куліч (2015—2018) · Юлія Свириденко (в. о., 2018) · Олександр Мисник (2018—2019) · Наталія Романова (т.в.о., 2019) · Андрій Прокопенко (2019—2020) · Анна Коваленко (2020—2021) · В'ячеслав Чаус (з 2021)
Керівники Волинської області	
Перші секретарі Волинського обласного комітету КПУ	Петро Таценко (1939—1941) · Олексій Федоров (1943—1944) · Михайло Слонь (1944) · Ілля Профатілов (1944—1951) · Іван Грушецький (1951—1961) · Федір Калита (1961—1969) · Семен Заїченко (1969—1973) · Микола Корж (1973—1979) · Леонід Палаженко (1979—1984) · Зиновій Ковальчук (1984—1987) · Леонід Павленко (1987—1990) · Володимир Блаженчук (1990) · Іван Лазорко (1990—1991)
Голови Волинського обласного виконавчого комітету	Григорій Гришко (1939—1941) · Пилип Решетняк (1944—1949) · Андрій Мізюк (1949—1952) · Марко Ткачук (1952—1956) · Юхим Ярощук (1956—1972) · Іван Церковний (1972—1975) · Борис Свенцицький (1975—1985) · Володимир Федоров (1985—1988) · Михайло Парасулько (1988—1991)
Голови Волинської обласної ради	Володимир Блаженчук (1990—1992) · Борис Клімчук (1992—1998) · Василь Дмитрук (1998—2006) · Анатолій Грицюк (2006—2010) · Володимир Войтович (2010—2014) · Валентин Вітер (2014—2015) · Ігор Палиця (2015—2019) · Ірина Вахович (2019—2020) · Григорій Недопад (з 2020)
Голови Волинської обласної державної адміністрації	Володимир Блаженчук (1990—1994) · Юрій Ленартович (1994—1995) · Борис Клімчук (1995—2002) · Анатолій Француз (2002—2005) · Володимир Бондар (2005—2007) · Микола Романюк (2007—2010) · Борис Клімчук (2010—2014) · Олександр Башкаленко (2014) · Григорій Пустовіт (2014) · Володимир Гунчик (2014—2018) · Олександр Савченко (2018—2019) · Олександр Киричук (т.в.о., 2019) · Юрій Погуляйко (з 2019)
Керівники Херсонської області	
Перші секретарі Херсонського обласного комітету КПУ	Степан Олексенко (1944) · Олексій Федоров (1944—1949) · Григорій Гришко (1949—1951) · Вадим Онищенко (1951—1954) · Володимир Дружинін (1954—1956) · Петро Елістратов (1956—1962) · Антон Кочубей (1962—1963) · Володимир Халапсін (промисловий, 1963—1964) · Антон Кочубей (сільський, 1963—1964) · Антон Кочубей (1964—1972) · Іван Мозговий (1972—1980) · Андрій Гіренко (1980—1987) · Михайло Кушнеренко (1987—1991)
Голови Херсонського обласного виконавчого комітету	Пилип Пасенченко-Демиденко (1944—1950) · Тимофій Барильник (1950—1963) · Микола Кобак (промисловий, 1963—1964) · Микола Макушенко (сільський, 1963—1964) · Микола Макушенко (1964—1969) · Діна Проценко (1969—1978) · Василь Метляев (1978—1983) · Михайло Кушнеренко (1983—1987) · Олександр Мельников (1987—1991) · Михайло Кушнеренко (1991—1992)
Голови Херсонської обласної ради	Михайло Кушнеренко (1990—1994) · Віталій Жолобов (1994—1996) · Валерій Третьяков (1996—2002) · Анатолій Юрченко (2002) · Володимир Ходаковський (2002—2006) · Геннадій Причина (в. о., 2006) · Володимир Демьохін (2006—2010) · Віктор Пелих (2010—2014) · Тамара Федько (в. о., 2014—2015) · Андрій Путілов (2015—2016) · Владислав Мангер (2016—2020) · Олександр Самоїленко (з 2020)
Голови Херсонської обласної державної адміністрації	Олександр Мельников (1992—1994) · Віталій Жолобов (1995—1996) · Юрій Карасик (1996—1997) · Михайло Кушнеренко (1997—1998) · Анатолій Касьяненко (1998—1999) · Олександр Вербицький (1999—2001) · Юрій Кравченко (2001—2002) · Анатолій Юрченко (2002—2004) · Сергій Довгань (2004) · Володимир Ходаковський (2004—2005) · Борис Сіленков (2005—2010) · Анатолій Гриценко (2010) · Микола Костяк (2010—2014) · Юрій Одарченко (2014) · Андрій Путілов (2014—2015) · Валентина Січова (в. о., 2015—2016) · Андрій Гордєєв (2016—2019) · Дмитро Бутрій (т.в.о., 2019) · Юрій Гусєв (2019—2020) · Сергій Козир (т.в.о., 2020—2021) · Сергій Козир (2021) · Геннадій Лагута (2021—2022) · Дмитро Бутрій (т.в.о., 2022) · Ярослав Янушевич (2022-2023) · Андрій Шibaєв (в.о., 2023) · Олександр Прокудін (з 2023)
Керівники Ізмаїльської (Аккерманської) області	
Перші секретарі Ізмаїльського (Аккерманського) обласного комітету КПУ	Михайло Кузнецов (1940—1941) · Василь Горба (1944—1945) · Степан Тарасов (1945—1948) · Михайло Мальцев (1948—1949) · Костянтин Грушовий (1949—1950) · Олексій Федоров (1950—1952) · Семен Новиков (1952—1954)
Голови Ізмаїльського (Аккерманського)	Григорій Куликов (1940—1941, 1944—1945) · Костянтин Ананко (1945—1948) · Семен Гаркуша (1948—1949) · Михайло Кузьменко (1949—1952) · Іван Філіпов (1952—1954)

обласного виконавчого комітету	
Керівники Житомирської області	
Перші секретарі Житомирського обласного комітету КПУ	<p>Микола Максимов (1937—1938) · Максим Діденко (1938) · Михайло Гречуха (1938—1939) · Михайло Сиром'ятников (1939—1941) · Григорій Шелушков (1941—1943) · Степан Маликов (1943—1944) · Дмитро Колесников (в.о., 1944) · Мойсей Співак (1944—1949) · Сергій Костюченко (1949—1951) · Ростислав Бабійчук (1951—1952) · Олексій Федоров (1952—1957) · Михайло Стахурський (1957—1961) · Михайло Лазуренко (1961—1963) · Михайло Лазуренко (сіпський, 1963—1964) · Костянтин Терехов (промисловий, 1963—1964) · Михайло Лазуренко (1964—1968) · Костянтин Терехов (1968—1978) · Василь Кавун (1978—1989) · Володимир Федоров (1989—1991)</p>
Голови Житомирського обласного виконавчого комітету	<p>Олександр Файбишев (1937—1938) · Володимир Перов (1938—1941) · Микола Рожанчук (1944—1949) · Захар Богатир (1949—1955) · Віктор Кременицький (1955—1963) · Олександр Ботвинов (сіпський, 1963—1964) · Віктор Кременицький (промисловий, 1963—1964) · Олександр Ботвинов (1964—1965) · Віктор Кременицький (1965—1982) · Василь Ямчинський (1982—1990) · Антон Малиновський (1990—1991) · Володимир Федоров (1991) · Антон Малиновський (1991—1992)</p>
Голови Житомирської обласної ради	<p>Володимир Федоров (1990—1991) · Антон Малиновський (1991—1992) · Станіслав Рашевський (1992—1994) · Антон Малиновський (1994—1998) · Архип Войтенко (1998—2006) · Ірина Синявська (2006—2008) · Віталій Француз (2008—2010) · Йосип Запаловський (2010—2014) · Віталій Француз (2014—2015) · Анжеліка Лабунська (2015—2016) · Володимир Ширма (2016—2020) · Володимир Федоренко (з 2020)</p>
Голови Житомирської обласної державної адміністрації	<p>Антон Малиновський (1992—1998) · Володимир Лушкін (1998—2001) · Микола Рудченко (2001—2004) · Сергій Рижук (2004—2005) · Павло Жебрівський (2005) · Ірина Синявська (2005—2006) · Володимир Загривий (в.о., 2006) · Юрій Андрійчук (2006) · Володимир Загривий (в.о., 2006) · Юрій Павленко (2006—2007) · Юрій Забела (2007—2010) · Сергій Рижук (2010—2014) · Сидір Кізн (2014) · Сергій Машковський (2014—2016) · Ігор Гундич (2016—2019) · Ярослав Лагута (т.в.о., 2019) · Віталій Бунечко (з 2019)</p>

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Федоров_Олексій_Федорович&oldid=38328437

Цю сторінку востаннє відредаговано о 17:45, 12 лютого 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

АРХІВНА КОПІЯ

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

15.05.89

№ 406

м. Київ

Про присвоєння звання
"Почесний громадянин міста
Києва" тт. БУШМІ І.І.,
ПИЛИПЕНКУ М.К., ШАХЛІНУ В.А.

Виконавчий комітет Київської міської Ради народних депутатів

В И Р І Ш И В :

Присвоїти звання "Почесний громадянин міста Києва"

БУШМІ Івану Івановичу -
бригадиру монтажників БМУ-8
домобудівного комбінату № 1
Головківміськбуду, Герою
Соціалістичної Праці

- за значний внесок у будівництво
кварталів і соціально-культурних
об'єктів міста та активну
участь у громадсько-політичному
житті, як ознаку глибокої щирої
щирості киян.

ПИЛИПЕНКУ Михайлу Корніївичу -
генерал-лейтенанту, Герою
Радянського Союзу

- за мужність і героїзм, проявлені
при звільненні Києва від
німецько-фашистських загарбни-
ків та активну роботу по війсь-
ково-патріотичному вихованню
молоді, як ознаку глибокої
щирості киян.

ШАХЛІНУ Борису Анфіяновичу -
доценту кафедри гімнастики
Київського державного інсти-
туту фізичної культури,
трьохразовому олімпійському
чемпіону, двохразовому чемпіо-
нові світу, заслуженому майстру
спорту СРСР.

- за високі спортивні досягнення,
велику роботу по розвитку спор-
тивно-гімнастики у м. Києві,
активну пропаганду фізичної
культури та підготовку спортив-
них резервів, як ознаку глибо-
кої щирості киян.

Голова

В. ЗГУРСЬКИЙ

Секретар

А. КОЛОДЕНКО

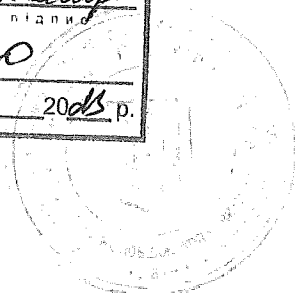
інд.009

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № Р-1
оп. № 8
спр. № 3629
арк. 762

Архівіст Метельська О.С. *[Signature]*
підпис

Вих. № 068/05-12/970
від «14» 05 2005 р.

ВІКІПЕДІЯ

Бушма Іван Іванович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Іван Іванович Бушма (26 квітня 1933, село Корогод Чорнобильського району Київської області — 7 квітня 2021) — новатор у житловому будівництві, заслужений будівельник України^[1], Герой Соціалістичної Праці (1974), почесний громадянин міста Києва.

Народився у 1933 р. ЧУ 1955 р. вступив на роботу в будівельне управління № 5 тресту «Хрещатикбуд» Головкиївбуду. З березня 1960 року по серпень цього ж року працював у будівельно-монтажному управлінні № 3 «Хрещатикбуду». У серпні 1960 року був переведений до Домобудівного комбінату № 1 Головкиївбуду монтажником. З 1965 — бригадир монтажників будівельного управління № 3 домобудівного комбінату № 1 Головкиївміськбуду (на теперішній час АТХК «Київміськбуд»). Застосовуючи передові методи праці (бригадний підряд та ін.), бригада Бушми забезпечує дострокове спорудження об'єктів при високій якості робіт. Наставник молоді. Працював бригадиром комплексної будівельно-монтажної бригади до виходу на пенсію в 1990 році. Загальний стаж роботи — 55 років.

З 1974 по 1988 рр.. — голова Київського міського комітету захисту миру, заступник голови Українського республіканського комітету захисту миру, голова наставників м. Києва.^[2]

Співавтор патенту «Опалубні пристрої для замонолічування стиків», кілька разів обирався депутатом міської та районних рад.^[3]

Член КПРС з 1969. Член ЦК КП України. Делегат XXV з'їзду КПРС.

Нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України, двома орденами Леніна.

Примітки

- журнал «Пенсія» № 78, квітень 2010 (<http://www.pension.com.ua/articles/132.html>)^[недоступне посилання з лютого 2019]
- Привітали дніпровчанина-ювіляра з 85-річчям // Дніпровська районна в місті Києві державна адміністрація. 26.04.2018 (<https://web.archive.org/web/20180614212851/http://dnipr.kievcity.gov.ua/news/11317.html>). Архів оригіналу (<https://dnipr.kievcity.gov.ua/news/11317.html>) за 14 червня 2018. Процитовано 1 червня 2018.
- ІВАНУ БУШМІ — 85! // Київміськбуд. 26.04.2018 (<https://web.archive.org/web/20180624145427/https://kmb.ua/ua/news/ivanu-bushme-85/>). Архів оригіналу (<https://kmb.ua/ua/news/ivanu-bushme-85/>) за 24 червня 2018. Процитовано 1 червня 2018.

Джерела

- Офіційний вебпортал Київської влади (<https://web.archive.org/web/20100515102423/http://www.kmv.gov.ua/divinfo.asp?Id=210864>)
- УРЕ (<http://leksika.com.ua/15121204/ure/bushma>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20140612073151/http://leksika.com.ua/15121204/ure/bushma>) 12 червня 2014 у Wayback Machine.]
- Київський будівельник № 1 Іван Бушма розповів про особливості своєї професії. 26.04.2012 (<http://www.kyivmiskbud.ua/rus/news/294/>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20140528010753/http://www.kyivmiskbud.ua/rus/news/294/>) 28 травня 2014 у Wayback Machine.]

Іван Іванович Бушма

І. І. Бушма.

Народився	26 квітня 1933 (90 років) село Корогод Чорнобильського району Київської області
Помер	7 квітня 2021 (87 років) Київ, Україна
Громадянство	 СРСР → Україна
Національність	українець
Місце проживання	Київ
Діяльність	будівельник
Відомий завдяки	почесний громадянин міста Києва
Посада	бригадир комплексної будівельно-монтажної бригади
Партія	КПРС
Нагороди	

Довідкові видання Герои страны (https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=15221)

Нормативний контроль GKG: /g/12176k1x (<https://www.google.com/search?kgmid=/g/12176k1x>)

Герої Соціалістичної Праці

[А](#) [Б](#) [В](#) [Г](#) [Д](#) [Е](#) [Є](#) [Ж](#) [З](#) [І](#) [Й](#) [К](#) [Л](#) [М](#) [Н](#) [О](#) [П](#) [Р](#) [С](#) [Т](#) [У](#) [Ф](#) [Х](#) [Ц](#) [Ч](#) [Ш](#) [Щ](#) [Ю](#) [Я](#)

[Двічі Герої](#) • [Тричі Герої](#)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Бушма_Іван_Іванович&oldid=39333516

Цю сторінку востаннє відредаговано о 10:11, 27 квітня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

28.05.97 № 69I

м. Київ

Про присвоєння звання
"Почесний громадянин
міста Києва"

За значний особистий внесок у соціально-економічний розви-
ток міста Києва, збагачення національної інтелектуальної та
культурної спадщини **присвоїти звання:**

"ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН МІСТА КИЄВА"

АМОСОВУ Миколі Михайловичу	- Герою Соціалістичної Праці,
відомому хірургу-кардіологу
ГНАТЮКУ Дмитру Михайловичу	- Герою Соціалістичної Праці,
відомому оперному співакові,
народному артисту
ГУСЕВУ Володимирі Олександровичу	- колишньому голові виконавчого
комітету Київської міської Ради
народних депутатів
ЗГУРСЬКОМУ Валентину Арсентійовичу	- колишньому голові виконав-
чого комітету Київської
міської Ради народних де-
путатів, Герою Соціалі-
стичної Праці
ЗЮБИ Валентину Івановичу	- народному художникові
України, скульптору
ЛУК'ЯНОВІЙ Олені Михайлівні	- директорові Інституту
педіатрії, акушерства і
гінекології Академії
медичних наук України,
академіку.

Голова

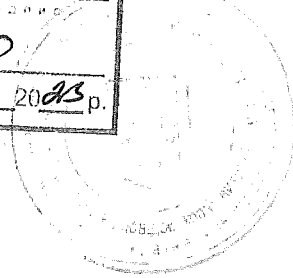
О. ОМЕЛЬЧЕНКО

Державний архів м. Києва

Підстава № 1689
од. № 1
сер. № 914
ф. № 201

Архівіст Метельська О.С. *Метельська*

Вих. № 068/05-12/940
від «24» 05 2023 р.

ВІКІПЕДІЯ

Гусєв Володимир Олексійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Володи́мир Олексі́йович Гу́сєв (23 липня 1927, Сталіно, Сталінська округа, Українська РСР, СРСР — 1 липня 2014, Київ, Україна) — український радянський державний діяч, голова виконавчого комітету Київської міськради депутатів трудящих у 1968–1979 роках, почесний громадянин міста Києва. Депутат Верховної Ради УРСР 8-9-го скликань. Кандидат у члени ЦК КПУ в 1971–1976 роках. Член ЦК КПУ в 1976–1981 роках.

Біографія

Народився 23 липня 1927 року в місті Сталіно в родині службовця.

У 1951 році закінчив Київський інженерно-будівельний інститут.

Член ВКП(б) з 1950 року.

У 1951 році почав працювати інженером територіального управління державних матеріальних резервів у місті Сталіно. У 1951–1952 роках — виконроб, старший виконроб, начальник будівельної ділянки «Дніпробуду» на будівництві Каховської ГЕС.

У 1952–1953 роках — 2-й секретар, у 1953–1957 роках — 1-й секретар Херсонського обласного комітету ЛКСМУ.

З 1957 року — заступник голови виконавчого комітету Херсонської обласної ради депутатів трудящих, керуючий будівельним трестом «Херсонбуд», заступник завідувача відділу Херсонського обласного комітету КПУ.

1960 року закінчив Вищу партійну школу при ЦК КПРС.

У 1961–1963 роках — керуючий будівельним трестом «Київміськбуд-5», головний інженер — 1-й заступник начальника Головкиївміськбуду.

У січні 1963 — серпні 1968 року — заступник голови Київського міськвиконкому — начальник Головкиївміськбуду. Навчався в заочній аспірантурі Київського інженерно-будівельного інституту, аспірантури не закінчив.

З серпня 1968 до листопада 1979 року — голова Київського міськвиконкому. Завдяки його діяльності в Києві з'явилися нові станції метро, місто значно розширило свої межі.

У жовтні 1979 — 1986 році — заступник міністра промислового будівництва Української РСР — начальник Головного управління промислових підприємств Міністерства промислового будівництва УРСР.

У 1986–1988 роках — радянський радник-консультант міністра будівництва Республіки Куба.

У січні — листопаді 1989 року — заступник міністра будівництва Української РСР.

Потім — на пенсії в місті Києві. З 1990 року — голова виконавчого комітету Спілки будівельних кооперативів Української РСР.

Нагороди і звання

- орден «За заслуги» III ступеня (22.07.1997)
- орден Жовтневої Революції
- два ордени Трудового Червоного Прапора
- два ордени «Знак Пошани»
- орден Дружби народів
- Почесний громадянин міста Києва

Володимир Олексійович Гусєв

Голова виконавчого комітету Київської міської ради депутатів трудящих

15 серпня 1968 — 1 листопада 1979

Попередник: Михайло Бурка

Спадкоємець: Валентин Згурський

Народження: 23 липня 1927

Сталіно, Сталінська округа, Українська СРР, СРСР

Смерть: 1 липня 2014 (86 років)
Київ, Україна

Країна: СРСР → Україна

Освіта: Київський інженерно-будівельний інститут

Партія: КПРС

Автограф: *В. Гусєв*

Нагороди:

[Медіафайли у Вікісховищі](#)

- Почсний академік Академії будівництва України

Джерела

- Гусев В. *Диалоги со Щербіцким* (https://zn.ua/SOCIETY/dialogi_so_scherbitskim_v.html) // Зеркало недели. — 1998. — № 1. — 4–9 январа. [Архівовано (<http://archive.is/5BxPI>) з першоджерела 2 липня 2014.] (рос.)
- Гусев Володимир Олексійович // Депутати Верховної Ради УРСР. 9-те скликання. — К.: Політвидав, 1975.
- Київ. Історична енциклопедія. 1917–2000 рр.
- Косовська Лана*. *Вершити долю столиці киянам не дано чи не дають?* (http://gazeta.dt.ua/SOCIETY/vershiti_dolyu_s_tolitsi_kiyanam_ne_dano_chi_ne_dayut.html) // Дзеркало тижня. Україна. — 2003. — № 29. — 1 серпня. [Архівовано (<https://archive.is/LEJGj>) з першоджерела 30 квітня 2015.]
- Салій І. М.* Обличчя столиці в долях її керівників (<http://elib.nlu.org.ua/object.html?id=2554>) / Іван Салій; [ред. В. Ковалинський]. — К.: Довіра, 2008. — С. 127 (<http://elib.nlu.org.ua/files/Disk2/000000002554/jpg/0131.jpg>)–153. (<http://elib.nlu.org.ua/files/Disk2/000000002554/jpg/0157.jpg>) — ISBN 978-966-507-226-3. [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20131012010702/http://elib.nlu.org/object.html?id=2554>) 12 жовтня 2013 у Wayback Machine.]
- Київська міська рада та КМДА висловили співчуття з приводу смерті колишнього голови виконавчого комітету Київської міської Ради народних депутатів Гусева Володимира Олексійовича (<https://archive.is/20140702145356/http://kievcity.gov.ua/news/15242.html>) // Офіційний інтернет-портал Київської міської державної адміністрації. — 2014. — 1 липня. [Архівовано (<http://archive.is/1F5UJ>) з першоджерела 2 липня 2014.]

 У соціальних мережах LiveJournal (http://v_a_gusev.livejournal.com/)

Нормативний контроль GKG: /g/1237w0f1 (<https://www.google.com/search?kgmid=/g/1237w0f1>)

Очільники міської влади Києва

Литовсько-польська доба

Ганко Онкович (бл. 1500–1514) · Ян (1514–1528) ·
 Іван Черевчей (1528–1540) · Ян Дхоревський (1540–1548) ·
 Семен Мелешкович (1548–1550) · Максим Хонич (1550–1555) ·
 Семен Мелешкович (бл. 1556–1563) ·
 Богуш Ленкевич (1563–1564) · Юрій Климович (1565–1566) ·
 Василь Черевчей (1566–1567) ·
 Станіслав Соколовський (1568–1570)

Війти Гаврило Рой (1570–1575) · Федір Черевчей (1576–1581) ·
 Семен Конашкович (1581–1587) · Федір Вовк (1587–1593) ·
 Еразм Стравинський (1593) · Яцько Балика (1593–1612) ·
 Федір Ходика-Кобизевич (1613–1618, 1621–1625) ·
 Артем Конашкович (1625–1628) · Созон Балика (1628–1629) ·
 Іван Євсейович (1629–1631) · Стефан Кривкович (1631–1632) ·
 Йосиф Ходика (1633–1641) · Самійло Мефедович (1641–1644) ·
 Андрій Ходика-Кобизевич (1644–1649)

Каштеляни Михайло Вишневецький (з 1569) · Павло Сапега ·
 Яків Чаплич (бл. 1600) · Юрій Вишневецький (з 1609) ·
 Адам Сангушко (з 1619) · Георгій Чаплич ·
 Гаврило Гойський (до 1623) · Роман Гойський (1632) ·
 Мартин Калиновський · Олександр Пісочинський (до 1646) ·
 Адам Кисіль (до 1647) · Максиміліян Бжозовський (з 1648) ·
 Збігнев Горайський (до 1655) · Стефан Чарнецький ·
 Александер Тарновський (до 1662) · Стефан Замойський ·
 Миколай Подльодовський (з 1671) ·
 Маріуш-Станіслав Яскульський (1676) ·
 Франциск Дідушицький · Ярош Куропатницький (до 1696) ·
 Станіслав Миколай Коссаковський (до 1706) ·
 Фелікс (Феліціан) Чермінський ·
 Юзеф Станіслав Потоцький (до 1722) ·
 Казімеж Стецький (до 1748) · Никодим Воронич (до 1761) ·
 Мацей Лянцкоронський (до 1772) ·

Юзеф Стемпковський (до 1785) ·

Александр Любомирський (1785–1790) ·

Богдан Сомкович (1649–1660) ·

Данило Полоцький (1660–1675) ·

Федір-Ждан Тадрина (1675–1677) ·

Ждан Тадрина (1677–1687) · Ян Биковський (1687–1699) ·

Війти

Федір Биковський (1699) · Дмитро Полоцький (1699–1723) ·

Кузьма Кричевиць (1733–1734) · Павло Войнич (1734–1751) ·

Іван Сичевський (1753–1766) ·

Григорій Пивоваров (1766–1781)

Яків Давидовський (1781–1785) ·

Міські голови Василь Копистенський (1785–1787) ·

Юхим Митюк (1787–1790) · Григорій Радзицький (1790–1798)

Григорій Радзицький (1798–1801) ·

Георгій Рибальський (1801–1813) ·

Війти

Пилип Лакерда (1813–1814) ·

Михайло Григоренко (1815–1826) ·

Григорій Киселівський (1826–1834)

Парфеній Дехтерьов (1835–1837) ·

Павло Єлисеєв (1837–1838) · Іван Ходунов (1838–1841) ·

Готліб Фінке (1841–1844) · Іван Ходунов (1844–1847) ·

Микола Балабуха (1847–1851) · Іван Ходунов (1851–1853) ·

Григорій Покровський (1853) · Семен Личков (1853–1854) ·

Андрій Бухтєєв (1854–1857) ·

Григорій Покровський (1857–1860) ·

Міські голови

Йосип Завадський (1860–1863) · Федір Войтенко (1863–1871)

Павло Демидов Сан-Донато (1871–1872) ·

Густав Ейсман (1872–1873) ·

Павло Демидов Сан-Донато (1873–1874) ·

Микола Ренненкамф (1875–1879) ·

Густав Ейсман (1879–1884) · Іван Толлі (1884–1887) ·

Степан Сольський (1887–1900) ·

Василь Проценко (1900–1906) · Іполит Дьяков (1906–1916) ·

Федір Бурчак (в.о., 1916–1917))

 Московське царство

 Російська імперія

 Російська республіка

 Українська Народна Республіка

 Українська Держава

Євген Рябцов (1917–1918) · Іполит Дьяков (1918) · Євген Рябцов (1918–1919) ·

Петро Бутенко (1919) · Микола Літвицький (1920)

Григорій Чудновський (1918) · Андрій Бубнов (1919) ·

Андрій Іванов (1919–1920) · Михайло Ветошкін (1920) ·

Ян Гамарник (1920–1923) · Григорій Гринько (1923–1925) ·

Пантелеймон Свистун (1925) · Панас Любченко (1925–1927) ·

Юрій Войцехівський (1928–1932) · Іван Воробйов (1932) ·

Василь Биструков (1932–1934) · Рафаїл Петрушанський (1934–1937) ·

Павло Христин (1937) · Тарас Мітулинський (1937) ·

Микола Пашко (1937–1938) · Іван Шевцов (1938–1941)

Олександр Оглоблин (1941) · Володимир Багазій (1941–1942) ·

Леонтій Форостівський (1942–1943)

 Райхскомісаріат Україна

 УРСР

Голови виконавчого Леонід Лебедь (1943–1944) ·

комітету міської ради Федір Мокієнко (1944–1946) ·

Федір Чеботарьов (1946–1947) ·

Олексій Давидов (1947–1963) ·

	Михайло Бурка (1963–1968) ·
	Володимир Гусев (1968–1979) ·
	Валентин Згурський (1979–1990) ·
	Микола Лаврухін (1990) ·
	Григорій Малишевський (1990–1991)
Голови міської ради	Арнольд Назарчук (1990) ·
	Григорій Малишевський (1990–1991)
	Григорій Малишевський (1991) ·
	Олександр Мосіюк (в. о., 1991–1992) ·
Голови міської ради	Василь Нестеренко (1992–1994) ·
	Леонід Косаківський (1994–1997) ·
	Олександр Омельченко (1998–1999)
	Григорій Малишевський (1991) ·
Голови виконавчого комітету міської ради	Олександр Мосіюк (в. о. 1991–1992) ·
	Іван Данькевич (в. о., 1992) ·
	Леонід Косаківський (1994–1995)
	Леонід Косаківський (1997–1998) ·
	Олександр Омельченко (1999–2006) ·
Міські голови	Леонід Черновецький (2006–2012) ·
	Галина Герега (в. о., 2012–2014) ·
	Віталій Кличко (з 2014)
 Україна	Представники
	Президента України — Іван Салій (1992–1993) ·
	голови міської державної адміністрації Іван Данькевич (в. о., 1993) ·
	Леонід Косаківський (1993–1994)
	Леонід Косаківський (1995–1996) ·
	Олександр Омельченко (1996–2006) ·
	Леонід Черновецький (2006–2010) ·
Голови міської державної адміністрації	Олександр Попов (2010–2013) ·
	Анатолій Голубченко (т. в. о. 2013–2014) ·
	Володимир Макеєнко (2014) ·
	Володимир Бондаренко (2014) ·
	Віталій Кличко (з 2014)
Начальники міської військової адміністрації	Микола Жирнов (2022) · Сергій Попко (з 2022)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Гусев_Володимир_Олексійович&oldid=36249543

Цю сторінку востаннє відредаговано о 22:12, 18 червня 2022.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

ВІКІПЕДІЯ

Згурський Валентин Арсентійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Згу́рський Валенти́н Арсе́нті́йович (нар. 9 лютого 1927, Бірзула, Молдавська АСРР, Українська СРР, СРСР, нині Одеської області — 24 жовтня 2014, Київ) — український радянський партійний і державний діяч, науковець, голова виконавчого комітету Київської міської ради народних депутатів у 1979–1990 роках. Член ЦК КПУ в 1981–1990 роках. Герой Соціалістичної Праці (1981). Доктор економічних наук (1979), професор (1983). Академік Академії екологічних наук України (1993). Депутат Верховної Ради СРСР 10—11-го скликань.

Зміст

Біографія

Відзнаки та нагороди

Посилання

Джерела

Біографія

Народився в м. Бірзулі, Молдавська АСРР, Українська СРР, СРСР (нині Подільськ, Одеська область, Україна). Закінчив Київський залізничний технікум, Київський політехнічний інститут (1954). За фахом — інженер-електрик.

Під час Другої світової війни працював з 1941 року робітником радгоспу, з 1942 року — робітником дистанції Казанської залізниці, у 1943–1944 роках — робітник оперативної військово-відновлювальної групи на фронті. З 1944 року — електромеханік, старший електромеханік, інженер зв'язку дистанції Вінницької і Південно-Західної залізниць.

1946 року вступив у ВКП(б).

З 1954 року — інженер, старший інженер, головний енергетик, головний механік, заступник головного інженера, головний інженер, директор Київського заводу «Радіоприлад»

У 1973–1979 роках — генеральний директор Виробничого об'єднання імені С. Корольова.

У 1979–1990 роках — голова Київського міськвиконкому, а також голова Ради керівників столиць союзних республік, Москви та Ленінграду. За часів його керівництва Києвом були забудовані Оболонь і Вигурівщина-Троєщина.

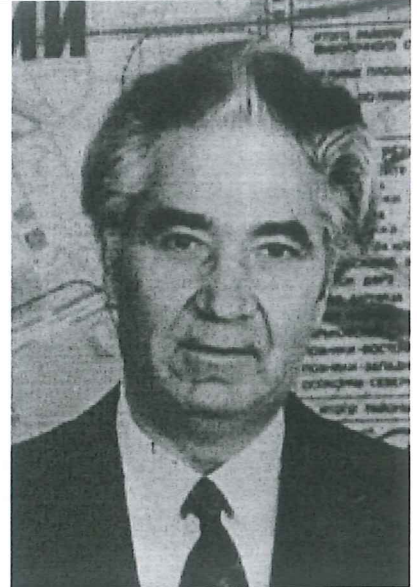
Могила родини Згурських на Байковому кладовищі

Від 1986 року — член оперативної комісії уряду України з ліквідації аварії на ЧАЕС, голова оперативної групи з ліквідації наслідків аварії у Києві.

Депутат Верховної Ради СРСР (1979–1989).

Доктор економічних наук, професор. Академік Академії екологічних наук України (1993). Автор 13 винаходів, 5 монографій і понад 100 друкованих праць.

Валентин Арсентійович Згурський

Голова виконавчого комітету Київської міської ради народних депутатів

1 листопада 1979 — 17 січня 1990

Попередник: Володимир Гусев

Спадкоємець: Микола Лаврухін

Народження: 9 лютого 1927

Бірзула, Молдавська АСРР, Українська СРР, СРСР

Смерть: 24 жовтня 2014 (87 років)
Київ, Україна

Поховання: Байкове кладовище

Країна: СРСР → Україна

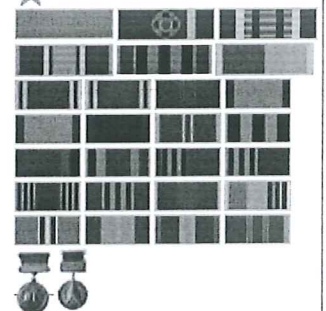
Освіта: Київський політехнічний інститут

Ступінь: доктор економічних наук

Партія: КПРС

Автограф:

Нагороди:

Медіафайли у Вікісховищі

Мав трьох синів-військових, один з яких, Андрій, загинув у 2003 році в автокатастрофі.

В останні роки хворів, пережив два інсульти. Помер 24 жовтня 2014 року від інфаркту. Похований в одній могилі з дружиною Вірою Семенівною та сином Андрієм на Байковому кладовищі (ділянка № 52а).

Відзнаки та нагороди

- Герой Соціалістичної Праці (1981).
- Ордени Леніна (1981, 1986), Жовтневої Революції (1976), Вітчизняної війни II ступеня (1985), Трудового Червоного Прапора (1966, 1971), «За заслуги» III ступеня, Богдана Хмельницького III ступеня, «За мужність»; медалі.
- почесна грамота Президії Верховної Ради Української РСР (6.02.1987)
- Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.
- Почесний радист СРСР.
- Почесний залізничник СРСР.
- Заслужений працівник промисловості України.

Посилання

- *Кальницький М. Б.* Учасник визначних подій (<https://web.archive.org/web/20150530164430/http://eveningkiev.com/article/18171/>) // *Вечірній Київ*. — 2014. — 30 жовтня. [Архівовано (<https://archive.is/fGulm>) з першоджерела 30 квітня 2015.]
- Пішов з життя Валентин Арсентійович Згурський (<https://web.archive.org/web/20151117025055/https://kievcity.gov.ua/news/17802.html>) // Офіційний інтернет-портал Київської міської державної адміністрації. — 2014. — 25 жовтня. [Архівовано (<https://archive.is/HF6nm>) з першоджерела 30 квітня 2015.]
- Валентин Згурський: Правду про чорнобильську аварію в перші дні знали всього три людини: Горбачов, Рижков і я. Інтерв'ю 2013 року. Частина I-III (http://gordonua.com/interview/tv_full/zgurskiy-pravdu-o-chernobylskoy-avarii-v-pervye-dni-znali-vsego-tri-cheloveka-gorbachev-ryzhkov-i-ya-156317.html) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20170203081514/http://gordonua.com/interview/tv_full/zgurskiy-pravdu-o-chernobylskoy-avarii-v-pervye-dni-znali-vsego-tri-cheloveka-gorbachev-ryzhkov-i-ya-156317.html) з лютого 2017 у Wayback Machine.] // *Гордон*. — 2016. — 27 жовтня (рос.).

Джерела

- Київ. Історична енциклопедія. 1917—2000
- *Косовська Лана.* Вершити долю столиці киянам не дано чи не дають? (http://gazeta.dt.ua/SOCIETY/vershiti_dolyu_s_tolitsi_kiyanam_ne_dano_chi_ne_dayut.html) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20150614235005/http://gazeta.dt.ua/SOCIETY/vershiti_dolyu_s_tolitsi_kiyanam_ne_dano_chi_ne_dayut.html) 14 червня 2015 у Wayback Machine.] // *Дзеркало тижня*. Україна. — 2003. — № 29. — 1 серпня. [Архівовано (<https://archive.is/LEJGj>) з першоджерела 30 квітня 2015.]
- *Салій І. М.* Обличчя столиці в долях її керівників (<http://elib.nplu.org/object.html?id=2554>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20131012010702/http://elib.nplu.org/object.html?id=2554>) 12 жовтня 2013 у Wayback Machine.] / Іван Салій; [ред. В. Ковалинський]. — К.: Довіра, 2008. — С. 154 (<http://elib.nplu.org/files/Disk2/000000002554/jpg/0158.jpg>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20160305061313/http://elib.nplu.org/files/Disk2/000000002554/jpg/0158.jpg>) 5 березня 2016 у Wayback Machine.]—197. (<http://elib.nplu.org/files/Disk2/000000002554/jpg/0201.jpg>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20160305061313/http://elib.nplu.org/files/Disk2/000000002554/jpg/0201.jpg>) 5 березня 2016 у Wayback Machine.] — ISBN 978-966-507-226-3.
- «Батько» київських олігаргічних бандитів («велика сімка») (<https://web.archive.org/web/20150524115040/http://argumentua.com/stati/bogdan-gubskii-blestyashchii-podlets>)
-

Згурський Валентин Арсентійович (http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=14946). // Сайт «Герои страны» (рос.).

 Генеалогія та некрополістика	Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=148097053)
Словники та енциклопедії	Prabook (https://prabook.com/web/person-view.html?profileid=1764342)
Довідкові видання	Герои страны (https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=14946) GKG: /g/121v2hdv (https://www.google.com/search?kgmid=/g/121v2hdv) · LCCN: n80144403 (http://id.loc.gov/authorities/n80144403) · VIAF: 67773494 (http://viaf.org/viaf/67773494) · WorldCat: lccn-n80144403 (https://www.worldcat.org/identities/lccn-n80144403)
Герої Соціалістичної Праці	
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> АБВГДЕЄЖЗІЙКЛМНОПРСТУФХЦЧШЩЮЯ </div>	
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> Двічі Герої · Тричі Герої </div>	
<u>Очільники міської влади Києва</u>	

Ганко Онкович (бл. 1500–1514) · Ян (1514–1528) ·
Іван Черевчей (1528–1540) · Ян Дхоревський (1540–1548) ·
Семен Мелешкович (1548–1550) · Максим Хонич (1550–1555) ·
Семен Мелешкович (бл. 1556–1563) ·
Богуш Ленкевич (1563–1564) · Юрій Климович (1565–1566) ·
Василь Черевчей (1566–1567) ·
Станіслав Соколовський (1568–1570)

Війти Гаврило Рой (1570–1575) · Федір Черевчей (1576–1581) ·
Семен Конашкович (1581–1587) · Федір Вовк (1587–1593) ·
Еразм Стравинський (1593) · Яцько Балика (1593–1612) ·
Федір Ходика-Кобизевич (1613–1618, 1621–1625) ·
Артем Конашкович (1625–1628) · Созон Балика (1628–1629) ·
Іван Євсейович (1629–1631) · Стефан Кривкович (1631–1632) ·
Йосиф Ходика (1633–1641) · Самійло Мефедович (1641–1644) ·
Андрій Ходика-Кобизевич (1644–1649)

Литовсько-польська доба

Михайло Вишневецький (з 1569) · Павло Сапега ·
Яків Чаплич (бл. 1600) · Юрій Вишневецький (з 1609) ·
Адам Сангушко (з 1619) · Георгій Чаплич ·
Гаврило Гойський (до 1623) · Роман Гойський (1632) ·
Мартин Калиновський · Олександр Пісочинський (до 1646) ·
Адам Кисіль (до 1647) · Максиміліян Бжозовський (з 1648) ·
Збігнев Горайський (до 1655) · Стефан Чарнецький ·
Александр Тарновський (до 1662) · Стефан Замоїський ·
Миколай Подльодовський (з 1671) ·

Каштеляни

Маріуш-Станіслав Яскульський (1676) ·
Франциск Дідушицький · Ярош Куропатницький (до 1696) ·
Станіслав Миколай Коссаковський (до 1706) ·
Фелікс (Феліціан) Чермінський ·
Юзеф Станіслав Потоцький (до 1722) ·
Казімеж Стецький (до 1748) · Никодим Воронич (до 1761) ·
Мацей Лянцкоронський (до 1772) ·
Юзеф Стемпковський (до 1785) ·
Александр Любомирський (1785–1790) ·

Московське царство Російська імперія

Богдан Сомкович (1649–1660) ·
Данило Полоцький (1660–1675) ·
Федір-Ждан Тадрина (1675–1677) ·
Війти Ждан Тадрина (1677–1687) · Ян Биковський (1687–1699) ·
Федір Биковський (1699) · Дмитро Полоцький (1699–1723) ·
Кузьма Кричевиць (1733–1734) · Павло Войнич (1734–1751) ·
Іван Сичевський (1753–1766) ·
Григорій Пивоваров (1766–1781) ·
Яків Давидовський (1781–1785) ·

Міські голови Василь Копистенський (1785–1787) ·
Юхим Митюк (1787–1790) · Григорій Радзицький (1790–1798)
Григорій Радзицький (1798–1801) ·
Георгій Рибальський (1801–1813) ·

Війти Пилип Лакерда (1813–1814) ·
Михайло Григоренко (1815–1826) ·
Григорій Киселівський (1826–1834)

Міські голови Парфеній Дехтерьов (1835–1837) ·
Павло Єлісеєв (1837–1838) · Іван Ходунов (1838–1841) ·

Готліб Фінке (1841–1844) · Іван Ходунов (1844–1847) ·
Микола Балабуха (1847–1851) · Іван Ходунов (1851–1853) ·
Григорій Покровський (1853) · Семен Личков (1853–1854) ·
Андрій Бухтєєв (1854–1857) ·
Григорій Покровський (1857–1860) ·
Йосип Завадський (1860–1863) · Федір Войтенко (1863–1871)
Павло Демидов Сан-Донато (1871–1872) ·
Густав Ейсман (1872–1873) ·
Павло Демидов Сан-Донато (1873–1874) ·
Микола Ренненкампф (1875–1879) ·
Густав Ейсман (1879–1884) · Іван Толлі (1884–1887) ·
Степан Сольський (1887–1900) ·
Василь Проценко (1900–1906) · Іполит Дьяков (1906–1916) ·
Федір Бурчак (в. о., 1916–1917)

 Російська республіка

 Українська Народна Республіка

 Українська Держава

Євген Рябцов (1917–1918) · Іполит Дьяков (1918) · Євген Рябцов (1918–1919) ·
Петро Бутенко (1919) · Микола Літвицький (1920)

Григорій Чудновський (1918) · Андрій Бубнов (1919) ·

Андрій Іванов (1919–1920) · Михайло Ветошкін (1920) ·

Ян Гамарник (1920–1923) · Григорій Гринько (1923–1925) ·

Пантелеймон Свистун (1925) · Панас Любченко (1925–1927) ·

Юрій Войцехівський (1928–1932) · Іван Воробйов (1932) ·

Василь Биструков (1932–1934) · Рафаїл Петрушанський (1934–1937) ·

Павло Христич (1937) · Тарас Мітулинський (1937) ·

Микола Пашко (1937–1938) · Іван Шевцов (1938–1941)

Олександр Оглоблин (1941) · Володимир Багазій (1941–1942) ·

Леонтій Форостівський (1942–1943)

Леонід Лебедь (1943–1944) ·

Федір Мокієнко (1944–1946) ·

Федір Чеботарьов (1946–1947) ·

Олексій Давидов (1947–1963) ·

Михайло Бурка (1963–1968) ·

Володимир Гусєв (1968–1979) ·

Валентин Згурський (1979–1990) ·

Микола Лаврухін (1990) ·

Григорій Малишевський (1990–1991)

Голови виконавчого комітету міської ради

 УРСР

Арнольд Назарчук (1990) ·

Григорій Малишевський (1990–1991)

Григорій Малишевський (1991) ·

Олександр Мосіюк (в. о., 1991–1992) ·

Голови міської ради

Василь Нестеренко (1992–1994) ·

Леонід Косаківський (1994–1997) ·

Олександр Омельченко (1998–1999)

Григорій Малишевський (1991) ·

Голови виконавчого комітету міської ради

Олександр Мосіюк (в. о., 1991–1992) ·

Іван Данькевич (в. о., 1992) ·

Леонід Косаківський (1994–1995)

Міські голови

Леонід Косаківський (1997–1998) ·

Олександр Омельченко (1999–2006) ·

Леонід Черновецький (2006–2012) ·

 Райхскомісаріат Україна

 Україна

Галина Герета (в. о., 2012–2014) ·

Віталій Кличко (з 2014)

**Представники
Президента України —
голови міської
державної
адміністрації**

Іван Салій (1992–1993) ·

Іван Данькевич (в. о., 1993) ·

Леонід Косаківський (1993–1994)

Леонід Косаківський (1995–1996) ·

Олександр Омельченко (1996–2006) ·

Леонід Черновецький (2006–2010) ·

**Голови міської
державної
адміністрації**

Олександр Попов (2010–2013) ·

Анатолій Голубченко (т. в. о. 2013–2014) ·

Володимир Макеєнко (2014) ·

Володимир Бондаренко (2014) ·

Віталій Кличко (з 2014)

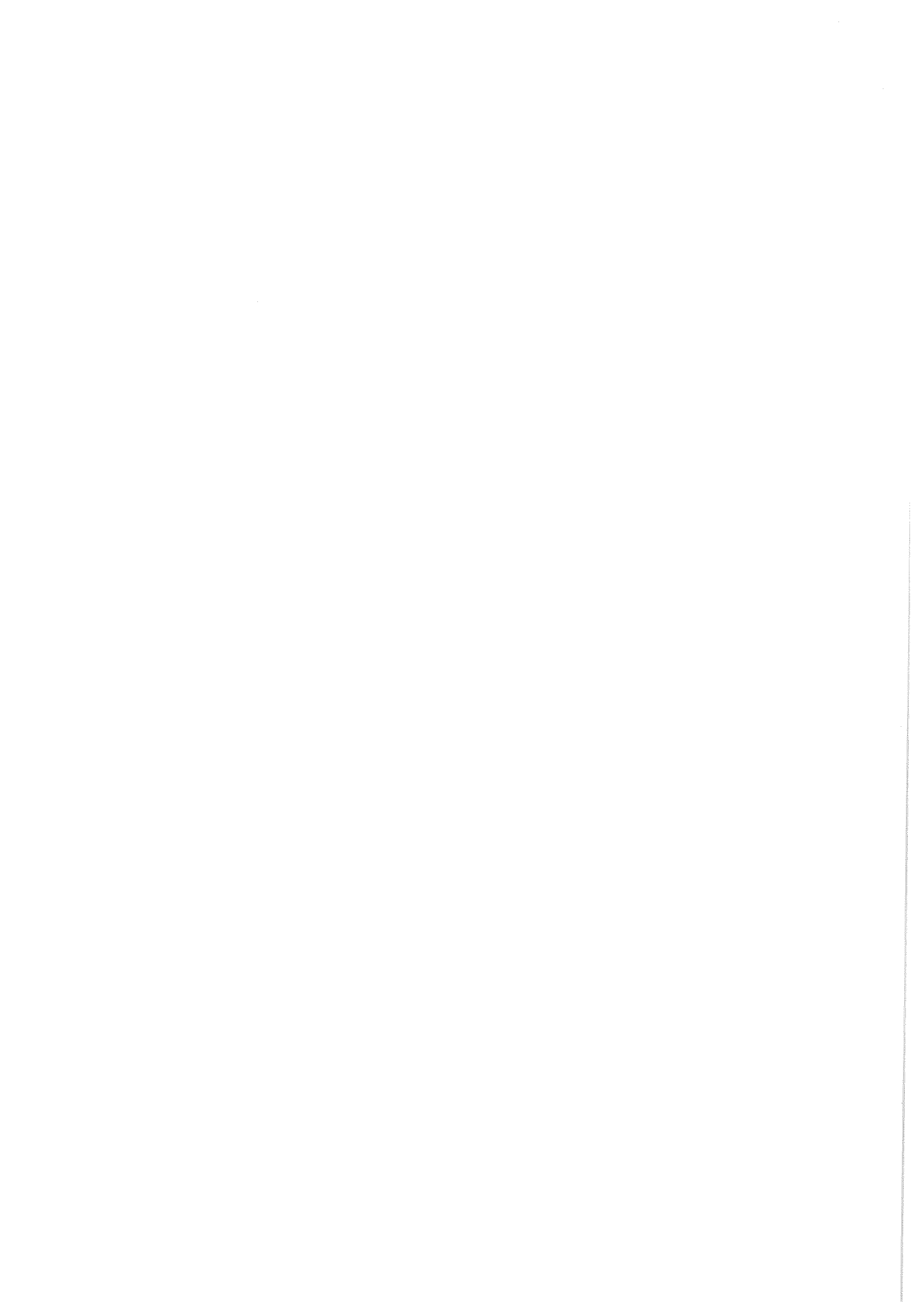
**Начальники міської
військової
адміністрації**

Микола Жирнов (2022) · Сергій Попко (з 2022)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Згурський_Валентин_Арсентійович&oldid=35856936

Цю сторінку востаннє відредаговано о 17:26, 22 травня 2022.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА

АРХІВНА КОПІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

15.05.2000 № 390-МГ

Про присвоєння звання
“Почесний громадянин
міста Києва”

За значний особистий внесок у соціально-економічний розвиток міста Києва та на вшанування героїчних подвигів захисників Вітчизни *присвоїти звання:*

“ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН МІСТА КИЄВА”

МАСОЛУ Віталію Андрійовичу	- колишньому Прем'єр-міністрові України
ПЕТРОВУ Василю Степановичу	- двічі Герою Радянського Союзу
ЩЕРБАЧЕНКО Марії Захарівні	- Герою Радянського Союзу

Київський міський голова

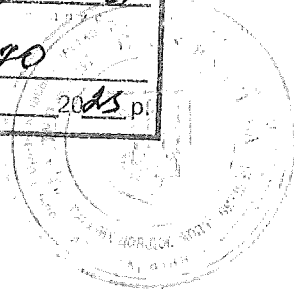
О.Омельченко

Державний архів м. Києва

Підстава ф. № 1697
оп. № 1
спр. № 382
арк. 29

Архівіст Метельська О.С. *Metel'ska*

Вих. № 068/05-12/970
від « 24 » 05 2015 р.

ВІКІПЕДІЯ

Масол Віталій Андрійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Віта́лій Андрі́йович Масо́л (14 листопада 1928, Олишівка — 21 вересня 2018, Київ) — український та радянський державний діяч, голова Ради міністрів Української РСР (липень 1987 — жовтень 1990), прем'єр-міністр України (червень 1994 — березень 1995). Народний депутат України 1-го та 2-го скликання (1990—1998). Член ЦК КПУ (1976—1991). Кандидат у члени Політбюро ЦК КПУ (лютий 1986 — липень 1987). Член Політбюро ЦК КПУ (липень 1987 — листопад 1990). Депутат Верховної ради УРСР 9—11-го скликань (1975—1990). Депутат Ради Союзу Верховної Ради СРСР 10—11-го скликань (1979—1989)^[2]. Народний депутат СРСР (1989—1991). Член Центральної Ревізійної Комісії КПРС (1981—1986). Кандидат у члени ЦК КПРС (1986—1989). Член ЦК КПРС (1989—1991). Почесний громадянин Києва та Краматорська.

Зміст

Біографія

Політична та громадська діяльність

Нагороди та відзнаки

Примітки

Посилання

Джерела

Біографія

Народився 14 листопада 1928 року в родині вчителів в містечку Олишівка, тепер село Чернігівського району Чернігівської області.

1951 року закінчив механічний факультет Київського політехнічного інституту за спеціальністю інженер-механік.

Політична та громадська діяльність

Працював на Новокраматорському машинобудівному заводі на посадах помічника майстра, майстра, начальника бюро технічних розробок. Від квітня 1951 року — спочатку заступник начальника, потім — начальник механічного цеху, згодом — заступник головного інженера заводу.

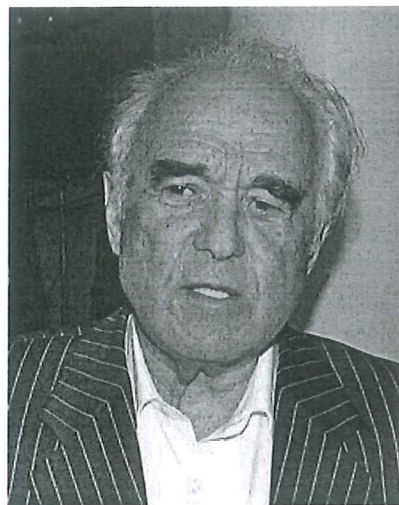
Член КПРС з 1956 року.

Від липня 1963 року — директор Новокраматорського машинобудівного заводу Донецької області. У 1971—1972 роках — генеральний директор виробничого об'єднання Краматорських заводів важкого машинобудування Донецької області.

Без відриву від виробництва захистив кандидатську дисертацію на тему «Втомна міцність вуглецевої сталі для великовантажних суднових гребних гвинтів виробництва Новокраматорського машинобудівного заводу». Кандидат технічних наук. Має авторські посвідчення за раціоналізаторські пропозиції та винаходи.

Від вересня 1972 року — перший заступник голови Держплану УРСР, з 16 січня 1979 року — заступник голови Ради Міністрів УРСР, голова Державного планового комітету УРСР.

Віталій Андрійович Масол

Голова Ради міністрів УРСР

10 липня 1987 — 23 жовтня 1990

Президент	Михайло Горбачов
Попередник	Олександр Ляшко
Наступник	Вітольд Фокін

3-й Прем'єр-міністр України

16 червня 1994 — 6 березня 1995

Президент	Леонід Кравчук Леонід Кучма
Попередник	Леонід Кучма
Наступник	Євген Марчук
Народився	14 листопада 1928 ^[1] Олишівка, Київська область

Помер	21 вересня 2018 ^[1] (89 років) Київ, Україна
-------	---

Похований Байкове кладовище

Відомий як політик

Громадянство СРСР→ Україна

Національність українець

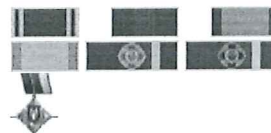
Alma mater НТУУ КПІ ім. Ігоря Сікорського

Політична партія КПУ і КПРС

У шлюбі з Ніна Василівна

Діти син Ігор

Нагороди

Підпис

10 липня 1987 року призначений головою Ради Міністрів УРСР. Працював на цій посаді в складний період трансформації суспільно-політичного ладу, кризи й розвалу єдиного загальносоюзного народногосподарського комплексу.^{[3][4][5][6]} Проти Масола та його союзоцентристських поглядів активно виступало національно свідоме студентство, організувавши революцію на граніті. В результаті 23 жовтня 1990 року Верховна Рада України прийняла відставку В. Масола.

Під час перших вільних виборів до Верховної ради Української РСР навесні 1990 року обраний народним депутатом.

Після відставки з посади голови Ради міністрів зосередився на парламентській роботі. Працював у комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів та цін.

За представленням Президента України Леоніда Кравчука 16 червня 1994 року Верховною Радою України був друге затверджений на посаді прем'єр-міністра^[7]. Подав у відставку в березні 1995 року.

Після відставки жив на дачі в Конча-Заспі разом із сестрою Світланою, яка переїхала до нього після смерті дружини Масола.^[8] Помер 21 вересня 2018 року в Києві в лікарні «Феофанія».^{[9][10][11]}

Нагороди та відзнаки

- два ордени Леніна (1966, 1986)
- Орден Жовтневої Революції (1971),
- Трудового Червоного Прапора (1978),
- «Знак Пошани» (1960),
- «За заслуги» III ступеня (1997)^[12],
- «За заслуги» I ступеня (2008)^[13],
- князя Ярослава Мудрого IV ступеня (2003)^[14],
- князя Ярослава Мудрого V ступеня (1998)^[15],
- три медалі.
- Почесний громадянин Києва.

Примітки

- Munzinger Personen
- Список депутатов Верховного Совета СССР 11 созыва (https://www.webcitation.org/6GDx0gGhz?url=http://www.knowbysight.info/1_SSSR/07797.asp). Архів оригіналу (http://www.knowbysight.info/1_SSSR/07797.asp) за 28 квітня 2013. Процитовано 16 квітня 2013.
- Anders Åslund* How Ukraine Became a Market Economy and Democracy (<https://books.google.com/books?id=C8C3xuqd6aMC&pg=PA21&dq=Vitaliy+Masol&hl=nl&sa=X&ei=T7Q2T-WPOIHb8gO7pO3XAg&ved=0CGAQ6AEwC#v=onepage&q=Vitaliy%20Masol&f=false>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20200523054704/https://books.google.com/books?id=C8C3xuqd6aMC#v=onepage&q=Vitaliy%20Masol&f=false>) 23 травня 2020 у Wayback Machine.] — Peterson Institute for International Economics, 2009, ISBN 978-0881324273
- Eastern Europe and the Commonwealth of Independent States 1999 (<https://books.google.com/books?id=qmN95fFocsMC&pg=PA850&dq=Vitold+Fokin&hl=nl&sa=X&ei=k642T6PaC8WYy8gOLpNXEAg&ved=0CDwQ6AEwAjgK#v=onepage&q=Fokin&f=false>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20161117113157/https://books.google.com/books?id=qmN95fFocsMC#v=onepage&q=Fokin&f=false>) 17 листопада 2016 у Wayback Machine.], Routledge, 1998, ISBN 1857430581 (page 850)
- Eastern Europe, Russia and Central Asia 2004 (https://books.google.com/books?id=NI1G_9j1AhcC&pg=PA498&dq=Vitaliy+Masol+Student&hl=nl&sa=X&ei=uL12T7G0E4PX8gObzaiEAW&sqi=2&ved=0CDUQ6AEwAQ#v=onepage&q=Vitaliy%20Masol%20Student&f=false) [Архівовано (http://web.archive.org/web/20150417063837/http://books.google.com/books?id=NI1G_9j1AhcC#v=onepage&q=Vitaliy%20Masol%20Student&f=false) 17 квітня 2015 у Wayback Machine.], Routledge, 2003, ISBN 1857431871 (page 498)
- Неделя в цифрах (<https://www.unian.net/politics/1142122-nedelya-v-tsifrah.html>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20220223210127/https://www.unian.net/politics/1142122-nedelya-v-tsifrah.html>) 23 лютого 2022 у Wayback Machine.], УНИАН (4 октября 2015 года)
- Постанова Верховної Ради України від 16 червня 1994 року № 58/94-ВР «Про Прем'єр-міністра України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/58/94-ВР>)
- Віталій Масол: «Свободного времени у меня много. И это, признаюсь, для меня главная беда» (<https://web.archive.org/web/20200131150445/https://fakty.ua/172646-vitalij-masol-svobodnogo-vremeni-u-menya-odinokogo-pensionera-mnogo-i-eto-priznayu-dlya-menya-glavnaya-beda>). *Fakty.ua* (рос.). 22 листопада 2013. Архів оригіналу (<https://fakty.ua/172646-vitalij-masol-svobodnogo-vremeni-u-menya-odinokogo-pensionera-mnogo-i-eto-priznayu-dlya-menya-glavnaya-beda>) за 31 січня 2020.
- Пішов із життя двічі прем'єр-міністр України (<https://web.archive.org/web/20180921112100/https://gazeta.ua/articles/politics/pishov-iz-zhittya-dvichi-premyerministr-ukrayini/860209>). Архів оригіналу (<https://gazeta.ua/articles/politics/pishov-iz-zhittya-dvichi-premyerministr-ukrayini/860209>) за 21 вересня 2018. Процитовано 21 вересня 2018.
- Помер колишній прем'єр-міністр України Віталій Масол (<https://web.archive.org/web/20180921114802/htt>

Медіафайли (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Vitaliy_Masol?uselang=uk) у Вікісховищі

Народний депутат України

1-го скликання

15 травня 1990 — 10 травня 1994

2-го скликання

11 травня 1994 — 12 травня 1998

- ps://www.depo.ua/ukr/politics/pomer-kolishniy-prem-yer-ukrayini-20180921841070). Архів оригіналу (<https://www.depo.ua/ukr/politics/pomer-kolishniy-prem-yer-ukrayini-20180921841070>) за 21 вересня 2018. Процитовано 21 вересня 2018.
- Помер экс-прем'єр Віталій Масол — ЗМІ (<https://web.archive.org/web/20180921100521/https://glavcom.ua/news/pomer-eks-premjer-vitaliy-masol--529664.html>). Архів оригіналу (<https://glavcom.ua/news/pomer-eks-premjer-vitaliy-masol--529664.html>) за 21 вересня 2018. Процитовано 21 вересня 2018.
 - Указ Президента України від 27 червня 1997 року № 586/97 «Про відзначення народних депутатів України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586/97>)
 - Указ Президента України від 13 листопада 2008 року № 1038/2008 «Про нагородження В. Масола орденом "За заслуги"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1038/2008>)
 - Указ Президента України від 12 листопада 2003 року № 1301/2003 «Про нагородження В. Масола орденом князя Ярослава Мудрого» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1301/2003>)
 - Указ Президента України від 13 листопада 1998 року № 1240/98 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1240/98>)

Посилання

- Масол (<http://leksika.com.ua/15980223/legal/masol>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20170116080332/http://leksika.com.ua/15980223/legal/masol>) 16 січня 2017 у Wayback Machine.] // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К — М. — 792 с. — ISBN 966-7492-03-6.
- Довідник «Хто є хто в Україні», видавництво «К. І.С» (<http://dovidka.com.ua/user/?code=45481>)
- Віталій Масол // г-та «Факты и комментарии» 14 листопада 2008 р. (<http://www.facts.kiev.ua/archive/2008-11-14/91816/index.html>)^[недоступне посилання з квітня 2019]
- Інтерв'ю з Віталієм Масолом навесні 2013 — Журнал «Країна» (http://gazeta.ua/articles/events-journal/_edina-priemnist-za-kvartiru-plachu-polovinu-i-lik-bezkoshtovni-yak-zhive-dvichi/489534)

Джерела

- Головка В. В. Масол Віталій Андрійович (http://history.org.ua/?encyclp&termin=Masol_V_A) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20160413212551/http://history.org.ua/?encyclp&termin=Masol_V_A) 13 квітня 2016 у Wayback Machine.] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2009. — Т. 6 : Ла — Мі. — С. 547. — 784 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1028-1.
- Губерський Л. В. Масол Віталій Андрійович// Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. / редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. — К. : Знання України, 2004 — Т. 2. — 812 с. — ISBN 966-316-045-4.
- Набок С. Масол Віталій Андрійович // Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К. : Парламентське видавництво, 2011. — С.430. — ISBN 978-966-611-818-2.

Попередник:	Голова Ради міністрів УРСР 10 липня 1987 — 23 жовтня 1990	Наступник:
Олександр Ляшко		Вітольд Фокін
Попередник:	3-й Прем'єр-міністр України 16 червня 1994 — 6 березня 1995	Наступник:
Леонід Кучма		Євген Марчук

Голови уряду українських державних утворень з 1917

<u>УНР (1917 — 1918)</u>	<u>Володимир Винниченко</u> • <u>Дмитро Дорошенко</u> ¹ • <u>Володимир Винниченко</u> • <u>Всеволод Голубович</u>	
<u>Українська Держава</u>	<u>Микола Сахно-Устимович</u> ¹ • <u>Микола Василенко</u> ¹ • <u>Федір Лизогуб</u> • <u>Сергій Гербель</u>	
<u>УНР (1918 — 1920)</u>	<u>Володимир Чехівський</u> • <u>Сергій Остапенко</u> • <u>Борис Мартос</u> • <u>Ісаак Мазепа</u> • <u>В'ячеслав Прокопович</u>	
<u>ЗУНР</u>	<u>Кость Левицький</u> • <u>Сидір Голубович</u>	
Інші державні утворення	<u>Гуцульська Республіка</u> — <u>Степан Клочурак</u> ; <u>Західно-Лемківська Республіка</u> — <u>Ярослав Качмарчик</u> ; <u>Східно-Лемківська Республіка</u> — <u>Пантелеймон Шпилька</u> ; <u>Кримська Народна Республіка</u> — <u>Номан Челебіджихан</u> • <u>Джафер Киример</u> ; <u>Українська Далекосхідна Республіка</u> — <u>Онисим Ступак</u> • <u>Гордій Мелашич</u> • <u>Гаврило Криченко-Могила</u> • <u>Юрій Глушко-Мова</u> ; <u>Перший Кримський крайовий уряд</u> — <u>Сулейман Сулькевич</u> ; <u>Другий Кримський крайовий уряд</u> — <u>Соломон Крим</u> ; <u>Радянська Соціалістична Республіка Тавриди</u> — <u>Антон Слущкий</u> ; <u>Кримська Радянська Соціалістична Республіка</u> — <u>Дмитро Ульянов</u> ; <u>Українська Народна Республіка Рад</u> — <u>Євгенія Бош</u> ¹ • <u>Микола Скрипник</u> ; <u>Донецько-Криворізька радянська республіка</u> — <u>Федір «Артем» Сергєєв</u> ; <u>Одеська</u>	

<u>Радянська Республіка</u> — Володимир Юдовський; <u>Кубанська Народна Республіка</u> — Олександр Філімонов • Лука Бич • Пилип Сушков • Павло Курганський • Василь Іванис
<u>В Парижі</u> : Андрій Лівницький • В'ячеслав Прокопович • Пилип Пилипчук • Андрій Лівницький • В'ячеслав Прокопович • Олександр Шульгин; <u>У Празі</u> : Андрій Яковлів ¹ ; <u>В Мюнхені</u> : Кость Паньківський • Ісаак Мазепа • Степан Баран • Спиридон Довгаль • Симон Созонтів • Микола Лівницький • Атанас Фіголь • Спиридон Довгаль • Василь Федорончук • Теофіль Леонтій • Ярослав-Богдан Рудницький • Самійленко Іван Матвійович
<u>Уряд УНР в екзилі</u>
<u>УРСР (1918 — 1941/1944)</u>
<u>Християн Раковський</u> • Юрій П'ятаков • Християн Раковський • Григорій Петровський • Християн Раковський • Влас Чубар • Панас Любченко • Михайло Бондаренко • Микола Марчак ¹ • Дем'ян Коротченко • Леонід Корнієць
<u>Карпатська Україна (1938-1939)</u>
<u>Андрій Бродій</u> • <u>Августин Волошин</u> • <u>Юліян Ревай</u>
<u>Державне правління (1941)</u>
<u>Ярослав Стецько</u>
<u>Райхскомісаріат</u>
<u>Еріх Кох</u>
<u>Леонід Корнієць</u> • <u>Микита Хрущов</u> • <u>Дем'ян Коротченко</u> • <u>Никифор Кальченко</u> • <u>Володимир Щербицький</u> • <u>Іван Казанець</u> • <u>Володимир Щербицький</u> • <u>Олександр Ляшко</u> • <u>Віталій Масол</u> • <u>Вітольд Фокін</u> ¹
<u>УРСР (1944 — 1991)</u>
<u>Вітольд Фокін</u> • <u>Валентин Симоненко</u> ¹ • <u>Леонід Кучма</u> • <u>Юхим Звягільський</u> ¹ • <u>Віталій Масол</u> • <u>Євген Марчук</u> • <u>Павло Лазаренко</u> • <u>Василь Дурдинець</u> ¹ • <u>Валерій Пустовойтенко</u> • <u>Віктор Ющенко</u> • <u>Анатолій Кінах</u> • <u>Віктор Янукович</u> • <u>Юлія Тимошенко</u> • <u>Юрій Єхануров</u> • <u>Віктор Янукович</u> • <u>Юлія Тимошенко</u> • <u>Олександр Турчинов</u> ¹ • <u>Микола Азаров</u> • <u>Сергій Арбузов</u> ¹ • <u>Арсеній Яценюк</u> • <u>Володимир Гройсман</u> • <u>Олексій Гончарук</u> • <u>Денис Шмигаль</u>
<u>Україна (з 1991)</u>

1. — Виконувач обов'язків

Уряд Віталія Масола

Прем'єр-міністр: Віталій Масол

Перший віце-прем'єр-міністр: Валерій Самоплавський (1994), Євген Марчук (1994—1995)

Віце-Прем'єр-міністр з питань економічної реформи: Віктор Пинзеник

Віце-прем'єр-міністр з питань фінансової та банківської діяльності: Ігор Мітюков

Віце-прем'єр-міністр з питань агропромислового комплексу: Петро Саблук

Віце-прем'єр-міністр з питань гуманітарної політики: Іван Курас

Віце-прем'єр-міністр з питань зовнішньоекономічної діяльності: Сергій Осика

Віце-прем'єр-міністри: Анатолій Дюба, Володимир Плітін

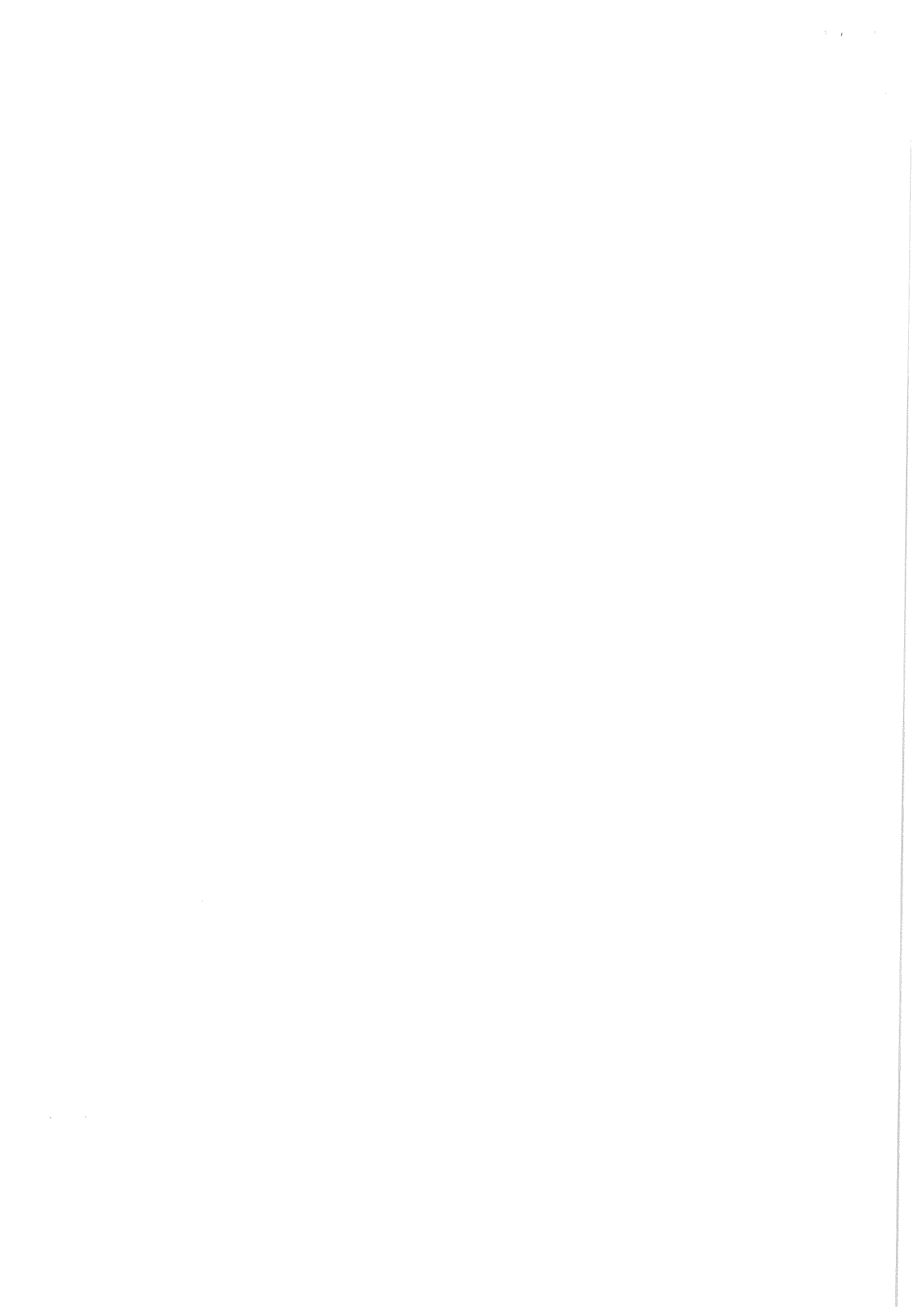
Внутрішніх справ	<u>Володимир Радченко</u>	Молоді і спорту	<u>Валерій Борзов</u>
Вугільної промисловості	<u>Віктор Полтавець</u>	Національностей, міграції та культів	<u>Микола Шульга</u>
Економіки	<u>Роман Шлек</u>	Оборони	<u>Валерій Шмаров</u>
Енергетики і електрифікації	<u>Вілен Семенюк</u>	Освіти	<u>Михайло Згуровський</u>
Закордонних справ	<u>Геннадій Удовенко</u>	Охорони здоров'я	<u>Володимир Мальцев</u>
Захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	<u>Георгій Готовчиць</u>	Охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки	<u>Володимир Бобров</u>
Зв'язку	<u>Олег Проживальський</u>	Праці	<u>Юрій Костенко</u>
Зовнішніх економічних зв'язків	<u>Сергій Осика</u>	Преси та інформації	<u>Михайло Каскевич</u>
Лісового господарства	<u>Валерій Самоплавський</u>	Промисловості	<u>Михайло Онуфрійчук</u>
Машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії	<u>Віктор Петров</u>	Рибного господарства	<u>Анатолій Голубченко</u>
		Сільського господарства і продовольства	<u>Микола Шведенко</u>
			<u>Юрій Карасик</u>

Соціального забезпечення	<u>Аркадій Єршов</u>	Юстиції	<u>Василь Онопенко</u>
Статистики	<u>Микола Борисенко</u>	Міністр Кабінету Міністрів	<u>Валерій Пустовойтенко</u>
Фінансів	<u>Петро Германчук</u>		
 Генеалогія та некрополістика	Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=193278144) · Родовід (http://uk.rodovid.org/wk/Person:869603) · WikiTree (https://www.wikitree.com/wiki/Масол-1)		
Словники та енциклопедії	Енциклопедія сучасної України (http://esu.com.ua/search_articles.php?id=64267)		
Довідкові видання	Munzinger IBA (https://www.munzinger.de/search/go/document.jsp?id=00000021134) · OpenSanctions (https://www.opensanctions.org/entities/Q546694)		
Нормативний контроль	Freebase: /m/051kmh (https://www.google.com/search?kgmid=/m/051kmh) · GTAA: 130273 (http://data.beeldengeluid.nl/gtaa/130273) · ISNI: 0000 0003 9519 2027 (http://isni-url.oclc.nl/isni/00000395192027) · LCCN: n79092452 (http://id.loc.gov/authorities/n79092452) · NTA: 134321863 (http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=134321863) · VIAF: 289914622 (http://viaf.org/viaf/289914622) · WorldCat: lccn-n79092452 (https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79092452)		

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Масол_Віталій_Андрійович&oldid=39291807

Цю сторінку востаннє відредаговано о 10:03, 22 квітня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

X сесія IV скликання

РІШЕННЯ

26.05.2005 № 396/2972

Про присвоєння звання
“Почесний громадянин
міста Києва”

За визначні особисті заслуги у соціально-економічному та культурному розвитку столиці України – міста Києва, активну громадську діяльність і відповідно до рішення сесії Київської міської ради від 24 лютого 2005 року № 122/2698 “Про внесення змін до рішення Київради від 01.06.00 № 141/862 «Про встановлення звання “Почесний громадянин міста Києва” та заохочувальних відзнак Київського міського голови” *присвоїти звання:*

“ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН МІСТА КИЄВА”

МАРЧУКУ

Івану Степановичу

- народному художнику України, лауреату Національної премії імені Т.Г.Шевченка

ПОЛЩУКУ

Миколі Єфремовичу

- Міністрові охорони здоров'я України, голові Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, доктору медичних наук, професору, члену-кореспонденту Академії медичних наук України

ШЕВЧЕНКО

Валентині Семенівні

- голові Всеукраїнської громадської організації «Конгрес ділових жінок України».

Голова

О.Омельченко

Державний архів м. Києва

Підставні листи 1697

кількість 1

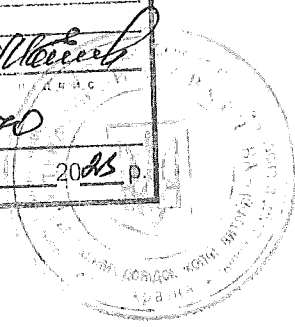
сп. № 1002

арх. № 44

Архівіст Метельська О.С. *[Signature]*

Вих. № 068/05-12/980

від «24» 05 2005 р.

ВІКІПЕДІЯ

Шевченко Валентина Семенівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Зміни шаблонів/файлів цієї версії очікують на перевірку. Стабільна версія була перевірена 23 січня 2023.

Валенти́на Семе́нівна Шевче́нко (уроджена *Соляник*; 12 березня 1935, Кривий Ріг — 3 лютого 2020, Київ) — компартійна та державна діячка УРСР, за часів незалежності України — громадська діячка. Кандидат педагогічних наук (1972). Член ЦК КПУ в 1976—1990 роках. Член Політичного бюро ЦК КПУ в березні 1985 — червні 1990 року. Депутатка Верховної Ради УРСР 9—11-го скликань. Депутатка Верховної Ради СРСР 11-го скликання. Народний депутат СРСР у 1989—1991 роках. Член ЦК КПРС у 1986—1990 роках.

Зміст

Життєпис

Оцінки

Звання та нагороди

Див. також

Примітки

Джерела

Посилання

Життєпис

Народилась 12 березня 1935 р. у Кривому Розі, Дніпропетровської області в родині шахтаря з українського козацького роду Соляників. Представники роду Соляників у юридичних документах, пов'язаних з цим регіоном, згадуються вже в середині XVIII ст.

З 1954 року — старша піонервожата, вчитель географії Криворізької середньої школи, секретар Криворізького міського комітету ЛКСМУ Дніпропетровської області.

Член КПРС з 1957 року.

У 1960 році закінчила Київський державний університет імені Тараса Шевченка, географічний факультет.

У 1960—1962 роках — секретар Дзержинського районного комітету КПУ міста Кривого Рогу.

У 1962—1969 роках — секретар і завідувач відділу ЦК ЛКСМ України.

У 1969—1972 роках — заступник міністра освіти Української РСР.

У 1972—1975 роках — голова Президії Українського товариства дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами.

У 1975—1985 роках — заступник Голови Президії Верховної Ради Української РСР.^[1]

З 22 листопада 1984 по 27 березня 1985 року — виконувач обов'язків голови, а з 27 березня 1985 по 4 червня 1990 року — Голова Президії Верховної Ради Української РСР.

У 1986 році, будши головою Президії Верховної Ради УРСР, підписала наказ про створення двох нових районів — Згурівського у Київській області і Брусилівського у Житомирській, з метою зони.

У квітні 1988 року підписала Постанову Президії Верховної Ради УРСР про відмову у постріляно у червні 1989 року за антирадянську військову діяльність у лавах УПА, причому покарання у 1945—1956 роках в Гулазі і потім до 1975 року в засланні.

Всупереч закону, вигнала з зали засідань Верховної Ради УРСР поета Ростислава Братуня, який на той час був депутатом Верховної ради СРСР, за синьо-жовтий значок на лацкані піджака. Ганьбила українську національну символіку на засіданнях Верховної ради СРСР.^[2]

З 1991 року — на пенсії.

З вересня 1997 року — на громадській роботі. Очолювала Національний фонд «Україна — дітям», Всеукраїнський благодійний фонд сприяння розвитку фізичної культури, спорту і туризму.

З 2002 року — голова Конгресу ділових жінок України.

В останні роки життя Валентина Шевченко рідко з'являлась на публіці та не давала інтерв'ю, мала проблеми зі здоров'ям.

Шевченко Валентина Семенівна

Голова Президії Верховної Ради УРСР
листопад 1984 — 4 червня 1990

Попередник: Ватченко Олексій Федосійович

Спадкоємець: Івашко Володимир Антонович

Народження: 12 березня 1935
Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Українська Соціалістична Радянська Республіка, СРСР

Смерть: 3 лютого 2020 (84 роки)
Київ

Національність: українка

Країна: СРСР і Україна

Освіта: Географічний факультет Київського університету (1960)

Ступінь: кандидат педагогічних наук (1972)

Партія: КПРС

Автограф: *Валентина Шевченко*

Нагороди:

Медіафайли у Вікісховищі

Соляники — український козацький рід. Згадується щонайменше з середини XVIII ст.

Валентина Шевченко померла 3 лютого 2020 року. Прощання має пройти 6 лютого, після чого вона буде похована на Байковому кладовищі.^{[3][4]}

Оцінки

На думку Віталія Портнікова, Шевченко «була і залишилася функціонером епохи Щербицького — епохи наполегливого знищення всього українського. Останні роки цієї епохи — час, коли вона очолювала Верховну Раду УРСР — був часом, коли керівництво УРСР пручалося будь-яким змінам, що їх розпочав у Радянському Союзі Горбачов. Перебудова в Україні, її національне відродження фактично почалася вже після Щербицького і Шевченко. Поза сумнівом, Валентина Шевченко залишиться в українській історії — але історії колонії, а не держави».^[2]

За спогадами Мирослави Барчук "Валентина Шевченко — одна з найбільш реакційних і жорстоких керівників радянської України. У неї була репутація залізного чобота щодо діячів культури, акторів, гнобителя усякого вільнодумства і дисидентства. Колиш на початку 80-х Валентина Шевченко під час розмови сказала Івану Миколайчуку: «Ви помиляєтесь, якщо думаєте, що ми не бачимо націоналістичних підтекстів „Вавилону ХХ“ і всього вашого поетичного кіно. Буде відповідальність, запам'ятайте мої слова. Не довго лишилось»... Валентина Шевченко...була одним з decision makers і одним із найвпливовіших «катків» радянського «бульдозера», який захищав українську культуру».^[5]

Звання та нагороди

- Орден Жовтневої Революції,
- Орден Дружби народів,
- Орден княгині Ольги III^[6], II^[7] і I ступенів^[8],
- Орден князя Ярослава Мудрого V ступеня^[9],
- Грамота Президії Верховної Ради Української РСР (25.10.1968)

Див. також

- Русифікація України
- Радянський народ
- Маланчук Валентин Юхимович
- Реальний соціалізм

Примітки

- ↑ Жінки України : Біографічний енциклопедичний словник / Головний редактор Марія Орлик. Київ : Фенікс, 2001. С. 504. ISBN 966-651-002-2.
- ↑ https://www.facebook.com/portnikov/posts/3371693452857031
- ↑ Померла спікер Верховної Ради УРСР Валентина Шевченко (https://web.archive.org/web/20200203110251/https://www.unian.ua/society/10856936-pomerla-spiker-verhovnoji-radi-ursr-valentina-shevchenko.html). УНІАН. 3 лютого 2020. Архів оригіналу (https://www.unian.ua/society/10856936-pomerla-spiker-verhovnoji-radi-ursr-valentina-shevchenko.html) за 3 лютого 2020. Процитовано 3 лютого 2020.
- ↑ Померла спікерка Верховної Ради УРСР Валентина Шевченко (https://web.archive.org/web/20200204122336/https://ukr.lb.ua/society/2020/02/03/448834_pomerla_spikerka_verhovnoi_radi_ursr.html). LB.ua. 3 лютого 2020. Архів оригіналу (https://ukr.lb.ua/society/2020/02/03/448834_pomerla_spikerka_verhovnoi_radi_ursr.html) за 4 лютого 2020. Процитовано 3 лютого 2020.
- ↑ Тут українські медіа і Дмитро Разумков у парламенті з прідиханієм розповідають... (http://web.archive.org/web/20210514004840if_/https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2850491628347842&id=100001610979982)
- ↑ Указ Президента України від 17 червня 1998 року № 649/98 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден княгині Ольги"» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649/98)
- ↑ Указ Президента України від 3 березня 2005 року № 409/2005 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Міжнародного жіночого дня» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409/2005)
- ↑ Указ Президента України від 16 січня 2009 року № 26/2009 «Про відзначення державними нагородами України» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26/2009)
- ↑ Указ Президента України від 4 березня 2010 року № 291/2010 «Про відзначення державними нагородами України» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291/2010)

Джерела

- О. А. Удод. Шевченко Валентина Семенівна (http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20160313040822/http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf) 13 березня 2016 у Wayback Machine.] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2013. — Т. 10 : Т — Я. — С. 618. — 784 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1359-9.
- https://web.archive.org/web/20101211233959/http://who-is-who.com.ua/bookmaket/dnepropetrovsk/8/72.html
- Газета «Дзеркало тижня», інтерв'ю з Валентиною Шевченко: «Серед людей і для людей» 19.10.07 (https://web.archive.org/web/20051113231106/http://www.zn.kiev.ua/nn/show/537/49451/)
- Радянський спікер. «Фокус» (http://focus.ua/politics/10123) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20220306203814/https://focus.ua/politics/10123) 6 березня 2022 у Wayback Machine.] (рос.)
- Валентина Шевченко. // Україна Молода. 12 березня 2010, С. 6-7.
- Валентина Шевченко: «Провести демонстрацію 1 травня 1986-го наказали з Москви» (http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/04/25/36971/view_print/) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20210203214307/http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/04/25/36971/view_print/) 3 лютого 2021 у Wayback Machine.]

- Останній розстріляний бандерівець (<http://www.istpravda.com.ua/articles/2019/10/23/156416>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20191026040423/https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/10/23/156416/>) 26 жовтня 2019 у Wayback Machine.]

Посилання

- Шевченко В. С. (<http://leksika.com.ua/19770413/legal/shevchenko>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20161119220350/http://leksika.com.ua/19770413/legal/shevchenko>) 19 листопада 2016 у Wayback Machine.] // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. — Т. 6 : Т — Я. — 768 с. — ISBN 966-7492-06-0.

Керівники українського парламенту

УНР (1917)

Голови Центральної Ради [Михайло Грушевський](#)

УСРР (1918–1938)

Голови ВУЦВК [Юхим Медведєв](#) · [Володимир Затонський](#) · [Андрій Бубнов](#) · [Григорій Петровський](#)

Українська РСР (1938–1991)

Голови Верховної Ради [Михайло Бурмистенко](#) · [Олександр Корнійчук](#) · [Павло Тичина](#) · [Михайло Білий](#) · [Костянтин Ситник](#) · [Платон Костюк](#) · [Володимир Івашко](#) · [Леонід Кравчук](#)

Голови Президії Верховної Ради [Леонід Корнієць](#) · [Михайло Гречуха](#) · [Дем'ян Коротченко](#) · [Олександр Ляшко](#) · [Іван Грушецький](#) · [Олексій Ватченко](#) · [Валентина Шевченко](#)

Україна (з 1991)

Голови Верховної Ради [Леонід Кравчук](#) · [Іван Плющ](#) · [Олександр Мороз](#) · [Олександр Ткаченко](#) · [Іван Плющ](#) · [Володимир Литвин](#) ·

[Олександр Мороз](#) · [Арсеній Яценюк](#) · [Володимир Литвин](#) · [Володимир Рибак](#) · [Олександр Турчинов](#) ·

[Володимир Гройсман](#) · [Андрій Парубій](#) · [Дмитро Разумков](#) · [Руслан Стефанчук](#)

Генеалогія та некрополістика [Родовід](http://uk.rodovid.org/wk/Person:595780) (<http://uk.rodovid.org/wk/Person:595780>)

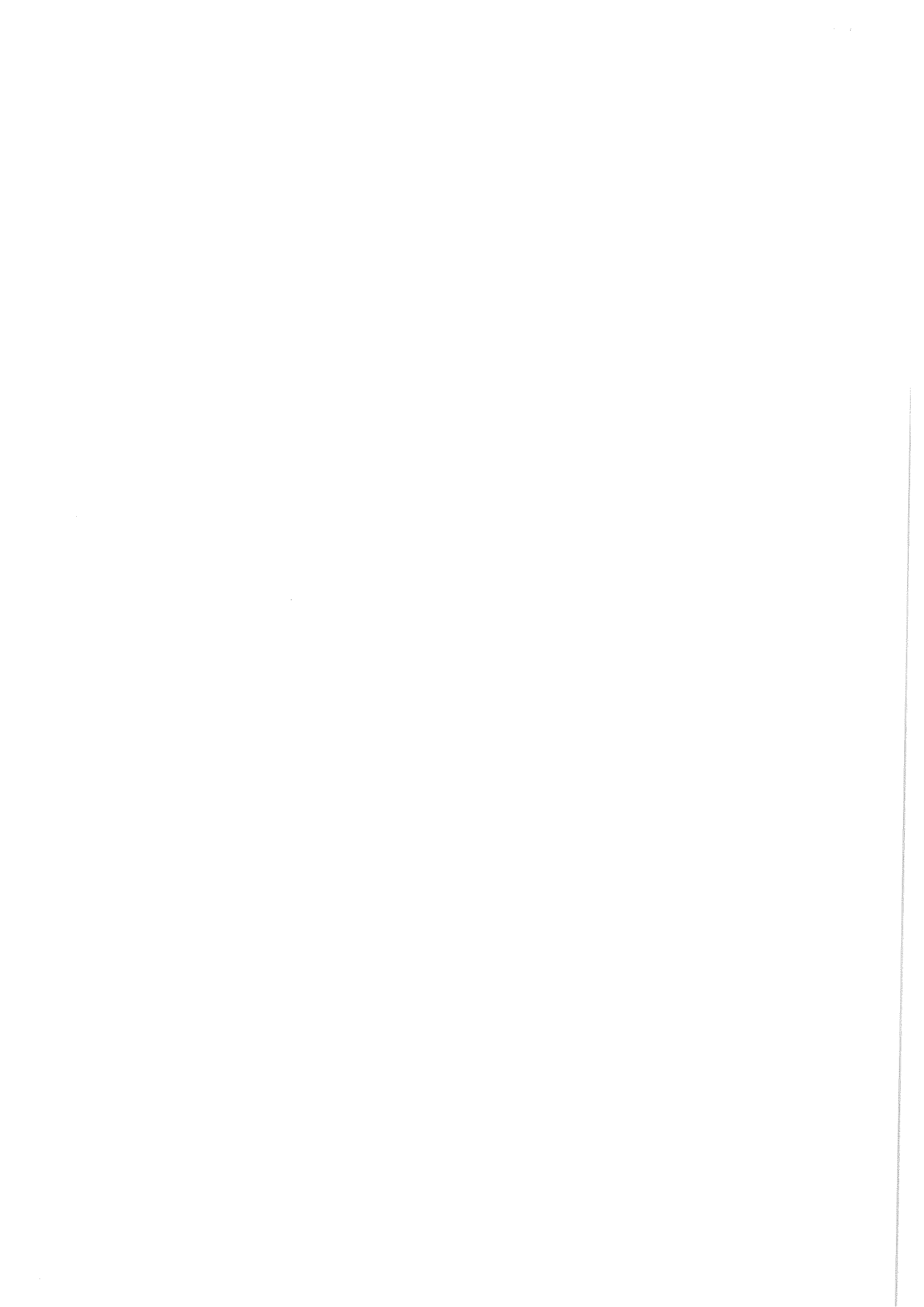
Нормативний контроль

[FAST: 1674742](#) (<http://id.worldcat.org/fast/1674742>) · [Freebase: /m/06x7jp](#) (<https://www.google.com/search?kgmid=/m/06x7jp>) · [GND: 1204063176](#) (<http://d-nb.info/gnd/1204063176>) · [LCCN: n2007033364](#) (<http://id.loc.gov/authorities/n2007033364>) · [VIAF: 56061998](#) (<http://viaf.org/viaf/56061998>) · [WorldCat: lccn-n2007033364](#) (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n2007033364>)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Шевченко_Валентина_Семенівна&oldid=38118129

Цю сторінку востаннє відредаговано о 10:57, 23 січня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

ВІКІПЕДІЯ

Кравчук Леонід Макарович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Леоні́д Мака́рович Кравчу́к (10 січня 1934, село Великий Житин, Ровенський повіт, Волинське воєводство, Польська Республіка, нині Рівненська область, Україна — 10 травня 2022^[6], Мюнхен, Німеччина^{[7][8]}) — український політик, державний діяч, перший Президент України після відновлення нею незалежності (1991—1994), Голова Верховної Ради України та останній Голова Верховної Ради УРСР (1990—1991). Депутат Верховної ради УРСР 10–11-го скликань. Народний депутат України (1990—1991 та 1994—2006). Голова громадської організації «Українська Рада Миру». Герой України (2001), кавалер ордена Свободи (2014), повний кавалер ордена князя Ярослава Мудрого. Кандидат економічних наук. Лавреат премії «Celebrity Awards 2020» в номінації «Людина року».^[9]

Зміст

Життєпис

- Наукова та політична діяльність (до 1991 року)
- Президент України
- Наукова та політична діяльність (після 1994)
- Останні роки
- Поховання

Родина

Вшанування пам'яті

Нагороди

Твори

Примітки

Джерела та література

- Література
- ЗМІ про Кравчука

Посилання

Життєпис

Народився 10 січня 1934 року в родині селянина в селі Великий Житин Волинського воєводства (тепер Рівненська область України). Батько, Макар Олексійович Кравчук, у 1930-ті роки служив у польській кавалерії, пізніше він та мати Кравчука (Юхимія Іванівна, дівоче прізвище Мельничук) працювали у польських осадників. Під час Другої світової війни батько Леоніда Кравчука загинув на фронті в 1944 році й був похований у братській могилі в Білорусі. Хлопця виховували вітчим з матір'ю, яка померла в 1980 році від інсульту в рідному селі Житин, де була похована.

Спочатку здобував освіту за спеціальністю «Бухгалтерський облік» у Рівненському кооперативному економіко-правовому технікумі (тепер Рівненський кооперативний економіко-правовий коледж) у період з 1950 по 1953 рік. Згодом закінчив Київський державний університет (отримав спеціальність викладача суспільних наук, 1958) та Академію суспільних наук при ЦК КПРС (1970). Кандидат економічних наук.

Наукова та політична діяльність (до 1991 року)

Член КПРС з 1958 року.

Леонід Макарович Кравчук

 1-й Президент України

5 грудня 1991 — 19 липня 1994

Прем'єр-міністр	Вітольд Фокін
	Валентин Симоненко (в. о.)
	Леонід Кучма
	Юхим Звягільський (в. о.)
Попередник	перший на посаді; Микола Плав'юк як останній Президент УНР у вигнанні
Наступник	Леонід Кучма

 1-й Голова Верховної Ради України

24 серпня 1991 — 5 грудня 1991

Попередник	він сам (як Голова Верховної Ради УРСР)
Наступник	Іван Плющ

 Голова Верховної Ради УРСР

23 липня 1990 — 24 серпня 1991

Попередник	Володимир Івашко
Наступник	він сам (як Голова Верховної Ради України)

 член Політбюро ЦК КПУ

червень 1990 — серпень 1991

Народився	10 січня 1934 ^{[1][2][…]} <p>Великий Житин, гміна Кустин, Ровенський повіт, Волинське воєводство, Польська Республіка</p>
Помер	10 травня 2022 ^[4] (88 років) <p>Мюнхен, Німеччина^[5]</p>
Похований	Байкове кладовище
Відомий як	політик, депутат, перший президент України
Громадянство	 СРСР → Україна
Національність	українець

У 1958—1960 роках викладав політекономію у Чернівецькому фінансовому технікумі. У 1960—1967 роках — консультант-методист Будинку політпросвіти, лектор, помічник секретаря, завідувач відділу пропаганди і агітації Чернівецького обласного комітету КПУ.

У 1967—1970 роках — аспірант Академії суспільних наук при ЦК КПРС (Москва).

У 1970—1980 роках — завідувач сектору перепідготовки кадрів відділу організаційно-партійної роботи ЦК КПУ, інспектор, помічник секретаря ЦК, перший заступник завідувача відділу, а з 1980 до 1988 року — завідувач відділу агітації та пропаганди ЦК КПУ.

У червні 1982 року завідувач відділу пропаганди і агітації Л. Кравчук звернувся до ЦК КПУ з доповідною запискою, у якій виклав заходи з протидії «східній політиці» Ватикану в західних областях України, і пропонував створити групи для аналізу проповідницької діяльності священнослужителів, обстежити територію церков та кладовищ на предмет виявлення та знищення «уніатсько-націоналістичних символів», виявити «проуніатськи настроєних осіб», провести інші організаційні та ідеологічні заходи.

У 1981—1991 роках — член ЦК КПУ. У 1988—1990 роках — завідувач ідеологічного відділу ЦК КПУ, з 18 жовтня 1989 до 19 червня 1990 року — секретар ЦК КПУ, 23 червня — 28 вересня 1990 року — другий секретар ЦК КПУ. У жовтні 1989 — червні 1990 — кандидат у члени Політбюро, у червні 1990 — серпні 1991 — член Політбюро ЦК КПУ.

У 1989 році відстоював ухвалення постанови Політбюро ЦК КПУ про заборону Народного руху України, проте зазнав невдачі.

Народний депутат України X—XI скликань.

У липні 1990 — листопаді 1991 року — Голова Верховної ради України.

24 серпня 1991 року під головуванням Леоніда Кравчука Верховною Радою республіки була ухвалена постанова та Акт проголошення незалежності України.

Президент України

У серпні 1991 року залишив лави КПУ і балотувався на посаду президента як безпартійний. Водночас його підтримали як активісти забороненої на той час компартії (їхній висуванець Олександр Ткаченко зняв свою кандидатуру на користь Кравчука), так і частина націонал-демократів, які рекламували голову Верховної Ради як «батька незалежності». Кравчук переміг уже в першому турі, отримавши понад 60 % голосів. Основний опонент від демократичних сил В'ячеслав Чорновіл зібрав 23,27 % голосів.

З 5 грудня 1991 року по 19 липня 1994 року — Президент України.

8 грудня 1991 року від імені України підписав Біловезьку угоду разом з першим президентом Росії Борисом Єльциним та головою Верховної ради Білорусі Станіславом Шушкевичем про припинення існування СРСР.

Київ, 2009. Палац «Україна»

З вересня 1993 року підписав Масандрівські угоди, які стосувалися подальшої долі розміщених на території України ЧФ та ядерної зброї. Після того погодився на дострокові вибори глави держави (призначені на липень 1994). У першому турі набрав найбільшу кількість голосів серед інших кандидатів, але в другому програв Леоніду Кучмі.

Alma mater КДУ ім. Т. Шевченка (1958) і Академія суспільних наук при ЦК КПРС (1970)

Політична партія Комуністична партія Радянського Союзу (1958–1991)
Безпартійний (1991–1998)
Соціал-демократична партія України (об'єднана) (1998–2009)

Батько Кравчук Макар Олексійович

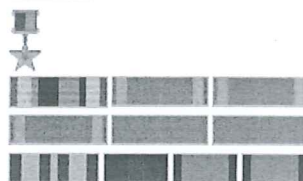
Мати Мельничук Юхимія Іванівна

У шлюбі з Антоніна Михайлівна Кравчук, доцент економічного факультету КНУ ім. Т. Г. Шевченка

Діти син Олександр

Релігія УПЦ КП

Нагороди

Підпис

leonid-kravchuk.com.ua (<https://leonid-kravchuk.com.ua/>)

Роботи (https://uk.wikisource.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80:%D0%9B%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B4_%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA?uselang=uk) у Вікіджерелах

Висловлювання (https://uk.wikiquote.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA_%D0%9B%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B4_%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87?uselang=uk) у Вікіцитатах

Медіафайли (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Leonid_Kravchuk?uselang=uk) у Вікісховищі

Народний депутат України

	1-го скликання	
КПУ	15 травня 1990	— 5 грудня 1991
	2-го скликання	
безпартійний	18 жовтня 1994	— 12 травня 1998
	3-го скликання	
СДПУ (о)	12 травня 1998	— 14 травня 2002
	4-го скликання	

14 січня 1994 року в Москві, всупереч ратифікованому Верховною Радою 18 листопада 1993 Лісабонському протоколу (СНО-1), яким передбачалося поступове скорочення стратегічних ядерних озброєнь розташованих на території України, самочинно прийняв рішення підписати «Тристоронню заяву» президентів України, США та Росії щодо негайного вивезення всієї української ядерної зброї до Росії (яке завершилося вже 1 червня 1996 року), причому без будь-яких конкретних гарантій безпеки та документально зафіксованих фінансових компенсацій^[10].

СДПУ (о)	14 травня 2002	— 25 травня 2006
----------	-------------------	---------------------

У вересні 1993 року взяв участь у державних скорботних заходах до 60-х роковин Голодомору. У виступі на Міжнародній науковій конференції «Голодомор 1932–33 років в Україні: причини і наслідки» зазначив: «...сьогодні ми схилиємо голову перед однією з найстрахітливіших і найсумніших дат не тільки в нашій, а й у світовій історії — 60-ми роковинами Голодомору 1932–33 рр., який знекровив і спустошив нашу землю, забрав мільйони і мільйони життів її безневинних дітей... І щоб зламати устремління народу до кращого майбуття, тодішнє політичне керівництво Союзу розробило й здійснило найжахливішу і найжорстокішу людиноненависницьку акцію в історії сучасної Європи — штучний голод 1932-33 рр. в Україні, який забрав близько 8-ми мільйонів (за іншими даними — близько 11 млн) життів»^[11].

Період президенства Леоніда Кравчука запам'ятався економічною кризою на початку незалежності України, політичною нестабільністю та шахтарським страйком в 1993 році. З іншого боку під час президенства Крачука було запроваджено Національний Герб, прапор та Гімн України, прийнято перші 400 законодавчих актів, сформування Збройних сил України, підписання Біловезької угоди про припинення існування СРСР та Гельсінського заключного акту про інтеграцію України в Європу та визнання незалежності України 171 країною.

На честь Кравчука названо тачку-кравчучку.

Наукова та політична діяльність (після 1994)

Обраний народним депутатом у 1994 році — на довиборах у Теребовлянському мажоритарному окрузі на Тернопільщині. У 1998 році, залишаючись безпартійним, очолив виборчий список Соціал-демократичної партії України (об'єднаної). Напередодні голосування вступив до СДПУ(о) і привів її до Верховної Ради.

З жовтня 1998 року член Політбюро і Політради СДПУ(о). У 2002—2006 роках очолював фракцію СДПУ(о) у Верховній Раді України.

З 1999 по 2004 рік — почесний доктор НаУКМА.

З 1999 року — співголова Всеукраїнського об'єднання демократичних сил «Злагода».

25 листопада 2004 року Рішенням Вченої ради позбавлений звання почесного доктора (*Doctor honoris causa*) Киево-Могилянської академії за «негромадянську позицію під час Помаранчевої революції».

У 2006 році очолив список опозиційного блоку «Не так» разом з Віктором Медвечуком, Юрієм Бойком та Нестором Шуфричем. Але за підсумками виборів той не подолав 3-відсотковий бар'єр (1,1 %). Після перемоги Ющенка, пішов з блоку.

У 2009 році вийшов з партії СДПУ(о). Почесний Президент Міжнародного громадського об'єднання «Рівненське земляцтво»^[12]. Почесний голова фонду сприяння міжнародному спілкуванню «Українське народне посольство» (з 1994).

25 лютого 2009 року закликав президента Ющенка подати у відставку.^[13]

з 2011 року — почесний президент Фонду «Перспективна Україна»^[14].

29 серпня 2011 року Рішенням Вченої ради Київського університету ім. Грінченка (протокол № 10) надано звання почесного професора «за багаторічну плідну громадську, політичну діяльність, подвижницьку працю, визначний особистий внесок у становлення і розбудову суверенної демократичної Української держави, національної освіти та науки»^[15].

У січні 2016 року запропонував надати Криму державну автономію у складі України^[16], а Донбасу — «особливий статус»^[17].

У липні 2020 року на громадських засадах став головою української делегації в Тристоронній контактній групі з мирного врегулювання ситуації на сході України. Відповідне розпорядження № 424 / 2020 рп від 30 липня опубліковано на сайті глави держави^[18].

Останні роки

29 червня 2021 року переніс операцію на серці, згодом потрапив до реанімації, був підключений до апарату ШВЛ. Реабілітацію проходив у Munich university clinic у Мюнхені (Німеччина)^[19], де і проживав останні роки свого життя. Помер 10 травня 2022 року в Мюнхені о 17:00 за київським часом у 88-річному віці після тривалої хвороби, всього на тиждень переживши іншого підписанта Біловезьких угод — Станіслава Шушкевича^[20]. Через війну в Україні доправити тіло першого президента з Мюнхена в Київ літаком було неможливо, тому родина була змушена організувати перевезення наземним транспортом, у тому числі й залізницею^[21].

Поховання

Прощання пройшло у вівторок 17 травня в Українському домі в Києві^[22]. Попрощатися з першим президентом України прийшов шостий президент Володимир Зеленський^{[23][24]}, перша леді Олена Зеленська^{[23][24]}, другий президент Леонід Кучма^[23], третій президент Віктор Ющенко^[23], п'ятий президент Петро Порошенко^[23], прем'єр-міністр Денис Шмигаль^[25], Голова Верховної ради України Руслан Стефанчук^[25], міністр оборони Олексій Резніков^[25], мер Києва Віталій Кличко^[25], міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко^[25], Ігор та Григорій Суркіси^[25], колишній міністр оборони Олександр Кузьмук^[25], колишній міністр закордонних справ Володимир Огризко^[25], радник голови МВС Антон Геращенко^[25], колишній спікер Верховної Ради Олександр Мороз^[25], політик Іван Заєць, народний депутат Мустафа Джемільєв, дружина Кравчука Антоніна. Похований на Байковому кладовищі (ділянка № 42а).

Родина

Леонід Кравчук був одружений з Антоніною Михайлівною Кравчук (Мішура), яка народилася 2 листопада 1935 року в селі Вири, Білопільського району, Харківської області. У пари 21 липня 1959 року народився син - Олександр Леонідович Кравчук. Також у першого президента України залишилися онука Марія та онук Андрій, правнучка Олена.

Вшанування пам'яті

- У його рідному селі Великий Житин є Таблиця, на якій написано: «Великий Житин: Батьківщина першого президента України».
- 11 травня 2022 року президент Зеленський видав указ про вшанування пам'яті Кравчука, доручивши заснувати премію Кравчука^[26].
- 19 квітня 2023 року у місті Краматорськ вулицю Толстого перейменували на вулицю Леоніда Кравчука.

Нагороди

- Звання Герой України з врученням ордена Держави (21 серпня 2001) — за визначний особистий внесок у становлення і розбудову незалежної Української держави, багаторічну активну політичну та громадську діяльність^[27]
- Орден Свободи (10 січня 2014) — за визначний особистий внесок у розбудову Української держави, багаторічну плідну громадсько-політичну діяльність^[28]
- Орден князя Ярослава Мудрого I ст. (16 липня 2020) — за значний особистий внесок у справу державотворення, побудову незалежності Української держави, активну громадсько-політичну діяльність та з нагоди 30-річчя проголошення Декларації про державний суверенітет України^[29]
- Орден князя Ярослава Мудрого II ст. (9 січня 2007) — за визначну державну і політичну діяльність в ім'я побудови незалежної України, вагомий внесок у становлення та розвиток українського громадянського суспільства^[30]
- Орден князя Ярослава Мудрого III ст. (10 січня 2004) — за визначні особисті заслуги у становленні та розвитку незалежної Української держави, багаторічну плідну громадсько-політичну діяльність та з нагоди 70-річчя від дня народження^[31]
- Орден князя Ярослава Мудрого IV ст. (10 січня 1999) — за видатні особисті заслуги перед Українською державою в галузі державного будівництва, багаторічну громадську діяльність^[32]
- Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (21 серпня 1996) — за значний особистий внесок у становлення і розбудову суверенної демократичної Української держави та з нагоди п'ятої річниці незалежності України^[33]
- Відзнака Президента України — ювілейна медаль «25 років незалежності України» (19 серпня 2016) — за значні особисті заслуги у становленні незалежної України, утвердженні її суверенітету та зміцненні міжнародного авторитету, вагомий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, культурно-освітній розвиток, активну громадсько-політичну діяльність, сумлінне та бездоганне служіння українському народу^[34]
- Орден Жовтневої Революції, два ордени Трудового червоного прапора (СРСР)^[35]
- Медаль «На славу Чернівців»

Поштова марка України, 2014

- Лавреат премії «Celebrity Awards 2020» в номінації «Людина року».^[9]

Твори

- *Палкин Ю. И.* Краткий экономический словарь пятилетки эффективности и качества [Текст] / Ю. И. Палкин, М. С. Черненко, Л. М. Кравчук, П. С. Ещенко. — К. : Политиздат Украины, 1978. — 264 с.
- Союз нерушимый [Текст] : справочник / [А. И. Акбаров, З. Г. Ахвеледиани, А. Г. Бабаев, ... Л. М. Кравчук, ...] ; сост. А. А. Гришкевич ; под общ. ред. М. А. Морозова. — М. : Политиздат, 1982. — 304 с.
- *Ещенко П. С.* Экономический словарь одинадцатой пятилетки [Текст] / П. С. Ещенко, Л. М. Кравчук, Ю. И. Палкин, М. С. Черненко. — К. : Политиздат Украины, 1982. — 300 с.
- *Ещенко П. С.* Новый хозяйственный механизм [Текст] : справочник / П. С. Ещенко, Л. М. Кравчук, Ю. И. Палкин. — К. : Политиздат Украины, 1989. — 254 с. — ISBN 5-319-00633-0.
- *Василенко В. К.* Идеологическая работа: опыт перестройки [Текст] : на материале парторганизации республики / В. К. Василенко, Л. М. Кравчук, А. А. Спирин и др. — К. : Политиздат Украины, 1989. — 252 с. — ISBN 5-319-00579-2.
- Кравчук Л. М.: Одна Україна, єдиний народ. (Політичні роздуми над записами в щоденнику).: Фоліо. 2010 р., укр., 542 с. (кольорові вклейки), 130×210 мм, тв. пал., 1500 екз., ISBN 978-966-03-5317-6.^[36]
- Кравчук Л. М.: Перший про владу. 2018.

Примітки

↓ Показувати повністю

1. SNAC — 2010.
2. Encyclopædia Britannica (<http://global.britannica.com/biography/Leonid-Kravchuk>)
3. Енциклопедія Брокгауз / Hrsg.: Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus, Wissen Media Verlag
4. Leonid Kravchuk Died. First President Of Ukraine Passed Away At Age Of 89 (<https://www.ukranews.com/en/amp/news/856037-leonid-kravchuk-died-first-president-of-ukraine-passed-away-at-age-of-89>)
5. <https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html> (<https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html>)
6. Помер перший Президент України Леонід Кравчук... (<https://web.archive.org/web/20220510230728/https://novy.tv/ua/news/2022/05/10/ppomer-pershij-prezydent-ukrayiny-leonid-kravchuk/>). *Новий канал*. 10 травня 2022. Архів оригіналу (<https://novy.tv/ua/news/2022/05/10/ppomer-pershij-prezydent-ukrayiny-leonid-kravchuk/>) за 10 травня 2022. Процитовано 10 травня 2022.
7. Похорон Кравчука призначений лише на вівторок. Стала відома причина (<https://web.archive.org/web/20220512205507/https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html>). *glavcom.ua* (укр.). Архів оригіналу (<https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html>) за 12 травня 2022. Процитовано 12 травня 2022.
8. "Я сам візьму зброю!" Кучма та Порошенко згадали першого президента Кравчука (<https://web.archive.org/web/20220512203200/https://news.liga.net/ua/politics/news/ya-sam-vozmju-orujie-kuchma-i-poroshenko-vspomnili-pervogo-prezidenta-kravchuka>). *LIGA*. 11 травня 2022. Архів оригіналу (<https://news.liga.net/ua/politics/news/ya-sam-vozmju-orujie-kuchma-i-poroshenko-vspomnili-pervogo-prezidenta-kravchuka>) за 12 травня 2022. Процитовано 12 травня 2022.
9. Ольга Сумская актриса года, а Александр Жеребко молодой деятель искусств — премия «Celebrity Awards 2020» (<https://web.archive.org/web/20200930124041/https://hronika.info/obwestvo/729046-olga-sumskaya-aktrisa-goda-a-aleksandr-zherebko-molodoj-deyatel-isk>)
10. Костенко, Юрій (10 січня 2014). 10 міфів про ядерне роззброєння України (<https://web.archive.org/web/20160826135814/http://www.radiosvoboda.org/a/25225403.html>). *Радіо Свобода*. Архів оригіналу (<https://www.radiosvoboda.org/a/25225403.html>) за 26 серпня 2016. Процитовано 10 січня 2014.
11. Архівована копія (<https://web.archive.org/web/20200323114509/http://www.golos.com.ua/files/preview/1993/09/evcrbq00.bjq.jpg>). Архів оригіналу (<http://www.golos.com.ua/files/preview/1993/09/evcrbq00.bjq.jpg>) за 23 березня 2020. Процитовано 23 березня 2020.
12. Біографії правління (<https://web.archive.org/web/20140812052635/http://www.slavarz.com.ua/index.php/biografii-mho-rivnenske-zemliatstvo>). *Офіційний сайт МГО «Рівненське земляцтво»*. Архів оригіналу (<http://www.slavarz.com.ua/index.php/biografii-mho-rivnenske-zemliatstvo>) за 12 серпня 2014.
13. Кравчук закликав Ющенка піти у відставку (<https://www.pravda.com.ua/news/2009/02/24/3758830/>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20171109190853/http://www.pravda.com.ua/news/2009/02/24/3758830/>) 9 листопада 2017 у Wayback Machine.] // *Українська правда*. — 2015. — 14 жовтня.
14. Головна сторінка (<https://web.archive.org/web/20190209165636/http://perspective-ua.com/uk.html>). *Фонд «Перспективна Україна»*. Архів оригіналу (<http://perspective-ua.com/uk.html>) за 9 лютого 2019.
15. Кравчук Леонід Макарович (<https://kubg.edu.ua/prouniv-ersitet/vizytivka/klub-pochesnikh-profesoriv/314-.html>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20211125082656/https://kubg.edu.ua/prouniv-ersitet/vizytivka/klub-pochesnikh-profesoriv/314-.html>) 25 листопада 2021 у Wayback Machine.] Почесний професор Київського Університету ім. Бориса Грінченка
16. Кравчук радить запропонувати Криму державну автономію в Україні (<https://web.archive.org/web/20160110164739/http://www.pravda.com.ua/news/2016/01/8/7094819/>). *Українська правда*. 8 січня 2016. Архів

- оригіналу (<http://www.pravda.com.ua/news/2016/01/8/7094819/>) за 10 січня 2016. Процитовано 8 січня 2016.
17. Не треба боятися особливого статусу Донбасу — Кравчук (<https://web.archive.org/web/20160109110247/http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3612734-ne-treba-boiatysia-osoblyvoho-statusu-donbasu-kravchuk>). *Корреспондент*. Архів оригіналу (<http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3612734-ne-treba-boiatysia-osoblyvoho-statusu-donbasu-kravchuk>) за 9 січня 2016. Процитовано 9 січня 2016.
 18. Розпорядження Президента України № 424/2020-рп (<https://web.archive.org/web/20211103033700/https://www.president.gov.ua/documents/4242020-rp-34549>). *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 30 липня 2020. Архів оригіналу (<https://www.president.gov.ua/documents/4242020-rp-34549>) за 3 листопада 2021. Процитовано 25 листопада 2021.
 19. Кравчука перевезли у реанімацію мюнхенської клініки (<https://web.archive.org/web/20220215000259/https://vesti.ua/uk/politika-uk/kravchuka-perevezli-v-reanimatsiyu-myunhenskoj-kliniki>). Архів оригіналу (<https://vesti.ua/uk/politika-uk/kravchuka-perevezli-v-reanimatsiyu-myunhenskoj-kliniki>) за 15 лютого 2022. Процитовано 13 травня 2022.
 20. Красінський, Владислав (10 травня 2022). Помер Леонід Кравчук (<https://web.archive.org/web/20220510174350/https://www.rbc.ua/ukr/news/umer-leonid-kravchuk-1652203688.html>). *РБК-Україна*. Архів оригіналу (<https://www.rbc.ua/ukr/news/umer-leonid-kravchuk-1652203688.html>) за 10 травня 2022. Процитовано 10 травня 2022.
 21. Похорон Кравчука призначений лише на вівторок. Стала відома причина (<https://web.archive.org/web/2020512205507/https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html>). Архів оригіналу (<https://glavcom.ua/country/politics/pohoron-kravchuka-priznacheniy-lishe-na-vivtorok-stala-vidoma-prichina-845115.html>) за 12 травня 2022. Процитовано 12 травня 2022.
 22. *Сарахман Е., Роціна О.* У Києві прощаються з Леонідом Кравчуком (<https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/17/7346709/>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20220517122950/https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/17/7346709/>) 17 травня 2022 у Wayback Machine.] // «Українська правда», 17 травня 2022
 23. Зеленський та троє експрезидентів попрощалися з Леонідом Кравчуком (<https://web.archive.org/web/20220518212623/https://tsn.ua/ukrayina/zelenskiy-poproschavsya-z-leonidom-kravchukom-2064013.html>). *ТСН.ua* (укр.). 17 травня 2022. Архів оригіналу (<https://tsn.ua/ukrayina/zelenskiy-poproschavsya-z-leonidom-kravchukom-2064013.html>) за 18 травня 2022. Процитовано 18 травня 2022.
 24. Зеленський із дружиною прибули на церемонію прощання з Кравчуком — відео (<https://web.archive.org/web/20220518212621/https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/kravchuk-pohoron-zelenskiy-pribuv-na-ceremoniyu-video-novini-ukrajini-50242838.html>). *nv.ua* (укр.). Архів оригіналу (<https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/kravchuk-pohoron-zelenskiy-pribuv-na-ceremoniyu-video-novini-ukrajini-50242838.html>) за 18 травня 2022. Процитовано 18 травня 2022.
 25. У Києві поховали Кравчука: як проходила церемонія прощання та хто прийшов віддати шану першому президенту (<https://web.archive.org/web/20220518212621/https://tsn.ua/exclusive/u-kiyevi-pohovali-kravchuka-ya-k-vidbulasya-ceremoniya-proschannya-i-hto-priyshov-vid-dati-shanu-pershomu-prezidentu-2063959.html>). *ТСН.ua* (укр.). 17 травня 2022. Архів оригіналу (<https://tsn.ua/exclusive/u-kiyevi-pohovali-kravchuka-yak-vidbulasya-ceremoniya-proschannya-i-hto-priyshov-vid-dati-shanu-pershomu-prezidentu-2063959.html>) за 18 травня 2022. Процитовано 18 травня 2022.
 26. Гурковська, Наталія (11 травня 2022). Зеленський доручив заснувати премію Кравчука (<https://web.archive.org/web/20220511163116/https://www.rbc.ua/ukr/news/zelenskiy-poruchil-uchredit-premiyu-kravchuka-1652282715.html>). *РБК-Україна*. Архів оригіналу (<https://www.rbc.ua/ukr/news/zelenskiy-poruchil-uchredit-premiyu-kravchuka-1652282715.html>) за 11 травня 2022. Процитовано 11 травня 2022.
 27. Указ Президента України від 21 серпня 2001 року № 701/2001 «Про присвоєння звання Герой України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/701/2001>)
 28. Указ Президента України від 10 січня 2014 року № 2/2014 «Про нагородження Л. Кравчука орденом Свободи» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2/2014>)
 29. Указ Президента України від 16 липня 2020 року № 277/2020 «Про відзначення державними нагородами України» (<https://www.president.gov.ua/documents/2772020-34401>)
 30. Указ Президента України від 9 січня 2007 року № 4/2007 «Про нагородження Л. Кравчука орденом князя Ярослава Мудрого» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4/2007>)
 31. Указ Президента України від 10 січня 2004 року № 11/2004 «Про нагородження Л. Кравчука орденом князя Ярослава Мудрого» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11/2004>)
 32. Указ Президента України від 10 січня 1999 року № 6/99 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6/99>)
 33. Указ Президента України від 21 серпня 1996 року № 731/96 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731/96>)
 34. Указ Президента України від 19 серпня 2016 року № 336/2016 «Про нагородження відзнакою Президента України – ювілейною медаллю "25 років незалежності України"» (http://www.president.gov.ua/storage/00/33/87/d67f3328d854164061c5287396f80c03_1472016834.pdf)
 35. Леонід Макарович Кравчук (https://web.archive.org/web/20101225211637/http://www.president.gov.ua/content/history_kravchuk.html). *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. Архів оригіналу (http://www.president.gov.ua/content/history_kravchuk.html) за 25 грудня 2010. Процитовано 21 квітня 2011.
 36. Купити книгу Одна Україна, єдиний народ... (<https://web.archive.org/web/20190423055437/https://www.yakaboo.ua/>) (Укр.). Архів оригіналу (<https://www.yakaboo.ua/>) за 23 квітня 2019. Процитовано 23.4.19..

Джерела та література

- Хто є хто в Україні : довідник. — К. І. С.

Література

- *Л. В. Губерський*. Кравчук Леонід Макарович // *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. — К: Знання України, 2004 — Т.1 — 760с. ISBN 966-316-039-X*
- *Ю. Шаповал, М. Михальченко*. Кравчук Леонід Макарович // *Політична енциклопедія*. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.371 ISBN 978-966-611-818-2

ЗМІ про Кравчука

- *Петро Кравчук, Андрій Кравчук*. У 1942 році Леонід Кравчук із товаришем наколядували 40 карбованців (<https://www.volyn.com.ua/news/95813-u-1942-rotsi-leonid-kravchuk-iz-tovaryshem-nakoliaduvaly-40-karbovantsiv>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20180207005040/https://www.volyn.com.ua/news/95813-u-1942-rotsi-leonid-kravchuk-iz-tovaryshem-nakoliaduvaly-40-karbovantsiv>) 7 лютого 2018 у Wayback Machine.]. Газ. Волинь-нова, 25 січня 2018 р., с. 1, 8; 1 лютого 2018 р., с. 11.

Посилання

- Помер перший президент незалежної України Леонід Кравчук (<https://www.radiosvoboda.org/a/news-pomer-kravchuk/31843381.html>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20220510182511/https://www.radiosvoboda.org/a/news-pomer-kravchuk/31843381.html>) 10 травня 2022 у Wayback Machine.]] Радіо Свобода, 10 травня 2022 року
- Кравчук Леонід Макарович // Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 5. Біографічна частина: А-М (https://chtyvo.org.ua/authors/Varvartsev_Mykola/Ukraina_v_mizhnarodnykh_vidnosynakh_Entsyklopedychnyi_slovyk-dovidnyk_Vypusk_5.pdf) / Відп. ред. М. М. Варварцев. — К.: Ін-т історії України НАН України, 2014. — с.221-223
- Леонід Кравчук: людина, яка має великий досвід ніколи не скаже, що треба два дні, щоб закінчилось АТО : інтерв'ю // *Грушевського, 5* : онлайн-видання. — 2015. — 14 червня.

Попередник:	Президент України	Наступник:
Посада заснована	1991—1994	Леонід Кучма
Попередник:	Голови Верховної Ради України	Наступник:
Володимир Івашко	1990—1991	Іван Плющ

Президент України

Президенти Леонід Кравчук (1991–1994) · Леонід Кучма (1994–2005) · Віктор Ющенко (2005–2010) · Віктор Янукович (2010–2014) · Олександр Турчинов (в.о.) (2014) · Петро Порошенко (2014–2019) · Володимир Зеленський (2019–дотепер)

Історія Президент УНР в екзилі · Відсторонення Віктора Януковича

Атрибути Пересопницьке Євангеліє · Символи (Булава · Прапор · Знак (Клейнод гетьмана Івана Мазепи) · Печатка)

Інавгурація Інавгурація Леоніда Кравчука · Інавгурації Леоніда Кучми · Інавгурація

Церемонії Віктора Ющенка · Інавгурація Віктора Януковича · Інавгурація Петра Порошенка · Інавгурація Володимира Зеленського

Протокол та структура Протокол та Церемоніал Президента · Послання · Розпорядження · Укази · Перша Леді

Резиденції Будівля Офісу Президента · Маріїнський палац · Будинок із химерами · Дім невітшої вдови

Вибори 1991 · 1994 · 1999 · 2004 · 2010 · 2014 · 2019 · 2024

Інституційний вплив Верховний Головнокомандувач Збройних сил України · Голова Ради національної безпеки і оборони України · Голова Военного кабінету при РНБОУ · Генеральний прокурор* · Служба зовнішньої розвідки · «Безпековий блок» Держспецв'язок · Служба безпеки* · Ставка Верховного Головнокомандувача · Управління державної охорони · Генеральний штаб

«Адміністративний блок» Офіс Президента України · Державне управління справами · Представник Президента України · Прессекретар (Представництво

Президента України в Автономній Республіці Крим) · Уповноважені Президента України · Антимонопольний комітет* · Фонд державного майна* · Державний комітет телебачення і радіомовлення* · Національний інститут стратегічних досліджень · Національна академія державного управління · Радники Президента

Громадська гуманітарна рада · Дорадча міжнародна рада реформ · Комісія державних нагород та геральдики · Комісія з питань координації євроатлантичної інтеграції України · Комітет з економічних реформ · Координаційна рада з питань розвитку громадянського суспільства · Координаційний центр з упровадження економічних реформ · Міжнародна дорадча рада · Національна інвестиційна рада України · Національна рада з відновлення України від наслідків війни · Національна рада з питань антикорупційної політики · Національна рада реформ · Національна тристороння соціально-економічна рада · Національний антикорупційний комітет України · Комітет з питань розвідки · Консультативна рада у справах ветеранів війни, сімей загиблих (померлих) захисників України · Рада з питань розвитку Національного культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький арсенал» · Рада регіонального розвитку · Фонд Президента України з підтримки освітніх та наукових програм для молоді · Фонд Президента України з підтримки освіти, науки та спорту · Офіційний вісник Президента України

Допоміжні та консультативно-дорадчі органи

Ліквідовані інституції **Державна дума**

(*) призначення керівника погоджується парламентом

Керівники українського парламенту

 УНР (1917)

Голови Центральної Ради Михайло Грушевський

 УСРР (1918–1938)

Голови ВУЦВК Юхим Медведєв · Володимир Затонський · Андрій Бубнов · Григорій Петровський

 Українська РСР (1938–1991)

Голови Верховної Ради Михайло Бурмистенко · Олександр Корнійчук · Павло Тичина · Михайло Білий · Костянтин Ситник · Платон Костюк · Володимир Івашко · Леонід Кравчук

Голови Президії Верховної Ради Леонід Корнісець · Михайло Гречуха · Дем'ян Коротченко · Олександр Ляшко · Іван Грушецький · Олексій Ватченко · Валентина Шевченко

 Україна (з 1991)

Голови Верховної Ради Леонід Кравчук · Іван Плющ · Олександр Мороз · Олександр Ткаченко · Іван Плющ · Володимир Литвин · Олександр Мороз · Арсеній Яценюк · Володимир Литвин · Володимир Рибак · Олександр Турчинов · Володимир Гройсман · Андрій Парубій · Дмитро Разумков · Руслан Стефанчук

Кандидати на посаду Президента України 1991

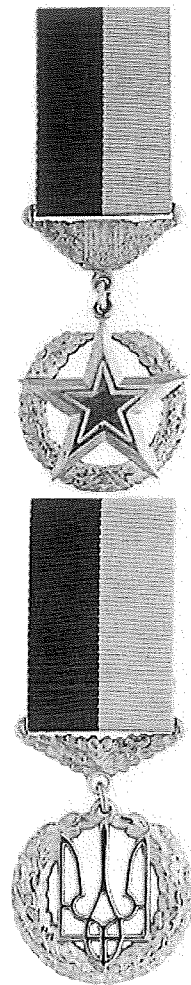
Володимир Гриньов · Леонід Кравчук · Левко Лук'яненко · Леопольд Табурянський · В'ячеслав Чорновіл · Ігор Юхновський

Кандидати на посаду Президента України 1994

Валерій Бабич · Леонід Кравчук · Леонід Кучма · Володимир Лановий · Олександр Мороз · Іван Плющ · Петро Таланчук

Герої України (перелік)

- 1998** Б. Патон
Л. Мала · В. Сацький · В. Січовий · С. Антонець · О. Галуненко · М. Гордовенко · С. Генієвський · К. Гордейчук · С. Стребко · В. Петринюк · А. Козловський · В. Скопенко · Г. Скудар · І. Запорожець · Л. Сушко · І. Герасимов · Л. Каденюк · А. М'ялиця · П. Балабуєв
- 2000** М. Павлюк · В. Богуслаєв · П. Тронько · В. Філіпчук · †В. Чорновіл · О. Возіанов · М. Борисюк · В. Літвінов · М. Руденко
С. Бубка · Т. Яблонська · О. Білаш · І. Дзюба · Т. Прошкуратова · І. Плющ · Л. Кравчук · О.
- 2001** Омельченко · Є. Березняк · В. Козьявкін · Ю. Тішков · С. Родітелєв · Г. Астров-Шумілов · П. Солтус · П. Шаповаленко · А. Лавриненко · М. Бялик · З. Гришко · Ю. Баранов · В. Мурзенко
В. Ткачук · О. Коросташов · М. Колесса · І. Копичай · А. Дерюгіна · †А. Волошин · А. Криворучко · А. Француз · Г. Бондар · Г. Кірта · †В. Лобановський · О. Качура · С. Ротару · Ф. Муравченко · А. Бугаєць · Ю. Алексєєв · В. Команов · Ф. Іванов · С. Поташник · Д. Моторний · О. Приліпка · О. Боровик · А. Пачевський · В. Дідківський · А. Вуйчицький
- 2002** Ю. Звягільський · †В. Мельников · М. Янковський · В. Бойко · В. Поляченко · А. Авдієвський · В. Мороз · О. Рой · Т. Засуха · М. Гриньов · Р. Кириченко · Д. Мельничук · М. Васильченко · В. Сілецький · В. Синяков · М. Сургай
В. Лук'яненко · Я. Микитин · С. Конюхов · М. Орленко · Ю. Бондін · Л. Литвинов · В. Щеголь · М. Костюченко · О. Владимиренко · С. Тулуб · Я. Ключова · В. Тацій · О. Жданов · П. Івашук · М. Вантух · Я. Швед · Т. Молчанова · Л. Яковишин · О. Бартенєв · Ю. Бойко · П. Загребельний · Л. Байсаров · Ю. Білобров · Д. Павличко · Ф. Якубов · Л. Венедиктов · В. Петренко · В. Смирнов · В. Матвієнко · І. Вужинський · В. Остапчук · Г. Книшов · А. Головка · О. Кудрєвич · П. Саблук · Т. Корост · В. Видобора · М. Гавриленков · Вол. Литвин · А. Шевченко · В. Кличко
І. Даниленко · М. Гулий · М. Сікорський · Д. Гнатюк · Л. Лук'яненко · †О. Берест · О. Момотенко
- 2005** Б. Возницький · О. Шалімов · †В. Гетьман · †О. Гончар · М. Дорошко · І. Юхновський · †Г. Гонгадзе · Б. Олійник · †В. Стус · О. Силин
Н. Матвієнко · І. Сподаренко · О. Юрковська · †М. Ващук · †В. Ігнатенко · †О. Лепеченко · †М. Титенюк · †В. Тішура · †М. Василюшин · Є. Мірошніченко · В. Ніколаєв · В. Роїк · В. Бондарєв · В. Шевченко · Ю.-Б. Шухевич · С. Хмара · І. Драч · А. Павленко · В. Оробей · †Т. Маркус · †А. Шапіро · Є. Пронюк · В. Сташис · В. Ландик · †О. Масельський
†О. Гірник · †Ю. Оробець · Ю. Митропольський · І. Вакарчук · †К. Дерев'яно · П. Костюк · В. Брюховецький · М. Жауров · А. Роговцева · Г. Вороновський · Б. Літвак · І. Балюк · Г. Березовський · В. Стельмах · М. Романчук · М. Багров · О. Крижовачук · С. Руденко · С. Бистров · Ю. Грєчиха · †Р. Шухевич · О. Вадатурський · І. Палій · Т. Шевченко (директор АМК) · †В. Івчук
В. Казаков · В. Моргун · †А. Солов'яненко · М. Стеф'юк · В. Хорішко · В. Дзензерський · Н. Крюкова
- 2008** · Ю. Косюк · І. Гулий · М. Скорик · В. Грєчушкін · Б. Грядущий · В. Макаров · В. Сушкевич · А. Коваленко · А. Ровчак · М. Жар · †Г. Китастий
Р. Іваничук · Є. Станкович · †В. Івасюк · Ю. Мушкетик · П. Муравський · Ю. Карасик · О. Порошенко · А. Паламаренко · В. Зінкевич · С. Войтович · М. Бойко · О. Мостіпан · Т. Балагура · І. Пасічник · Є. Савчук · А. Кобзаренко · П. Шилюк · Л. Лятецька · Д. Ківа · Л. Губєрський · Г. Бобов · І. Гута · Ю. Мельник · В. Найдьонова · В. Чернишенко · В. Симоненко · М. Зубець
†С. Бандера · Г. Омельченко · С. Бондарчук · В. Бар'яхтар · О. Басистюк-Гаптар · В. Волюков · О. Риженков · М. Шаповал · І. Юрченко · С. Шемук · І. Шевченко
- 2011** Володимир (Сабодан) · Б. Білаш · О. Ключников · Б. Рибалко · М. Степаненко · Б. Ступка · С. Трошин · Л. Шитикова · В. Кошельник · С. Лазуренко · О. Однораленко
- 2012** О. Баталін · П. Гадз · О. Голубенко · В. Заклунна-Мироненко · М. Короленко · О. Мінаєв · Д. Романенко · С. Слюсар · С. Червонописський · Ю. Шидула
- 2013** О. Богданов · О. Мокринських · С. Обухов · В. Приз · В. Ремньов · І. Боримський · М. Матрунчик · Л. Шиман · Б. Дейч · С. Поважний · М. Резнікович

- †С. Кульчицький · †К. Могилко · †Т. Сенюк · †Б. Завада · М. Забродський · †Є. Зеленський · І. Гордійчук · †Р. Лужевський · †В. Аксенін · †Г. Арутюнян · †С. Байдівський · †О. Балюк · †І. Бачинський · †І. Блюк (Іван Тур) · †В. Бойків · †С. Бондарев · †С. Бондарчук · †О. Братушка · †В. Брезденюк · †О. Бура · †Б. Вайда · †Р. Варениця · †В. Васильцов · †Ю. Вербицький · †В. Веремій · †Н. Войтович · †В. Ворона · †П. Гаджа · †У. Голоднюк · †І. Городнюк · †М. Горошишин · †Е. Гриневич · †Р. Гурик · †А. Дворянець · †М. Дзявльський · †А. Дигдалович · †С. Дідич · †І. Дмитрів · †А. Жаловага · †В. Жеребний · †Я. Зайко · †В. Зубенко · †Б. Ільків · †Б. Калиняк · †О. Капінос · †С. Кемський · †В. Кіщук · †О. Клітинський · †А. Корнєєв · †А. Корчак · †І. Костенко · †М. Костишин · †Є. Котляр · †В. Коцюба · †В. Кульчицький · †А. Мазур · †П. Мазуренко · †Д. Максимов · †В. Мельничук · †А. Мовчан · †В. Мойсей · †І. Наконечний · †В. Наумов · †А. Нечипоренко · †С. Нігоян · †В. Опанасюк · †Д. Пагор · †І. Пантелєєв · †М. Паньків · †Ю. Паращук · †Ю. Пасхалін · †І. Пехенько · †О. Плеханов · †О. Подригун · †А. Позняк · †Л. Полянський · †В. Прохорський · †В. Прохорчук · †А. Саєнко · †Р. Сенік · †В. Сергієнко · †І. Сердюк · †Ю. Сидорчук · †С. Синенко · †Т. Слободян · †В. Смоленський · †Б. Сольчаник · †І. Тарасюк · †І. Ткачук · †В. Топій · †Р. Точин · †О. Ушневич · †В. Хомяк · †О. Храпаченко · †О. Царьок · †А. Цепун · †В. Чаплінський · †А. Черненко · †В. Чернець · †В. Чміленко · †С. Шаповал · †В. Швець · †Л. Шеремет · †В. Шеремет · †Й. Шилінг · †М. Шимко · †О. Щербанюк · †С. Кривонос · †Д. Майборода · О. Петракієвський
- †О. Аніщенко · І. Герасименко · О. Трепак · С. Шаптала · †О. Бадера · †Ю. Дяковський · †Ю. Поправка · †В. Рибак · †Д. Черняєвський · Н. Савченко · В. Зубанич · С. Собко · О. Порхун · В. Гринюк · †Ю. Коваленко · †І. Зубков · †О. Міхнюк · †І. Зінич · В. Божок · Є. Межевікін · †С. Цимбал
- †В. Орленко · †В. Семенов · А. Ковальчук · В. Чибінєєв · †І. Брановицький · †С. Колодій · †О. Лавренко · †В. Гарматій · А. Ткачук · †А. Снітко · †С. Табала · †М. Яровий
- В. Жемчугов · †А. Кизило · †В. Сліпак · †Є. Тельнов · †Р. Аметов · †М. Жизневський · †Є. Лоскот · В. Тарасюк · †М. Шаповал · †О. Капуш
- †Є. Пікус · †О. Довгий · В. Соснін · †А. Конопльов
- †Філарет · І. Віннік · †І. Момот · †А. Соколенко · †Д. Гончаренко · В. Грицак · †А. Волос · О. Ананенко · В. Беспалов · †Б. Баранов · †Д. Волочаєв · †Д. Каплунов · †А. Жук · †Р. Матвієць
- †Г. Бортюк · †С. Шатохін · †С. Михальчук · †С. Губанов · †Т. Матвіє · †А. Кузьменко · †В. Кубрак · О. Коростельов · Ю. Рибчинський · †Ю. Горайський · Е. Атрашкевич · †О. Дегтярев · †І. Філіпчук
- †В. Гапоненко · †Д. Лихно · †І. Матьков · †М. Микитюк · †О. Наумкін · †В. Овчарук · †Ю. Сологуб · †К. Статнік · †С. Хоменко
- †С. Білоус · †М. Ридзанич · Є. Сидоренко · †Н. Яремчук · В. Горбулін · І. Гельфгат · †С. Горбенко · †В. Гурняк · М. Крипак · †І. Левітас · †М. Верхогляд · †Р. Хамраєв · Д. Коцюбайло · †П. Полищук · І. Поклад · †П. Півоваренко · †Л. Кіндзельський
- †В. Скакун · †Є. Вагоровський · †Д. Коломієць · †Г. Матуляк · †В. Мовчан · †О. Оксанченко · †В. Радіонов · А. Герус · Д. Красильников · А. Круглов · О. Мостовий · Ю. Содоль · Е. Хорошун · †М. Білоконь · †О. Капічун · †О. Лук'янович · †М. Несольоний · †А. Нікончук · †В. Сапило · †О. Сенюк · †В. Українець · †С. Чобану · Д. Дикий · І. Михальчук · С. Мусієнко · Є. Пальченко · В. Прокопенко · П. Федосенко · Д. Чавалах · О. Павлюк · †Ю. Блоха · †Є. Волков · †А. Івашко · †О. Корпан · †А. Літун · Є. Бова · В. Боєчко · О. Мороз · В. Ніколюк · В. Пономаренко · В. Самофалов · Л. Хода · О. Яковенко · †С. Васіч · †І. Дерусова · †К. Мрочко · †В. Пархомук · †О. Свинчук · †А. Ханін · †В. Гуцул · В. Чорний · †В. Гудзь · †С. Котенко · †О. Мариняк · †П. Сбитов · Д. Дозірчий · В. Сидунець · †О. Лабунський · †М. Ніконов · †А. Норев · †Р. Русник · †К. Ступницька · †С. Тарабалка · †П. Усов · †А. Хоменко · В. Баранюк · Р. Дармограй · О. Луценко · Д. Прокопенко · †А. Амелін · †Д. Апухтін · †С. Партала · †О. Тимченко · †М. Чупрін · Є. Громадський · М. Жумабєєв · †Б. Корнійчук · †С. Кулик · †Д. Максишко · В. Бандар · С. Барановський · С. Бурковський · І. Голішевський · Р. Гришак · В. Гураль · І. Дикун · Р. Дрогомирецький · А. Кравченко · М. Любарєць · Ю. Михайлюк · Є. Шаматалюк · †О. Адамовський · †О. Бринжала · †В. Грицаєнко · †М. Кагал · †А. Слісарчук · С.

Пономаренко · В. Савич · В. Шілімов · †В. Бондарук · К. Верес · О. Зугравий · Р. Кулагін · С. Старченко · А. Царенко · О. Сирський · П. Білоус · О. Ключка · О. Ляшенко · О. Шемет · А. Шоган · †А. Люташин · В. Івчук · О. Пасічник · О. Слесаренко · В. Циганков · †В. Балюк · †В. Оцерклевич · †О. Скобля · †Д. Васильєв · †О. Гарбуз · †Ю. Ступак · О. Кукурба · Д. Кащенко · †В. Головка · †Р. Собків · Л. Пашко · †І. Дашко · †В. Кучерявий · †Г. Тарасенко · †О. Григор'єв · †Р. Марценюк · †Є. Середюк · †О. Цюпак · †М. Цюрик · Д. Чаюк · †Б. Лецишин · С. Наєв · Д. Тодоров · Б. Дронов · Р. Мамаво · †О. Гегечкорі · †І. Бедзай · Р. Качур · †В. Єрко · К. Агасієв · †С. Пархоменко · Віт. Литвин · О. Голіней · В. Сухаревський · Р. Гломба · О. Грудзевич · Д. Шумаков · Я. Мельник · О. Юрковський · †Т. Бобанич · †С. Барсуков · †С. Жержевський · †Б. Карватко · †С. Сова · С. Волинський · С. Паламар · О. Хоменко · Д. Шлега · †В. Зеленюк · †В. Манько · Д. Фінашин · М. Симчич · †І. Гвоздєв · О. Гончарук · Д. Завадський · Р. Козій · Є. Кураш · В. Падитель · Є. Соловійов · І. Скибюк · Б. Харчук · М. Олещук · С. Побережець · А. Орлов · †В. Бохонок · Д. Макаровський · О. Майстренко · В. Потєшкін · В. Веснін · В. Ворошилов · М. Чумак · †М. Куратченко · †А. Верхогляд · Д. Бублик · І. Левченко · †В. Аллеров · †Р. Гах · †М. Носенко · О. Осипенко · В. Яценко · В. Онопрієнко · А. Шарков · Д. Кушнір · †Ю. Юрчик · О. Лакуста · А. Кошовець · †І. Ахметгарєєв · †Р. Чехун · †С. Міщенко · †В. Ошкало · †Д. Ріхтер · †О. Чорноморець · †Г. Стрелков · †О. Коваленко · †О. Мацієвський · †В. Ходакієвський · О. Корнійчук · І. Вергун · Д. Башкінцев · О. Півненко · С. Яндульський · †В. Глебов · С. Сірченко

(*) *†Р. Попов · †В. Бувалкін · †О. Макаренко · †Ю. Назарук · †О. Чуб · С. Качан · В. Козак · †О. Крикуненко*

† — нагороджений посмертно курсив — нагороджений орденом «Золота Зірка» простий текст — нагороджений орденом Держави (*) — указ не оприлюднений

	У соціальних мережах	Facebook (https://www.facebook.com/1leonidkravchuk)
	Аудіо, відео(ігри), фото та мистецтво	Вікісховище · C-SPAN (https://www.c-span.org/person/?19847)
	Про аудіо, відео(ігри), фото та мистецтво	Internet Movie Database (https://www.imdb.com/name/nm7172961) · Кіноріум (https://kinorium.com/name/3117271) · СмотриМ (https://smotrim.ru/person/252301)
	Генеалогія та некрополістика	Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=239620131) · Родовід (http://uk.rodovid.org/wk/Person:307139) · WikiTree (https://www.wikitree.com/wiki/Кравчук-1)
	Тематичні сайти	SNAC (https://snaccooperative.org/ark:/99166/w6tc5cvq) Большая российская энциклопедия (https://old.bigenc.ru/text/2105457) · Велика данська енциклопедія (https://denstoredanske.lex.dk/Leonid_Kravtjuk) · Велика каталанська енциклопедія (http://www.enciclopedia.cat/enciclopèdies/gran-enciclopèdia-catalana/EC-GEC-0247748.xml) · Велика норвезька енциклопедія (https://snl.no/Leonid_Kravtsjuk) · Енциклопедія історії України (http://www.history.org.ua/?termin=Kravchuk_L_M) · Енциклопедія сучасної України (http://esu.com.ua/search_articles.php?id=2607) · Універсальна литовська енциклопедія (https://www.vle.lt/straipsnis/leonid-kravcuk) · Brockhaus Enzyklopädie (https://brockhaus.de/ecs/enzy/article/krawtschuk-leonid-makarowitsch) · Encyclopædia Britannica (http://britannica.com/biography/Leonid-Kravchuk) · Lur Hiztegi Entziklopedikoan (https://web.archive.org/web/20211215183258/https://www.euskadi.eus/web01-a2lurhiz/eu/contenidos/termino/_c03608/eu_k_2954/k2954.html) · Prabook (https://prabook.com/web/person-view.html?profileId=343477)
	Словники та енциклопедії	
	Довідкові видання	довідка ТАРС (https://tass.ru/info/14590833) · ЛІГА.Досьє (https://file.liga.net/persons/leonid-kravchyk) · Deutsche Biographie (https://www.deutsche-biographie.de/pnd119239388.html) · Munzinger IBA (https://www.munzinger.de/search/go/document.jsp?id=00000020013) · OpenSanctions (https://www.opensanctions.org/entities/Q189732) · SNAC (https://snaccooperative.org/ark:/99166/w6tc5cvq) · Namuwiki (https://namu.wiki)

[i/w/%EB%A0%88%EC%98%A4%EB%8B%88%EB%93%9C%20%ED%81%AC%E](#)
[B%9D%BC%EC%9A%B0%EC%B6%94%ED%81%AC\)](#)
ERRR: [a11518625 \(https://viaf.org/processed/ERRR%7Ca11518625\)](https://viaf.org/processed/ERRR%7Ca11518625) · **FAST:** [134337 \(http://id.worldcat.org/fast/134337\)](http://id.worldcat.org/fast/134337) · **Freebase:** [/m/045tsc \(https://www.google.com/search?kgmid=/m/045tsc\)](https://www.google.com/search?kgmid=/m/045tsc) · **GND:** [119239388 \(http://d-nb.info/gnd/119239388\)](http://d-nb.info/gnd/119239388) · **GTAА:** [120801 \(http://data.beeldengeluid.nl/gtaa/120801\)](http://data.beeldengeluid.nl/gtaa/120801) · **ISNI:** [0000 0001 0957 413X \(http://isni-url.oclc.nl/isni/000000010957413X\)](http://isni-url.oclc.nl/isni/000000010957413X) · **LCCN:** [n83236027 \(http://id.loc.gov/authorities/n83236027\)](http://id.loc.gov/authorities/n83236027) · **LIH:** [LNB:d0A;=xs \(https://wikidata-externalid-url.toolforge.org/?p=7699&url_prefix=https://viaf.org/processed/LIH%7C&id=LNB:d0A;=xs\)](https://wikidata-externalid-url.toolforge.org/?p=7699&url_prefix=https://viaf.org/processed/LIH%7C&id=LNB:d0A;=xs) · **LNB:** [000228262 \(http://viaf.org/processed/LNB%7CLNC10-000228262\)](http://viaf.org/processed/LNB%7CLNC10-000228262) · **MAK:** [9810681532805606 \(http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810681532805606\)](http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810681532805606) · **NKC:** [js2013754824 \(http://aut.nkp.cz/js2013754824\)](http://aut.nkp.cz/js2013754824) · **NLP:** [A1227253X \(http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=5&WI=A1227253X\)](http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=5&WI=A1227253X) · **NTA:** [125157746 \(http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=125157746\)](http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=125157746) · **NUKAT:** [n2009046786 \(http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2009046786\)](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2009046786) · **SUDOC:** [145806006 \(http://www.idref.fr/145806006\)](http://www.idref.fr/145806006) · **VIAF:** [18027243 \(http://viaf.org/viaf/18027243\)](http://viaf.org/viaf/18027243) · **WorldCat:** [lccn-n83236027 \(https://www.worldcat.org/identities/lccn-n83236027\)](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n83236027)

Нормативний контроль

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Кравчук_Леонід_Макарович&oldid=39460522

Цю сторінку востаннє відредаговано о 08:52, 11 травня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

Член ЦК КПУ і ЦК КПРС. У 1999 році — голова Комітету з Державних премій України імені Т. Г. Шевченка в галузі літератури, журналістики і мистецтва при Раді Міністрів України.

Одинадцять років очолював парторганізацію Спілки письменників України і пишався тим, що за ці роки ніхто з письменників не був виключений з її лав або посаджений за ґрати.

Володимир Щербицький відстояв Б. Олійника перед КДБ після того, коли вони почали його «пресувати».^[4]

Побував майже в усіх гарячих точках міжетнічних конфліктів колишнього Союзу, про що розповів в есе «Два роки в Кремлі» («Князь тьмы»). А також він побував у зоні Югославської трагедії. З перших її днів рішуче виступив — у пресі, у Верховній Раді та Раді Європи — проти ембарго Сербії. Неодноразово був у «гарячих точках» Боснії і Герцеговини. Після чого написав есе «Хто і з якою метою сатанізує сербів?», що вийшло окремою книгою українською і сербською мовами в Югославії (1996).

Під час перебування в Сербії потрапив під бомбардування натівців^[прояснити]. Матеріали на захист сербів і чорногорців опублікував в українській, російській і югославській пресі.

Борис Олійник, по суті, зупинив будівництво промвузла в Каневі, що загрожувало усипальниці Т. Г. Шевченка. Ще у Верховній Раді УРСР виступив проти зведення мосту через Хортицю, що й змусило урядовців відкласти реалізацію свого наміру. У 1995 році Борису Іллічу присвоєно звання «Почесний громадянин Канева».^[джерело?]

Був одним із тих, хто через пресу заблокував будівництво АЕС у Криму і під Чигирином та каналу Дунай — Дніпро, через який би пішов в Україну весь бруд Європи.^[джерело?]

Саме Олійник вручив від імені інтелігенції України маршалу Язову клопотання про звільнення від військово-політичного училища приміщень Києво-Могилянської академії. Маршал наклав позитивну резолюцію.^[джерело?]

Один із фундаторів Українського фонду культури, незмінно (з 1987 року і до смерті) очолював його на громадських засадах. Був віцепрезидентом Парламентської Асамблеї Ради Європи. У 2002 році Б. І. Олійнику присвоєно звання «Почесний громадянин міста Києва».

У травні-червні 1986 року одним з перших побував у Чорнобилі, в зоні, звідки вів репортажі на ЦТ СРСР і України. Того ж року виступив зі статтею в «Литературной газете» (Москва), «Випробування Чорнобилем», в якій викрив злочинну діяльність тимчасовців.

На початку липня 1988 року на XIX конференції КПРС у Москві Борис Олійник, зупинившись на сталінському терорі 1937 року, цілком неочікувано для присутніх завершив цю тему так: «А оскільки в нашій республіці гоніння почалися задовго до 1937-го, треба з'ясувати ще й причини голоду 1933-го, який позбавив життя мільйони українців, назвати поіменно тих, із чиєї вини сталася ця трагедія». Тобто саме він першим на державному рівні 1988 року в Кремлівському Палаці сказав про Голодомор в Україні, запропонувавши створити «Білу книгу» про чорні діла 1932—1933 років.^[джерело?]

З 1980 по 1991 рік обирався депутатом Верховної Ради УРСР 10-го і 11-го скликань, голова Комісії Верховної Ради з питань освіти і культури. У 1981 році нагородження ювілейною медаллю Всесвітньої Ради Миру. З 1989 по 1991 рік — голова Комісії зв'язків ВР СРСР з громадськістю, віцеполова Палати Національностей Верховної Ради СРСР.

З 1992 по 1994 рік — народний депутат Верховної Ради України 12-го (1-го) скликання. Провідний науковий співробітник Інституту національних відносин і політології НАН України. З 1994 по 1998 рік — народний депутат Верховної Ради України 2-го скликання. З 1995 по 2006 рік Голова Постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській Асамблеї Ради Європи. З 1996 по 2006 рік віцепрезидент Парламентської Асамблеї Ради Європи.

З 1998 по 2002 рік народний депутат Верховної Ради України 3-го скликання. Голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах і зв'язках з СНД. З 2002 по 2006 — обраний народним депутатом Верховної Ради України 4-го скликання. Входив до складу фракції Комуністичної партії України^[5].

У 1987 році обраний дійсним членом Міжнародної слов'янської академії. З 1990 року дійсний член Національної Академії Наук України. З 1992 року обраний академіком Української екологічної академії наук. Голова Українського фонду культури, співголова Форуму слов'янських народів.

Премія імені В.
І. Вернадського Фонду
«Україна — XX століття»

Сайт: Інтернет-Представництво (<http://www.borys-olynik.info/>)

 Олійник Борис Ілліч у Вікісховищі

Висловлювання (https://uk.wikiquote.org/wiki/%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81_%D0%86%D0%BB%D0%BB%D1%96%D1%87) у Вікіцитатах

 Народний депутат України

	1-го скликання	
позапартійний	грудень 1992	— 12.05.1994
	2-го скликання	
 КПУ	12.05.1994	— 12.05.1998
	3-го скликання	
 КПУ	12.05.1998	— 14.05.2002
	4-го скликання	
 КПУ	14.05.2002	— 25.05.2006

Помер 30 квітня 2017 року о 11 годині 45 хвилин на 82-му році життя після важкої і тривалої хвороби у Національному Інституті хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМН України^{[6][7][8]}. Президент України висловив офіційне співчуття родині та близьким поета-академіка.^[9]

Похований 3 травня 2017 року на Байковому кладовищі на ділянці № 52 поряд із могилами Леся Танюка і Дмитра Гнатюка.^[10]

Інциденти

За словами Віталія Коротича, для усунення Павла Загребельного з посади керівника Спілки письменників у 1986 році доклав багато зусиль, зокрема шляхом написання доносів^[11]

Творча спадщина

Борис Олійник — автор понад 40 книг, віршів, есе, статей, які друкувалися в Україні, в усіх республіках СРСР, перекладались російською, чеською, словацькою, польською, сербською, румунською, італійською та іншими мовами. Лауреат всеюгославської премії «Лицарське перо». Друкуватись почав ще в школі. Перший вірш опубліковано в 1948 році. Перша збірка його лірики — «Б'ють у крицю ковалі» (1962) — книга про повоєнні часи, про пережите особисто та про пережите народом. Творчий доробок поета нині — понад сорок книг. Найвідомішими вважаються «Вибір» (1965), «Коло» (1968), «Стою на землі» (1973), «Заклинання вогню» (1978), «Сива ластівка» (1979), «У дзеркалі слова» (1981), «Поворотний круг» (1989), «Таємна вечера» (2000), поема «Сім» (1988).

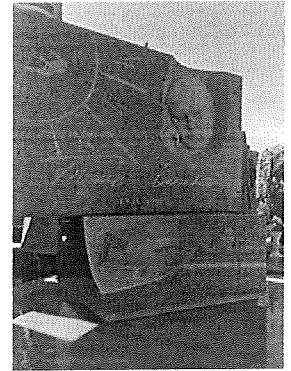
Після неодноразового перебування на фронтах Боснії-Герцеговини написав есе «Хто і з якою метою сатанізує сербів?», яке було надруковане в Югославії окремою книгою українською і сербською мовами. Коли розпочались бомбардування, прибув до Югославії. Написав есе «Хто наступний?».

Погляди

Після проголошення незалежності України проповідував прокомуністичні погляди, ідею братерства українського і російського народів. У 2015 році дав скандальне інтерв'ю колись популярній російській «Літературній газеті», яка не приховує свого українофобства^[12]. У цьому інтерв'ю Олійник вихваляв комуністичне минуле, критикував політику незалежної України, не визнав провини Росії в анексії Криму та агресії проти України на Донбасі.^{[13][14][15][16][17]}

Відзнаки і нагороди

- Звання Герой України з врученням ордена Держави (21 жовтня 2005) — за самовіддане служіння Україні на літературній і державницькій ниві, визначний внесок у збереження національної духовної культури, вагому особисту роль у піднесенні міжнародного авторитету України^[18]
- Орден Свободи (16 січня 2009) — за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України^[19]
- Орден князя Ярослава Мудрого
 - III ст. (11 квітня 2012) — за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної культури, збереження культурно-мистецької спадщини українського народу, багаторічну сумлінну працю^[20]
 - IV ст. (21 серпня 1999) — за самовіддану працю, визначні особисті заслуги в державному будівництві, соціально-економічному, науково-технічному і культурному розвитку України та з нагоди 8-ї річниці незалежності України^[21]
 - V ст. (17 жовтня 1995) — за визначні особисті заслуги перед українською державою в розвитку культури, багаторічну громадську діяльність^[22]
- Відзнака Президента України — ювілейна медаль «25 років незалежності України» (19 серпня 2016) — за значні особисті заслуги у становленні незалежної України, утвердженні її суверенітету та зміцненні міжнародного авторитету, вагомий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, культурно-освітній розвиток, активну громадсько-політичну діяльність, сумлінне та бездоганне служіння Українському народу^[23]
- Ордени Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, Дружби народів
- Лауреат Державної премії СРСР (1975 р.), Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (1983 р.)
- Почесна грамота Кабінету Міністрів України (12 квітня 2002) — за значний особистий внесок у розвиток національної культури, багаторічну сумлінну працю і високий професіоналізм^[24]

Могила Бориса Олійника, Байкове кладовище

Газета «Культура і життя» з останнім прижиттєвим інтерв'ю Бориса Олійника

- У 1957 став переможцем Всеукраїнського поетичного конкурсу.
- 15 жовтня 2009 удостоєний звання «Почесний доктор Київського національного університету імені Тараса Шевченка»^[25].
- 30 січня 2012 Національною Академією наук України висунений кандидатом на здобуття «Нобелівської премії»^[26].
- Лауреат премії імені М. Островського (1963 р.);
- премії імені В. І. Вернадського Фонду «Україна — ХХ століття».
- міжнародних премій:
 - імені Сковороди (1994 р.);
 - «Дружба» (1997 р.);
 - усеюгославської премії «Лицарське перо» (1998 р.);
 - міжнародної премії імені Давида Гурамішвілі (1999 р.);
 - міжнародної премії імені Шолохова (2001 р.);

Основні видання творів

- Вибрані твори: в 6 т. — К. : Просвіта, 2007.
- Вибрані твори: в 2 т. — К. : Дніпро, 1985. Т. 1 : Лірика. — 269 с. — ISBN 966-74-92-30-3. Т. 2 : Цикли та поеми. — 245 с. — ISBN 966-7492-33-8.
- Біла мелодія. — К.: Укр. письменник, 1999. — 110 с. — ISBN 966-579-043-9.
- Б'ють у крицю ковалі. — К. : Молодь, 1962. — 71 с.
- Вибір. — К. : Рад. письменник, 1965. — 95 с.
- Відлуння. — К. : Рад. письменник, 1970. — 111 с.
- Відступник, або Два роки в Кремлі. — Ужгород: Карпати: Вид. фірма «Орбіта», 1993. — 150 с. — ISBN 5-7757-06-06-4.
- Гора. — К. : Молодь, 1975. — 94 с.
- Двадцятий вал. — К. : Молодь, 1964. — 103 с.
- Дума про місто. — К. : Молодь, 1992. — 47 с.
- За Північним Дінцем. — К. : Молодь, 1959. — 80 с.
- Заклинання вогню. — К. : Молодь, 1978. — 95 с.
- Знак. — К.: УАІД «Рада», 2003. — 197 с.
- Істина. — К. : Дніпро, 1976. — 390 с.
- Князь тьми: відкритий лист Михайлу Горбачову. — К. : Пульсари, 2008. — 126 с. — ISBN 978-966-8767-87-6.
- Коло. — К. : Рад. письменник, 1968. — 103 с.
- Кредо. — К. : Дніпро, 1978. — 75 с.
- Крилиці моралі та духовна посуха: ст., виступи, публіцист, роздуми, інтерв'ю. — К. : Рад. письменник, 1990. — 278 с. — ISBN 5-333-00628-8.
- Міра. — К. : Рад. письменник, 1984. — 83 с.
- На лінії тиші. — К. : Дніпро, 1972. — 271 с.
- Основи. — К., 2005. — 453 с.
- Пісня про матір. — К. : Ред. журн. «Дніпро», 2004. — 189 с.
- Планета Поезія. — К. : Дніпро, 1983. — 190 с.
- Поворотний круг. — К. : Молодь, 1989. — 93 с.
- Поезії. — К. : Молодь, 1966. — 195 с.
- Поеми. — К. : Дніпро, 1983. — 183 с.
- Рух. — К. : Рад. письменник, 1973. — 71 с.
- Сива ластівка. — 3-тє вид., доповн. — К. : Веселка, 1995. — 126 с.
- Сім. — К. : Рад. письменник, 1988. — 91 с.
- Стою на землі. — К. : Криниця, 2003. — 696 с.
- Таємна вечерея. — К. : Парламент, вид-во, 2000. — 142 с. — ISBN 966-611-077-6.
- Трубить Трубіж. — К. : Оріяни, 1998. — 215 с. — ISBN 966-7373-12-6.
- У дзеркалі слова. — К. : Молодь, 1981. — 78 с.
- У замкненому колі. Із окупаційного зошита. — К. : Оріяни, 2007. — 127 с.

- Шлях. — К. : Наук, думка, 1995. — 426 с.

Видання творів у перекладах російською мовою

- Избранное. — М. : Худож. лит., 1985. — 367 с.

Примітки

↓ Показувати повністю

- Czech National Authority Database
- Члени правління Національної спілки краєзнавців України на сайті НСКУ (<http://nsku.org.ua/?info=5>)
- Указ Президента України № 752/2010 від 5 липня 2010 року «Про призначення Б. Олійника головою Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка» (<http://www.president.gov.ua/documents/12018.html>)
- Якубець О. В. Щербицький та ідеологія: до питання щодо причин «маланчуківщини» (http://shron.chtyvo.org.ua/Yakubets_Oleksandr/V_Scherbytskyi_ta_ideolohiia_do_pytannia_schodo_prychyn_malanchukivschny.pdf) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20160314161330/http://shron.chtyvo.org.ua/Yakubets_Oleksandr/V_Scherbytskyi_ta_ideolohiia_do_pytannia_schodo_prychyn_malanchukivschny.pdf) 14 березня 2016 у Wayback Machine.] // Український історичний журнал. — К. — 2014. — № 5 (518) (вер.-жовт.). — С. 123. — ISSN 0130-5247 (<https://www.worldcat.org/search?fq=x0:jrnl&q=n2:0130-5247>).
- Олійник Борис Ілліч (<http://dovidka.com.ua/user/?code=87231>)
- День. — 2017. — 30 квітня. (<https://day.kyiv.ua/uk/news/300417-sogodni-pomer-ukrayinskyu-poet-borys-oliynuk>)
- Помер відомий український поет Борис Олійник // Дзеркало тижня. — 2017. — 30 квітня. (https://web.archive.org/web/20170430215705/http://dt.ua/CULTURE/pomer-vidomiy-ukrayinsky-poet-boris-oliynik-241386_.html) Архів оригіналу (http://dt.ua/CULTURE/pomer-vidomiy-ukrayinsky-poet-boris-oliynik-241386_.html) за 30 квітня 2017. Процитовано 30 квітня 2017.
- Пішов з життя відомий український поет Борис Олійник (<http://ukranews.com/ua/news/494851-pishov-z-zhyttya-vidomyu-ukrayinskyu-poet-borys-oliynuk>). *ukranews.com*. Українські новини. 30 квітня 2017.
- Президент висловив співчуття рідним та близьким Бориса Олійника у зв'язку з його смертю /Сайт Президента України, 30.04.2017/ (<http://www.president.gov.ua/news/prezident-visloviv-spivchuttya-ridnim-ta-blizkim-borisa-olij-41186>)
- Сайт міністерства культури України (https://web.archive.org/web/20170503193637/http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245231271&cat_id=244913751). Архів оригіналу (http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245231271&cat_id=244913751) за 3 травня 2017. Процитовано 1 травня 2017.
- Яворівський виділив на похорон Загребельного тисячу гривень (http://gazeta.ua/articles/people-newspaper/_av-orivskij-vidiliv-na-pohoron-zagrebelnogo-tisyachu-griven/281802)
- Поет Борис Олійник дав скандальне інтерв'ю російській газеті (<http://expres.ua/news/2015/10/30/157947-poet-borys-oliynuk-dav-skandalne-intervyu-rosiyskiy-gazeti>). *Експрес - онлайн*. Процитовано 18 березня 2018.
- Опубліковано останнє інтерв'ю Бориса Олійника (<http://glavcom.ua/news/opublikovano-ostannje-intervyu-borisa-oliynika-412550.html>) // *glavcom*, 1 Травня 2017, 07:30
- Борис Олійник. Останнє інтерв'ю: Путін воює за свій народ, а ми повинні воювати за свій (<https://glavcom.ua/interviews/boris-oliynik-ostannje-intervyu-putin-voyuje-z-a-sviy-narod-a-mi-povinni-voyuвати-za-sviy--412505.html>) // ГЛАВКОМ, 30 Квітня 2017, 21:10
- Людина на тлі Часу (<https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/lyudyna-na-tli-chasu>) / 22 жовтня Борису Олійнику — 80! // Роман Гривінський, *day.kyiv.ua*, 22 жовтня 2015, 12:37
- «Я — передовсім українець» (<https://day.kyiv.ua/uk/article/akciya-dnya/ya-peredovsim-ukrayinec>) / Борис Олійник про потребу морального очищення // Ігор Сюдюков, *day.kyiv.ua*, 7 травня 2008, 00:00
- Поет-комуніст Борис Олійник винними у війні вважає українців (<http://www.volianarodu.org.ua/uk/Gromadyans-ke-suspilstvo/Poet-komunist-Borys-Oliynuk-vynnymy-u-vi-yni-vvazhaye-ukrajintiv>) // ВОЛЯ НАРОДУ_ громадсько-політичний портал, 31 жовтня 2015
- Указ Президента України від 21 жовтня 2005 року № 1503/2005 «Про присвоєння Б. Олійнику звання Герой України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1503/2005>)
- Указ Президента України від 16 січня 2009 року № 26/2009 «Про відзначення державними нагородами України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26/2009>)
- Указ Президента України від 11 квітня 2012 року № 254/2012 «Про відзначення державними нагородами України активістів Українського фонду культури» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/2012>)
- Указ Президента України від 21 серпня 1999 року № 1051/99 «Про відзначення нагородами України з нагоди 8-ї річниці незалежності України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051/99>)
- Указ Президента України від 17 жовтня 1995 року № 957/95 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957/95>)
- Указ Президента України від 19 серпня 2016 року № 336/2016 «Про нагородження відзнакою Президента України — ювілейною медаллю «25 років незалежності України»» (<http://www.president.gov.ua/documents/3362016-20405>)
- Постанова КМУ від 12 квітня 2002 р. № 508 «Про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України» (<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/508-2002-p>)
- <http://www.univ.kiev.ua/ua/news/1725/>
- <http://tyzhden.ua/News/40833/>

Твори Бориса Олійника

- <http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=53&type=tvorch>

- <http://www.poemhunter.com/borys-oliynyk/> (англ. переклад)
- Борис Олійник. Ринг (аудіо) (<https://www.youtube.com/watch?v=JZUYoVglGzg&feature=youtu.be>)

Роботи Бориса Олійника

- «Духовна атмосфера в нашому суспільстві надто розріджена» (<http://www.day.kiev.ua/52494/>) (Діалог з Тетяною Поліщук 3 листопада 2000 р.)
- «Майдан організували Кучма і Янукович, а не помаранчеві вожді» (<https://web.archive.org/web/20070310220144/http://www.zn.kiev.ua/ie/show/569/51548/>) (Діалог з Катериною Константиною та Олегом Вергелісом)
- «Світ — за межами нашого болю» (<http://www.day.kiev.ua/152756/>) (Діалог з Наталією Трофімовою)

Про Бориса Олійника

- Олександр Сизоненко «Сторінка прози: фрагмент з повісті-есе про Бориса Олійника» (<https://web.archive.org/web/20070310215914/http://www.zn.kiev.ua/ie/show/351/31622/>)

Посилання

- Олійник Борис Ілліч // Шевченківська енциклопедія: — Т.4:М—Па (https://chtyvo.org.ua/authors/Shevchenkivska_ent_syklopediia/Tom_4_M_Pa.pdf) : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський.. — Київ : Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2013. — С. 701.
- Некролог на сайті Національної академії наук України (<https://new.nas.gov.ua/UA/Messages/News/Pages/View.aspx?MessageID=3127>)^[недоступне посилання з квітня 2019]
- Некролог на Сайті Комітету національної премії імені Т.Шевченка (<http://www.knpu.gov.ua/announces>)
- Секретар РНБО України Олександр Турчинов висловив співчуття рідним і близьким Бориса Олійника у зв'язку з його смертю /Сайт Ради національної безпеки та оборони України/ (<http://www.rnbo.gov.ua/news/2752.html>)
- Довідник «Хто є хто в Україні», видавництво «К. І.С» (<http://dovidka.com.ua/user/?code=87231>)
- Олійник Борис Ілліч (<http://www.borys-oliynyk.info>)
- Олійник Борис Ілліч. Дружній шарж (https://www.perets.org.ua/Журнал_перець_1985_19/?page=6)
- Рудаков Микола Іванович.Автографи майстрів. — К. : Міжнародний добротичний фонд «Українська хата», 2005. — 128 с.: фотогр.,с.63-64.- ISBN 966-7025-05-5

Про аудіо, відео(ігри), фото та мистецтво

Discogs (<http://www.discogs.com/artist/1863831>) · KinoPoisk.ru (<https://www.kinopoisk.ru/name/1843616/>) · Архів образотворчого мистецтва (Чехія) (<https://en.isabart.org/person/160163>)

Генеалогія та некрополістика

Find a Grave (<http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=209589971>) · Родовід (<http://uk.rodovid.org/wk/Person:1054968>) · Родовід (<http://uk.rodovid.org/wk/Person:996950>)

Тематичні сайти

Парламентська асамблея Ради Європи (<https://pace.coe.int/en/members/3660>)

Словники та енциклопедії

Універсальна литовська енциклопедія (<https://www.vle.lt/straipsnis/boris-olijnyk>) · Хорватська енциклопедія (<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=45039>)

Довідкові видання

dovidka.com.ua (<http://dovidka.com.ua/user/?code=87231>) · OpenSanctions (<https://www.opensanctions.org/entities/Q1967208>)

Нормативний контроль

BIBSYS: 8053516 (<https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/8053516>) · CONOR.BG: 280421 (<https://opac.bg.cobiss.net/opac7/conor/280421>) · FAST: 63777 (<http://id.worldcat.org/fast/63777>) · GND: 132970139 (<http://d-nb.info/gnd/132970139>) · GKG: /g/1234nhgc (<https://www.google.com/search?kgmid=/g/1234nhgc>) · ISNI: 0000 0001 0993 8503 (<http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000109938503>) · LCCN: n80146071 (<http://id.loc.gov/authorities/n80146071>) · LNB: 000189202 (<http://viaf.org/processed/LNB%7CLNC10-000189202>) · MAK: 9810561444305606 (<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810561444305606>) · NKC: js20020812029 (<http://aut.nkp.cz/s20020812029>) · NLP: A16179730 (<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=5&WI=A16179730>) · NSK: 000193230 (<http://viaf.org/process-ed/NSK%7C000193230>) · NTA: 173726267 (<http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=173726267>)

67) · NUKAT: [n2006113464](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2006113464) (<http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2006113464>) · [n2011101882](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2011101882) (<http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn2011101882>) · SUDOC: [11127432X](http://www.idref.fr/11127432X) (<http://www.idref.fr/11127432X>) · VIAF: [45477446](http://viaf.org/viaf/45477446) (<http://viaf.org/viaf/45477446>) · WorldCat: [lccn-n80146071](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n80146071) (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n80146071>)

Герої України (перелік)

1998 Б. Патон

Л. Мала · В. Сацький · В. Січовий · С. Антонець · О. Галуненко · М. Гордовенко · С. Генієвський · К.

1999 Гордейчук · С. Стребко · В. Петринюк · А. Козловський · В. Скопенко · Г. Скудар · І. Запорожець · Л. Сушко · І. Герасимов · Л. Каденюк · А. М'ялиця · П. Балабуєв

2000 М. Павлюк · В. Богуслав · П. Тронько · В. Філіпчук · †В. Чорновіл · О. Возіанов · М. Борисюк · В. Літвінов · М. Руденко

С. Бубка · Т. Яблонська · О. Білаш · І. Дзюба · Т. Прошкуратова · І. Плющ · Л. Кравчук · О.

2001 Омельченко · Є. Березняк · В. Козьявкін · Ю. Тішков · С. Родітелєв · Г. Астров-Шумілов · П. Солтус · П. Шаповаленко · А. Лавриненко · М. Бялик · З. Гришко · Ю. Баранов · В. Мурзенко

В. Ткачук · О. Коросташов · М. Колесса · І. Копичай · А. Дерюгіна · †А. Волошин · А. Криворучко · А.

2002 Француз · Г. Бондар · Г. Кірта · †В. Лобановський · О. Качура · С. Ротару · Ф. Муравченко · А. Бугаєць · Ю. Алексєєв · В. Команов · Ф. Іванов · С. Поташник · Д. Моторний · О. Приліпка · О. Боровик · А. Пачевський · В. Дідківський · А. Вуйчицький

Ю. Звягільський · †В. Мельников · М. Янковський · В. Бойко · В. Поляченко · А. Авдієвський · В.

2003 Мороз · О. Рой · Т. Засуха · М. Гриньов · Р. Кириченко · Д. Мельничук · М. Васильченко · В. Сілецький · В. Синяков · М. Сургай

В. Лук'яненко · Я. Микитин · С. Конюхов · М. Орленко · Ю. Бондін · Л. Литвинов · В. Щеголь · М. Костюченко · О. Владимиренко · С. Тулуб · Я. Клочкова · В. Тацій · О. Жданов · П. Івашук · М.

2004 Вантух · Я. Швед · Т. Молчанова · Л. Яковишин · О. Бартєнєв · Ю. Бойко · П. Загребельний · Л. Байсаров · Ю. Білобров · Д. Павличко · Ф. Якубов · Л. Венедиктов · В. Петренко · В. Смирнов · В. Матвієнко · І. Вужинський · В. Остапчук · Г. Книшов · А. Головка · О. Кудрєвич · П. Саблук · Т. Корост · В. Видобора · М. Гавриленков · Вол. Литвин · А. Шевченко · В. Кличко

І. Даниленко · М. Гулий · М. Сікорський · Д. Гнатюк · Л. Лук'яненко · †О. Берест · О. Момотенко ·

2005 Б. Возницький · О. Шалімов · †В. Гетьман · †О. Гончар · М. Дорошко · І. Юхновський · †Г. Гонгадзе · Б. Олійник · †В. Стус · О. Силин

Н. Матвієнко · І. Сподаренко · О. Юрковська · †М. Ващук · †В. Ігнатенко · †О. Лелеченко · †М. Титенюк · †В. Тішура · †М. Василюшин · Є. Мірошниченко · В. Ніколаєв · В. Роїк · В. Бондарєв · В.

2006 Шевченко · Ю.-Б. Шухевич · С. Хмара · І. Драч · А. Павленко · В. Оробей · †Т. Маркус · †А. Шапіро · Є. Пронюк · В. Сташис · В. Ландик · †О. Масельський

†О. Гріник · †Ю. Оробець · Ю. Митропольський · І. Вакарчук · †К. Дерев'янку · П. Костюк · В.

2007 Брюховецький · М. Жауров · А. Роговцева · Г. Вороновський · Б. Літвак · І. Балюк · Г. Березовський · В. Стельмах · М. Романчук · М. Багров · О. Крижовачук · С. Руденко · С. Бистров · Ю. Гречиха · †Р. Шухевич · О. Вадатурський · І. Палій · Т. Шевченко (директор АМК) · †В. Івчук

В. Казаков · В. Моргун · †А. Солов'яненко · М. Стеф'юк · В. Хорішко · В. Дзензерський · Н. Крюкова

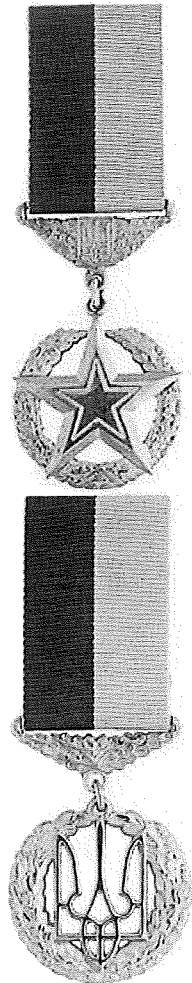
2008 · Ю. Косюк · І. Гулий · М. Скорик · В. Гречушкін · Б. Грядущий · В. Макаров · В. Сушкевич · А. Коваленко · А. Ровчак · М. Жар · †Г. Китастий

Р. Іваничук · Є. Станкович · †В. Івасюк · Ю. Мушкетик · П. Муравський · Ю. Карасик · О. Порошенко

2009 · А. Паламаренко · В. Зінкевич · С. Войтович · М. Бойко · О. Мостіпан · Т. Балагура · І. Пасічник · Є. Савчук · А. Кобзаренко · П. Шилюк · Л. Лятецька · Д. Ківа · Л. Губерський · Г. Бобов · І. Гута · Ю. Мельник · В. Найдьонова · В. Чернишенко · В. Симоненко · М. Зубець

†С. Бандера · Г. Омельченко · С. Бондарчук · В. Бар'яхтар · О. Басистюк-Гаптар · В. Воліков · О.

2010 Риженков · М. Шаповал · І. Юрченко · С. Шемук · І. Шевченко

- 2011 [Володимир \(Сабодан\)](#) · [Б. Білаш](#) · [О. Ключников](#) · [Б. Рибалко](#) · [М. Степаненко](#) · [Б. Ступка](#) · [С. Трошин](#) · [Л. Шитикова](#) · [В. Кошельник](#) · [С. Лазуренко](#) · [О. Однораленко](#)
- 2012 [О. Баталін](#) · [П. Гадз](#) · [О. Голубенко](#) · [В. Заклунна-Мироненко](#) · [М. Короленко](#) · [О. Мінаєв](#) · [Д. Романенко](#) · [С. Слюсар](#) · [С. Червонописський](#) · [Ю. Шидула](#)
- 2013 [О. Богданов](#) · [О. Мокринських](#) · [С. Обухов](#) · [В. Приз](#) · [В. Ремньов](#) · [І. Боримський](#) · [М. Матрунчик](#) · [Л. Шиман](#) · [Б. Дейч](#) · [С. Поважний](#) · [М. Резнікович](#)
- †[С. Кульчицький](#) · †[К. Могилко](#) · †[Т. Сенюк](#) · †[Б. Завада](#) · [М. Забродський](#) · †[Є. Зеленський](#) · [І. Гордійчук](#) · †[Р. Лужевський](#) · †[В. Аксенін](#) · †[Г. Арутюнян](#) · †[С. Байдівський](#) · †[О. Балюк](#) · †[І. Бачинський](#) · †[І. Блюк \(Іван Тур\)](#) · †[В. Бойків](#) · †[С. Бондарев](#) · †[С. Бондарчук](#) · †[О. Братушка](#) · †[В. Брезденюк](#) · †[О. Бура](#) · †[Б. Вайда](#) · †[Р. Варениця](#) · †[В. Васільцов](#) · †[Ю. Вербицький](#) · †[В. Веремій](#) · †[Н. Войтович](#) · †[В. Ворона](#) · †[П. Гаджа](#) · †[У. Голоднюк](#) · †[І. Городнюк](#) · †[М. Горошишин](#) · †[Є. Гриневиц](#) · †[Р. Гурик](#) · †[А. Дворянець](#) · †[М. Дзявувський](#) · †[А. Дигдалович](#) · †[С. Дідич](#) · †[І. Дмитрів](#) · †[А. Жаловага](#) · †[В. Жеребний](#) · †[Я. Зайко](#) · †[В. Зубенко](#) · †[Б. Ільків](#) · †[Б. Калиняк](#) · †[О. Капінос](#) · †[С. Кемський](#) · †[В. Кіщук](#) · †[О. Клітинський](#) · †[А. Корнєєв](#) · †[А. Корчак](#) · †[І. Костенко](#) · †[М. Костишин](#) · †[Є. Котляр](#) · †[В. Коцюба](#) · †[В. Кульчицький](#) · †[А. Мазур](#) · †[П. Мазуренко](#) · †[Д. Максимов](#) · †[В. Мельничук](#) · †[А. Мовчан](#) · †[В. Мойсей](#) · †[І. Наконечний](#) · †[В. Наумов](#) · †[А. Нечипоренко](#) · †[С. Нігоян](#) · †[В. Опанасюк](#) · †[Д. Пагор](#) · †[І. Пантелєєв](#) · †[М. Паньків](#) · †[Ю. Паращук](#) · †[Ю. Пасхалін](#) · †[І. Пехенько](#) · †[О. Плеханов](#) · †[О. Подригун](#) · †[А. Позняк](#) · †[Л. Полянський](#) · †[В. Прохорський](#) · †[В. Прохорчук](#) · †[А. Саєнко](#) · †[Р. Сенік](#) · †[В. Сергієнко](#) · †[І. Сердюк](#) · †[Ю. Сидорчук](#) · †[С. Синенко](#) · †[Т. Слободян](#) · †[В. Смоленський](#) · †[Б. Сольчаник](#) · †[І. Тарасюк](#) · †[І. Ткачук](#) · †[В. Топій](#) · †[Р. Точин](#) · †[О. Ушневиц](#) · †[В. Хомяк](#) · †[О. Храпаченко](#) · †[О. Царьок](#) · †[А. Цепун](#) · †[В. Чаплінський](#) · †[А. Черненко](#) · †[В. Чернець](#) · †[В. Чміленко](#) · †[С. Шаповал](#) · †[В. Швець](#) · †[Л. Шеремет](#) · †[В. Шеремет](#) · †[Й. Шилінг](#) · †[М. Шимко](#) · †[О. Щербанюк](#) · †[С. Кривоносов](#) · †[Д. Майборода](#) · [О. Петракієвський](#)
- 2014 †[О. Аніщенко](#) · [І. Герасименко](#) · [О. Трепак](#) · [С. Шаптала](#) · †[О. Бадера](#) · †[Ю. Дяковський](#) · †[Ю. Поправка](#) · †[В. Рибак](#) · †[Д. Черняєвський](#) · [Н. Савченко](#) · [В. Зубанич](#) · [С. Собко](#) · [О. Порхун](#) · [В. Гринюк](#) · †[Ю. Коваленко](#) · †[І. Зубков](#) · †[О. Міхнюк](#) · †[І. Зінич](#) · [В. Божок](#) · [Є. Межевєкін](#) · †[С. Цимбал](#)
- 2015 †[В. Орленко](#) · †[В. Семенов](#) · [А. Ковальчук](#) · [В. Чибінєєв](#) · †[І. Брановицький](#) · †[С. Колодій](#) · †[О. Лавренко](#) · †[В. Гарматій](#) · [А. Ткачук](#) · †[А. Снітко](#) · †[С. Табала](#) · †[М. Яровий](#)
- 2016 [В. Жемчугов](#) · †[А. Кизило](#) · †[В. Сліпак](#) · †[Є. Тельнов](#) · †[Р. Аметов](#) · †[М. Жизневський](#) · †[Є. Лоскот](#) · [В. Тарасюк](#) · †[М. Шаповал](#) · †[О. Капуш](#)
- 2017 †[Є. Пікус](#) · †[О. Довгий](#) · [В. Соснін](#) · †[А. Конопльов](#)
- 2018 [Філарет](#) · [І. Віннік](#) · †[І. Момот](#) · †[А. Соколенко](#) · †[Д. Гончаренко](#) · [В. Грицак](#) · †[А. Волос](#) · [О. Ананенко](#) · [В. Беспалов](#) · †[Б. Баранов](#) · †[Д. Волочаєв](#) · †[Д. Каплунов](#) · †[А. Жук](#) · †[Р. Матвієць](#)
- 2019 †[Г. Бортюк](#) · †[С. Шатохін](#) · †[С. Михальчук](#) · †[С. Губанов](#) · †[Т. Матвієв](#) · †[А. Кузьменко](#) · †[В. Кубрак](#) · [О. Коростельов](#) · [Ю. Рибчинський](#) · †[Ю. Горайський](#) · [Е. Атрашкевич](#) · †[О. Дегтярев](#) · †[І. Філіпчук](#)
- 2020 · †[В. Галоненко](#) · †[Д. Лихно](#) · †[І. Матьков](#) · †[М. Микитюк](#) · †[О. Наумкін](#) · †[В. Овчарук](#) · †[Ю. Сологуб](#) · †[К. Статнік](#) · †[С. Хоменко](#)
- †[С. Білоус](#) · †[М. Ридзанич](#) · [Є. Сидоренко](#) · †[Н. Яремчук](#) · [В. Горбулін](#) · [І. Гельфгат](#) · †[С. Горбенко](#) · †[В. Гурняк](#) · [М. Крипак](#) · †[І. Левітас](#) · †[М. Верхогляд](#) · †[Р. Хамраєв](#) · [Д. Коцюбайло](#) · †[П. Полицяк](#) · [І. Поклад](#) · †[П. Півоваренко](#) · †[Л. Кіндзельський](#)
- 2021 †[В. Скакун](#) · †[Є. Вагоровський](#) · †[Д. Коломієць](#) · †[Г. Матуляк](#) · †[В. Мовчан](#) · †[О. Оксанченко](#) · †[В. Радіонов](#) · [А. Герус](#) · [Д. Красильников](#) · [А. Круглов](#) · [О. Мостовий](#) · [Ю. Содоль](#) · [Е. Хорошун](#) · †[М. Білоконь](#) · †[О. Капічун](#) · †[О. Лук'янович](#) · †[М. Несольоний](#) · †[А. Нікончук](#) · †[В. Сапило](#) · †[О. Сенюк](#) · †[В. Українець](#) · †[С. Чобану](#) · [Д. Дикий](#) · [І. Михальчук](#) · [С. Мусієнко](#) · [Є. Пальченко](#) · [В. Прокопенко](#) · [П. Федосенко](#) · [Д. Чавалах](#) · [О. Павлюк](#) · †[Ю. Блоха](#) · †[Є. Волков](#) · †[А. Івашко](#) · †[О. Корпан](#) · †[А. Літун](#) · [Є. Бова](#) · [В. Боєчко](#) · [О. Мороз](#) · [В. Ніколюк](#) · [В. Пономаренко](#) · [В. Самофалов](#) · [Л. Хода](#) · [О. Яковенко](#) · †[С. Васіч](#) · †[І. Дерусова](#) · †[К. Мрочко](#) · †[В. Пархомук](#) · †[О. Свинчук](#) · †[А. Ханін](#) · †[В. Гуцул](#) · [В. Чорний](#) · †[В. Гудзь](#) · †[С. Котенко](#) · †[О. Мариняк](#) · †[П. Сбитов](#) · [Д. Дозірчий](#) · [В. Сидунець](#)

• †О. Лабунський • †М. Ніконов • †А. Норов • †Р. Русник • †К. Ступницька • †С. Тарабалка • †П. Усов • †А. Хоменко • В. Баранюк • Р. Дармограй • О. Луценко • Д. Прокопенко • †А. Амелін • †Д. Апухтін • †С. Партала • †О. Тимченко • †М. Чупрін • Є. Громадський • М. Жумабосє • †Б. Корнійчук • †С. Кулик • †Д. Максишко • В. Бандар • С. Барановський • С. Бурковський • І. Голішевський • Р. Гришак • В. Гураль • І. Дикун • Р. Дрогомирський • А. Кравченко • М. Любарєць • Ю. Михайлюк • Є. Шаматалюк • †О. Адамовський • †О. Бринжала • †В. Грицасенко • †М. Кагал • †А. Слісарчук • С. Пономаренко • В. Савич • В. Шілімов • †В. Бондарук • К. Верес • О. Зугравий • Р. Кулагін • С. Старченко • А. Царенко • О. Сирський • П. Білоус • О. Ключка • О. Ляшенко • О. Шемет • А. Шоган • †А. Люташин • В. Івчук • О. Пасічник • О. Слесаренко • В. Циганков • †В. Балюк • †В. Оцкерлевич • †О. Скобля • †Д. Васильєв • †О. Гарбуз • †Ю. Ступак • О. Кукурба • Д. Кащенко • †В. Головка • †Р. Собків • Л. Пашко • †І. Дашко • †В. Кучерявий • †Г. Тарасенко • †О. Григор'єв • †Р. Марценюк • †Є. Середюк • †О. Цюпак • †М. Цюрик • Д. Чаюк • †Б. Лецишин • С. Насє • Д. Тодоров • Б. Дронов • Р. Мамаєво • †О. Гєгєчкорі • †І. Бєдзай • Р. Качур • †В. Єрко • К. Агасєєв • †С. Пархоменко • Vit. Литвин • О. Голіней • В. Сухарєвський • Р. Гломба • О. Грудзєвич • Д. Шумаков • Я. Мельник • О. Юрковський • †Т. Бобанич • †С. Барсуков • †С. Жержєвський • †Б. Карватко • †С. Сова • С. Волинський • С. Паламар • О. Хоменко • Д. Шлега • †В. Зелєнюк • †В. Манько • Д. Фінашин • М. Симчич • †І. Гвоздєв • О. Гончарук • Д. Завадський • Р. Козій • Є. Кураш • В. Падитєль • Є. Соловійов • І. Скибюк • Б. Харчук • М. Олєщук • С. Побєрежєць • А. Орлов • †В. Бохонок • Д. Макаровський • О. Майстрєнко • В. Потєшкін • В. Веснін • В. Ворошилов • М. Чумак • †М. Куратченко • †А. Вєрхогляд • Д. Бублик • І. Левєченко • †В. Аллєров • †Р. Гах • †М. Носєнко • О. Осипєнко • В. Ящєнко • В. Онопрієнко • А. Шарков • Д. Кушнір • †Ю. Юрчик • О. Лакуста • А. Кошовєць • †І. Ахметгарєєв • †Р. Чєхун • †С. Міщєнко • †В. Ошкєло • †Д. Ріхтер • †О. Чорноморєць • †Г. Стрєлков • †О. Ковалєнко • †О. Мацїєвський • †В. Ходакїєвський • О. Корнійчук • І. Вєргун • Д. Башкїнцєв • О. Півнєнко • С. Яндулєський • †В. Глєбов • С. Сірчєнко

(*) †Р. Попов • †В. Бувалкін • †О. Макаренко • †Ю. Назарук • †О. Чуб • С. Качан • В. Козак • †О. Крикунєнко

† — нагороджений посмертно курсив — нагороджений орденом «Золота Зірка» простий текст — нагороджений орденом Держави (*) — указ не оприлюднений

Лауреати Шевченківської премії з літератури

1962—1970 Гончар, Тичина (1962) • Сосюра, Григорій Тютюнник (1963) • Тихонов, Малишко (1964) • Бажан, Вільде (1965) •
Панч (1966) • Ле (1967) • Новиченко (1968) • Головка (1969) • Збанацький, Канівець, Нагнибіда (1970)
 1971—1980 Козаченко (1971) • Воронько (1972) • Гордієнко, Ушаков (1973) • Загребельний (1974) • Собко (1975) • Драч (1976) • Коломієць, Павличко (1977) • Земляк (1978) • Дмитерко (1979) • Мушкетик, Стельмах (1980)
 1981—1990 Дімаров, Титов (1981) • Мороз (1982) • Олійник (1983) • Вишєславський, Сизонєнко, Яворівський, Вінграновський (1984) • Іваничук, Рибалко, Гуцало (1985) • Забаштанський, Іванєнко (1986) • Костєнко, Дмитрєнко (1987) • Шєвчук (1988) • Григір Тютюнник (1989) • Пушик, Білоус (1990)
 1991—2000 Стус, Білик (1991) • Антонєнко-Давидович, Багряний, Дрозд, Роговий, Калинєць, Мєльничук, Мовчан, Лубківський (1992) • Коломієць, Міщєнко, Рудєнко, Сапєляк, Талалай, Гоян (1993) • Голобородько, Світличний, Чєндєй, Апанович, Лупій (1994) • Захарчєнко, Кочур, Свєрстюк, Симонєнко, Фєдорів (1995) • Базилєвський, Міняйло, Жилєнко, Іванчєнко (1996) • Скунць, Ульяєнко (1997) • Андріяшик (1998) • Кремїнь (1999) • Гнатюк, Нєчєрда (2000)
 2001—2010 Пашковський (2001) • Римарук (2002) • Герасим'юк, Мєдвїдь (2003) • Слєпчук (2004) • Воробїєв, Матїос, Слабошпїцький (2005) • Гусєйнов, Качуровський, Кичинський (2006) • Лапський, Фєдюк, Турконяк (2007) •

Вовк, Голота, Перебийніс (2008) • Гірник (2009) Андрусяк, Іванов, Пагутяк (2010)

2011—2020 Шкляр (2011) • Мідянка, Рутківський (2012) • Горлач (2013) • Дочинець (2014) • Буряк (2015) • Малкович (2017) • Андієвська (2018) • Забужко (2019) • Кіяновська, Прохасько (2020)

2021—2030 Луцишина (2021) • Горіха Зерня (2022)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Олійник_Борис_Ілліч&oldid=39486609

Цю сторінку востаннє відредаговано о 12:10, 15 травня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

Ставлення до анексії Криму

Вшанування

Див. також

Відеоматеріали

Примітки

Посилання

Джерела

Література

Життєпис

Народився 14 листопада 1918 року^[8] в Києві в родині відомого вченого Євгена Оскаровича Патона (1870—1953), пізніше директора та засновника Інституту електрозварювання, та Наталії Вікторівни Патон (у дівочтві Наталія Будде, 1884—1971), домогосподарки. Мав старшого за нього на рік брата Володимира.

1941 року закінчив Київський політехнічний інститут за фахом інженер-електрик.

У 1945 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Аналіз роботи зварювальних головок і засобів їх живлення при зварюванні під флюсом», у 1952 році — докторську дисертацію на тему «Дослідження умов стійкого горіння зварювальної дуги та її регулювання». Член КПРС з 1952 року.

У 1941—1942 роках — інженер електротехнічної лабораторії, завод «Червоне Сормово» (місто Горький), у 1942—1945 — молодший науковий співробітник, у 1945 — старший науковий співробітник, у 1945—1950 — завідувач відділу, у 1950—1953 — заступник директора з наукової роботи, у 1953—2020 — директор Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона АН УРСР.

У 1986—1994 роках — голова Міжвідомчої наукової ради з проблем науково-технічного і соціально-економічного прогнозування при Президії АН УРСР і Держплані УРСР (з 1992 — при Мініекономіки України).

Член Президії АН СРСР (1963—1991). 1963—1991 — член Президії Комітету з Ленінської і Державної премій СРСР в галузі науки і техніки; 1989—1991 — голова Комітету з міжнародної Ленінської премії миру. Член-кореспондент АН УРСР (1951). Академік АН СРСР (1962; з 1992 — РАН), іноземний член Болгарської АН (1969), Чехословацької АН (1973), Академії наук і мистецтв Боснії та Герцеговини (1975), АН НДР (1980), Шведської королівської академії інженерних наук (1986), Індійської НАН (1994), Національної АН Республіки Вірменія (1994), АН Білорусі (1995), АН Казахстану (1995), АН Грузії (1996), Національної АН Таджикистану (2001), Національної АН Киргизької Республіки (2004), Академії Європи (1991), Міжнародної АН освіти, індустрії і мистецтва (США, 1997), Міжнародної академії астронавтики (США, 1997), член Міжнародної інженерної академії (1991), Американського зварювального товариства (1978), Міжнародного товариства з матеріалознавства (1994); почесний член, президент Української асоціації Римського клубу (1990); почесний доктор Московського державного університету (2005)^[9]; Почесний член міжнародної організації «Інститут інженерів з електротехніки та електроніки» (IEEE) (2020)^[10].

Працював головним редактором журналів «Автоматическая сварка», «Техническая диагностика и неразрушающий контроль», «Современная электрометаллургия», «Вісник Національної академії наук України». 1992—1995 — голова Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки. У період 1992—1994 та з серпня 1997 по лютий 2005 року — член Ради національної безпеки України. Квітень — жовтень 1992 року — член Колегії з питань науково-технічної політики Верховної Ради України.

27 листопада 2018 року з нагоди 100-річчя Патона українська пошта випустила в обіг марку «100 років Борису Патону»^[11].

У березні 2020 року стало відомо, що Борис Патон не подав свою кандидатуру на вибори Президента Національної академії наук України, які мали відбутися 16 квітня (через ситуацію з коронавірусом перенесені на пізніший строк), і залишає цю посаду^[12].

У своєму останньому інтерв'ю в липні 2020 року Патон зізнався, що бачить своїм наступником на посаді президента НАНУ Анатолія Загороднього, тому голосуватиме за нього^[13]. На виборах 7 жовтня 2020 року переміг саме Загородній, ставши новим президентом НАНУ.

- Заслужений винахідник СРСР (1983),
- Лауреат премії РМ УРСР (1984) та СРСР (1988), премії «Тріумф» (2004, Росія),
- Золота медаль імені М. В. Ломоносова АН СРСР (1981),
- Золота медаль ім. С. П. Корольова (2003),
- Золота медаль імені Яна Чохральського (2006),
- Золота медаль Національної академії правових наук України (2014),
- Міждержавна премія «Зірки Співдружності» (2014).

Автограф

 Патон Борис Євгенович у Вікісховищі

Помер 19 серпня 2020 року у віці 101 року в Києві, де й народився^[7]. Був похований 22 серпня в одній могилі з батьками на Байковому кладовищі (центральна алея, ділянка № 1).

Наукова і адміністративна діяльність

Автор понад 1000 публікацій^[14], зокрема 20 монографій; понад 400 винаходів.

Наукові дослідження присвячені процесам автоматичного і напівавтоматичного зварювання під флюсом, розробці теоретичних основ створення автоматів і напівавтоматів для електродугового зварювання і зварювальних джерел живлення; умовам тривалого горіння дуги та її регулювання; проблемам керування зварювальними процесами, створення нових перспективних конструкцій і функціональних матеріалів майбутнього. Під його керівництвом створений принципово новий спосіб зварювання — електрошлаковий. Патон очолив дослідження із впровадження зварювальних джерел теплоти для підвищення якості металу, що виплавляється, на основі чого заснована нова галузь металургії — спецелектрометалургія (електрошлаковий, плазово-дуговий та електронно-променевий переплави). Уперше почав і активізував дослідження в галузі використання зварювання і споріднених технологій у космосі, створення космічних конструкцій; визнаний лідер у цій сфері діяльності. Головний ініціатор створення унікальної технології зварювання живих тканин, що використовується в хірургії^[15].

1942 року приступив до інженерної діяльності в Інституті електрозварювання АН УРСР, евакуйованому з Києва до Нижнього Тагіла (Свердловська область). Взяв участь у розробці і впровадженні в екстремальних умовах воєнного часу технологічної інновації — автоматичного зварювання броні танків, що зробила визначний внесок у перемогу у війні. Розробив електричну схему нових автоматичних зварювальних голівок, що реалізують явище саморегулювання дуги, яке 1942 року відкрив В. І. Дятлов^[15].

1943 року вінс (разом з Арсенієм Макарою) істотний вклад у прояснення фізичної картини зварювального процесу при зварюванні під флюсом^[15].

У післявоєнні роки активно включився в дослідження процесів металургії зварювання, теплових процесів при нагріванні та плавленні електродного дроту. Дослідження процесу нагріву електрода при автоматичному зварюванні під флюсом стали теоретичною базою для розробки способу і технології зварювання під флюсом тонким електродним дротом (1948). Цей спосіб дістав назву шлангового напівавтоматичного дугового зварювання під флюсом^[15].

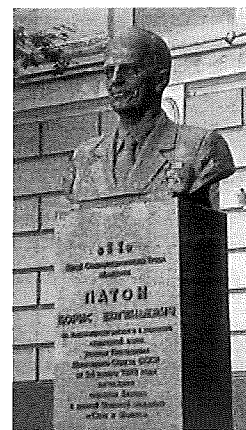
У результаті досліджень залежності параметрів зварних швів від напруги на дузі й інших умов механізованого зварювання Патон заклав основи нового наукового напрямку — автоматичного регулювання зварювальних процесів дією на дугу і на параметри шва через систему, що їх живить. Були сформульовані принципи автоматичного регулювання процесу зварювання через джерело живлення, розроблені різні типи регуляторів напруги дуги при живленні змінним струмом. Ці розробки поклали початок науково обґрунтованим методикам розрахунку і конструювання трансформаторів для автоматичного зварювання^[15].

Очоливши Інститут електрозварювання АН УРСР, Патон став організатором широкого фронту фундаментальних і цілеспрямованих досліджень, які стали основою для створення і широкого застосування багатьох способів зварювання: напівавтоматичного, у середовищі захисних газів, електрошлакового, мікроплазового та інших. Сконцентрував зусилля колективу дослідників на поглибленому вивченні природи електрошлакового процесу, на визначенні його стійкості й автоматизації основних режимних параметрів з одночасною розробкою технології застосування цього процесу^[15].

Глибоке вивчення природи електрошлакового переплаву, його фізико-хімічних закономірностей і електротехнічних характеристик було узагальнене в монографії «Електрошлаковий переплав» (1963), що незабаром була перевидана в США і Великій Британії. Технологічні розробки увінчалися створенням десятків винаходів, втілених у промисловій апаратурі для електрошлакового переплаву. Розробки Інституту електрозварювання АН УРСР запатентовані в розвинених країнах, включаючи США, ФРН, Японію. Провідне положення вітчизняної зварювальної науки і техніки в галузі електрошлакового переплаву широко визнане у світі^[15].

Важливим стратегічним напрямом розвитку зварювальних і електрометалургійних технологій Патон вважає розробку принципово нових автоматизованих систем керування процесами зварювання, установками й механізованими лініями з використанням комп'ютерної і мікропроцесорної техніки, створення зварювальних роботів. Велику увагу приділяв вивченню металургії зварювання, удосконаленню металевих матеріалів, тих, що існують, і створенню нових^[15].

Очоливши 1962 року АН УРСР, Патон розумів, що вона потребує істотної реорганізації. Від 1930-х років частка прикладних досліджень в академічній науці безперервно зростала. Разом із тим академічна наука саме за рахунок прикладних досліджень довела своє значення для розвитку економіки країни. Програма реформ в АН УРСР, яку

Пам'ятник перед Науково-природничим музеєм у Києві (1982, скульптор О. П. Скобликов, архітектори І. М. і О. І. Сedaки)

розпочав Патон, засновувалася на тому, що головний ресурс академічної науки полягає у фундаментальних дослідженнях. Тому інститути з великою часткою прикладних розробок повинні були різко підняти рівень фундаментальних досліджень. Це стосувалося й рідного Інституту електрозварювання АН УРСР, який на той час уже мав високий рейтинг у країні. Цей процес фундаменталізації наукового пошуку в академічних установах, де прикладна тематика домінувала, і став основою розвитку АН УРСР на два десятиліття^[15].

За ініціативою Патона на початку 1960-х років в АН УРСР почала формуватися власна приладобудівна база для дослідних цілей, а потім — і для дрібносерійного виробництва, що дало змогу частково компенсувати зменшення імпорту устаткування в результаті різкого зростання цін на наукову техніку на світовому ринку в 1970-х роках^[15].

Борис Патон — автор ідеї^[16] та один з розробників методу електрозварювання м'яких тканин. За розробку та освоєння методу колектив авторів у 2004 році було відзначено Державною премією в галузі науки і техніки.^[17]

Марка «Борис Патон. 100 років», 2018

Вислови Бориса Патона

Україна є чи не єдиною в світі великою країною, де протягом останніх 30 років відбулося скорочення ресурсів наукової системи до рівня слаборозвинених країн, хоча на початку дев'яностих років і за чисельністю дослідників, і за рівнем наукоємності ВВП вона входила до кола найбільш розвинених європейських країн, у тому числі була одним із визнаних світових лідерів серед космічних держав. Потрібно, щоб наші політики чітко розуміли, що в сучасному конкурентному світі жодна країна не здатна домогтися успіхів у соціально-економічному розвитку, зберегти свій статус провідної космічної держави, якщо науковців-дослідників у ній стає набагато менше, ніж держслужбовців, працівників правоохоронних органів, служителів релігійний культів, якщо на підтримку вітчизняної науки вкладаються кошти, обсяг яких (за рівнем наукоємності ВВП) на порядок менший, ніж середньосвітовий показник. На жаль, тенденція до скорочення ресурсів вітчизняної науки і ганебного витіснення її на узбіччя державних пріоритетів продовжується дотепер.^[18]

Намагання кожної влади вирішити проблеми подальшого розвитку України без науки, сучасних технологій та інновацій, лише за допомогою ринкової лібералізації економічного життя, повальної приватизації, іноземних запозичень та інших ринкових і монетарних засобів виявилось помилковим і недієздатним. Жоден з урядів не зміг забезпечити реальний перехід на інноваційну модель розвитку країни, чим посилював економічне відставання країни, її дотехнологізацію та деіндустріалізацію, поглиблював економічну нерівність населення, посилював недовіру народу до влади і знижував спроможність країни до відвертання й ліквідації внутрішніх та зовнішніх загроз національній безпеці.^[19]

Україні після багатьох років економічної стагнації та соціального занепаду знов буде потрібна сильна власна наука, свої талановиті вчені, інженери, висококваліфіковані фахівці, які неодноразово доводили свою здатність продукувати і впроваджувати у всі сфери життя нові знання, технології, виробничі та управлінські новації. В сучасному світі ці джерела економічного зростання і соціального поступу за своєю ефективністю, як відомо, набагато випереджають будь-які інші. Вони визначають і могутність країни, і благополуччя її народу, і повагу до неї в світі.^[20]

Після пандемії Україна, як, напевно, і весь світ, зміниться. Вона змужніє, а ми правильніше зрозуміємо і оцінимо загрози і свої можливості, на які дотепер не звертали уваги. Будемо точніше сприймати і більш зріло осмислювати наші переваги в світі та способи просування країни шляхом прогресу. Ми більш раціонально і з вигодою для всього народу почнемо використовувати своє національне багатство: щедрі природні ресурси, благодатну родючу землю і особливо талановитий людський капітал. Ми більш впевнено зможемо дивитись у майбутнє України, бачити її дійсно процвітаючою і шанованою у світі.^[20]

Вислови про Бориса Патона

Хоч як це несподівано для вас звучатиме, але Україна досі має першорядну за європейськими мірками науку. Це першою чергою стосується природничих і технічних дисциплін. Але цей статус збережено не завдяки державі, а завдяки ентузіазмові та героїзмові наших учених. Думаю, пам'ятник колись поставлять професору Патону — людині консервативній, але вольовій і порядній. Саме він свого часу не дав розкрати комплекс Академії наук у 1990-ті роки.

— Максим Стріха^[21]

Це, безумовно, вчений зі світовим ім'ям. Свою першу наукову роботу він опублікував у 1948 р., а всього у нього близько 1000 наукових публікацій, більш як 400 патентів. Він керував Інститутом електрозварювання (ви тільки вдумайтеся!) 67 років, 58 років очолював Академію. Це була людина з дуже високими моральними ідеалами. Він був на диво уважним до людей, обов'язковим при виконанні своїх

обицянок, ніколи нічого не забував і вирізнявся глибокою людяністю, що, відверто кажучи, досить рідко трапляється не лише в нашому суспільстві, а й у будь-якій спільноті

— [Володимир Горбулін](#)^[22]

У моєму пантеоні визначних особистостей найвищого калібру, з ким я мав щастя спілкуватися і працювати, Борис Патон як людина і як видатний керівник науки стоїть поруч із такими постатями, як генетик [Джеймс Уотсон](#) чи фінансист [Джордж Сорос](#).

Патону як людині не пощастило... Він не мав ресурсів, аби дати Академії змагатися із Заходом на рівних. Це було заздалегідь неспортівне змагання, тому Патон, попри все його визнання колегами й суспільством, є для мене трагічною і печальною фігурою в історії, генієм менеджменту, якому доля довірила занадто маленьку гру. <<

Маючи чимало прямого спілкування з президентами міжнародних та національних академій і генеральними директорами великих компаній, як-от німецький [Bayer](#), американський [Pfizer](#) чи японська [Denka](#), можу стверджувати, що жоден із цих керівників навіть близько не мав того професійного калібру менеджера, який мав Патон.

— [Юрій Глеба](#)^[23]

Особисте життя

- Дружина — [Ольга Борисівна](#) (1921—2013), науковець, провідний інженер [Інституту механіки НАН України](#).
- Дочка [Євгенія](#) (1956—2009) — член-кореспондент [НАН України](#), завідувач лабораторії [Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України](#).

Володів [англійською](#) та [німецькою](#) мовами. Захоплювався спортом.

Нагороди

Україна

- [Відзнака Президента України «Герой України»](#) з врученням ордена [Держави](#) (26 листопада 1998) — за самовіддане служіння науці, визначні досягнення в галузі зварювання та спеціальної електрометалургії, що сприяли визнанню й утвердженню авторитету вітчизняної науки в світі^[24]
- [Орден Свободи](#) (21 січня 2012) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток незалежної Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю^[25]
- [Орден князя Ярослава Мудрого I ст.](#) (27 листопада 2008) — за багаторічне невтомне служіння вітчизняній науці, визначний особистий внесок у зміцнення наукового та економічного потенціалу України^[26]
- [Орден князя Ярослава Мудрого II ст.](#) (7 грудня 2018) — за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу Української держави, багаторічну плідну працю та з нагоди 100-річчя від заснування [Національної академії наук України](#)^[27]
- [Орден князя Ярослава Мудрого IV ст.](#) (26 листопада 2003) — за визначні особисті заслуги у розвитку вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу та з нагоди 85-річчя [Національної академії наук України](#)^[28]
- [Орден князя Ярослава Мудрого V ст.](#) (13 травня 1997) — за видатні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку науки, утвердження авторитету національної академічної школи в світі^[29]
- [Орден «За заслуги» I ст.](#) (27 листопада 2013) — за визначні особисті заслуги у зміцненні науково-технічного потенціалу Української держави, багаторічне самовіддане служіння вітчизняній науці^[30]
- [Почесна відзнака Президента України](#) (25 листопада 1993) — за виняткові заслуги у розвитку вітчизняної науки, зміцнення її міжнародного авторитету, розбудові Академії наук України, створенні сучасної національної школи з електрозварювання^[31]
- [Відзнака Президента України](#) — ювілейна медаль «25 років незалежності України» (19 серпня 2016) — За значні особисті заслуги у становленні незалежної України, утвердженні її суверенітету та зміцненні міжнародного

авторитету, вагомий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, культурно-освітній розвиток, активну громадсько-політичну діяльність, сумлінне та бездоганне служіння Українському народу^[32]

Міжнародні та іноземні^[33]

- Золота медаль Арістотеля (UNESCO Aristotle Gold Medal) (ЮНЕСКО, 2018)^[34] — за незмінну відданість цінностям ЮНЕСКО та сприяння миру й толерантності за допомогою науки
- Орден Дружби народів (Білорусь, 28 листопада 2008) — за великий внесок у створення Міжнародної асоціації академії наук, розширення науково-технічного співробітництва між Україною та Республікою Білорусь^[35]
- Орден «За заслуги перед Вітчизною» I ст. (Росія, 26 листопада 2008) — за видатний внесок у розвиток світової науки, зміцнення наукових та культурних зв'язків між державами — учасниками *Співдружності Незалежних держав*
- Орден Пошани (РФ, 19 січня 2004)
- Орден Честі (Грузія, 23 жовтня 2003) — за великий особистий внесок у розвиток металургії і технології металів, проведення важливих досліджень в області космічних конструкцій і створення у місті Тбілісі заводу електрозварювальної апаратури, підготовку грузинських науково-технічних кадрів за програмами міжнародних стандартів, поглиблення наукових, культурних і громадських зв'язків між Грузією та Україною, плідну науково-винахідницьку і педагогічну діяльність
- Орден Франциска Скорини (Білорусь, 28 листопада 2003) — за великий особистий внесок у розвиток науки і техніки, розширення науково-технічного співробітництва між Україною та Республікою Білорусь^[36]
- Орден «За заслуги перед Вітчизною» II ст. (Росія, 27 листопада 1998) — за видатний внесок у розвиток науки
- Золота медаль ім. Володимира Шухова Союзу інженерних і науково-технічних товариств Росії (РФ, 1994)
- Золота медаль ім. Л. Лозанна Асоціації металургів Італії (Італія, 1972)
- Золота медаль Всесвітньої організації інтелектуальної власності
- Срібна медаль ім. Ейнштейна ЮНЕСКО

Радянські^[33]

- Почесне звання Герой Соціалістичної Праці (СРСР, 1969)
- Почесне звання Герой Соціалістичної Праці (СРСР, 1978)
- Орден Дружби народів (СРСР, 24 листопада 1988) — за великий внесок у розвиток вітчизняної науки і активну громадсько-політичну діяльність
- Орден Жовтневої революції (СРСР, 26 квітня 1984) — за великі заслуги у розвитку науки, техніки і технології в області зварювання і спеціальної електрометалургії
- Орден Леніна (СРСР, 27 квітня 1967) — за досягнуті успіхи в розвитку радянської науки та впровадженні наукових досягнень у народне господарство
- Золота медаль «Серп і Молот» (СРСР, 1969)
- Орден Леніна і друга Золота медаль «Серп і Молот» (СРСР, 24 листопада 1978) — за видатні заслуги в розвитку радянської науки і в зв'язку з шістдесятиріччям
- Орден Трудового Червоного Прапора (СРСР, 1943)
- Медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.» (СРСР, 1945)

На честь Бориса Патона як двічі Героя Соціалістичної Праці, відповідно до радянських законів, було встановлено прижиттєве погруддя на батьківщині — в місті Києві. Б. Є. Патон — єдиний киянин, увічнений у такий спосіб.

Праці

- Экспериментальное исследование процесса автоматической сварки под слоем флюса. К., 1944 (у співавт.)
- Сварочные головки и питание их током. К., 1947
- Исследование условий устойчивого горения сварочной дуги и ее регулирования. К., 1951
- Достижения и задачи в области механизации сварочных процессов в нашей промышленности. К., 1952
- Шланговая полуавтоматическая сварка под флюсом. К.–М., 1952 (у співавт.)
- Элементы расчета цепей и аппаратов переменного тока для дуговой сварки. К., 1953 (у співавт.)
- Современная сварочная техника. К.–М., 1957
- Электрическая выплавка высоколегированной стали и сплавов в водоохлаждаемом кристаллизаторе М., 1957 (у співавт.)
- Сварочная техника за рубежом. М., 1958 (у співавт.)
- Электрошлаковая сварка. М., 1960
- Электрооборудование для дуговой и шлаковой сварки. М., 1966 (у співавт.)
- Controlling metal transfer in arc welding with a consumable electrode. Moscow, 1966 (у співавт.)
- Programme controlled pulsating arc welding with a consumable electrode. Moscow, 1966 (у співавт.)
- Электрооборудование для контактной сварки: Элементы теории. М., 1969 (у співавт.)

- Новые достижения сварочной техники в нефтяной и газовой промышленности. М., 1970
- Электрошлаковое литье. Обзор. М., 1974 (у співавт.)
- Электрошлаковые печи. К., 1976 (у співавт.)
- Электрошлаковая технология. К., 1976 (у співавт.)
- Промышленные роботы для сварки. К., 1977 (у співавт.)
- Микроплазменная сварка. К., 1979 (у співавт.)
- Управление НИОКР: исследования, разработки, внедрение. М., 1979 (у співавт.)
- Электрошлаковая сварка и наплавка. М., 1980 (у співавт.)
- Электрошлаковое литье. К., 1980 (у співавт.) (2-ге видання — 1981)
- Электрошлаковый металл. К., 1981 (у співавт.)
- Электрошлаковое кокильное литье. К., 1982 (у співавт.)
- Роль науки в развитии научно-технического прогресса: Стеногр. лекции. К., 1983
- Огонь сшивает металл. М., 1983 (у співавт.) (2-е видання — 1988)
- Наука Советской Украины: тенденции и перспективы. К., 1984
- Наука. Техника. Прогресс. М., 1987
- Электронно-лучевая сварка. К., 1987
- Словарь-справочник по сварке и склеиванию пластмасс. К., 1988 (ред.)
- Сто раз отмерить... : [О пробл. экологии]. М., 1989
- Welding in space and related technologies. Cambridge, 1997
- Сварка и родственные технологии в космосе: Особенности и перспективы. К., 1998 (у співавт.)
- Космос: Технологии, материаловедение, конструкции. К., 2000
- Электронно-лучевая плавка титана. К., 2006 (у співавт.)
- Избранные труды. К., 2008
- Великий ученый: к 100-летию Н. Н. Боголюбова. Дубна, 2009

Погляди

Лист із засудженням поведінки Андрія Сахарова^[37]

У 1973 році став одним із підписантів так званого «листа академіків» (40 членів Академії наук СРСР) у якому засуджувалася поведінка академіка А. Д. Сахарова, який

« відійшов від активної наукової діяльності та виступив з низкою заяв, що ганьблять державний лад, зовнішню і внутрішню політику Радянського Союзу... Ми висловлюємо своє обурення заявами академіка А.Д.Сахарова і рішуче засуджуємо його діяльність, яка ганьбить честь і гідність радянського вченого »

Лист на підтримку політики Віктора Януковича

з серпня 2011 року було оприлюднено так званий «Лист української інтелігенції на підтримку політики Президента України Віктора Януковича» одним з підписантів якого був і Борис Патон; повний текст листа опублікували, зокрема, УНН та Українська правда.^{[38][39][40]} У відповідь на цей лист Янукович заявив, що він дуже вдячний за підтримку української інтелігенції та що лист допоміг йому відчутти надійне плече інтелігентних соратників.^{[41][42]} Українська громадськість різко осудила підтримку інтелігенції антиукраїнського президента Януковича назвавши лист «уклоном інтелігенції перед Януковичем у найгірших традиціях „совка“», а експерти назвали лист «повернення до радянських традицій і виправдання для репресій».^{[43][44][45]} При цьому зі слів одного з підписантів, Сергія Квіта, відомо, що підписанти лист не писали і фізично не підписували, з його змістом були ознайомлені в загальних рисах по телефону і погодилися дати дозволу використати свої імена на вимогу діючої влади.^[46]

Ставлення до декомунізації в Україні

У 2019 році телеканал Інтер випустив документальний телефільм «*Борис Патон. Людина майбутнього*», де на питання журналіста про те, як Патон ставиться до «переписування історії й перейменування вулиць у межах законів про декомунізацію», відповів що він «ставиться повністю негативно» до цього, що це неприпустимо, що «це дійсно Велика вітчизняна війна».^[47]

Ставлення до війни на Сході України

« Академія бере активну участь у підтримці бійців, які беруть участь в АТО, і допомоги їм. Я, наприклад, особисто звернувся до членів Академії з проханням про перерахування ними їхніх особистих коштів на

лікування та реабілітацію поранених учасників АТО. На сьогодні загальна сума, вже перерахована членами Академії склала близько 1,3 млн. грн. …

Що стосується вирішення конфлікту і встановлення громадянського миру в Україні, то хочу сказати, що тут ми маємо справу зі складними, глобальними світовими процесами. Навряд чи ця задача має ефективне локальне рішення.

Україна завжди відстоювала позицію мирного врегулювання ситуації на Донбасі і приклала максимум зусиль для того, щоб не допустити ескалації протистояння. Тому рішення конфлікту знаходиться, перш за все, в політичній сфері. Україна і Росія повинні знайти спільну лінію виходу з цієї ситуації і позначити основні шляхи подальшого відновлення двосторонніх відносин на ґрунті взаєморозуміння. Необхідно знайти точки дотику інтересів та об'єднати зусилля в пошуку взаємоприйнятних рішень

— Борис Патон: Ніколи не припускав, що Росія здатна настільки жорстоко і несправедливо вчинити стосовно України, Сьогодні, 30 грудня 2014

Ставлення до анексії Криму

Анексію Криму я сприйняв з болем і як громадянин, і як вчений, адже наша країна позбулася однією з найважливіших частин своїй території. У той же час постраждала і наша Академія, оскільки в Криму є цілий ряд важливих академічних організацій, які плідно працювали.

« Як і багато наших громадян, ніколи не припускав, що Росія здатна настільки жорстоко і несправедливо вчинити стосовно України. Упевнений, що подібні питання слід вирішувати виключно в рамках демократичних процедур і суворого дотримання правових норм. Згідно з українським законодавством і міжнародним правом Крим є невід'ємною частиною України. Це визначає і позицію Академії щодо наших наукових установ, розташованих у Криму »

— Борис Патон: Ніколи не припускав, що Росія здатна настільки жорстоко і несправедливо вчинити стосовно України, Сьогодні, 30 грудня 2014

Вшанування

- із 1982 р. поряд із будівлею Національного науково-природничого музею НАН України стоїть бронзове погруддя Б. Патона (скульптор О. П. Скобліков, архітектор І. М. Сєдак та О. І. Сєдак);
- у 2020 р. НАН України заснувала Золоту медаль імені Б. Патона (буде присуджуватися за видатні досягнення у створенні інноваційних науково-технічних розробок, які знайшли широке практичне використання)^[48]
- 2021 року з ініціативи членів НАН України засновано Благодійний фонд імені Бориса Патона (для фінансування заходів, спрямованих на увічнення пам'яті видатних вчених, зокрема встановлення меморіальних дошок, пам'ятників, створення музеїв, заснування премій, відзнак, проведення наукових заходів тощо)^[49]
- 2021 року Верховна Рада України перейменувала Державну премію України в галузі науки і техніки у "Національну премію України імені Бориса Патона"^[50]
- 2021 року на фасаді будівлі Президії НАН України (Київ, вул. Володимирська, 54) встановлено меморіальну дошку на честь Б. Патона^[51]
- У місті Хмельницький вулицю Академіка Збарського перейменували на вулицю Бориса Патона.
- У місті Кам'янське вулицю Гастелло перейменовано на вулицю Бориса Патона.

Див. також

- Патони

Відеоматеріали

- Фільм телеканалу Інтер «Борис Патон. Человек будущего» (2019) на YouTube (<https://www.youtube.com/watch?v=3SBST5ynqTc>)
- Відеоматеріал YouTube про Бориса Патона (<https://www.youtube.com/watch?v=ojB0YF5-Sq8>)

Примітки

↓ Показувати повністю

1. Метрична книга (https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=2362657543863770&id=100003586436634)
2. Патон Борис Євгеньевич // Большая советская энциклопедия: [в 30 т.] / под ред. А. М. Прохоров — 3-е изд. — Москва: Советская энциклопедия, 1969.
3. *Русланович Г. Г. Українська правда* (<https://www.pravda.com.ua/news/2020/08/19/7263526/>) / за ред. М. С. Хайретдинівна — 2000.
4. Патон Борис Євгеньевич. Личный листок по учету кадров. 10 декабря 1953 г. // ЦДАГО України, ф. 1, оп. 62, спр. 4295, арк. 14–15. Автограф. (Цитата за: Рід Патонів: історико-генеалогічне дослідження. Документи / М. Ф. Дмитрієнко, В. В. Томазов — К. : Інститут історії України НАН України, 2013. — С. 285-288. - ISBN 978-966-02-7022-0). (<http://resource.history.org.ua/item/0009273>)
5. https://www.ae-info.org/ae/User/Paton_Boris (https://www.ae-info.org/ae/User/Paton_Boris)
6. Дати заснування Української академії наук: яка правильна? (<http://www.istpravda.com.ua/articles/2018/1/14/153274/>)
7. Помер Борис Патон (<https://www.pravda.com.ua/news/2020/08/19/7263526/>). *Українська правда* (укр.). Процитовано 19 серпня 2020.
8. Так у метричному записі про народження. Традиційно день народження Борис Патон відзначав 27 листопада.
9. Международная научная конференция "250 лет Московскому государственному университету им. М. В. Ломоносова" (http://www.msu.ru/news/mezhdunarodnaya_nauchnaya_konferentsiya_250_let_moskovskomu_gosudarstvennomu_universitetu_im_m_v_lom.html?sphrase_id=741827). *МДУ*. 31 января 2005. Процитовано 30 липня 2016.
10. Pichkalov Ievgen. IEEE Honors 2020: Borys Paton Wins the IEEE Honorary Membership (<http://iee.org.ua/2020/05/28/ieee-honors-2020-borys-paton-wins-the-ieee-honorary-membership/>)
11. Укрпошта (2018T04:28). Укрпошта вітає із ювілеєм видатного науковця, Героя України, президента Національної академії наук та гордість усієї країни — Патона Бориса Євгеновича. До 100-річчя професора з завтрашнього дня вводиться в обіг поштова марка «Борис Патон. 100 років». [pic.twitter.com/8A4NjgtRee](https://twitter.com/8A4NjgtRee) (<https://twitter.com/ukrposhta/status/1067394698199875584>). @ukrposhta (укр.). Процитовано 13 лютого 2019.
12. Наталія Бушковська (25 березня 2020). Патон залишає посаду президента НАН України – джерело (<https://life.pravda.com.ua/society/2020/03/25/240344/>). *Українська правда. Життя*. Процитовано 25 березня 2020.
13. Президент НАНУ Патон бачить своїм наступником віце-президента академії Загороднього (<https://ua.interfax.com.ua/news/general/673389.html>). *Інтерфакс-Україна* (укр.). Процитовано 7 жовтня 2020.
14. Список публікацій на Google Scholar Citations (<http://scholar.google.com/citations?user=1j7J6ZQAAAAJ>)
15. Онопрієнко, 2011, с. 89. (http://history.org.ua/?encyclp&termin=Paton_B).
16. Міжнародна асоціація «Зварювання» (<http://who-is-who.com.ua/bookmaket/nauka/12/68.html>) [Архівовано (<https://web.archive.org/web/20110403133030/http://who-is-who.com.ua/bookmaket/nauka/12/68.html>) 3 квітня 2011 у Wayback Machine.] // Україна наукова. Національна Академія Наук України 2005.
17. Указ Президента України «Про присудження Державних премій України в галузі науки і техніки 2004 року», № 1458/2004 (<http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1458%2F2004>)
18. Наука в змозі істотно вплинути на інноваційне відродження країни. Інтерв'ю президента НАН України академіка Б.Є. Патона // Наука та наукознавство. — 2020. — № 3. — С. 5–6. (<https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2020/09/200910161039451-1321.pdf>)
19. Наука в змозі істотно вплинути на інноваційне відродження країни. Інтерв'ю президента НАН України академіка Б.Є. Патона // Наука та наукознавство. — 2020. — № 3. — С. 7 (<https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2020/09/200910161039451-1321.pdf>).
20. Наука в змозі істотно вплинути на інноваційне відродження країни. Інтерв'ю президента НАН України академіка Б.Є. Патона // Наука та наукознавство. — 2020. — № 3. — С. 5. (<https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2020/09/200910161039451-1321.pdf>)
21. Ірина Славінська (25 серпня 2012). Максим Стріха: Ця влада потребує людей, які її обслуговують, а не вчених (<http://life.pravda.com.ua/person/2012/07/25/107633/>). *Українська правда*. Процитовано 18 квітня 2015.
22. Прощання з академіком Борисом Євгеновичем Патонем // Вісник НАН України. — 2020. — № 8. — С. 7–8. (<https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Document/s/0/2020/09/200908093327323-4843.pdf>)
23. Юрій Глеба (28 серпня 2020). Він був Великим. Пам'яті Бориса Патона (http://icbge.org.ua/ukr/Він_Був_Великим._Пам'яті_Бориса_Патона_/Юрій_Глеба).
24. Указ Президента України від 26 листопада 1998 року № 1317/98 «Про нагородження відзнакою Президента України "Герой України"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317/98>)
25. Указ Президента України від 21 січня 2012 року № 28/2012 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня Соборності та Свободи України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28/2012>)
26. Указ Президента України від 27 листопада 2008 року № 1087/2008 «Про нагородження Б. Патона орденом князя Ярослава Мудрого» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087/2008>)
27. Указ Президента України від 7 грудня 2018 року № 414/2018 «Про відзначення державними нагородами України працівників Національної академії наук України» (<https://www.president.gov.ua/documents/4142018-25734>)
28. Указ Президента України від 26 листопада 2003 року № 1358/2003 «Про відзначення державними нагородами України працівників установ Національної академії наук України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1358/2003>)
29. Указ Президента України від 13 травня 1997 року № 425/97 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден князя Ярослава Мудрого"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425/97>)
30. Указ Президента України від 27 листопада 2013 року № 650/2013 «Про нагородження Б. Патона орденом «За заслуги»» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650/2013>)
31. Указ Президента України від 25 листопада 1993 року № 556/93 «Про нагородження Почесною відзнакою Президента України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556/93>)
32. Указ Президента України від 19 серпня 2016 року № 336/2016 «Про нагородження відзнакою Президента України – ювілейною медаллю "25 років незалежності України"» (<https://www.president.gov.ua/st>

- [orange/j-files-storage/00/33/87/d67f3328d854164061c5287396f80c03_1472016834.pdf](https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=4475)
33. Дмитрієнко М. Ф., Томазов В. В. РІД ПАТОНІВ : історико-генеалогічне дослідження. Документи (2013) (<http://resource.history.org.ua/item/0009273>). *resource.history.org.ua*. Процитовано 20 серпня 2020.
 34. ЮНЕСКО нагородила Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона Золотою медаллю Аристотеля (<https://web.archive.org/web/20200923043958/http://nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=4475>). *webcache.googleusercontent.com*. Архів оригіналу (<http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=4475>) за 23 вересня 2020. Процитовано 20 серпня 2020.
 35. Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь ([https://pravo.by/document/?guid=2012&oldDoc=2008-290/2008-290\(004-004\).pdf&oldDocPage=1](https://pravo.by/document/?guid=2012&oldDoc=2008-290/2008-290(004-004).pdf&oldDocPage=1)). *pravo.by*. Процитовано 20 серпня 2020.
 36. Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь ([https://pravo.by/document/?guid=2012&oldDoc=2003-135/2003-135\(005-017\).pdf&oldDocPage=5](https://pravo.by/document/?guid=2012&oldDoc=2003-135/2003-135(005-017).pdf&oldDocPage=5)). *pravo.by*. Процитовано 20 серпня 2020.
 37. Письмо членов Академии наук СССР (<https://web.archive.org/web/20200223112403/http://old.ihst.ru/projects/sohist/material/press/sakharov/an73.htm>). *old.ihst.ru*. Архів оригіналу (<http://old.ihst.ru/projects/sohist/material/press/sakharov/an73.htm>) за 23 лютого 2020. Процитовано 26 серпня 2020.
 38. Представники української інтелігенції висловили підтримку Президентові в боротьбі з корупцією (https://web.archive.org/web/20140911103448/http://www.ukrinfo.ua/ukr/news/predstavniki_ukrainsko_ntelgents_visloviili_pdrimku_prezidentov_v_borotb_z_koruptsyu_1032794). Укрінформ, 3 серпня 2011
 39. Представники української інтелігенції підтримали Президента у боротьбі з корупцією (<https://web.archive.org/web/20200224191049/https://www.unn.com.ua/uk/news/433632-predstavniki-ukrayinskoyi-inteligentsiyi-pidtrimali-prezidenta-u-borotbi-z-koruptsiei>). УНН, 3 серпня 2011
 40. Неінтелігентні ігри адміністрації президента (<https://web.archive.org/web/20110909161822/https://www.pravda.com.ua/articles/2011/08/4/6451351/>). Українська правда, 3 серпня 2011
 41. Глава держави подякував представникам інтелігенції за підтримку в боротьбі з корупцією (<https://web.archive.org/web/20110811100231/http://www.president.gov.ua/news/20882.html>). *president.gov.ua*, 3 серпня 2011
 42. Янукович відчув надійне плече інтелігентних соратників (<https://web.archive.org/web/20150509013737/https://www.unian.ua/politics/526575-yanukovich-vidchuv-nadiyne-pleche-inteligentnih-soratnikov.html>). УНІАН, 3 серпня 2011
 43. Українська інтелігенція вклонилася перед Януковичем у найгірших традиціях "совка" (<https://web.archive.org/web/20111022032421/https://www.pravda.com.ua/news/2011/08/4/6448873/>). Українська правда. 4 серпня 2011. Архів оригіналу (<https://www.pravda.com.ua/news/2011/08/4/6448873/>) за 22 жовтня 2011. Процитовано 18 квітня 2015.
 44. Забужко про лист інтелігенції до Януковича: Це «підпис здець» (<https://gazeta.ua/articles/politics/zabuzhko-pro-list-inteligenciyi-do-anukovicha-ce-pidpis-zdyes/393436>). *gazeta.ua*, 4 серпня 2011
 45. Лист інтелігенції Президентові: хто ж автор? (<https://web.archive.org/web/20200224200218/https://www.radiosvoboda.org/a/24288341.html>). Радіо свобода, 5 серпня 2011
 46. Хто диктував листа українській інтелігенції? (https://web.archive.org/web/20200224200518/https://www.bbc.com/ukrainian/news/2011/08/110804_letter_intellectuals_ua_er). BBC News українською, 4 серпня 2011
 47. Назад у давно минуле майбутнє з Борисом Патonom на «Інтері» (<https://web.archive.org/web/20200111170604/https://detector.media/kritika/article/173086/2019-12-09-nazad-u-davno-minule-maibutne-z-borisom-patonom-na-interi/>). Детектор медіа, 9 грудня 2019
 48. Національна академія наук України заснувала Золоту медаль імені Б.Є.Патона Національної академії наук України (<https://www.nas.gov.ua:80/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=6847>). *www.nas.gov.ua* (uk-UA). Процитовано 9 вересня 2020.
 49. Засновано Благодійний фонд імені Бориса Патона (<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=7709>). *www.nas.gov.ua* (uk-UA). Процитовано 17 квітня 2021.
 50. Верховна Рада України прийняла закон про запровадження Національної премії України імені Бориса Патона (<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=7727>). *www.nas.gov.ua* (uk-UA). Процитовано 17 квітня 2021.
 51. Відкриття меморіальної дошки на честь багаторічного Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона (<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=7840>). *www.nas.gov.ua* (uk-UA). Процитовано 26 травня 2021.

Посилання

- *Дмитрієнко М. Ф., Томазов В. В.* Рід Патонів: історико-генеалогічне дослідження. Документи (<http://resource.history.org.ua/item/0009273>) / за заг. ред. В. А. Смолія. — К. : Інститут історії України, 2013. — 344 с. — ISBN 978-966-02-7022-0.
- «Вічний двигун» української науки (до 100-річчя народження) /Україна молода, 17.10.2018/ (<http://www.umoloda.kiev.ua/number/3372/188/127235/>)
- Біографія Б. Є. Патона (<http://www.paton.openua.net/>)
- Довідник «Хто є хто в Україні», видавництво «К. І.С» (<http://www.dovidka.com.ua/fcontent.php?parm=h.c5R2mR36wVWkST9.wZ>)
- Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України (<http://www.paton.kiev.ua/>)
- Б. Є. Патону 90 років. (<http://www.podrobnosti.ua/society/2008/11/27/568642.html>) Відео
- Про нагородження Б. Патона орденом князя Ярослава Мудрого I ст. (<http://www.president.gov.ua/documents/8627.html>)
- Указ про нагородження орденом «За заслуги перед Вітчизною» I ступеню Патона Б. Є. (<http://president.kremlin.ru/ext/docs/2008/11/209761.shtml>)^[недоступне посилання з липня 2019]

- Указ Президента України від 19 серпня 2016 року № 336/2016 «Про нагородження відзнакою Президента України — ювілейною медаллю «25 років незалежності України»» (<http://www.president.gov.ua/documents/3362016-20405>)
- Борис Патон: Війна з історією, пам'ятками, назвою вулиць недопустима! (Інтерв'ю присвячене сторіччю академіка в українському тижневику 2000) (<https://www.2000.ua/v-nomere/forum/mnenie/boris-paton-vojna-s-istoriej-pamjatnika-mi-nazvaniem-ulic-nedopustima.htm>)
- Патон, Борис Євгенович (https://vue.gov.ua/Патон,_Борис_Євгенович) // Велика українська енциклопедія (дата звернення: 8.09.2020)

Джерела

- Некролог на сайті Національної академії наук України, 20.08.2020 (<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=6761>)
- Помер Борис Патон /Укрінформ, 19.08.2020/ (<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3084186-pomer-boris-paton-zmi.html>)

Література

- Губерський Л. В.. Патон Борис Євгенович // Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. — К. : Знання України, 2004 — Т. 2. — 812 с. — ISBN 966-316-045-4.
- Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона: До сторіччя від дня народження / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, О. К. Маковецька та ін.]. — Київ: НАН України: НБУ ім. В. І. Вернадського, 2018. — 350 с. — ISBN 966-02-8634-4.
- Патони: родинна хроніка / В. В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко. — Київ: Академперіодика, 2018. — 316 с. : 40 с. іл. — ISBN 966-360-368-1.
- Шемшученко Ю. С.. Патон (<http://leksika.com.ua/18100713/legal/paton>) // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998—2004. — ISBN 966-749-200-1.
- Сайт НАН України (<https://web.archive.org/web/20160325064804/http://www.nas.gov.ua/UA/Sites/PersonalSite/Pages/default.aspx?ffn1=Email&fft1=Eq&ffv1=Paton@nas.gov.ua>)

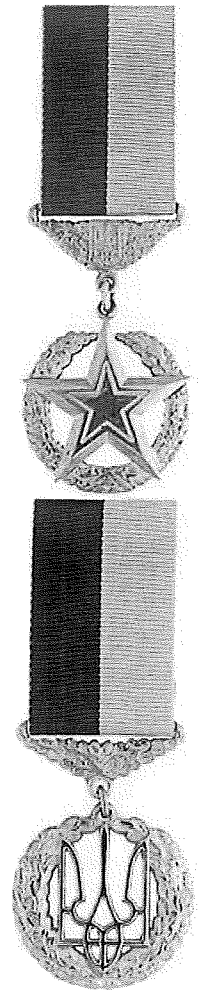
Президенти Академії наук України

Володимир Вернадський (1918–1919) · Орест Левицький (1919–1921) · Микола Василенко (1921–1922) · Орест Левицький (1922) · Володимир Липський (1922–1928) · Данило Заболотний (1928–1929) · Олександр Богомолець (1930–1946) · Олександр Палладін (1946–1962) · Борис Патон (1962–2020) · Анатолій Загородній (2020—)

Герої України (перелік)

- 1998 Б. Патон
Л. Мала · В. Сацький · В. Січковий · С. Антонєць · О. Галуєнко · М. Гордовєнко · С. Генієвський · К. Гордейчук · С. Стрєбко · В. Петринюк · А. Козловський · В. Скопенко · Г. Скудар · І. Запорожець · Л. Сушко · І. Герасимов · Л. Кадєнюк · А. М'ялиця · П. Балабуєв
- 2000 М. Павлюк · В. Богуслаєв · П. Тронько · В. Філіпчук · †В. Чорновіл · О. Возіанов · М. Борисюк · В. Літвінов · М. Рудєнко
С. Бубка · Т. Яблонська · О. Білаш · І. Дзюба · Т. Прошкуратова · І. Плющ · Л. Кравчук · О.
- 2001 Омельченко · Є. Березняк · В. Козьякін · Ю. Тішков · С. Родітелєв · Г. Астров-Шумілов · П. Солтус · П. Шаповалєнко · А. Лавринєнко · М. Бялик · З. Гришко · Ю. Баранов · В. Мурзенко
В. Ткачук · О. Коросташов · М. Колєсса · І. Копичай · А. Дерюгіна · †А. Волошин · А. Криворучко · А. Француз · Г. Бондар · Г. Кірка · †В. Лобановський · О. Качура · С. Ротару · Ф. Муравченко · А.
- 2002 Бугаєць · Ю. Алексєєв · В. Команов · Ф. Іванов · С. Поташник · Д. Моторний · О. Приліпка · О. Боровик · А. Пачєвський · В. Дідківський · А. Вуйчицький
Ю. Звягільський · †В. Мельніков · М. Янковський · В. Бойко · В. Поляченко · А. Авдієвський · В.
- 2003 Мороз · О. Рой · Т. Засуха · М. Гриньов · Р. Кириченко · Д. Мельничук · М. Васильченко · В. Сілецький · В. Синяков · М. Сургай
В. Лук'яненко · Я. Микитин · С. Конюхов · М. Орленко · Ю. Бондін · Л. Литвінов · В. Щєголь · М. Костюченко · О. Владимирєнко · С. Тулуб · Я. Клочкова · В. Тацій · О. Жданов · П. Іващук · М.
- 2004 Вантух · Я. Швед · Т. Молчанова · Л. Яковишин · О. Бартєнєв · Ю. Бойко · П. Загребєльний · Л. Байсаров · Ю. Білобров · Д. Павличко · Ф. Якубов · Л. Венедиктов · В. Петренко · В. Смирнов · В. Матвієнко · І. Вужинський · В. Остапчук · Г. Книшов · А. Головка · О. Кудрєвич · П. Саблук · Т. Корост · В. Видобора · М. Гавриленков · Вол. Литвін · А. Шевченко · В. Кличко
І. Даниленко · М. Гулий · М. Сікорський · Д. Гнатюк · Л. Лук'яненко · †О. Берєст · О. Момотєнко ·
- 2005 Б. Возницький · О. Шалімов · †В. Гетьман · †О. Гончар · М. Дорошко · І. Юхновський · †Г. Гонгадзе · Б. Олійник · †В. Стус · О. Силин
Н. Матвієнко · І. Сподарєнко · О. Юрковська · †М. Ващук · †В. Ігнатєнко · †О. Лєлєченко · †М. Титєнок · †В. Тішура · †М. Васишишин · Є. Мірошничєнко · В. Ніколаєв · В. Роїк · В. Бондарєв · В. Шевченко · Ю.-Б. Шухєвич · С. Хмара · І. Драч · А. Павленко · В. Оробєй · †Т. Маркус · †А. Шапіро · Є. Пронюк · В. Сташис · В. Ландик · †О. Масєльський
†О. Гірник · †Ю. Оробєць · Ю. Митропольський · І. Вакарчук · †К. Дерєв'янка · П. Костюк · В.
- 2007 Брюховецький · М. Жауров · А. Роговцева · Г. Вороновський · Б. Літвак · І. Балюк · Г. Берєзовський · В. Стєльмах · М. Романчук · М. Багров · О. Крижовачук · С. Рудєнко · С. Бистров · Ю. Грєчиха · †Р. Шухєвич · О. Вадатурський · І. Палій · Т. Шевченко (директор АМК) · †В. Івчук
В. Казаков · В. Моргун · †А. Солов'яненко · М. Стєф'юк · В. Хорішко · В. Дзєнзерський · Н. Крюкова
- 2008 · Ю. Косюк · І. Гулий · М. Скорик · В. Грєчушкін · Б. Грядущий · В. Макаров · В. Сушкевич · А. Ковалєнко · А. Ровчак · М. Жар · †Г. Китастий
Р. Іваничук · Є. Станкович · †В. Івасюк · Ю. Мушкетик · П. Муравський · Ю. Карасик · О. Порошенко · А. Паламарєнко · В. Зінкевич · С. Войтович · М. Бойко · О. Мостіпан · Т. Балагура · І. Пасічник · Є.
- 2009 Савчук · А. Кобзарєнко · П. Шилюк · Л. Лятецька · Д. Ківа · Л. Губєрський · Г. Бобов · І. Гута · Ю. Мельник · В. Найдьонова · В. Чернишенко · В. Симонєнко · М. Зубєць
†С. Бандєра · Г. Омельченко · С. Бондарчук · В. Бар'яхтар · О. Басистюк-Гаптар · В. Воліков · О.
- 2010 Рижєнков · М. Шаповал · І. Юрєнко · С. Шємук · І. Шєвченко
- 2011 Володимир (Сабодан) · Б. Білаш · О. Ключников · Б. Рибалко · М. Степанєнко · Б. Ступка · С. Трошин · Л. Шитикова · В. Кошельник · С. Лазурєнко · О. Одноралєнко
- 2012 О. Баталін · П. Гадз · О. Голубєнко · В. Заклунна-Миронєнко · М. Королєнко · О. Мінаєв · Д. Романєнко · С. Слюсар · С. Червонописький · Ю. Шикұла
- 2013 О. Богданов · О. Мокринських · С. Обухов · В. Приз · В. Ремньов · І. Боримський · М. Матрунчик · Л. Шиман · Б. Дєйч · С. Поважний · М. Рєзнікович

- †С. Кульчицький · †К. Могилко · †Т. Сенюк · †Б. Завада · М. Забродський · †Є. Зеленський · І. Гордійчук · †Р. Лужевський · †В. Аксенін · †Г. Арутюнян · †С. Байдовський · †О. Балюк · †І. Бачинський · †І. Блюк (Іван Тур) · †В. Бойків · †С. Бондарев · †С. Бондарчук · †О. Братушка · †В. Брезденюк · †О. Бура · †Б. Вайда · †Р. Варениця · †В. Васільцов · †Ю. Вербицький · †В. Веремій · †Н. Войтович · †В. Ворона · †П. Гаджа · †У. Голоднюк · †І. Городнюк · †М. Горошишин · †Є. Гриневич · †Р. Гурик · †А. Дворянець · †М. Дзявильський · †А. Дигдалович · †С. Дідич · †І. Дмитрів · †А. Жаловага · †В. Жеребний · †Я. Зайко · †В. Зубенко · †Б. Ільків · †Б. Калиняк · †О. Капінос · †С. Кемський · †В. Кіщук · †О. Клітинський · †А. Корнєєв · †А. Корчак · †І. Костенко · †М. Костишин · †Є. Котляр · †В. Коцюба · †В. Кульчицький · †А. Мазур · †П. Мазуренко · †Д. Максимов · †В. Мельничук · †А. Мовчан · †В. Мойсей · †І. Наконечний · †В. Наумов · †А. Нечипоренко · †С. Нігоян · †В. Опанасюк · †Д. Пагор · †І. Пантелєєв · †М. Паньків · †Ю. Паращук · †Ю. Пасхалін · †І. Пехенько · †О. Плеханов · †О. Подригун · †А. Позняк · †Л. Полянський · †В. Прохорський · †В. Прохорчук · †А. Саєнко · †Р. Сенік · †В. Сергієнко · †І. Сердюк · †Ю. Сидорчук · †С. Синенко · †Т. Слободян · †В. Смоленський · †Б. Сольчаник · †І. Тарасюк · †І. Ткачук · †В. Топій · †Р. Точин · †О. Ушневич · †В. Хомяк · †О. Храпаченко · †О. Царьок · †А. Цепун · †В. Чаплінський · †А. Черненко · †В. Чернець · †В. Чміпенко · †С. Шаповал · †В. Швець · †Л. Шеремет · †В. Шеремет · †Й. Шилінг · †М. Шимко · †О. Щербанюк · †С. Кривоносос · †Д. Майборода · О. Петраківський
- †О. Аніщенко · І. Герасименко · О. Трепак · С. Шаптала · †О. Бадера · †Ю. Дяковський · †Ю. Поправка · †В. Рибак · †Д. Чернявський · Н. Савченко · В. Зубанич · С. Собко · О. Порхун · В. Гринюк · †Ю. Коваленко · †І. Зубков · †О. Міхнюк · †І. Зінич · В. Божок · Є. Межевікін · †С. Цимбал
- †В. Орленко · †В. Семенов · А. Ковальчук · В. Чибінєєв · †І. Брановицький · †С. Колодій · †О. Лавренко · †В. Гарматій · А. Ткачук · †А. Снітко · †С. Табала · †М. Яровий
- В. Жемчугов · †А. Кизило · †В. Сліпак · †Є. Тельнов · †Р. Аметов · †М. Жизневський · †Є. Лоскот · В. Тарасюк · †М. Шаповал · †О. Капуш
- †Є. Пікус · †О. Довгий · В. Соснін · †А. Конопльов
- †Філарет · І. Віннік · †І. Момот · †А. Соколенко · †Д. Гончаренко · В. Грицак · †А. Волос · О. Ананенко · В. Беспалов · †Б. Баранов · †Д. Волочаєв · †Д. Каплунов · †А. Жук · †Р. Матвієць
- †Г. Бортюк · †С. Шатохін · †С. Михальчук · †С. Губанов · †Т. Матвіїв · †А. Кузьменко · †В. Кубрак · О. Коростельов · Ю. Рибчинський · †Ю. Горайський · Є. Атрашкевич · †О. Дегтярев · †І. Філіпчук
- †В. Гапоненко · †Д. Лихно · †І. Матьков · †М. Микитюк · †О. Наумкін · †В. Овчарук · †Ю. Сологуб · †К. Статнік · †С. Хоменко
- †С. Білоус · †М. Ридзанич · Є. Сидоренко · †Н. Яремчук · В. Горбулін · І. Гельфгат · †С. Горбенко · †В. Гурняк · М. Крипак · †І. Левітас · †М. Верхогляд · †Р. Хамраєв · Д. Коцюбайло · †П. Полицяк · І. Поклад · †П. Півоваренко · †Л. Кіндзельський
- †В. Скакун · †Є. Вагоровський · †Д. Коломієць · †Г. Матуляк · †В. Мовчан · †О. Оксанченко · †В. Радіонов · А. Герус · Д. Красильников · А. Круглов · О. Мостовий · Ю. Содоль · Є. Хорошун · †М. Білоконь · †О. Капічун · †О. Лук'янович · †М. Несольоний · †А. Нікончук · †В. Сапило · †О. Сенюк · †В. Українець · †С. Чобану · Д. Дикий · І. Михальчук · С. Мусієнко · Є. Пальченко · В. Прокопенко · П. Федосенко · Д. Чавалах · О. Павлюк · †Ю. Блоха · †Є. Волков · †А. Івашко · †О. Корпан · †А. Літун · Є. Бова · В. Боєчко · О. Мороз · В. Ніколюк · В. Пономаренко · В. Самофалов · Л. Хода · О. Яковенко · †С. Васіч · †І. Дерусова · †К. Мрочко · †В. Пархомук · †О. Свинчук · †А. Ханін · †В. Гуцул · В. Чорний · †В. Гудзь · †С. Котенко · †О. Мариняк · †П. Сбитов · Д. Дозірчий · В. Сидунець · †О. Лабунський · †М. Ніконов · †А. Норев · †Р. Русник · †К. Ступницька · †С. Тарабалка · †П. Усов · †А. Хоменко · В. Баранюк · Р. Дармограй · О. Луценко · Д. Прокопенко · †А. Амелін · †Д. Алухтін · †С. Партала · †О. Тимченко · †М. Чупрін · Є. Громадський · М. Жумабоев · †Б. Корнійчук · †С. Кулик · †Д. Максишко · В. Бандар · С. Барановський · С. Бурковський · І. Голішевський · Р. Гришак · В. Гураль · І. Дикун · Р. Дрогомирецький · А. Кравченко · М. Любарець · Ю. Михайлюк · Є. Шаматалюк · †О. Адамовський · †О. Бринжала · †В. Грицаєнко · †М. Кагал · †А. Слісарчук · С.

Пономаренко · В. Савич · В. Шілімов · †В. Бондарук · К. Верес · О. Зугравий · Р. Кулагін · С. Старченко · А. Царенко · О. Сирський · П. Білоус · О. Ключка · О. Ляшенко · О. Шемет · А. Шоган · †А. Люташин · В. Івчук · О. Пасічник · О. Слесаренко · В. Циганков · †В. Балюк · †В. Оцерклевич · †О. Скобля · †Д. Васильєв · †О. Гарбуз · †Ю. Ступак · О. Кукурба · Д. Кащенко · †В. Головка · †Р. Собків · Л. Пашко · †І. Дашко · †В. Кучерявий · †Г. Тарасенко · †О. Григор'єв · †Р. Марценюк · †Є. Середюк · †О. Цюпак · †М. Цюрик · Д. Чаюк · †Б. Лецишин · С. Наєв · Д. Тодоров · Б. Дронов · Р. Мамавко · †О. Гегечкорі · †І. Бедзай · Р. Качур · †В. Єрко · К. Агасієв · †С. Пархоменко · Віт. Литвин · О. Голіней · В. Сухаревський · Р. Гломба · О. Грудзевич · Д. Шумаков · Я. Мельник · О. Юрковський · †Т. Бобанич · †С. Барсуков · †С. Жержевський · †Б. Карватко · †С. Сова · С. Волинський · С. Паламар · О. Хоменко · Д. Шлега · †В. Зеленюк · †В. Манько · Д. Фінашин · М. Симчич · †І. Гвоздєв · О. Гончарук · Д. Завадський · Р. Козій · Є. Кураш · В. Падитель · Є. Соловійов · І. Скибюк · Б. Харчук · М. Олещук · С. Побережець · А. Орлов · †В. Бохонок · Д. Макаровський · О. Майстренко · В. Потєшкін · В. Веснін · В. Ворошилов · М. Чумак · †М. Куратченко · †А. Верховляд · Д. Бублик · І. Левченко · †В. Аллеров · †Р. Гах · †М. Носенко · О. Осипенко · В. Яценко · В. Онопрієнко · А. Шарков · Д. Кушнір · †Ю. Юрчик · О. Лакуста · А. Кошовець · †І. Ахметгарєєв · †Р. Чехун · †С. Міценко · †В. Ошкало · †Д. Ріхтер · †О. Чорноморець · †Г. Стрелков · †О. Коваленко · †О. Мацієвський · †В. Ходаківський · О. Корнійчук · І. Вергун · Д. Башкінцев · О. Півненко · С. Яндутьський · †В. Глебов · С. Сірченко

(*) *†Р. Попов · †В. Буєвалкін · †О. Макаренко · †Ю. Назарук · †О. Чуб · С. Качан · В. Козак · †О. Крикуненко*

† — нагороджений посмертно курсив — нагороджений орденом «Золота Зірка» простий текст — нагороджений орденом Держави (*) — указ не оприлюднений

Герої Соціалістичної Праці

А Б В Г Д Е Є Ж З І Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ю Я

Двічі Герої · Тричі Герої

Нагороджені Великою золотою медаллю імені М. В. Ломоносова

- 1950-і** 1959: Петро Капиця (🇺🇸 СРСР)
- 1961: Олександр Несмеянов (🇺🇸 СРСР) · 1963: Томонага Синітіро (🇯🇵 Японія) / Хідекі Юкава (🇯🇵 Японія) · 1964: Говард Волтер Флорі (🇬🇧 Велика Британія) · 1965: Микола Белов (🇺🇸 СРСР) ·
- 1960-і** 1967: Ігор Тамм (🇺🇸 СРСР) / Сесіль Френк Павелл (🇬🇧 Велика Британія) · 1968: Володимир Енгельгардт (🇺🇸 СРСР) / Іштван Русняк (🇮🇪 Угорщина) · 1969: Микола Семенов (🇺🇸 СРСР) / Джуліо Натта (🇮🇹 Італія) · 1970: Іван Виноградов (🇺🇸 СРСР) / Арно Данжуа (🇫🇷 Франція) · 1971: Віктор Амбарцумян (🇺🇸 СРСР) / Ганнес Альвен (🇸🇪 Швеція) · 1972: Ніколоз Мухелішвілі (🇺🇸 СРСР) / Макс Штеєнбек (🇩🇪 НДР) · 1973: Олександр Виноградов (🇺🇸 СРСР) / Владімір Зоубек (🇨🇪 Чехословаччина) · 1974: Олександр Целіков (🇺🇸 СРСР) / Ангел Балеєвський (🇧🇬 Народна Республіка Болгарія) ·
- 1970-і** 1975: Мстислав Келдиш (🇺🇸 СРСР) / Моріс Руа (🇫🇷 Франція) · 1976: Семен Вольфовіч (🇺🇸 СРСР) / Герман Кларі (🇩🇪 НДР) · 1977: Михайло Лаврент'єв (🇺🇸 СРСР) / Лайнус Полінг (🇺🇸 США) · 1978: Анатолій Александров (🇺🇸 СРСР) / Александр Тодд (🇬🇧 Велика Британія) · 1979: Олександр Опарін (🇺🇸 СРСР) / Бела Сьокефальві-Надь (🇮🇪 Угорщина)
- 1980-і** 1980: Ярослав Кожешник (🇨🇪 Чехословаччина) / Борис Патон (🇺🇸 СРСР) · 1981: Володимир Котельников (🇺🇸 СРСР) / Павле Савіч (🇮🇪 СФРЮ) · 1982: Юлій Харитон (🇺🇸 СРСР) / Дороті Кроуфут Годжкін (🇬🇧 Велика Британія) · 1983: Андрій Курсанов (🇺🇸 СРСР) / Абдус Салам (🇵🇰 Пакистан) · 1984: Микола Боголюбов (🇺🇸 СРСР) / Рудольф Людвіг Мессбауер (🇩🇪 Німеччина) · 1985: Гільєрмо Аро (🇲🇽 Мексика) / Михайло Садовський (🇺🇸 СРСР) ·

- 1986: [Йозеф Ржиман](#) (Чехословаччина) / [Святослав Федоров](#) (СРСР) ·
- 1987: [Джон Бардін](#) (США) / [Олександр Прохоров](#) (СРСР) ·
- 1988: [Жан Лере](#) (Франція) / [Сергій Соболев](#) (СРСР) · 1989: [Микола Басов](#) (СРСР) / [Ганс Бете](#) (США)
- 1993: [Джон Кеннет Гелбрейт](#) (США) / [Дмитро Лихачов](#) (Росія) ·
- 1994: [Микола Кочетков](#) (Росія) / [Джеймс Ватсон](#) (США) ·
- 1995: [Анатоль Абрагам](#) (Франція) / [Віталій Гінзбург](#) (Росія) ·
- 1990-і** 1996: [Микола Красовський](#) (Росія) / [Фрідріх Хірцебрух](#) (Німеччина) ·
- 1997: [Франк Пресс](#) (США) / [Борис Соколов](#) (Росія) ·
- 1998: [Олександр Солженіцин](#) (Росія) / [Йосікадзу Накамура](#) (Японія) ·
- 1999: [Валентин Янін](#) (Росія) / [Міхаель Мюллер-Віллі](#) (Німеччина)
- 2000: [Андрій Гапонов-Грехов](#) (Росія) / [Чарлз Гард Таунс](#) (США) ·
- 2001: [Олександр Спірін](#) (Росія) / [Александр Річ](#) (США) ·
- 2002: [Ольга Ладиженська](#) (Росія) / [Леннарт Карлесон](#) (Швеція) ·
- 2003: [Євгеній Чазов](#) (Росія) / [Майкл Елліс ДеБейкі](#) (США) ·
- 2000-і** 2004: [Гурій Марчук](#) (Росія) / [Едвард Лоренц](#) (США) ·
- 2005: [Юрій Осипян](#) (Росія) / [Пітер Гірш](#) (Велика Британія) ·
- 2006: [Микола Лавьоров](#) (Росія) / [Родні Чарльз Юінг](#) (США) ·
- 2007: [Андрій Залізник](#) (Росія) / [Саймон Франклін](#) (Велика Британія) ·
- 2008: [Євген Примаков](#) (Росія) / [Елен Каррер д'Анкосс](#) (Франція) ·
- 2009: [Вадим Іванов](#) (Росія) / [Рьодзі Нойорі](#) (Японія)
- 2010: [Спартак Беляєв](#) (Росія) / [Герард 'т Гофт](#) (Нідерланди) ·
- 2011: [Володимир Тартаковський](#) (Росія) / [Роалд Гоффман](#) (США) ·
- 2012: [Глеб Добровольський](#) (Росія) / [Річард У. Арнольд](#) (США) ·
- 2013: [Людвіг Фадєєв](#) (Росія) / [Пітер Лакс](#) (США) ·
- 2010-і** 2014: [Анатолій Дерев'янку](#) (Росія) / [Сванте Паабо](#) (Швеція) ·
- 2015: [Леонід Келдиш](#) (Росія) / [Пол Коркум](#) (Канада) ·
- 2016: [Дмитро Кнорре](#) (Росія) / [Сідні Олтмен](#) (США) ·
- 2017: [Юрій Оганесян](#) (Росія) / [Бйорн Йонсон](#) (Швеція) ·
- 2018: [Йосип Гітельзон](#) (Росія) / [Мартін Чалфі](#) (США) ·
- 2019: [Георгій Голіцин](#) (Росія) / [Пауль Крутцен](#) (Нідерланди)
- 2020-і** 2020: [Сергій Новиков](#) (Росія) / [Джон Мілнор](#) (США)

	У соціальних мережах	Facebook (https://www.facebook.com/patonboris)
Генеалогія та некрополістика		Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=214604244) · Родовід (http://uk.rodovid.org/wk/Person:137456)
	Наука	zbMATH Open (https://www.zbmath.org/authors/?q=ai:paton.b-e)
Словники та енциклопедії		Большая российская энциклопедия (https://old.bigenc.ru/text/5754933) · Велика українська енциклопедія (https://vue.gov.ua/Патон_Борис_Євгенович) · Енциклопедія історії України (http://www.history.org.ua/?termin=Патон_B) · Універсальна литовська енциклопедія (https://www.vle.lt/s/traipsnis/boris-paton)
	Довідкові видання	Deutsche Biographie (https://www.deutsche-biographie.de/pnd124484077.html) · OpenSanctions (https://www.opensanctions.org/entities/Q2704774) · Герои страны (https://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=10420)
	Нормативний контроль	BNF: 146112807 (http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb146112807) · FAST: 59704 (http://id.worldcat.org/fast/59704) · Freebase: /m/074rs1 (https://www.google.com/search?kgmid=/m/074rs1) · GND: 124484077 (http://d-nb.info/gnd/124484077) · ISNI: 0000 0001 0991 9767 (http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000109919767) · J9U: 987007455699305171 (http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007455699305171) · LCCN: n80108993 (http://id.loc.gov/authorities/n80108993) · MAK: 9810642694305606 (http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810642694305606) · NDL: 00452264 (http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00452264)

64) · **НКС**: [jx20071203018](http://aut.nkp.cz/jx20071203018) (<http://aut.nkp.cz/jx20071203018>) · **NLP**: [A10331888](http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=5&WI=A10331888) (<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&IM=5&WI=A10331888>) · **NTA**: [097454672](http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=097454672) (<http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=097454672>) · **NUKAT**: [n98030642](http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn98030642) (<http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn98030642>) · **SHARE**: [2545](https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=2545) (https://catalogo.share-cat.unina.it/sharecat/searchNames?n_cluster_id=2545) · **SUDOC**: [120546477](http://www.idref.fr/120546477) (<http://www.idref.fr/120546477>) · **VIAF**: [79194642](http://viaf.org/viaf/79194642) (<http://viaf.org/viaf/79194642>) · **WorldCat**: [lccn-n80108993](https://www.worldcat.org/identities/lccn-n80108993) (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n80108993>)

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Патон_Борис_Євгенович&oldid=39491785

Цю сторінку востаннє відредаговано о 04:13, 16 травня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

Володів німецькою мовою. Захоплення: голуби, риболовля.

Корупційні скандали та історія усунення з посади

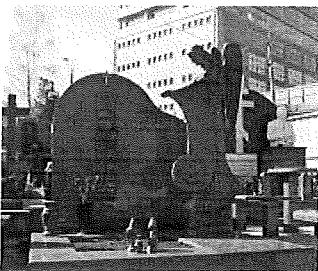
Наприкінці кар'єри запам'ятався участю в скандалах, котрі, окрім корупційного^[7], мали у тому числі й політичний вимір, але вже як наслідок першого^[8]. Ревізія Головки КРУ контрольно-фінансово-господарської діяльності КНУ за період з 1 січня 2004 року по 1 жовтня 2006-го і перевірка університету на предмет використання коштів держбюджету за 2007 рік та дев'ять місяців 2008-го справді встановили багато недоліків та порушень фінансово-бюджетної дисципліни^[7].

Протягом останніх років з різних причин виникали конфлікти між студентами та адміністрацією КНУ. Наприклад, 2005 року Українська студентська спілка та Молодіжний націоналістичний конгрес проводять різноманітні громадські акції, стверджуючи, що під головуванням Віктора Скопенка в КНУ процвітають хабарництво та корупція. На їхню думку, пан Скопенко також зловживав службовим становищем під час виборчої кампанії. У 2006—2007 роках серія скандалів прокотилася студентським містечком КНУ. Мешканці студмістечка виступали проти грошових поборів зі сторони адміністрації та проти формулювань договору про проживання у гуртожитках^[9].

11 квітня 2008 року Указом Президента України Віктора Ющенка скасовано наказ про призначення Скопенка ректором КНУ^[10]. Виступаючи наступного дня перед членами Вченої ради, Президент Віктор Ющенко зауважив: «…Певні політичні інтриги, на жаль, втягли в політику і Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Думаю, сьогоднішнім рішенням ми просто ставимо крапку на цих забавах і повертаємо університет у законний процес…»^[11] 5 травня Президент змінив формулювання — ректора звільнено з посади у зв'язку з виходом на пенсію^[12].

Скопенко виставив свою кандидатуру на вибори нового керівника КНУ. Але в результаті виборів із 204 делегатів за Віктора Скопенка проголосувало лише 15 осіб^[7].

Смерть

Могила Віктора Скопенка

Помер від невиліковного онкологічного захворювання 5 липня 2010 року. Похований в Києві на Байковому кладовищі (ділянка № 52а).

Нагороди

Заслужений діяч науки і техніки України (1991). Орден Трудового Червоного Прапора, Дружби народів. Почесна грамота Президії ВР УРСР. Почесна відзнака Президента України (Орден «За заслуги» III ст.) (1995)^[13], Орден «За заслуги» II ст. (1998)^[14], I ст. (2000)^[15], орден князя Ярослава Мудрого V ст. (2004)^[16]. Герой України (з врученням ордена Держави, 14 вересня 1999)^[17], Орден святого рівноапостольного князя Володимира (1998), Золота медаль імені В. І. Вернадського

НАН України. Лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки (1990, 1995^[18]), премії імені Л. В. Писаржевського НАН України (1989). Почесний громадянин міста Києва.

Примітки

↓ Показувати повністю

- Указ Президента України від 12 січня 2000 року № 47/2000 «Про призначення В. Скопенка Ректором Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2000>)
- Указ Президента України від 17 липня 1998 року № 790/98 «Про призначення В. Скопенка головою Вищої атестаційної комісії України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/790/98>)
- Указ Президента України від 5 липня 2003 року № 572/2003 «Про звільнення В. Скопенка з посади голови Вищої атестаційної комісії України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572/2003>)
- Розпорядження Президента України від 15 березня 1995 року № 55/95-рп «Про Комісію з питань реформування вищої освіти в Україні» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/95-rp>)
- Постанова Центральної виборчої комісії від 8 травня 2002 року № 921 «Про заяву Скопенка В.В., обраного народним депутатом України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0921359-02>)
- Указ Президента України від 15 жовтня 1998 року № 1144/98 «Про присвоєння В. Скопенку рангу державного службовця» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1144/98>)
- Коханець, Людмила Коханець (30.04.2009). «Хімічна реакція» на університетській землі (<https://web.archive.org/web/20170915085028/http://maidan.org.ua/arch/oldosvita/1241107820.html>). *Майдан* (українською). Архів оригіналу (<https://maidan.org.ua/arch/oldosvita/1241107820.html>) за 15 вересня 2017. Процитовано 07.12.2020.
- Оленко, Леся Оленко (16.03.2007). *Війна Вікторів ледь не вбила українську дипломатію?* (<https://web.archive.org>)

- [rg/web/20220124160835/https://www.pravda.com.ua/articles/2007/03/16/3217668/](https://www.pravda.com.ua/articles/2007/03/16/3217668/)). *Українська Правда* (українською). Архів оригіналу (<https://www.pravda.com.ua/articles/2007/03/16/3217668/>) за 24 січня 2022. Процитовано 07.12.2020.
- Лебедь, Михайло Лебедь (23.04.2008). *Чому звільнили Скопенка [частина друга]* (https://narodna.pravda.com.ua/rus/politics/480f1343c0979/view_print/). *Народна Правда* (українською). Процитовано 07.12.2020.
 - Указ Президента України від 10 квітня 2008 року № 315/2008 «Питання Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315/2008>)
 - Коханець, Людмила Коханець (30.04.2009). «Хімічна реакція» на університетській землі (<https://web.archive.org/web/20170915085028/http://maidan.org.ua/arch/oldosvita/1241107820.html>). *Майдан* (українська). Архів оригіналу (<https://maidan.org.ua/arch/oldosvita/1241107820.html>) за 15 вересня 2017. Процитовано 07.12.2020.
 - Указ Президента України від 5 травня 2008 року № 410/2008 «Про внесення змін до Указу Президента України від 10 квітня 2008 року N 315» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410/2008>)
 - Указ Президента України від 12 грудня 1995 року № 1149/95 «Про нагородження Почесною відзнакою Президента України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1149/95>)
 - Указ Президента України від 19 серпня 1998 року № 894/98 «Про відзначення нагородами України працівників підприємств, установ, організацій з нагоди 7-ї річниці незалежності України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/894/98>)
 - Указ Президента України від 18 грудня 2000 року № 1345/2000 «Про нагородження орденом "За заслуги"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1345/2000>)
 - Указ Президента України від 9 вересня 2004 року № 1058/2004 «Про нагородження В. Скопенка орденом князя Ярослава Мудрого» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058/2004>)
 - Указ Президента України від 14 вересня 1999 року № 1169/99 «Про нагородження відзнакою Президента України "Герой України"» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1169/99>)
 - Указ Президента України від 20 грудня 1995 року № 1168/95 «Про присудження Державних премій України в галузі науки і техніки 1995 року» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1168/95>)

Джерела та література

- Губерський Л. В. Скопенко Віктор Васильович // Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / ред. кол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. — К. : Знання України, 2004. — Т. 2 : М — Я. — 812 с. — ISBN 966-316-045-4.
- Колесник В. Ф. Скопенко Віктор Васильович (http://corp.nbuv.gov.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=0&S21COLORTERMS=0&S21STR=Skopenko_V) [Архівовано (https://web.archive.org/web/20161221042605/http://corp.nbuv.gov.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=0&S21COLORTERMS=0&S21STR=Skopenko_V) 21 грудня 2016 у Wayback Machine.] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2012. — Т. 9 : Прил — С. — С. 611. — 944 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1290-5.

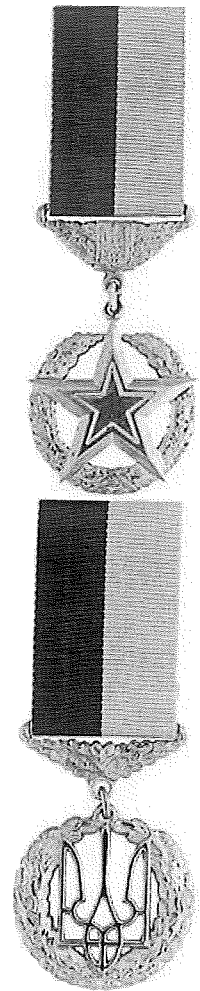
Посилання

- Довідник «Хто є хто в Україні», видавництво «К. І.С» (<http://www.dovidka.com.ua/fcontent.php?parm=h.c5R2mR361XU.T9.wZ>)

 Генеалогія та некрополістика	Find a Grave (http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=148541524) · Родовід (http://uk.rodovid.org/wk/Person:1176212)
Нормативний контроль	FAST: 192573 (http://id.worldcat.org/fast/192573) · GND: 1178355071 (http://d-nb.info/gnd/1178355071) · GKG: /g/122cnygk (https://www.google.com/search?kgmid=g/122cnygk) · ISNI: 0000000117722542 (http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000117722542) · LCCN: n86133600 (http://id.loc.gov/authorities/n86133600) · MAK: 9810653413205606 (http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makww.exe?BM=1&NU=1&IM=4&WI=9810653413205606) · NUKAT: n97007638 (http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn97007638) · VIAF: 79554371 (http://viaf.org/viaf/79554371) · WorldCat: lccn-n86133600 (https://www.worldcat.org/identities/lccn-n86133600)

Герої України (перелік)

- 1998** Б. Патон
Л. Мала · В. Сацький · В. Січовий · С. Антонець · О. Галушенко · М. Гордовенко · С. Генієвський · К. Гордейчук · С. Стребко · В. Петринюк · А. Козловський · В. Скопенко · Г. Скудар · І. Запорожець · Л. Сушко · І. Герасимов · Л. Каденюк · А. М'ялиця · П. Балабуєв
- 2000** М. Павлюк · В. Богуслаєв · П. Тронько · В. Філіпчук · †В. Чорновіл · О. Возіанов · М. Борисюк · В. Літвінов · М. Руденко
С. Бубка · Т. Яблонська · О. Білаш · І. Дзюба · Т. Прошкуратова · І. Плющ · Л. Кравчук · О.
- 2001** Омельченко · Є. Березняк · В. Козьявкін · Ю. Тішков · С. Родітелєв · Г. Астров-Шумілов · П. Солтус · П. Шаповаленко · А. Лавриненко · М. Бялик · З. Гришко · Ю. Баранов · В. Мурзенко
В. Ткачук · О. Коросташов · М. Колесса · І. Копичай · А. Дерюгіна · †А. Волошин · А. Криворучко · А. Француз · Г. Бондар · Г. Кірпа · †В. Лобановський · О. Качура · С. Ротару · Ф. Муравченко · А. Бугаєць · Ю. Алексєєв · В. Команов · Ф. Іванов · С. Поташник · Д. Моторний · О. Приліпка · О. Боровик · А. Пачевський · В. Дідківський · А. Вуйчицький
- 2002** Ю. Звягільський · †В. Мельников · М. Янковський · В. Бойко · В. Поляченко · А. Авдієвський · В. Мороз · О. Рой · Т. Засуха · М. Гриньов · Р. Кириченко · Д. Мельничук · М. Васильченко · В. Сілецький · В. Синяков · М. Сургай
В. Лук'яненко · Я. Микитин · С. Конюхов · М. Орленко · Ю. Бондін · Л. Литвинов · В. Щеголь · М. Костюченко · О. Владимиренко · С. Тулуб · Я. Ключкова · В. Тацій · О. Жданов · П. Івашук · М. Вантух · Я. Швед · Т. Молчанова · Л. Яковичин · О. Бартенєв · Ю. Бойко · П. Загребельний · Л. Байсаров · Ю. Білобров · Д. Павличко · Ф. Якубов · Л. Венедиктов · В. Петренко · В. Смирнов · В. Матвієнко · І. Вужинський · В. Остапчук · Г. Книшов · А. Головок · О. Кудрєвич · П. Саблук · Т. Корост · В. Видобора · М. Гавриленков · Вол. Литвин · А. Шевченко · В. Кличко
- 2003** І. Даниленко · М. Гулий · М. Сікорський · Д. Гнатюк · Л. Лук'яненко · †О. Берест · О. Момотенко · Б. Возницький · О. Шалімов · †В. Гетьман · †О. Гончар · М. Дорошко · І. Юхновський · †Г. Гонгадзе · Б. Олійник · †В. Стус · О. Силин
Н. Матвієнко · І. Сподаренко · О. Юрковська · †М. Ващук · †В. Ігнатенко · †О. Лепеченко · †М. Титенюк · †В. Тішура · †М. Васишин · Є. Мірошніченко · В. Ніколаєв · В. Роїк · В. Бондарєв · В. Шевченко · Ю.-Б. Шухевич · С. Хмара · І. Драч · А. Павленко · В. Оробей · †Т. Маркус · †А. Шапіро · Є. Пронюк · В. Сташис · В. Ландик · †О. Масельський
- 2004** †О. Гірник · †Ю. Оробець · Ю. Митропольський · І. Вакарчук · †К. Дерев'янку · П. Костюк · В. Брюховецький · М. Жауров · А. Роговцева · Г. Вороновський · Б. Літвак · І. Балюк · Г. Березовський · В. Стельмах · М. Романчук · М. Багров · О. Крижовачук · С. Руденко · С. Бистров · Ю. Гречиха · †Р. Шухевич · О. Вадатурський · І. Палій · Т. Шевченко (директор АМК) · †В. Івчук
В. Казаков · В. Моргун · †А. Солов'яненко · М. Стеф'юк · В. Хорішко · В. Дзензерський · Н. Крюкова
- 2005** · Ю. Косюк · І. Гулий · М. Скорик · В. Гречушкін · Б. Грядущий · В. Макаров · В. Сушкевич · А. Коваленко · А. Ровчак · М. Жар · †Г. Китастий
Р. Іваничук · Є. Станкович · †В. Івасюк · Ю. Мушкетик · П. Муравський · Ю. Карасик · О. Порошенко · А. Паламаренко · В. Зінкевич · С. Войтович · М. Бойко · О. Мостіпан · Т. Балагура · І. Пасічник · Є. Савчук · А. Кобзаренко · П. Шилюк · Л. Лятецька · Д. Ківа · Л. Губерський · Г. Бобов · І. Гута · Ю. Мельник · В. Найдьонова · В. Чернишенко · В. Симоненко · М. Зубець
- 2006** †С. Бандера · Г. Омельченко · С. Бондарчук · В. Бар'яхтар · О. Басистюк-Гаптар · В. Волюков · О. Рижєнков · М. Шаповал · І. Юрченко · С. Шемук · І. Шевченко
Володимир (Сабодан) · Б. Білаш · О. Ключников · Б. Рибалко · М. Степаненко · Б. Ступка · С. Трошин · Л. Шитикова · В. Кошельник · С. Лазуренко · О. Однораленко
- 2007** О. Баталін · П. Гадз · О. Голубенко · В. Заклунна-Мироненко · М. Короленко · О. Мінаєв · Д. Романенко · С. Слюсар · С. Червонописський · Ю. Шикуча
- 2008** О. Богданов · О. Мокринських · С. Обухов · В. Приз · В. Ремньов · І. Боримський · М. Матрунчик · Л. Шиман · Б. Дейч · С. Поважний · М. Резнікович

- †С. Кульчицький · †К. Мозилко · †Т. Сенюк · †Б. Завада · М. Забродський · †Є. Зеленський · І. Гордійчук · †Р. Лужевський · †В. Аксєнин · †Г. Арутюнян · †С. Байдівський · †О. Балюк · †І. Бачинський · †І. Бльок (Іван Тур) · †В. Бойків · †С. Бондарєв · †С. Бондарчук · †О. Братушка · †В. Брезденюк · †О. Бура · †Б. Вайда · †Р. Варениця · †В. Васильцов · †Ю. Вербицький · †В. Веремій · †Н. Войтович · †В. Ворона · †П. Гаджа · †У. Голоднюк · †І. Городнюк · †М. Горошишин · †Є. Гриневиц · †Р. Гурик · †А. Дворянець · †М. Дзявувський · †А. Дигдалович · †С. Дідич · †І. Дмитрів · †А. Жаловага · †В. Жеребний · †Я. Зайко · †В. Зубенко · †Б. Ільків · †Б. Калиняк · †О. Капінос · †С. Кемський · †В. Кіщук · †О. Клітинський · †А. Корнєєв · †А. Корчак · †І. Костєнко · †М. Костишин · †Є. Котляр · †В. Коцюба · †В. Кульчицький · †А. Мазур · †П. Мазуренко · †Д. Максимов · †В. Мельничук · †А. Мовчан · †В. Мойсей · †І. Наконечний · †В. Наумов · †А. Нечипоренко · †С. Нігоян · †В. Опанасюк · †Д. Пагор · †І. Пантелєєв · †М. Паньків · †Ю. Паращук · †Ю. Пасхалін · †І. Пехєнко · †О. Плєханов · †О. Подригун · †А. Позняк · †Л. Полянський · †В. Прохорський · †В. Прохорчук · †А. Саєнко · †Р. Сенік · †В. Сергієнко · †І. Сердюк · †Ю. Сидорчук · †С. Синєнко · †Т. Слободян · †В. Смоленський · †Б. Сольчаник · †І. Тарасюк · †І. Ткачук · †В. Топій · †Р. Точин · †О. Ушневич · †В. Хомяк · †О. Храпаченко · †О. Царьок · †А. Цепун · †В. Чаплінський · †А. Черненко · †В. Чернець · †В. Чміленко · †С. Шаповал · †В. Швець · †Л. Шеремет · †В. Шеремет · †Й. Шилінг · †М. Шимко · †О. Щербанюк · †С. Кривоносос · †Д. Майборода · О. Петраківський
- †О. Аніщенко · І. Герасименко · О. Трепак · С. Шаптала · †О. Бадера · †Ю. Дяковський · †Ю. Поправка · †В. Рибак · †Д. Чернявський · Н. Савченко · В. Зубанич · С. Собко · О. Порхун · В. Гринюк · †Ю. Коваленко · †І. Зубков · †О. Міхнюк · †І. Зінч · В. Божок · Є. Межєвікін · †С. Цимбал
- †В. Орленко · †В. Семенов · А. Ковальчук · В. Чибінєєв · †І. Брановицький · †С. Колодій · †О. Лавренко · †В. Гарматій · А. Ткачук · †А. Снітко · †С. Табала · †М. Яровий
- В. Жемчугов · †А. Кизило · †В. Сліпак · †Є. Тельнов · †Р. Аметов · †М. Жизневський · †Є. Лоскот · В. Тарасюк · †М. Шаповал · †О. Капуш
- †Є. Пікус · †О. Довгий · В. Соснін · †А. Конопльов
- †Філарет · І. Віннік · †І. Момот · †А. Соколенко · †Д. Гончаренко · В. Грицак · †А. Волос · О. Ананєнко · В. Беспалов · †Б. Баранов · †Д. Волочєєв · †Д. Каплунов · †А. Жук · †Р. Матєєць
- †Г. Бортюк · †С. Шатохін · †С. Михальчук · †С. Губанов · †Т. Матєєв · †А. Кузьменко · †В. Кубрак · О. Коростєльов · Ю. Рибчинський · †Ю. Горайський · Є. Атрашкевич · †О. Дєгтяєв · †І. Філіпчук · †В. Гапонєнко · †Д. Лихно · †І. Матєєв · †М. Микитюк · †О. Наумкін · †В. Овчарук · †Ю. Сологуб · †К. Статнік · †С. Хоменко
- †С. Білоус · †М. Ридзанич · Є. Сидоренко · †Н. Яремчук · В. Горбулін · І. Гельфгат · †С. Горбенко · †В. Гурняк · М. Крипак · †І. Левітас · †М. Верховглад · †Р. Хамраєєв · Д. Коцюбайло · †П. Полицяк · І. Поклад · †П. Півоварєнко · †Л. Кіндзєльський
- †В. Скакун · †Є. Вагоровський · †Д. Коломієць · †Г. Матуляк · †В. Мовчан · †О. Оксанченко · †В. Радіонов · А. Герус · Д. Красильников · А. Круглов · О. Мостовий · Ю. Содоль · Є. Хорошун · †М. Білоконь · †О. Капічун · †О. Лук'янович · †М. Несольоний · †А. Нікончук · †В. Сапило · †О. Сенюк · †В. Українець · †С. Чобану · Д. Дикий · І. Михальчук · С. Мусієнко · Є. Пальченко · В. Прокопенко · П. Федосєнко · Д. Чавалах · О. Павлюк · †Ю. Блоха · †Є. Волков · †А. Івашко · †О. Корпан · †А. Літун · Є. Бова · В. Бєєчко · О. Мороз · В. Ніколюк · В. Пономарєнко · В. Самофалов · Л. Хома · О. Яковєнко · †С. Васіч · †І. Дерусова · †К. Мрочко · †В. Пархомук · †О. Свинчук · †А. Ханін · †В. Гуцул · В. Чорний · †В. Гудзь · †С. Котєнко · †О. Мариняк · †П. Сбитов · Д. Дозірчий · В. Сидунєць · †О. Лабунський · †М. Ніконов · †А. Норєв · †Р. Русник · †К. Ступницька · †С. Тарабалка · †П. Усов · †А. Хоменко · В. Баранюк · Р. Дармограй · О. Луценко · Д. Прокопенко · †А. Амелін · †Д. Апухтін · †С. Партала · †О. Тимченко · †М. Чупрін · Є. Громадський · М. Жумабєєв · †Б. Корнійчук · †С. Кулик · †Д. Максик · В. Бандар · С. Барановський · С. Бурковський · І. Голішевський · Р. Гришак · В. Гураль · І. Дикун · Р. Дрогомирєцький · А. Кравченко · М. Любарєць · Ю. Михайлюк · Є. Шаматалюк · †О. Адамєвський · †О. Бринжала · †В. Грицаєнко · †М. Кагал · †А. Слісарчук · С.

Пономаренко · В. Савич · В. Шлімов · †В. Бондарук · К. Верес · О. Зугравий · Р. Кулагін · С. Старченко · А. Царенко · О. Сирський · П. Білоус · О. Ключка · О. Ляшенко · О. Шемет · А. Шоган · †А. Люташин · В. Івчук · О. Пасічник · О. Слесаренко · В. Циганков · †В. Балюк · †В. Оцарклевич · †О. Скобля · †Д. Васильєв · †О. Гарбуз · †Ю. Ступак · О. Кукурба · Д. Кащенко · †В. Голово · †Р. Собків · Л. Пашко · †І. Дашко · †В. Кучерявий · †Г. Тарасенко · †О. Григор'єв · †Р. Марценюк · †Є. Середюк · †О. Цюпак · †М. Цюрик · Д. Чаюк · †Б. Лецишин · С. Наєв · Д. Тодоров · Б. Дронов · Р. Мамавко · †О. Гегечкорі · †І. Бедзай · Р. Качур · †В. Єрко · К. Агасієв · †С. Пархоменко · Віт. Литвин · О. Голіней · В. Сухаревський · Р. Гломба · О. Грудзевич · Д. Шумаков · Я. Мельник · О. Юрковський · †Т. Бобанич · †С. Барсуков · †С. Жержевський · †Б. Карватко · †С. Сова · С. Волинський · С. Паламар · О. Хоменко · Д. Шлега · †В. Зеленюк · †В. Манько · Д. Фінашин · М. Симчич · †І. Гвоздев · О. Гончарук · Д. Завадський · Р. Козій · Є. Кураш · В. Падитель · Є. Соловійов · І. Скибюк · Б. Харчук · М. Олещук · С. Побережець · А. Орлов · †В. Бохонок · Д. Макаровський · О. Майстренко · В. Потєшкін · В. Веснін · В. Ворошилов · М. Чумак · †М. Куратченко · †А. Верховляд · Д. Бублик · І. Левченко · †В. Аллеров · †Р. Гах · †М. Носенко · О. Осипенко · В. Яценко · В. Онопрієнко · А. Шарков · Д. Кушнір · †Ю. Юрчик · О. Лакуста · А. Кошовець · †І. Ахметгарєєв · †Р. Чехун · †С. Міщенко · †В. Ошкало · †Д. Ріхтер · †О. Чорноморець · †Г. Стрелков · †О. Коваленко · †О. Мацієвський · †В. Ходаківський · О. Корнійчук · І. Вергун · Д. Башкінцев · О. Півненко · С. Яндутьський · †В. Глебов · С. Сірченко

(*) †Р. Попов · †В. Бувалкін · †О. Макаренко · †Ю. Назарук · †О. Чуб · С. Качан · В. Козак · †О. Крикуненко

† — нагороджений посмертно курсив — нагороджений орденом «Золота Зірка» простий текст — нагороджений орденом Держави (*) — указ не оприлюднений

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Скопенко_Віктор_Васильович&oldid=39368094

Цю сторінку востаннє відредаговано о 07:39, 2 травня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.

ВІКІПЕДІЯ

Тронько Петро Тимофійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Петро́ Тимофі́йович Тронько́ (12 липня 1915, с. Заброди на Харківщині — 12 вересня 2011, Київ^[2]) — доктор історичних наук, професор, академік НАН України, завідувач відділу регіональних проблем історії України Інституту історії України НАН України (з 1980). Голова правління Національної спілки краєзнавців України (1990—2011 рр.). Голова правління Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О.Гончара (1996—2011). Заслужений діяч науки і техніки України, почесний громадянин Києва, віце-президент Асоціації історичних міст України. Головний редактор журналу «Краєзнавство». Голова редколегій 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР» та багатотомної науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією». Почесний головний редактор журналу «Пам'ятки України». Депутат Верховної Ради УРСР 2-го, 5—11-го скликань. Член ЦК КПУ в 1961—1981 роках.

Зміст

Біографія

Праці

Відзнаки, нагороди, премії

Вшанування пам'яті

Примітки

Посилання

Джерела та література
Література

Біографія

Народився 12 липня 1915 в селі Заброди (нині — Богодухівський район, Харківська область) в селянській родині. Трудову діяльність розпочав 1932 року робітником шахти в місті Дзержинську.

Після закінчення учительських курсів у Богодухові працював учителем суспільствознавства і української мови в школі села Кленове Богодухівського району, директором дитячого будинку міста Лебедина. Був курсантом військової школи РСЧА.

З 1937 року — на комсомольській роботі: завідувач відділу пропаганди, 1-й секретар Лебединського районного комітету ЛКСМУ Харківської області. У 1939 році — секретар Сумського обласного комітету ЛКСМУ. Член ВКП(б) з 1939 року.

Депутат Народних Зборів Західної України (1939).

У листопаді 1939 — липні 1941 року — 1-й секретар Станіславського обласного комітету ЛКСМУ.

Від перших днів німецько-радянської війни перебував у діючій армії. У складі військ Південно-Західного, Сталінградського, Південного та 4-го Українського фронтів брав участь в обороні Києва та Сталінграда, визволенні Ростова-на-Дону, Донбасу. 6 листопада 1943 р. з підрозділами Червоної армії ввійшов до Києва.

З 1943 року — знову на комсомольській роботі: у 1943—1946 роках — 1-й секретар Київського обласного комітету ЛКСМУ та 1-й секретар Київського міського комітету ЛКСМУ. У 1946 — 10 жовтня 1947 року — 2-й секретар ЦК ЛКСМУ.

Тронько Петро Тимофійович

Народився	12 липня 1915 село Заброди, Богодухівський повіт, Харківська губернія, Російська імперія
Помер	12 вересня 2011 (96 років) Україна, Київ
Поховання	Байкове кладовище
Громадянство	 СРСР → Україна
Національність	українець
Діяльність	історик, державний діяч
Галузь	історія
Alma mater	Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка і ДНУ ім. О. Гончара
Науковий ступінь	доктор історичних наук
Учасник	німецько-радянська війна
Членство	НАН України
Посада	народний депутат України
Партія	Комуністична партія Радянського Союзу ^[1]
Нагороди	
	 Медіафайли у Вікісховищі

У 1948 році закінчив історичний факультет Київського університету ім. Т. Шевченка, історик. Також закінчив Вищу партійну школу при ЦК КПРС, Академію суспільних наук при ЦК КПРС (1951). Захистив кандидатську дисертацію за темою «Комсомольське підпілля України в боротьбі проти гітлерівських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни», а 1968 докторську дисертацію за темою — «Український народ в боротьбі проти гітлерівських загарбників у роки Великої Вітчизняної війни (1941—1945 рр.)».

У 1951—1952 роках — завідувач відділу науки і вузів Київського обласного комітету КПУ, у 1952 — 4 лютого 1961 року — секретар Київського обласного комітету КПУ.

У 1960 — березні 1961 року — завідувач відділу пропаганди і агітації ЦК КПУ.

10 березня 1961 — 3 квітня 1978 року — заступник голови Ради Міністрів Української РСР, займався питаннями культури, освіти, охорони здоров'я.

Делегат XXII з'їзду КПРС. Був заступником голови створеного за ініціативою М. С. Хрущова Всесоюзного оргкомітету з підготовки до сторіччя з дня смерті та 150-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка (1961 та 1964 рр. відповідно). В кінці 1965 року був главою делегації України на 20-й сесії Генеральної асамблеї ООН в Нью-Йорку, особисто вручив тодішньому (1961—1971) Генеральному секретареві ООН У Тану медаль від СРСР та ювілейне видання творів Тараса Шевченка. Очолював українську урядову делегацію на Всесвітній виставці « ЕКСПО-67 » у Монреалі. Керував роботами з відзначення 250-річчя від дня народження Григорія Сковороди в 1972 р., ювілеїв Лесі України, Івана Франка, Леся Мартовича та ін. Депутат ВР УРСР дев'яти скликань.

У березні 1978 обраний академіком і віце-президентом Академії наук УРСР. Президія АН УРСР у березні 1979 р. прийняла постанову про створення в Інституті історії відділу історико-краєзнавчих досліджень, який очолив П. Т. Тронько. Велике методологічне значення для подальшої активізації краєзнавчих досліджень мали підготовлені у відділі праці: «Історичне краєзнавство в Українській РСР», «Основні підсумки і подальші завдання історико-краєзнавчих досліджень», «Деякі питання розвитку історичного краєзнавства в Українській РСР» та ін. Працював з Дмитром Лихачовим під час підготовки та проведення IX Світового конгресу славістів, що проходив в Києві в 1984 році.

1967—1988 — голова правління Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Особисто супроводжував до Києва золоту пектораль, знайдену Б. М. Мозолевським 21 червня 1971 року в кургані Товста Могила біля міста Покров Дніпропетровської області УРСР.

За його ініціативою, підтримкою та безпосередньою участю розгорталася робота зі створення Музею народної архітектури та побуту України в Пирогові, Національного музею-заповідника запорозького козацтва у Запоріжжі, Меморіального комплексу «Національний музей історії України у Другій світовій війні» та ін. Будучи заступником голови РМ УРСР керував проектами створення і будівництва палацу культури «Україна» у Києві, встановлення пам'ятників видатним історичним діячам, заснування державних заповідників та музеїв. Ініціював здійснення наукового обґрунтування і відзначення 1500-річчя Києва, а також низки ювілеїв історичних міст республіки.

Петро Тронько

Ініціював і доклав вирішальних зусиль для відтворення в Києві пам'яток часів Київської Русі: Золотих воріт, ансамблю Михайлівського Золотоверхого монастиря, Успенського собору Києво-Печерської лаври.

Радник Президента України з питань історико-культурної спадщини (01.1996—01.2000), голова Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України (12.1995—11.2001). 1996—2011 — голова правління Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара.

Очолював Міжвідомчу координаційну раду з питань краєзнавства при Президії НАН України, був головним редактором журналів «Пам'ятки України», «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ», та «Краєзнавство». Член Шевченківського комітету. Голова ради Міжнародної організації «Харківське земляцтво». Голова наглядової ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

П. Т. Тронько був ідейним натхненником і головою Національної спілки краєзнавців України (1990—2011 рр.). Не в останню чергу, завдяки невтомній праці Петра Тимофійовича, НСКУ стала однією з найвпливовіших національних творчих спілок в Україні.

Помер 12 вересня 2011 року в місті Києві. Похований на Байковому кладовищі (ділянка № 6).

Праці

Автор/співавтор понад 600 праць, зокрема 17 монографій. Серед них:

- «Безсмертя юних. З історії боротьби комсомольського підпілля України в роки Великої Вітчизняної війни» (1957),

- «В боях за Вітчизну (1941—1945 рр.)» (1959),
- «Подвиг твоїх батьків» (1969),
- «Народу сила незборима» (1969),
- «Культура — всенародне надбання» (1977),
- «Защищая советскую Родину» (1979),
- «Летопись дружбы и братства» (1981),
- «Киев социалистический» (1982),
- «Краєзнавство у відродженні духовності та культури» (1994),
- «З любов'ю до України» (1995),
- «Тернистим шляхом до храму» (1999, співавт.),
- «Історичне краєзнавство: крок у нове тисячоліття» (2000),
- «Згадаймо всіх поіменно…» (2001),
- «Що ми залишимо нащадкам?» (2008) та ін.

Упродовж 1950—1970-х рр. написав низку монографій, десятки брошур та статей. Був автором, керівником, членом редколегій кількох багатотомних праць, у тому числі таких, як «Історія Української РСР» у 8-ми томах, 10-ти книгах, «Історія Києва», «Українська РСР у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941—1945 рр.» у 3-х томах, збірник документів «Київщина в роки Великої Вітчизняної війни», 3-томний збірник документів «Українська РСР у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.».

Під керівництвом П. Т. Тронька розпочалася робота з підготовки «Зводу пам'яток історії і культури України». За його редакцією вийшов каталог-довідник «Памятники истории и культуры УССР» обсягом понад 100 друкованих аркушів, а також довідник про пам'ятки Великої Вітчизняної війни «Навічно в пам'яті народній» (60 друк. арк.).

П. Т. Тронька вважають "батьком" «Історії міст і сіл Української РСР» у 26-ти томах. За цю працю він був удостоєний Державної премії СРСР в галузі науки.

У 1992 р. очолив також Головну редколегію багатотомної науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією». Повернення доброго імені безвинних жертв тоталітаризму, відновлення історичної правди П. Т. Тронько вважав одним із головних своїх обов'язків. Ідея викристалізувалася при дослідженні масових політичних репресій щодо членів Українського комітету краєзнавства. Ініціатором вивчення цього напрямку став учень Петра Тимофійовича кандидат історичних наук Ю. З. Данилюк. На 2015 р., у рік 100-річчя П. Т. Тронька, символічно світ побачило 100 книг згаданої серії. І на цьому видання книг не завершується, а широко реалізовується в усіх областях України.

Більшість праць П. Т. Тронька останніх десятиліть має краєзнавчу тематику: «Краєзнавство у відродженні духовності та культури», «Історичне краєзнавство: крок у нове тисячоліття», «Історія міст і сіл України в контексті регіональних досліджень», «Українське краєзнавство в ХХ столітті: (До 75-річчя Всеукраїнської спілки краєзнавців)», «Краєзнавство України: здобутки і проблеми: (До III з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців)», «Національна спілка краєзнавців України: сторінки історії».

Відзнаки, нагороди, премії

- Звання Герой України з врученням ордена Держави (7 липня 2000) — за визначні особисті заслуги перед Україною у розвитку науки, відродженні та збереженні історико-культурної спадщини українського народу^[3]
- Орден князя Ярослава Мудрого V ст. (23 серпня 2005) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науковий та культурний розвиток України, вагомі трудові здобутки та активну громадську діяльність^[4]
- Почесна відзнака Президента України (11 липня 1995) — за значний особистий внесок у розвиток історико-краєзнавчих досліджень, популяризацію історичної спадщини українського народу^[5]
- Орден Богдана Хмельницького II ст. (14 жовтня 1999) — з нагоди 55-ї річниці визволення України від фашистських загарбників, за мужність і самовідданість, виявлені в боротьбі з фашизмом у роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років^[6]
- Орден Богдана Хмельницького III ст. (4 грудня 1997) — за активну участь у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років, багаторічну плідну наукову і громадську діяльність^[7]
- Орден Леніна (1961)
- Орден Жовтневої Революції (1985)
- 4 ордени Трудового Червоного Прапора (1958, 1965, 1971, 1973)
- Орден Вітчизняної війни I ступеня (1985)
- Орден Дружби народів (1975)
- Орден Червоної Зірки (1943)
- Медаль «За бойові заслуги» (1942)
- Заслужений діяч науки і техніки УРСР (25 вересня 1990) — за заслуги в розвитку науки, особистий вклад у впровадження наукових досліджень та підготовку кадрів^[8]
- Лауреат Державної премії СРСР (1976)

- Грамота та Почесна Грамота Президії Верховної Ради УРСР (1975, 1981)
- Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2000)
- Почесний доктор і професор 12 вищих навчальних закладів України.
- Почесний громадянин Харківської області, Богодухівського району Харківської області, а також міст [Київ](#), [Харків](#), [Переяслав](#), [Канів](#), [Богодухів](#), [Лебедин](#), [Кам'янець-Подільський](#).

Вшанування пам'яті

2012 року заснована благодійна організація «Фундація Героя України, академіка П.Т. Тронька».

З 2012 року ім'я академіка П.Т. Тронька носить [Центр краєзнавства ХНУ імені В.Н. Каразіна](#).

З 2013 року щорічно окремим краєзнавцям присуджується [Загальноукраїнська Премія імені академіка Петра Тронька Національної спілки краєзнавців України](#) за вагомий внесок у справу вивчення, дослідження і популяризації історико-культурних і природних багатств рідного краю у чотирьох номінаціях.

У липні 2015 родинна садиба [Анатолія Серикова](#) у селі [Веприк](#) [Бобровицького району](#) на [Чернігівщині](#) стала приміщенням для [Музею Фундації Петра Тронька](#). У музеї є меморіальна кімната академіка.^[9]

10 липня 2015 на фасаді [Богодухівського ліцею № 3](#) відкрили меморіальну дошку [П. Т. Троньку](#)^[10].

15 липня 2015 р. меморіальну дошку було відкрито на фасаді [Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна](#)^[11];

8 жовтня 2015 р.— на фасаді [Музею історії запорозького козацтва Національного заповідника «Хортиця»](#)^[12].

8 жовтня 2015 року за рішенням [Київської міської ради](#) безіменний проїзд від [вул. Академіка Заболотного](#) до [Національного музею народної архітектури та побуту](#) назвали [вул. Академіка Тронька](#)^[13].

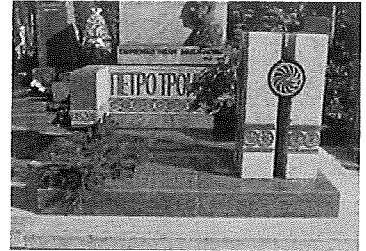
У 2016 році ім'ям Петра Тронька названо вулицю у [Харкові](#)^[14]

У 2016 році в [Національному музеї народної архітектури та побуту України](#), на території експозиції «Українське село 60–70-х рр. XX ст.», відкрито будинок-музей [П. Т. Тронька](#)^[15].

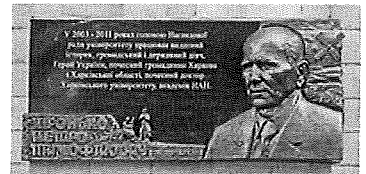
Примітки

↓ [Показувати повністю](#)

1. [Михаил ЯРОШ \(23 вересня 2009\). Академик Пётр ТРОНЬКО: «Галичане встречали нас цветами, слезами, хлебом–солью…» \(http://www.komunist.com.ua/article/18/10109.htm\) \(рос.\). www.komunist.com.ua. Процитовано 31 липня 2015.](#)
2. [Помер Петро Тронько // UNIAN.NET \(http://www.unian.net/ukr/news/news-456415.html\)](#)
3. [Указ Президента України від 7 липня 2000 року № 864/2000 «Про присвоєння звання Герой України» \(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864/2000\)](#)
4. [Указ Президента України від 23 серпня 2005 року № 1193/2005 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди 14-ї річниці незалежності України» \(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1193/2005\)](#)
5. [Указ Президента України від 11 липня 1995 року № 605/95 «Про нагородження Почесною відзнакою Президента України» \(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605/95\)](#)
6. [Указ Президента України від 14 жовтня 1999 року № 1329/99 «Про нагородження відзнаками Президента України ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років» \(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1329/99\)](#)
7. [Указ Президента України від 4 грудня 1997 року № 1325/97 «Про нагородження відзнакою Президента України "Орден Богдана Хмельницького"» \(https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1325/97\)](#)
8. [Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 25 вересня 1990 року № 300-XII «Про відзначення працівників науки та вищих навчальних закладів державними нагородами Української РСР» \(http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-12\)](#)
9. [http://www.unn.com.ua/uk/news/1481545-na-chernigivschini-vidkrili-muzey-krayeznavtsya-p-tronka](#)
10. [http://nsku.org.ua/?p=6200](#)
11. [http://vecherniy.kharkov.ua/news/108549/ В Харькове установили мемориальную доску академику Тронько](#)

Могила Петра Тронька

Меморіальна дошка П. Т. Троньку в Харкові

Меморіальна табличка Дмитру Яворницькому і Петрові Троньку на стіні Музею історії запорозького козацтва. Національний заповідник «Хортиця», Запоріжжя, острів Хортиця

12. <http://iz.com.ua/zaporoje/81861-na-hortice-otkryli-memorialnuyu-dosku-krestnomu-otcu-muzeya-istorii-zaporozhskogo-kazachestva.html>
13. <http://kyiv.depo.ua/ukr/kyiv/chervonoarmijska-stala-zaplavnoyu-kiyvrada-pereymenuvala-09102015101500>
14. Перелік перейменувань об'єктів топоніміки м. Харкова (<https://www.city.kharkov.ua/uk/document/zaproponovani-nazvi-vulits-yaki-mayut-buti-zmineni-vidpovidno-do-zakonu-ukraini-pro-zasudzhennya-komunistichnogo-ta-natsional-sotsialistichnogo-natsistskogo-totalitarnikh-rezhimiv-v-ukraini-ta-zaboronu-propagandi-ikh-simvoliki-47404.html>). <http://www.city.kharkov.ua/>. Процитовано 17 квітня 2016.
15. Відкрито будинок-музей Героя України Петра Тронька | Національна спілка краєзнавців України (<http://nsku.org.ua/?p=7694>) (укр.). Процитовано 12 липня 2020.

Посилання

- Довідник «Хто є хто в Україні», видавництво «К. І.С» (<http://www.dovidka.com.ua/fcontent.php?parm=h.c5R2mR3qsRWEKT9.wZ>)
- Тронько Петро Тимофійович (<https://web.archive.org/web/20100820081620/http://www.nbu.gov.ua/people/tronko.html>)
- Тронько Петро Тимофійович // Сайт «Герої України» (<http://www.ukrgeroes.com.ua/TronkoPT.html>)
- Тронько Петро Тимофійович // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (http://www.univer.kharkov.ua/ua/general/news?news_id=1326)
- Історик Петро Тимофійович Тронько (<http://donbass.name/539-istorik-petro-timofijovich-tronko.html>)

Джерела та література

- *Верменич Я.* Тронько Петро Тимофійович (<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf>) // *Енциклопедія історії України* : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2013. — Т. 10 : Т — Я. — С. 157. — 784 с. : іл. — ISBN 978-966-00-1359-9.
- *Ю. С. Шемшученко, М. П. Зяблюк.* Тронько Петро Тимофійович (<http://leksika.com.ua/17251001/legal/tronko/>) // *Юридична енциклопедія* : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998—2004. — ISBN 966-749-200-1.

Література

- *Верменич Я. В.* Простір у науці і Людина у науковому просторі (<http://history.org.ua/?libid=10203>): До 100-річчя академіка НАН України П. Т. Тронька (<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1359-9/978-966-00-1359-9.pdf>) / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України, Відділ історичної регіоналістики. — К. : Інститут історії України, 2015. — 76 с.
- *Енциклопедія українознавства* : Словникова частина : [в 11 т.] / *Наукове товариство імені Шевченка* ; гол. ред. проф., д-р *Володимир Кубійович*. — Париж — Нью-Йорк : Молоде життя, 1955—1995.
- Зразок вірного служіння Батьківщині... // Збірник наукових праць на пошану П. Т. Тронька. — Історія України, випуск 29. — К. : Інститут історії НАН України, 2005.
- Універсальна енциклопедія «Черкащина». Упорядник Віктор Жадько. — К., 2010. — С. 1078—1079.
- Пётр Тимофеевич Тронько: Библиографический указатель. — К.: Наукова думка, 1986. — 59 с. (рос.)
- Він працював для майбутнього: до 100 річчя від дня народження П. Тронька (1915—2011) // *Дати і події* ([http://npl.u.org/storage/images/NBV/Kalendar2\(2015\).pdf](http://npl.u.org/storage/images/NBV/Kalendar2(2015).pdf)), 2015, друге півріччя: календар знамен. дат № 1 (5) / Нац. парлам. б-ка України. — Київ, 2014. — С. 15—20.
- Петро Тимофійович Тронько / Г.М. Кривошея, Г.П. Семилетка, Є.М. Скляренко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 215 с.

Генеалогія та некрополістика

Find a Grave (<http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=148609713>) · Родовід (<http://uk.rodovid.org/wk/Person:1010383>)

Словники та енциклопедії

Prabook (<https://prabook.com/web/person-view.html?profileid=1955053>)

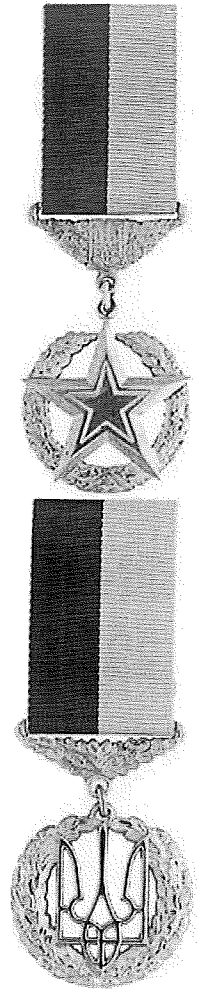
Нормативний контроль

FAST: 1861739 (<http://id.worldcat.org/fast/1861739>) · Freebase: /m/012c8k8q (<https://www.google.com/search?kgmid=/m/012c8k8q>) · GND: 122595394 (<http://d-nb.info/gnd/122595394>) · ISNI: 0000 0003 8552 1245 (<http://isni-url.oclc.nl/isni/0000000385521245>) · J9U: 987007393187905171 (http://uli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007393187905171) · LCCN: n82055010 (<http://id.loc.gov/authorities/n82055010>) · MAK: 9810695948905606 (<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=1&NU=1&M=4&WI=9810695948905606>) · NKC: js2006349896 (<http://aut.nkp.cz/js2006349896>) · NTA: 073418056 (<http://opc4.kb.nl/PPN?PPN=073418056>) · NUKAT: n01092820 (<http://viaf.org/processed/NUKAT%7Cn01092820>) · SUDOC: 184549132 (<http://www.idref.fr/184549132>) ·

VIAF: 214646780 (<http://viaf.org/viaf/214646780>) · WorldCat: lccn-n82055010 (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n82055010>)

Герої України (перелік)

- 1998 Б. Патон
- 1999 Л. Мала · В. Сацький · В. Січовий · С. Антонець · О. Галушенко · М. Гордовенко · С. Генієвський · К. Гордейчук · С. Стребко · В. Петринюк · А. Козловський · В. Скопенко · Г. Скудар · І. Запорожець · Л. Сушко · І. Герасимов · Л. Каденюк · А. М'ялиця · П. Балабуєв
- 2000 М. Павлюк · В. Богуслаєв · П. Тронько · В. Філіпчук · †В. Чорновіл · О. Возіанов · М. Борисюк · В. Літвінов · М. Руденко
- 2001 С. Бубка · Т. Яблонська · О. Білаш · І. Дзюба · Т. Прошкуратова · І. Плющ · Л. Кравчук · О. Омельченко · Є. Березняк · В. Козьякін · Ю. Тішков · С. Родітелєв · Г. Астров-Шумілов · П. Солтус · П. Шаповаленко · А. Лавриненко · М. Бялик · З. Гришко · Ю. Баранов · В. Мурзенко
- 2002 В. Ткачук · О. Коросташов · М. Колесса · І. Копичай · А. Дерюгіна · †А. Волошин · А. Криворучко · А. Француз · Г. Бондар · Г. Кірка · †В. Лобановський · О. Качура · С. Ротару · Ф. Муравченко · А. Бугаєць · Ю. Алексєєв · В. Команов · Ф. Іванов · С. Поташник · Д. Моторний · О. Приліпка · О. Боровик · А. Пачевський · В. Дідківський · А. Вуйчицький
- 2003 Ю. Звягільський · †В. Мельников · М. Янковський · В. Бойко · В. Поляченко · А. Авдієвський · В. Мороз · О. Рой · Т. Засуха · М. Гриньов · Р. Кириченко · Д. Мельничук · М. Васильченко · В. Сілецький · В. Синяков · М. Сургай
- 2004 В. Лук'яненко · Я. Микитин · С. Конюхов · М. Орленко · Ю. Бондін · Л. Литвинов · В. Щеголь · М. Костюченко · О. Владимиренко · С. Тулуб · Я. Клочкова · В. Тацій · О. Жданов · П. Іващук · М. Вантух · Я. Швед · Т. Молчанова · Л. Яковичин · О. Бартенєв · Ю. Бойко · П. Загребельний · Л. Байсаров · Ю. Білобров · Д. Павличко · Ф. Якубов · Л. Венедиктов · В. Петренко · В. Смирнов · В. Матвієнко · І. Вужинський · В. Остапчук · Г. Книшов · А. Головка · О. Кудревич · П. Саблук · Т. Корост · В. Видобора · М. Гавриленков · Вол. Литвин · А. Шевченко · В. Кличко
- 2005 І. Даниленко · М. Гулий · М. Сікорський · Д. Гнатюк · Л. Лук'яненко · †О. Берест · О. Момотенко · Б. Возницький · О. Шалімов · †В. Гетьман · †О. Гончар · М. Дорошко · І. Юхновський · †Г. Гонгадзе · Б. Олійник · †В. Стус · О. Силин
- 2006 Н. Матвієнко · І. Сподаренко · О. Юрковська · †М. Ващук · †В. Ігнатенко · †О. Лелеченко · †М. Титенко · †В. Тішура · †М. Васишин · Є. Мірошніченко · В. Ніколаєв · В. Роїк · В. Бондарев · В. Шевченко · Ю.-Б. Шухевич · С. Хмара · І. Драч · А. Павленко · В. Оробей · †Т. Маркус · †А. Шапіро · Є. Пронюк · В. Сташис · В. Ландик · †О. Масельський
- 2007 †О. Гірник · †Ю. Оробець · Ю. Митропольський · І. Вакарчук · †К. Дерев'янка · П. Костюк · В. Брюховецький · М. Жауров · А. Роговцева · Г. Вороновський · Б. Літвак · І. Балюк · Г. Березовський · В. Стельмах · М. Романчук · М. Багров · О. Крижовачук · С. Руденко · С. Бистров · Ю. Гречиха · †Р. Шухевич · О. Вадатурський · І. Палій · Т. Шевченко (директор АМК) · †В. Івчук
- 2008 В. Казаков · В. Моргун · †А. Солов'яненко · М. Стеф'юк · В. Хорішко · В. Дзензерський · Н. Крюкова · Ю. Косюк · І. Гулий · М. Скорик · В. Гречушкін · Б. Грядущий · В. Макаров · В. Сушкевич · А. Коваленко · А. Ровчак · М. Жар · †Г. Китасти
- 2009 Р. Іванчук · Є. Станкович · †В. Івасюк · Ю. Мушкетик · П. Муравський · Ю. Карасик · О. Порошенко · А. Паламаренко · В. Зінкевич · С. Войтович · М. Бойко · О. Мостіпан · Т. Балагура · І. Пасічник · Є. Савчук · А. Кобзаренко · П. Шилюк · Л. Лятецька · Д. Ківа · Л. Губерський · Г. Бобов · І. Гута · Ю. Мельник · В. Найдьонова · В. Чернишенко · В. Симоненко · М. Зубець
- 2010 †С. Бандера · Г. Омельченко · С. Бондарчук · В. Бар'яхтар · О. Басистюк-Гаптар · В. Воліков · О. Риженок · М. Шаповал · І. Юрченко · С. Шемук · І. Шевченко
- 2011 Володимир (Сабодан) · Б. Білаш · О. Ключников · Б. Рибалко · М. Степаненко · Б. Ступка · С. Трошин · Л. Шитикова · В. Кошельник · С. Лазуренко · О. Однораленко

- 2012 [О. Баталін](#) · [П. Гадз](#) · [О. Голубенко](#) · [В. Заклунна-Мироненко](#) · [М. Короленко](#) · [О. Мінаєв](#) · [Д. Романенко](#) · [С. Слюсар](#) · [С. Червонописький](#) · [Ю. Шикуча](#)
- 2013 [О. Богданов](#) · [О. Мокринських](#) · [С. Обухов](#) · [В. Приз](#) · [В. Ремньов](#) · [І. Боримський](#) · [М. Матрунчик](#) · [Л. Шиман](#) · [Б. Дейч](#) · [С. Поважний](#) · [М. Резнікович](#)
- †[С. Кульчицький](#) · †[К. Могилко](#) · †[Т. Сенюк](#) · †[Б. Завада](#) · [М. Забродський](#) · †[Є. Зеленський](#) · †[І. Гордійчук](#) · †[Р. Лужевський](#) · †[В. Аксенін](#) · †[Г. Арутюнян](#) · †[С. Байдовський](#) · †[О. Балюк](#) · †[І. Бачинський](#) · †[І. Блюк \(Іван Тур\)](#) · †[В. Бойків](#) · †[С. Бондарев](#) · †[С. Бондарчук](#) · †[О. Братушка](#) · †[В. Брезденюк](#) · †[О. Бура](#) · †[Б. Вайда](#) · †[Р. Варениця](#) · †[В. Васильцов](#) · †[Ю. Вербицький](#) · †[В. Веремій](#) · †[Н. Войтович](#) · †[В. Ворона](#) · †[П. Гаджа](#) · †[У. Голоднюк](#) · †[І. Городнюк](#) · †[М. Горошишин](#) · †[Е. Гриневич](#) · †[Р. Гурик](#) · †[А. Дворянець](#) · †[М. Дзявільський](#) · †[А. Дигдалович](#) · †[С. Дідич](#) · †[І. Дмитрів](#) · †[А. Жаловага](#) · †[В. Жеребний](#) · †[Я. Зайко](#) · †[В. Зубенко](#) · †[Б. Ільків](#) · †[Б. Капиняк](#) · †[О. Капінос](#) · †[С. Кемський](#) · †[В. Кіщук](#) · †[О. Клітинський](#) · †[А. Корнєєв](#) · †[А. Корчак](#) · †[І. Костенко](#) · †[М. Костишин](#) · †[Є. Котляр](#) · †[В. Коцюба](#) · †[В. Кульчицький](#) · †[А. Мазур](#) · †[П. Мазуренко](#) · †[Д. Максимов](#) · †[В. Мельничук](#) · †[А. Мовчан](#) · †[В. Мойсей](#) · †[І. Наконечний](#) · †[В. Наумов](#) · †[А. Нечипоренко](#) · †[С. Нігоян](#) · †[В. Опанасюк](#) · †[Д. Пагор](#) · †[І. Пантелєєв](#) · †[М. Паньків](#) · †[Ю. Паращук](#) · †[Ю. Пасхалін](#) · †[І. Пехенько](#) · †[О. Плеханов](#) · †[О. Подригун](#) · †[А. Позняк](#) · †[Л. Полянський](#) · †[В. Прохорський](#) · †[В. Прохорчук](#) · †[А. Саєнко](#) · †[Р. Сенік](#) · †[В. Сергієнко](#) · †[І. Сердюк](#) · †[Ю. Сидорчук](#) · †[С. Синенко](#) · †[Т. Слободян](#) · †[В. Смоленський](#) · †[Б. Сольчаник](#) · †[І. Тарасюк](#) · †[І. Ткачук](#) · †[В. Топій](#) · †[Р. Точин](#) · †[О. Ушневич](#) · †[В. Хомяк](#) · †[О. Храпаченко](#) · †[О. Царьок](#) · †[А. Цепун](#) · †[В. Чаплінський](#) · †[А. Черненко](#) · †[В. Чернець](#) · †[В. Чміленко](#) · †[С. Шаповал](#) · †[В. Швець](#) · †[Л. Шеремет](#) · †[В. Шеремет](#) · †[Й. Шилінг](#) · †[М. Шимко](#) · †[О. Щербанюк](#) · †[С. Кривонос](#) · †[Д. Майборода](#) · [О. Петраківський](#)
- †[О. Аніценко](#) · †[І. Герасименко](#) · [О. Трепак](#) · [С. Шаптала](#) · †[О. Бадера](#) · †[Ю. Дяковський](#) · †[Ю. Поправка](#) · †[В. Рибак](#) · †[Д. Чернявський](#) · [Н. Савченко](#) · [В. Зубанич](#) · [С. Собко](#) · [О. Порхун](#) · [В. Гринюк](#) · †[Ю. Коваленко](#) · †[І. Зубков](#) · †[О. Міхнюк](#) · †[І. Зінич](#) · [В. Божок](#) · [Є. Межевікін](#) · †[С. Цимбал](#)
- †[В. Орленко](#) · †[В. Семенов](#) · [А. Ковальчук](#) · [В. Чибінієв](#) · †[І. Брановицький](#) · †[С. Колодій](#) · †[О. Лаверенко](#) · †[В. Гарматій](#) · [А. Ткачук](#) · †[А. Снітко](#) · †[С. Табала](#) · †[М. Яровий](#)
- 2016 [В. Жемчугов](#) · †[А. Кизило](#) · †[В. Сліпак](#) · †[Є. Тельнов](#) · †[Р. Аметов](#) · †[М. Жизневський](#) · †[Є. Лоскот](#) · [В. Тарасюк](#) · †[М. Шаповал](#) · †[О. Капуш](#)
- 2017 †[Є. Пікус](#) · †[О. Довгий](#) · [В. Соснін](#) · †[А. Конопльов](#)
- 2018 [Філарет](#) · †[І. Віннік](#) · †[І. Момот](#) · †[А. Соколенко](#) · †[Д. Гончаренко](#) · [В. Грицак](#) · †[А. Волос](#) · [О. Ананенко](#) · [В. Беспалов](#) · †[Б. Баранов](#) · †[Д. Вольчаєв](#) · †[Д. Каплунов](#) · †[А. Жук](#) · †[Р. Матвієць](#)
- †[Г. Бортюк](#) · †[С. Шатохін](#) · †[С. Михальчук](#) · †[С. Губанов](#) · †[Т. Матвіїв](#) · †[А. Кузьменко](#) · †[В. Кубрак](#) · [О. Коростельов](#) · [Ю. Рибчинський](#) · †[Ю. Горайський](#) · [Е. Атрашкевич](#) · †[О. Дегтярев](#) · †[І. Філіпчук](#)
- 2020 · †[В. Галоненко](#) · †[Д. Лихно](#) · †[І. Матьков](#) · †[М. Микитюк](#) · †[О. Наумкін](#) · †[В. Овчарук](#) · †[Ю. Сологуб](#) · †[К. Статнік](#) · †[С. Хоменко](#)
- †[С. Білоус](#) · †[М. Ридзанич](#) · [Є. Сидоренко](#) · †[Н. Яремчук](#) · [В. Горбулін](#) · [І. Гельфгат](#) · †[С. Горбенко](#) · †[В. Гурняк](#) · [М. Крипак](#) · †[І. Левітас](#) · †[М. Верхогляд](#) · †[Р. Хамраєв](#) · [Д. Коцюбайло](#) · †[П. Полицяк](#) · †[І. Поклад](#) · †[П. Півоваренко](#) · †[П. Кіндзельський](#)
- 2022 †[В. Скакун](#) · †[Е. Вагоровський](#) · †[Д. Коломієць](#) · †[Г. Матуляк](#) · †[В. Мовчан](#) · †[О. Оксанченко](#) · †[В. Радіонов](#) · [А. Герус](#) · [Д. Красильников](#) · [А. Круглов](#) · [О. Мостовий](#) · [Ю. Содоль](#) · [Е. Хорошун](#) · †[М. Білоконь](#) · †[О. Капичун](#) · †[О. Лук'янович](#) · †[М. Несольоний](#) · †[А. Нікончук](#) · †[В. Сапило](#) · †[О. Сенюк](#) · †[В. Українець](#) · †[С. Чобану](#) · [Д. Дикий](#) · [І. Михальчук](#) · [С. Мусієнко](#) · [Є. Пальченко](#) · [В. Прокопенко](#) · [П. Федосенко](#) · [Д. Чавалах](#) · [О. Павлюк](#) · †[Ю. Блоха](#) · †[Є. Волков](#) · †[А. Івашко](#) · †[О. Корпан](#) · †[А. Літун](#) · [Є. Бова](#) · [В. Босчко](#) · [О. Мороз](#) · [В. Ніколюк](#) · [В. Пономаренко](#) · [В. Самофалов](#) · [Л. Хода](#) · [О. Яковенко](#) · †[С. Васіч](#) · †[І. Дерусова](#) · †[К. Мрочко](#) · †[В. Пархомук](#) · †[О. Свинчук](#) · †[А. Ханін](#) · †[В. Гуцул](#) · [В. Чорний](#) · †[В. Гудзь](#) · †[С. Котенко](#) · †[О. Мариняк](#) · †[П. Сбитов](#) · [Д. Дозірчий](#) · [В. Сидунець](#) · †[О. Лабунський](#) · †[М. Ніконов](#) · †[А. Норов](#) · †[Р. Русник](#) · †[К. Ступницька](#) · †[С. Тарабалка](#) · †[П. Усов](#) · †[А. Хоменко](#) · [В. Баранюк](#) · [Р. Дармограй](#) · [О. Луценко](#) · [Д. Прокопенко](#) · †[А. Амелін](#) · †[Д.](#)

Апхутін · †*С. Партала* · †*О. Тимченко* · †*М. Чупрін* · *Є. Громадський* · *М. Жумабоєв* · †*Б. Корнійчук* · †*С. Кулик* · †*Д. Максишко* · *В. Бандар* · *С. Барановський* · *С. Бурковський* · *І. Голішевський* · *Р. Гришак* · *В. Гураль* · *І. Дикун* · *Р. Дрогомирецький* · *А. Кравченко* · *М. Любарець* · *Ю. Михайлюк* · *Є. Шаматалюк* · †*О. Адамовський* · †*О. Бринжала* · †*В. Грицаєнко* · †*М. Кагал* · †*А. Слісарчук* · *С. Пономаренко* · *В. Савич* · *В. Шілімов* · †*В. Бондарук* · *К. Верес* · *О. Зугравий* · *Р. Кулагін* · *С. Старченко* · *А. Царенко* · *О. Сирський* · *П. Білоус* · *О. Ключка* · *О. Ляшенко* · *О. Шемет* · *А. Шоган* · †*А. Люташин* · *В. Івчук* · *О. Пасічник* · *О. Слесаренко* · *В. Циганков* · †*В. Балюк* · †*В. Оцерклевич* · †*О. Скобля* · †*Д. Васильєв* · †*О. Гарбуз* · †*Ю. Ступак* · *О. Кукурба* · *Д. Кащенко* · †*В. Головка* · †*Р. Собків* · *Л. Пашко* · †*І. Дашко* · †*В. Кучерявий* · †*Г. Тарасенко* · †*О. Григор'єв* · †*Р. Марценюк* · †*Є. Середюк* · †*О. Цюпак* · †*М. Цюрик* · *Д. Чаюк* · †*Б. Лецишин* · *С. Наєв* · *Д. Тодоров* · *Б. Дронов* · *Р. Мамавко* · †*О. Гегечкорі* · †*І. Бедзай* · *Р. Качур* · †*В. Єрко* · *К. Агасієв* · †*С. Пархоменко* · *Vit. Литвин* · *О. Голіней* · *В. Сухаревський* · *Р. Гломба* · *О. Грудзевич* · *Д. Шумаков* · *Я. Мельник* · *О. Юрковський* · †*Т. Бобанич* · †*С. Барсуков* · †*С. Жержевський* · †*Б. Карватко* · †*С. Сова* · *С. Волинський* · *С. Паламар* · *О. Хоменко* · *Д. Шлега* · †*В. Зеленюк* · †*В. Манько* · *Д. Фінашин* · *М. Симчич* · †*І. Гвоздєв* · *О. Гончарук* · *Д. Завадський* · *Р. Козій* · *Є. Кураш* · *В. Падитель* · *Є. Соловійов* · *І. Скибюк* · *Б. Харчук* · *М. Олещук* · *С. Побережець* · *А. Орлов* · †*В. Бохонок* · *Д. Макаровський* · *О. Майстренко* · *В. Потєшкін* · *В. Веснін* · *В. Ворошилов* · *М. Чумак* · †*М. Куратченко* · †*А. Верхогляд* · *Д. Бублик* · *І. Левченко* · †*В. Аллеров* · †*Р. Гах* · †*М. Носенко* · *О. Осипенко* · *В. Яценко* · *В. Онопрієнко* · *А. Шарков* · *Д. Кушнір* · †*Ю. Юрчик* · *О. Лакуста* · *А. Кошовець* · †*І. Ахметгарєєв* · †*Р. Чехун* · †*С. Міщенко* · †*В. Ошкало* · †*Д. Ріхтер* · †*О. Чорноморець* · †*Г. Стрелков* · †*О. Коваленко* · †*О. Мацієвський* · †*В. Ходаківський* · *О. Корнійчук* · *І. Вергун* · *Д. Башкінцев* · *О. Півненко* · *С. Яндульський* · †*В. Глєбов* · *С. Сірченко*

(*) †*Р. Попов* · †*В. Бувалкін* · †*О. Макаренко* · †*Ю. Назарук* · †*О. Чуб* · *С. Качан* · *В. Козак* · †*О. Крикуненко*

† — нагороджений посмертно курсив — нагороджений орденом «Золота Зірка» простий текст — нагороджений орденом Держави (*) — указ не оприлюднений

Отримано з https://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Тронько_Петро_Тимофійович&oldid=37972170

Цю сторінку востаннє відредаговано о 15:11, 6 січня 2023.

Текст доступний на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike; також можуть діяти додаткові умови. Детальніше див. Умови використання.